

WOORDENBOEK VAN DE LIMBURGSE DIALECTEN

WOORDENBOEK VAN DE LIMBURGSE DIALECTEN

Opgezet door prof. dr. A. Weijnen, voortgezet door prof. dr. L. Draye
en prof. dr. R. van Hout

I. AGRARISCHE TERMINOLOGIE

Aflevering 8: Landerijen algemeen, akkerland, weiland, grond en grondsoorten,
wegen en paden, ontginnen en niet-seizoengebonden arbeid, hekwerk,
afrastering en omheining

DR. H. CROMPVOETS

m.m.v. drs. J. van Schijndel

© 2004, Koninklijke Van Gorcum BV, Postbus 43, 9400 AA Assen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaand schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j°, het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1982, St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 17 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

NUR 525

ISBN 90 232 4018 9

Dit werk is totstandgekomen met steun van de provincie Limburg, de Katholieke Universiteit Nijmegen en de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) te 's-Gravenhage.

Grafische verzorging: Koninklijke Van Gorcum, Assen

TEN GELEIDE

ALGEMEEN

In de achtste aflevering van *Deel I Agrarische Terminologie* vindt men de Limburgse dialectwoordenschat over de onderwerpen *landerijen algemeen, akkerland, weiland, grond en grondsoorten, het landschap* met onder andere de paragraaf over wegen en paden, ontginnen en niet-seizoengebonden arbeid, hekwerk, afrastering en omheining.

Van WLD deel I zijn nu 11 afleveringen verschenen t.w. de afleveringen 1 tot en met 5 over de landbouw in engere zin, de afleveringen 9 tot en met 12 over de vee-teelt, aflevering 13 over boerenkarren en aflevering 6 over de boerenbehuizing met name de bedrijfsruimten. Maar de afleveringen 7 (Boerenhuis, erf en moestuin) en 8 (Landerijen) ontbreken in het geheel. Op dit moment is de numerieke volgorde nog verbroken. Maar met het verschijnen van aflevering 8 is Deel I bijna compleet. De bedoeling is dat aflevering 7 binnenkort gereed zal zijn. Dan zal de Limburgse agrarische terminologie in 13 afleveringen uitputtend behandeld zijn.

Het totale aantal lemmata in deze aflevering beslaat 122. Er zijn 30 kaarten en 16 illustraties. Vermeld moet worden dat van het totale aantal lemmata drs. H.H.A. van de Wijngaard de lemmata AKKERGRENS, GRENSVOOR, GRENSSTROOK LANGS EEN AKKER, GRENSPAAL, GRENSSTEEN en TOEGANGSWEG NAAR HET BRF heeft samengesteld. Een aantal lemmata van aflevering 8 zal ook nog aan bod komen in *Deel III Algemene Woordenschat* sectie 4, aflevering 4 (De Wereld), waarin een aantal landschappelijke elementen lexicografisch behandeld worden.

Bij het samenstellen van deze aflevering heeft dr. J. Kruijsen belangrijke hulp geboden. Hiervoor veel dank.

BRONNEN BETREFFENDE DE TERMINOLOGIE RONDONDER LANDERIJEN

Aan het begin van een woordenboekartikel of lemma worden tussen ronde haken de voor dat lemma van belang zijnde bronnen opgegeven. Voor de terminologie met betrekking tot landerijen zijn verschillende "Nijmeegse" (N), "Amsterdamse" (A) en "Leuvense" (L) vragenlijsten als belangrijkste bron gebruikt. Uiteraard werd het vragenlijstenmateriaal aangevuld met gegevens uit andere relevante enquêtes, dialectmonografieën en lokale woordenboeken.

Voor een overzicht van deze andere enquêtes die gebruikt werden en van de in het lemma als monografisch materiaal verantwoorde bronnen zie men de *Inleiding* op het WLD in deel I aflevering 1. Omdat er sinds het verschijnen van de *Inleiding* vele, nieuwe lokale dialectwoordenboeken zijn verschenen, was het voor de redactie noodzakelijk deze woordenboeken te raadplegen op woorden met betrekking tot landerijen. Verdere geraadpleegde literatuur met het oog op WLD I.8 is:

- Achten, P., *Hôessëlsë Diksjënëer*, Hoeselt 1995.
- Amkreutz, L., Bemelmans, G., e.a., *Kirchröadsjer Dieksiejoneer*, Kerkrade 1987.
- Bakker, F., Hendrixx, A., *'t Bliëriks van vruuwer*, Nijmegen 1995.
- Berg, J. van den, [e.a.], *Weertlands Woordenboek*, Weert 1983.
- Bernaerts, J., *Hamonts-Achels dialectwoordenboek. Etymologische verkenningen in het dialect van Hamont en Achel*. Hamont 1991.
- Clout, Chr., *Woordenlijst betreffende het Heels*, zonder verdere gegevens.
- Crompvoets, H., m.m.v. Schijndel, J. van, *Mééls Woordeboe:k*, Medelo nr. 6, Meijel 1991.
- Dinter, W. van, Giesbers, H., [e.a.], *Dialectwoordenboek van de gemeente Gennep*, Gennep 1993.
- Geraerts, A., Olaerts, J., [e.a.], *Gènker Woerdeleest*, uitg. Gemeentebestuur Genk, Genk z.j..
- Geurts, R., *Seppig wiej ein smawtpaer*, Echt 1988.
- Gilen, T., Vanmarsenille, F., [e.a.], *Sintrüinse Diksjónèèr*, Sint-Truiden 1995.
- Houx, J., Jacobs, A., [e.a.], *Tegels Dialek. Uiteenzetting over de klankleer, spraakkunst en woordenschat van het dialect van Tegelen*, Maastricht 1968.
- Jaspars, G., *Groéselder Diksjenèr*, Gronsveld 1979.
- Horen, L. van, *Heljese weurd, oehdrukkinge en gebroehke*, Helden 1986.
- Kooijman, G., *Thematisch Woordenboek van het Tungalroys*, Amsterdam 1985.
- Litjens, G., Soest, A. van, *En haffel Arces/ Lôms*, Arcen z.j..
- Notermans, J., *Hiersj - Mestreechs - ABN Woordenboek*, Maastricht 1990.
- Schols, W., Linsen, G., *Venrays woordenboek*, Venray 1991.
- Schoofs, R., *Woordenboek van het dialect van Bree en omgeving*, Bree 1988.
- Staelens, X., *Dieksjenèèr van 't (H)Essels*, Hasselt 19893.
- Steijvers, L., *Weem kintj ze nog? Ein verzameling rojer weurd*, Stramproy 1989.
- Stevens, A., *Túngërsë Diksjënëer*, Tongeren 1986.
- Vandermeeren, L., *Het Bjêvels*, Beverlo 1995.
- Venken, M., Coenen, N., [e.a.], *'n Manjel Stokkemer wèurd*, As 1990.
- Verheijen, J., [e.a.], *È maes inne taes, Plat Hôrster*, Horst 1989.
- Voort, Th. van de, *Het dialect van de gemeente Meerlo-Wanssum*, Amsterdam 1973.
- Wijnen, F., Van "Aanvange" wies "Luie zweit", un stökske "Brits plat". In: *Maasbree, Afdeling eener Gemeente*, Maasbree 1985, pag. 90-100.
- Woordenboek van de Brabantse dialecten* Afl. 2 (Behuizing en landerijen), Assen 1967.
- Woordenboek van de Vlaamse Dialecten* Deel I Aflevering 1 (Akkerland en Weiland), Tongeren 1979.
- Woordenboek van de Vlaamse Dialecten* Deel I Aflevering 1 (Wetenschappelijk Apparaat), Tongeren 1979.

VERANTWOORDING ILLUSTRATIEMATERIAAL

De foto's zijn gemaakt door Martijn Essers.

De kaarten zijn gemaakt met behulp van het computerprogramma MapInfo. Technische hulp werd daarbij geboden door dr. J. Kruijzen van de Nijmeegse Centrale voor Dialect- en Naamkunde en drs. J. van Schijndel.

ALFABETISCH REGISTER EN WOORDKAARTEN

Bij de totstandkoming van de definitieve versie van aflevering WLD I.8 heeft drs. J. van Schijndel een belangrijk aandeel gehad. Hij voerde de op fiches uitgewerkte lemmata in en trad zo nodig corrigerend op in de tekst. Daarnaast stelde hij het alfabetisch register samen en droeg hij mede zorg voor de realisering van de woordkaarten.

FINANCIËLE STEUN EN BEGELEIDING

Aflevering WLD I.8 kon totstandkomen doordat de provincie Nederlands Limburg de arbeidsplaats van dr. H. Crompvoets bekostigde. Een subsidie voor de drukkosten verstrekke de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

De wetenschappelijke projectleiding was in handen van prof.dr. L. Draye en prof.dr. R. van Hout. Het werk werd uitgevoerd aan de Nijmeegse Centrale voor Dialect- en Naamkunde van de Katholieke Universiteit Nijmegen.

april 2003

dr. H. Crompvoets

AGRARISCHE TERMINOLOGIE IN VERBAND MET BEHUIZING EN LANDERIJEN

Landerijen algemeen, akkerland, weiland, grond en grondsoorten,
wegen en paden, ontginnen en niet-seizoengebonden arbeid,
hekwerk, afrastering en omheining

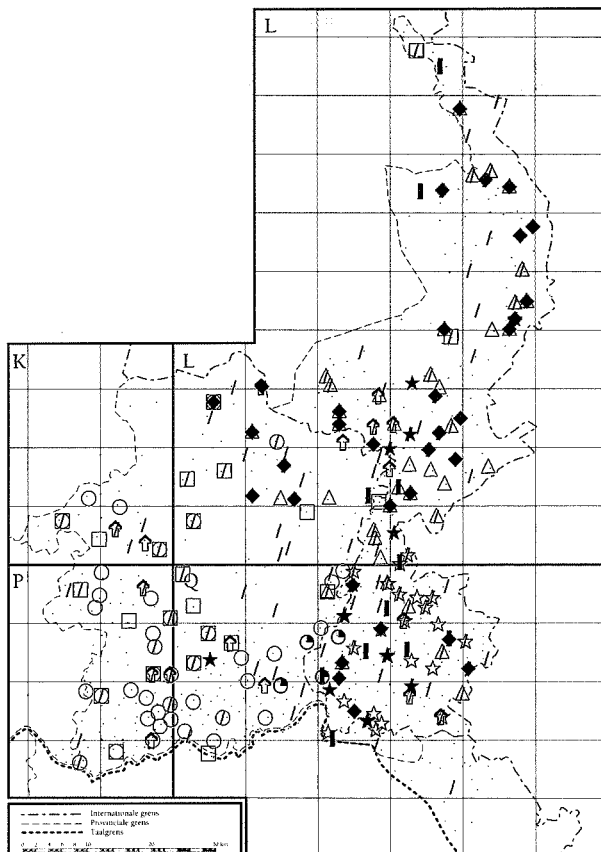
INHOUDSOPGAVE WLD I.8

1.	De landerijen	1	1.4.3	Klei, leem	30
1.1.	<i>Algemeen</i>	1	1.4.4	Blauwe klei	31
1.1.1	Landerijen (kaart 1)	1	1.4.5	Limburgse klei (kaart 13)	31
1.1.2	Erf en omliggende landerijen (kaart 2)	3	1.4.6	Lichte klei	33
1.1.3	Huisakker (kaart 3)	3	1.4.7	Zand, zandgrond	33
1.1.4	Stuk grond	4	1.4.8	Loodzand	34
1.2.	<i>Akkerland</i>	4	1.4.9	Lage, natte zandgrond	34
1.2.1	Bouwland (kaart 4)	4	1.4.10	Vruchtbare grond (kaart 14)	34
1.2.2	Akker	7	1.4.11	Onvruchtbare grond	36
1.2.3	Geerakker	9	1.4.12	Steenachtige grond	37
1.2.4	Hoek van een stuk land	9	1.4.13	Harde, lastige grond	37
1.2.5	Hoogliggende akker	9	1.4.14	Grind (kaart 15)	38
1.2.6	Hoogte in een akker (kaart 5)	9	1.4.15	Roodbruine aarde	38
1.2.7	Laagliggende akker	10	1.4.16	Mulle grond	38
1.2.8	Laagte in een akker (kaart 6)	11	1.4.17	Fijn droog stof (kaart 16)	40
1.2.9	Omwalde akker (kaart 7)	12			
1.2.10	Toegang tot akker	13	2.	Het landschap	41
1.2.11	Braakland (kaart 8)	13	2.1.	<i>Wegen en paden</i>	41
1.2.12	Braakliggen	15	2.1.1	Met steengruis verharde weg	41
1.2.13	Akkergrens, grensvoor (kaart 9)	16	2.1.2	Steengruis	41
1.2.14	Grensstrook langs een akker	17	2.1.3	Talud (kaart 17)	41
1.2.15	Grenssteen, grenspaal	18	2.1.4	Smalle weg, pad	42
1.3.	<i>Weiland</i>	19	2.1.5	Brede landweg (kaart 18)	43
1.3.1	Weiland in het algemeen .	19	2.1.6	Vredewis	45
1.3.2	Laaggelegen weidegrond (kaart 10)	20	2.1.7	Karrenspoor (kaart 19)	45
1.3.3	Beemd	20	2.1.8	Hoefslag	46
1.3.4	Grasland	22	2.1.9	Veldweg (kaart 20)	46
1.3.5	Dries	22	2.1.10	Toegangsweg naar het erf	48
1.3.6	Wei (kaart 11)	23	2.1.11	Weg over het erf	48
1.3.7	Omheinde wei	24	2.2.	<i>Landschappelijke elementen</i>	50
1.3.8	Vetweide	25	2.2.1	Laagte in het landschap	50
1.3.9	Wetering	26	2.2.2	Moeras (kaart 21)	50
1.3.10	Pand van een weideperceel	26	2.2.3	Droge plekken in moeras	52
1.3.11	Vloeiweide	26	2.2.4	Lage, natte plekken in moeras	53
1.3.12	Bevloeien	26	2.2.5	Kuil (kaart 22)	53
1.3.13	Gemeenteweide	26	2.2.6	Heuvel	54
1.3.14	Venweide	27	2.2.7	Gegraven waterloop	54
1.3.15	Drinkkuil in de wei	27	2.2.8	Natuurlijke waterloop	55
1.3.16	Graszode (kaart 12)	27	2.2.9	Vijver (kaart 23)	56
1.4.	<i>Grond en grondsoorten</i>	29	2.2.10	Poel	57
1.4.1	Grond, aarde	29	2.2.11	Bron (kaart 24)	57
1.4.2	Kluit aarde	30	2.2.12	Dijk	58

3.	Ontginnen en niet-seizoen-gebonden arbeid	59	<i>Overzicht kaarten I.8</i>		
3.1	Heizode los- en stukploegen	59	1	landerijen	1
3.2	Egaliseren	59	2	erf en omliggende landerijen	2
3.3	Breken van leem- of koffiebanken	59	3	huisakker	3
3.4	Ontginnen	60	4	bouwland	5
3.5	Stuk onontgonnen grond	60	5	hoogte in een akker	10
3.6	Bos	60	6	laagte in een akker	11
3.7	Rooien	61	7	omwalde akker	12
3.8	Stronk, boomstronk (kaart 25)	63	8	braakland	13
3.9	Uitgegraven dennenwortel	64	9	akkergrens, grensvoor	16
3.10	Penwortel van een den	64	10	laaggelegen weidegrond	21
3.11	Wortelklomp van een struik	64	11	wei	23
3.12	Ontbost terrein met een schop omwerken	65	12	graszode	28
3.13	Wortels rooien	65	13	limburgse klei	32
3.14	Heizode (kaart 26)	65	14	vruchtbare grond	35
3.15	Zoden afsteken	66	15	grind	39
3.16	Een sloot uitdiepen	67	16	fijn droog stof	40
3.17	Sloothak, slootzeis	67	17	talud	42
3.18	Heizeis	67	18	brede landweg	44
			19	karrenspoor	46
			20	veldweg	47
			21	moeras	51
			22	kuil	53
4.	Hekwerk	68	23	vijver	57
4.1	Hek	68	24	bron	58
4.2	Hek aan de ingang van een wei (kaart 27)	68	25	stronk, boomstronk	63
4.3	Draaihek	70	26	heizode	66
4.4	Slagboom	70	27	hek aan de ingang van een wei	69
4.5	Losse paal met draad	70	28	voetgangershek	72
4.6	Optilbaar hek	71	29	omheining	73
4.7	Dubbel sierhek	71	30	prikkeldraad	76
4.8	Voetgangershek (kaart 28)	71			
				<i>Overzicht afbeeldingen I.8</i>	
			1	bouwland	6
5.	Afrastering, omheining	73	2	weiland in het algemeen	20
5.1	Omheining (kaart 29)	73	3	omheinde wei	25
5.2	Haag	73	4	limburgse klei	32
5.3	Doornhaag	74	5	stenige grond	37
5.4	Afrastering van wei	74	6	brede landweg	44
5.5	Omheining van takken	74	7	veldweg	49
5.6	Omheining van palen	74	8	toegangsweg naar het erf	49
5.7	Omheining van opstaande latjes	74	9	moeras	50
5.8	Omheining van ijzeren spijlen	75	10	lage, natte plekken in moeras	52
5.9	Draadafrastering	75	11	natuurlijke waterloop	56
5.10	Gladde ijzerdraad	75	12	bos	61
5.11	Prikkeldraad (kaart 30)	76	13	stronk, boomstronk	62
5.12	Elektrische draadafrastering	78	14	hek	68
5.13	Paal van de weideafrastering	78	15	draadafrastering	75
5.14	Spanstokje	78	16	prikkeldraad	77
5.15	Afrasteringshout	78			
5.16	Omheinen	79			

Kaart 1 LANDERIJEN

- / (bouw)land
- labeur
- △ akker
- ◆ veld
- ☆ gewande
- grond
- ↑ (boer(en))goed
- ★ hof
- ┃ landerij(en)
- ⊙ labearing

1. DE LANDERIJEN

1.1. Algemeen

1.1.1 LANDERIJEN (kaart 1)

(N 6, 33a; N 5A, 76d; A 10, 3; A 11, 4; A 20, 1b; JG 1b, 1d; L 37, 11a; L 38, 23; L 44, 27; Vld.; monogr.)

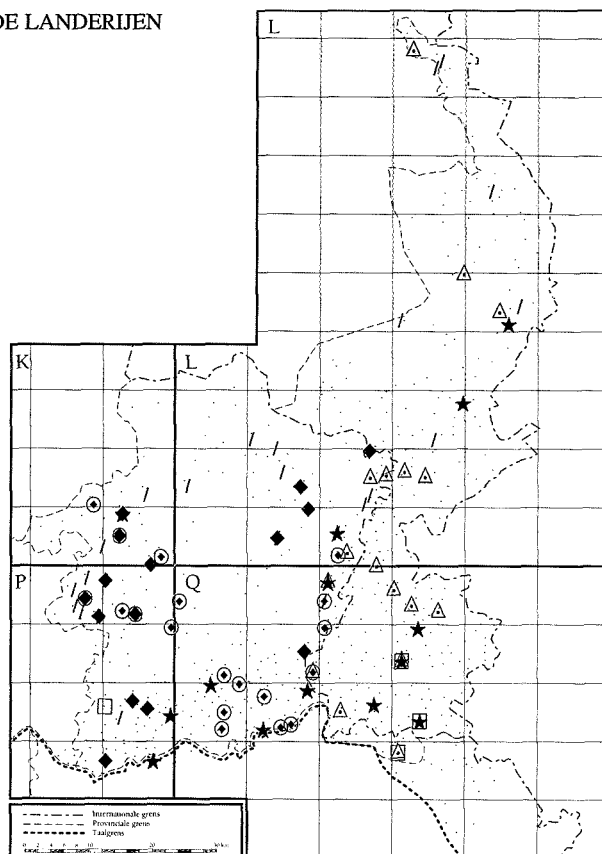
[Het geheel van bebouwde akkers, weilanden en velden, behorend bij een boerderij.]

bouwland: K 358, L 355, Q 5; *bouylant* L 210; *bejaflānt* K 353; **land:** *lant* K 358a, 359, 361, L 159a, 210, 213, 268, 269, 271, 289, 289a, 312, 314, 317, 352, 355, 356, 359, 360, 362, 367, 371, 372, 387, 413, 416, 417, 418, P 46, 48a, 56, 120, 121, Q 1, 2, 3, 5, 7, 9, 15, 18, 19, 31, 32, 36, 38, 71, 74, 78, 89, 93, 95, 96a, 98, 99, 101, 101a, 102, 111, 113, 113a, 121b, 156, 166, 201, 202, 203, 208, 211, 259; *lānt* L 164, 192, 192a, 209, 210, 213, 214, 214a, 282, 423, P 175, 176, 214, Q 2, 71, 162, 172, 179, 196, 247; *lā.nt* L 246b, Q 78; *lanjtj* L 288a, 293, 298, 318, 320, 322, 324a, 326, 327, 328, 329, 330, 370, 374, 376, 381,

381b, 426, 431, 432a, 433, Q 16*, 21, 30, 32a, 34; *lanjk* L 267, 268, 270, 291, Q 113, 118, 121; *lānjc* L 270; *lanjt* L 266; *lantš* L 329; de volgende opgaven zijn meervoud: *leņ* Q 100, 111; *leņj* L 434a, Q 32; *lēnt* L 314; *leņjtj* L 428, 429, Q 14, 15; *leņjtj* Q 17; *leņdjā* L 318b; *leņjār* L 372, Q 7; *leņjār* L 372; **landerijen:** L 164, Q 199; *landāreļā* Q 95; *lāndāreļā* L 209; *landāriā* Q 100; *landāriļā* Q 111; *leņjāriā* Q 20; *leņjāriān* L 372; *leņjāriļā* L 381, Q 31; **landerij:** *landāreļ* Q 113; **landouwen:** *landouwā* Q 95; **ganse pachtland:** *gansā paxtlant* Q 12; **gelande:** *gāleņjār* L 381b; **akker:** L 329, 386, 426, Q 113a, 211; *akār* L 191, 213, 214a, 215a, 268, 269, 271, 289, 289a, 290, 293, 295, 296, 316, 318, 318b, 320b, 322a, 326, 326*, 366, 368, 377, 381, 381b, 382, 428, 430, 431, 432a, Q 9, 21, 32, 102; *akār* L 381a; **akkergrond:** L 415; **akkerland:** Q 38; *ākārlānjtj* L 381a; **akkerbedrijf:** *ākārbādrīf* L 426; **grond:** P 58, 121; *gront* K 353, 361, L 159a, 312, 352, 355, 413, P 46, 176, 219, Q 1, 2, 2a, 9, 71, 72, 74, 243; *gronjtj* L 373; *gronktj* L 291; *grā.nt* L 312; **hele grond:** *hilān gront* L 415; **grond en weiden:** *gront en wejdan* K 357;

Kaart 2 ERF EN OMLIGGENDE LANDERIJEN

- / boerderij
- ⊙ winning
- △ (boeren)hof
- ◆ geleg
- ★ goed
- erf

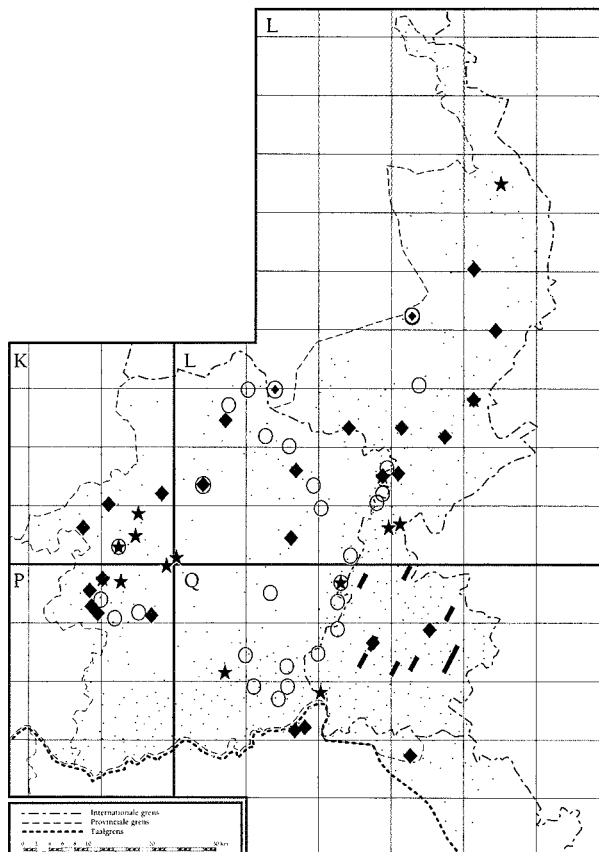

grondbezitting: P 172; **bezittingen:** *bəzetenə* Q 159; **veld:** *vel* L 210, 214, 250, 270, 271, 296, 312, 316, Q 98, 102, 105, 113, 121b; *veljtj* L 290, 318, 318b, 321, 322, 330, 332, 376, 381b, 385, 431, Q 15; *vēlt* L 215a, 248; *fēlt* L 367; *fēlt* Q 195; *vē.lt* L 191; *velx* L 360; *vel* L 286; *velər* (mv.) L 364; **labeur:** *labōr* K 314, 318, 353, 361, L 413, P 50, 51, 52, 119, 172, 176, 192, 214, 219, Q 6, 8, 71, 78, 86, 96c, 157, 165; *labōr* Q 71; *labōr* P 193; *labōr* Q 71; *labōr* P 188, 195, Q 2, 78, 159; *labōmər* Q 162; *labiōr* Q 162; *labyōr* Q 168a, 177; *labōər* L 317; *labōr* P 176, Q 241; *labōjər* P 195; *labōjir* L 312; *labōjər* P 119; *labjūr* P 121; *labjər* Q 156; *labyər* P 120, 177, 197, Q 74; *labər* P 57, Q 2; *labər* Q 171; *labiər* Q 83; *labi.r* Q 86; *labi.r* Q 83; **labeurgrond:** L 317; *labjōrgront* Q 168a; *labērgront* Q 3; **heel labeur:** *hīl labōr* K 357; **labeuring:** Q 95; *labōren* Q 88, 96; *labōrin* Q 88; *labōren* Q 88; *labōjren* Q 88; *labjēren* Q 171; **gewande:** *gəwandə* L 434a, Q 99, 101, 111*, 193, 196, 196a, 197, 197a, 208; *gəwanj* Q 14, 18, 20, 21, 32a, 33, 34, 38, 112a; *gəwanj* Q 112b, 118, 198; *gəwan* Q 36, 98; *gəwanjə* (mv.) Q 34; **eigendom:**

L 317, 372, P 119, 218, Q 88; *eigəndom* L 286; *ēgəndom* P 211; *ēgəndom* Q 119; **klein eigendom:** *klejn eigəndom* K 361; **goed:** *gut* K 358, 360, L 286, P 56, 121, 197, Q 72, 170; *gōt* L 319, 320, Q 203, 208; **boerengood:** L 320b, 326, 326*; *būrəgōt* L 378, Q 36; **boergood:** *bōrgut* Q 78; **goederen:** K 360; **aangeleg:** *āngəlēx* L 361, 368; **geleg:** *gəlēx* Q 96a; *gəlēx* K 278; **hof:** *hōf* L 292, Q 196; *hōf* L 270; *hōjf* L 374; *huōf* L 328; *huōf* Q 75; *hōf* Q 15, 18, 101, 187a; *hōf* L 433, Q 201; **winhof:** *wenof* Q 75; **boerderij:** K 278, L 355, P 214, Q 5; *burdəri* L 298, 301a; *burdərēj* Q 7; *bōrdərēj* L 289; *bōrdəri* L 317; **boerderij met grond:** *burdərēj met grōnkt* L 291; **boerenplaats:** L 368; *bōrənplāts* Q 101; **plaats:** L 269a; **bedrijf:** *bədrīf* Q 102; **heel bedrijf:** *hīəl bədrējəj* P 117; **gedoen:** *gədun* K 353, P 176; **heel gedoens:** *hīəl gədōns* L 368; **grootte:** *grjətə* L 267; **land van de winning:** *lānt van də wenēj* Q 179; *lān van də wenēj* Q 177; **winning:** K 318, P 46; *wenēj* P 192.

Kaart 3 HUISAKKER

- geleg
- ◆ huisveld
- ★ (huis)hof
- ▨ (huis)gewande
- ⊙ aangelag

1.1.2 ERF EN OMLIGGENDE LANDERIJEN (kaart 2)

(N 5A(II), 76f; L 38, 23)

[De algemene benaming voor het boerenerf met de omliggende landerijen.]

winning: K 314, 358, L 422, P 46, Q 95a; *weneŋ* Q 9, 76; *wēneŋ* Q 178; *wenəŋ* Q 170; *we.nenŋ* Q 162; *weneŋ* Q 2, 2b, 12, 77; *weneŋ* Q 179; *wōneŋ* P 55; *weniŋ* P 54; *weniŋ* K 361, Q 158; **winning met grond:** *weneŋ mōt gront* Q 86; **winningveld:** *weneŋvelt* Q 72; **boerderij:** L 215; *burdārēi* L 265, 352; *būrdārēi* L 420; *būrdārēi* P 222; *burdārēi* K 318, Q 9; *buərdārēiə* P 44, 49, 178; *burdārē.i* P 50; *burdārēi* L 163, 164, P 48; *bøurdārēi* P 51; *burdəri* L 271, 330; *burdərii* L 372a; *bourdārəi* K 357; *bourdārəi* P 45; *burdərē* K 317; *bōrdārēi* L 360; *bōrdārēi* L 360; *bōrdārē* L 416; *bōrdərii* L 372; *bōrdəri* L 316, 317; **hof:** *hof* L 159a; *hōf* L 266, 377, 378, 382, 430, Q 22, 111, 209; *hō.f* Q 33; *ōuf* L 423; *hōf* L 371, Q 7, 35, 95a; *huaf* Q 193; **boerenhof:** *būrənhōf* L 269a; **grote hof:** *grutan hōf* Q 187a; **hoeve:** *huf* K 353; **goed:** *gut* K 318; *gūt* P 222;

xut Q 177; *got* Q 7; *xoət* Q 80; *gōi* L 270, 331, Q 39, 94b, 111, 192, 204a; *xōət* L 420; *xōyt* Q 156; **geleg:** *gālēx* K 318, 358, L 362, P 46; *gālēax* P 51, 55; *xālēx* P 218; *galex* P 50; *gālēx* L 368b, 416; *gālē.x* L 321, Q 88; *galiəx* P 177, 188; *galiēx* K 361a; **aangelag:** *qəngəlōx* L 312; *qngəlox* L 286; **erf:** *erf* Q 204a; *erəf* Q 111; *erf* P 176; *erəf* Q 209; **bedrijf:** *bədrīf* Q 192; **huisblok:** *hūsblōk* L 289b, Q 97; **blok:** *blōk* Q 71; **gewande:** *gəwanj* Q 35; *gəwan* Q 111; **labeur:** *lābōr* P 174; **labeuring:** *labōren* Q 198b; *lābōren* Q 11; **domein:** *dōmaŋ* Q 162; **het gans gedoe:** *ət gans gədu* L 269; **gedoenst:** *gədōnst* L 326; **ding:** *dēŋk* Q 211.

1.1.3 HUISAKKER (kaart 3)

(N 5A(II), 76d en 76e; N 6, 33a; A 10, 3 en 4; JG 1b, add.; L 19b, 1a; monogr.)

[Aan het erf grenzende akkergrond.]

huisveld: *hūsvelt* L 266, 295, 326, Q 97; *hūsvelt* Q 209; *hūsveltj* L 318, 330, 331, 378; *hūsveltj* L 371; *hōsvelt* P 45; *hō.svelt* P 48; *hōuwəsvelt* P 55; *hōsvelt* K 314; *hōsvelt* K 317; *hōsvelt* P 44;

højsfelt L 360; *høusvelt* P 44; *høusvelts* L 360; *hysfelt* L 416; *hysvelt* L 360; *høusvelt* L 314; *høusvelts* K 353; *høasvelt* L 352; *høsvelt* Q 178; *høsfelt* Q 179; *høsvelt* P 49; *høsveldar* (mv.) Q 39; **veld:** *velt* L 269a, 372, P 51, 55, Q 2, 71, 113, 204a; *velt* K 358; *felt* P 55, Q 2b; *velt* L 163, 163a; *vels* L 372; *velt* Q 71; *felat* Q 177; **huis-blok:** *høsblok* K 314; *husbløk* L 318b; *hysbløk* L 360; *høsblok* L 360; **blok:** *bløk* L 159a, 288c, 312, 382, 429, P 48, 49, Q 28, 156; *bløk* P 188; *bløk* P 44, 48; *bløk* Q 4; **huisakker:** Q 121; *hūsakør* L 320a; **akker:** *akør* L 330, 372a, 378, Q 2; *akør* L 422; **huishof:** *høshof* K 318, 357; *høshof* K 358; *høshof* P 45; *høshof* K 358; *høshof* K 318; *høshof* K 361a; **hof:** *hof* L 215, P 51, Q 7; *høf* L 331, 432; *høf* K 318, 361, L 371, Q 94b; *huof* Q 75; *hoif* L 0426; **achterhof:** *atørhof* Q 158; **neerhof:** *nørhof* K 317; **geleg:** L 265, 292, 371a; *gæleg* L 368b, 372a; *gælæx* L 312, Q 9, 86, 170; *gælæx* L 317, Q 7, 12; *gælæx* L 362; *gælæx* L 316, 362, 422, Q 4, 7, 72, 77, 93; *gælæx* Q 88; *xælæx* Q 93; *gæleg* P 54; *gælæx* L 282; *gælæ.g* P 50; *gælæx* K 357, P 46; *gælæig* L 372; **aangelag:** *āngælq̄ax* L 352; *angælq̄x* L 265; *q̄ngælq̄x* L 286; *q̄ngælq̄x* L 286; **gelag:** *galq̄x* L 312; **huisgewande:** *husgəwan* Q 97; **gewande:** Q 99*, 101, 111; *gəwāndə* Q 113; *gəwanj* Q 35; *gəwanj* Q 14, 20; *gəwan* Q 111, 113a; **winning:** *wenəj* Q 162; *wenəj* Q 9, 12; *wenij* Q 156; **winhof:** *wenof* Q 75; *wənaf* Q 178, 179; *wənaf* Q 162; **winninggrond:** *wenəjgront* Q 86; **grond:** *gront* Q 2b; *grōnt* L 316, 317, Q 209; **thuisgrond:** *to.wəsgro.nt* P 222; **labeurgrond:** *labørgront* P 51; **labeuring:** *labørəj* L 420; **labeur:** *labør* K 318; *labør* Q 158; **huisgoed:** *hōasgut* P 222; *hāsxoət* P 218; **goed:** *gut* Q 162, 177; *gūt* Q 170; *gōi* L 360; **geleggoed:** *galēgut* P 176; **huisplak:** *hūsplak* L 291; **stee:** *stēj* K 278; *stēj* K 278; **land:** *lant* L 0426, Q 80; *lā.nt* Q 187a; *lanjtj* L 321; *lān* P 178; **landerijen:** *landərəjə* Q 187a; *lāndəriən* Q 204a; *landərəj* Q 80; **boerderij:** *burdəri* L 0426; **kamp:** *kamp* L 420; **het achterui:** *aiātəroūt* Q 72.

1.1.4 STUK GROND

(N 27, 2a en 5; Vld.; N 11A, 106 add.; monogr.)
[Een stuk land, een perceel grond, in het algemeen.]

stuk: K 361; *støk* L 163, 163a, 165, 265, 269a, 269b, 372, 382, P 46, 50, 175, 178, Q 9, 11, 71, 77, 79a, 180, 198b; *stø.k* K 358; *støk* K 318, L 269, 269b, 289, 289b, 318b, 321, 331, 331b, 352, 381, 382, 427, Q 1, 12, 94b, 162, 176a; *støk* L 290a, 295, Q 33, 35, 39, 112a, 113, 117a, 192, 196, 198, 211; *støk* L 270, 299, 329, 330, 331, 387, 430, Q 97, 99*, 111, 193; *støk* L 362, Q 170; **stuk land:** Q 18, 197, 197a; *støk lant* K 317, L 317a, P 108, Q 80; *støk lant* Q 39, 98, 201; *støk lanjtj* L 332; *støk lant* Q 192; *støk lanjtj* L 377;

støk lant Q 111; *støk lanjtj* L 322a, 432; **land lant** P 46, Q 7, 80, 176a; *lanjtj* Q 20; **landje:** C 39; **stuk grond:** *støk gront* Q 156; *støk gront* L 174, 177, Q 156; *støk grōnt* Q 247a; *stø.k gron* L 312; *støk grōnt* L 312; *støk grunt* L 420; *støj grōnt* Q 94b, 204a; *støk gront* L 289, Q 76; *støj xront* P 51; *støk grontj* L 288a; *støk gront* P 222 *støk gront* Q 39, 121c; *støk grontj* Q 16; *støj xrōnt* Q 247; *støk grōnt* P 54; *støk gront* Q 3 **stukje grond:** *støkskə grōnt* L 165; **grond:** P 51 *gront* L 371a; **perceel:** L 332, 381, 382, 383, 427, 432, Q 14, 20, 30, 33, 39, 97, 99*, 113, 117a, 197, 198, 247a; *pərsəl* Q 111, 158, 192, 194; *pərsəl* L 377, Q 22, 98, 176a, 198b, 204a *pərsəl* Q 72; *pərsiəl* K 353, L 289, 318b, 371a P 49, Q 94b; *pərsiəl* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 371a, P 44, 48, 107a; *pərsiəl* P 45; *pərsiə* L 269a, 290, 320a, 322, P 48; *pərsil* P 174, C 96c; *pərsiəl* K 358; *pərsilj* Q 1; *pərsiəl* Q 34, 80 *pərsiəl* L 430, Q 20; **plak:** *plak* K 318, L 159a, 163, 163a, 211, 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 248, 269, 270, 271, 289, 295, 299, 318b, 330, C 270; **plak grond:** *plak gront* L 265; *plak grōnt* L 165; *plak grontj* L 290; *plak grōntj* L 322a; **lap lap** L 163, 163a, 271, 318b, 322a, 331, 427, P 55 Q 97, 176a, 193, 211; **lap grond:** Q 39, 121c 197, 197a; *lap gront* Q 3; *lap grontj* L 321a, C 35; *lap gro.njtj* L 331, 331b; **veld:** Q 211; *velt* L 295, 372a, 420, P 50, 51, Q 3, 39, 104a, 117a 204a; *velt* K 361, L 360, 416, P 46, 175; *velt* C 26; *veljtj* L 290a, 377, 381, Q 20, 28, 33; **kamp:** *kamp* L 360; **pand:** *pant* L 360; *pānt* P 176, C 72; **pandje:** *pəntšə* L 360; **plan grond:** *plar gront* Q 3; **blok:** Q 97; **flard:** *flēr* Q 192; **zil:** *ze* P 45.

1.2. Akkerland

1.2.1 BOUWLAND (kaart 4)

(N 6, 33a; N 27, 3a; N 5A(II), 95a, 95b en 95c N 11, 1a; L 31, 18; L 19, 1a; L 37, 11b; L A1 113; L 4, 38; JG 1a, 1b; A 3, 38; A 10, 4; A 20 1b; Wi 7; S 49; RND 4, 7, 8 en 10, regel 37; Vld. monogr.)

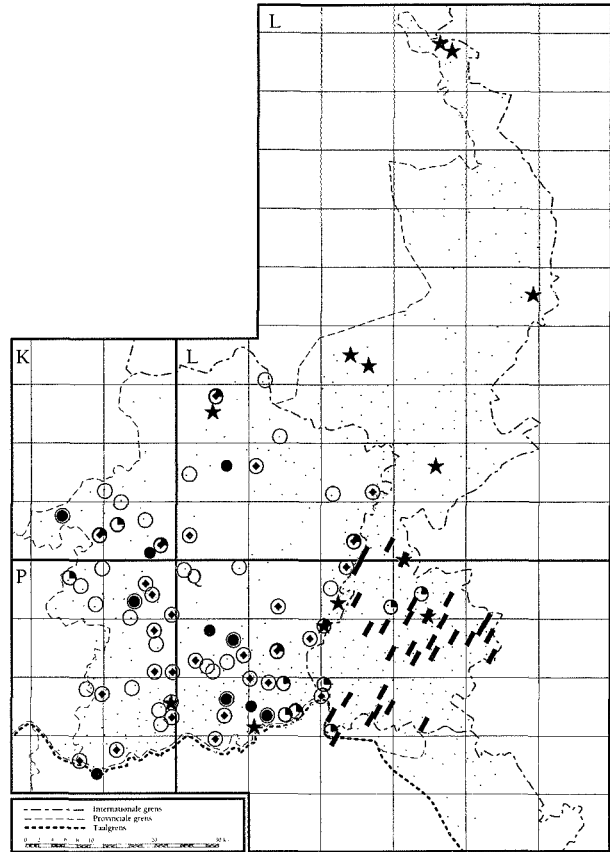
[Voor de akkerbouw gebruikt land, het geheel van akkers.]

veld: *velt* K 278, 315, 316, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 159, 163, 164, 192, 210, 211, 212a, 213, 214, 214a, 215, 216, 216a, 245b, 246, 247, 249, 250, 265, 266, 267, 268, 269, 269b, 270, 271, 286, 294, 295, 296, 297, 299, 313, 314, 315, 316, 317, 320b, 326, 326*, 352, 353, 354, 355, 360, 362, 364, 366, 368, 371, 413, 415, 416, 417, 418, 420, P 48, 50, 51, 52, 57, 58, 107a, 118, 119, 121, 162a, 171, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 183, 188, 193, 197, 211, 211a, 222, Q 2, 3, 8, 11, 12, 18, 19, 19a, 19*, 21, 36, 39, 71, 72, 74, 75, 77, 83, 86, 88, 89, 90, 93, 94b

Kaart 4 BOUWLAND

- laboregrond
- ∕ gewande
- ⊙ laboreland
- ⊕ laboreuring
- ★ bouwgrond
- labeur

95, 95a, 96, 96a, 96b, 97, 98, 99, 99*, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 110, 111, 111*, 112, 112a, 0112, 113, 113b, 113c, 116, 117, 117a, 117b, 118, 119, 121, 121b, 121c, 158, 161, 164, 167, 168, 173, 175, 178, 179, 187a, 192, 193, 193a, 197, 197a, 198, 198b, 199, 201, 202, 203, 203b, 204, 204a, 205, 206, 207, 208, 211, 222, 247, 247a, 248, 249, 251, 254, 262, 278, 284; *veijt* Q 74; *ve.lt* L 313, Q 260; *ve.alt* L 271; *veljt* L 356, 422, Q 1, 33; *veljt* K 314, 315, 316, 317a, 318, 353, 357, 358, 359, L 319, 360a, 364, 371, 372, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 113, 115, 117, 167, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 176b, 178, 179, 180, 182, 183, 188, 196, 218, 219, 224, 227, Q 3, 5, 39, 71, 72, 83, 95a, 156, 158, 162, 176a, 210, 278; *ve.alt* L 413; *veijt* P 119, 188, Q 74, 284; *veijt* P 55, Q 71; *ve.lt* K 357, 358, 359, 360, 361, L 282, 286, 312, 313, 314, 315, 316, 352, 353, 354, 356, 363, 364, 365, 413, P 46, 47, 51, 55, 56, 118a, 184, 192, Q 3, 10, 72, 82, 83, 87, 88, 153, 157, 157a, 158a, 160, 161, 162, 164, 165, 166, 168, 170, 171, 172, 177, 181, 182, 241, 253; *veljt* Q 1, 2; *ve.ljt* P 119, Q 74, 156, 163,

167, 168, 168a; *vej.ljt* P 58; *veljt* K 358, L 210, 215, 217, 246, 266, 269, 286, 312, 314, P 186, Q 78, 95, 119, 156, 178, 187, 198, 199, 222, 247a; *ve.lt* Q 95, 197, 200, 203, 205, 247a, 249, 251, 253, 254, 255, 259, 278, 279; *ve.alt* Q 279; *veljt* L 163, 164, 192, 314, 353, Q 71, 88, 95, 162, 193, 196, 203a, 222, 251, 255, 262, 278, 283; *ve.lt* L 313, 416, 417, 418, P 118, 177a, 186, 187, 188, 195, 197, 223, Q 10, 12, 13, 75, 76, 77, 79, 79a, 80, 83, 84, 9, 90, 91, 94, 96c, 154, 155, 159, 169, 174, 175, 178, 179, 188, 199, 209, 216, 222, 247, 247a, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 278, 279, 283; *ve.ljt* P 118, 120, 223, Q 78; *vej.lt* Q 282, 284; *veijt* P 220; *vel* Q 78; *veljt* P 50; *veljtij* L 415; *veljit* L 288, 289, 289b, 290, 291, 292, 293, 294, 317, 318, 318b, 320a, 321, 322, 322a, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 331b, 332, 333, 360, 373, 374, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 381b, 382, 384, 385, 386, 387, 415, 420, 425, 426, 0426, 427, 428, 429, 429a, 431, 432, 432a, 434, 434a, Q 9, 11, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 27, 29, 30, 31, 32, 32a, 33, 34, 35, 38, 118; *veljtij* L 317, 358, 359, 360, 360a, 361,

Afb. 1. Bouwland

362, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 422, 423, Q 152; *ve.ljtj* L 317, 366, 415, 422, Q 2, 73, 240; *vēljij* L 316a, P 52, 53, 54, 121, 177, Q 2; *velš* L 423, Q 10; *veltsš* Q 2; *vēljij* L 289, 291, 321, 326, 331, 331b; *vēltsš* L 372; *ve.ljtsš* L 369, 370, 371, 420, 421; *ve.ljtsš* L 372, Q 11; *veltsš* L 317; *veljš* L 423; *vēljtsš* Q 2; *vēljtsš* L 372; *vej.ljtsš* L 359, 360, 367; *vēj.ljtsš* Q 7; *vejljtsš* L 319, 358, 361, 362, 368; *vej.ljtsš* L 419, 424, Q 6; *felt* K 314, 314a, 316, 353, L 286, 289, 312, 352, 355, 364, 386, 418, P 44, 45, 46, 47, 107a, 117, 164, 176, 179, 182, 183, 227, Q 1, 9, 12, 83, 167, 192, 196, 222; *fē.lt* L 281a, P 51, 52, Q 72, 82, 56, 161, 163, 168a, 177, 241; *fēalt* Q 179; *fēilt* Q 71, 284; *fēlš* Q 7; *fēltsš* L 291, 325; *feltj* L 292, 294, 300, 331, 369, 371, 374, 377, 381, 415, 421, P 47, 48, 50, 113, 115, 172, 174, 175, 211, 212, 214, Q 14, 15, 20, 21, 32, 35, 38; *feljij* L 293, 319, 358, 360, 368, 371a, 420; *feljij* Q 78; *fēlt* K 318, 353, 357, P 55, 178, 197, Q 83, 156, 180, 181, 183, 193; *fē.lt* K 358, 359, L 282, 286, 297, 313, 314, 316, 317, 353, 356, 416, 417, P 119, 188, 195, Q 88, 91, 154, 171, 172, 179, 188, 199; *fēalt* P 177; *fēilt* Q 284; *fē.ilt* P 120, Q 74; *fē.ijlt* P 57, 223; *fē.ljt* Q 75, 166; *fēljij* L 318, 320, 368, 375, 376, 387, 428, 434; *fēljij* L 414, Q 2, 3, 77, 95; *fēaljt* P 184; *fēljij* L 360; *fēlš* Q 10; *fēltsš* L 432; *fēljtsš* L 324, 329, 372, 382, Q 7; *fē.ltš* L 425; *fē.ljtsš* L 319, 423; *fēlt* K 278a, 318, L 159a, 210, 249, 265, 267, 271, 413, P 176, 181, 182, 218, 219, Q 2, 19, 36, 79, 80, 89, 98, 99, 101, 102, 103, 112, 117, 198; *fē.lt* L 244c, Q 242; *fēalt* L 209; *fēljij* L 372; *fēljij* L 420; *fēljtsš* Q 6; *fēlt* K 315, L 214, 214a, 216, 246, 246c, 250, 312, P 192, Q 105, 156, 162, 222, 240; *fē.lt* L 159a, 163, 164, 192, 192a, 213, 215, 215a, 217, 245, 246a, 246b, 247, 266, 268, 269, Q 5; *fēilt* P 58; *fē.ljt* P 222, Q 1, 9; *fē.ljtsš* L 265c; **veldgrond:** L 270, 296, P 45, 176, Q 3; *veltgront* L 360; *veltxront* P 175; *veiltgront* P 54; *veltgront* L 265; *veltgrō.nt* L 211; *vēltxrōnt* Q 12; *vēltgront* Q 156; *vēltgront* Q 2b; *veltgronjtj* L 321a, 331; *veltgrontjtj* L 318b, 321; *veltgronjtj* L 332; *veltgrunt* L 372; *veltgronk* L 269, Q 117a; *veltjgronk* L 291; *veltxront* Q 3; *veltjgronk* L 290; *veltgrōnk* L 269a, 269b; *veltgrō.nk* L 270; **geveld:** *gəvelt* Q 112b; **akkerveld:** K 278; **bouwveld:** *bojwveltj* L 381; **kamp:** *kamp* L 270; **kampje:** *kəmpkə* L 210; **gewande:** Q 113, 192, 193, 196, 196a, 198b, 199, 203a, 207; *gəwant* Q 101, 193; *gəwanj* L 429a, Q 14, 17, 20, 32, 35, 111, 116*; *gəwānj* Q 207; *gəwanjtj* L 434; *gəwanj* Q 39, 112, 117, 117a, 118, 121; *gəwan* Q 36, 39, 97, 98, 101, 111, 112a, 0112; *jəwanj* Q 119; *gəwenj* (mv.) Q 17; *gəwenj* (mv.) Q 113; **land:** *lant* K 278, 314, 316, 317, 318, 353, 357, 358, 360, L 115, 159a, 164, 192a, 209, 210, 213, 214a, 215, 216, 216a, 246, 246b, 247, 250, 265, 268, 269, 271, 286, 288b, 289, 289a, 289*

296, 299, 313, 317, 325, 354, 355, 358, 359, 366, 368, 372, 386, 413, 414, 415, 416, 420, P 45, 50, 51, 54, 57, 58, 107a, 116, 120, 121, 171, 174, 176, 177, 178, 179, 183, 185, 192, 193, 197, 219, Q 2, 3, 8, 9, 10, 12, 19, 28, 31, 36, 38, 39, 71, 78, 83, 86, 88, 89, 90, 95, 95a, 96, 95b, 97, 98, 99, 99*, 100, 101, 101a, 103, 106, 111, 111*, 112, 112a, 112b, 113, 115, 164, 168a, 170, 187, 187a, 192, 199, 201, 201, 203, 204a, 208, 222, 248, 251, 253, 257, 258, 259, 260, 261, 262; *la.nt* L 416, Q 3, 71, 72, 116, 119, 121, 156, 211; *lont* L 371a; *laənt* L 248, 289, P 189; *lānt* K 278, L 159a, 163, 164, 165, 191, 204, 210, 211, 213, 214, 214a, 215a, 216, 216a, 217, 244c, 248, 282, 286, 289a, 289*, 312, 314, 316, P 176, 179, Q 1, 17, 21, 71, 72, 77, 88, 93, 94b, 95, 96a, 99, 102, 103, 121b, 162, 170, 175, 178, 179, 187, 187a, 193, 195, 196, 197, 197a, 198, 198b, 203a, 247; *lā.nt* K 278, Q 199, 209, 210, 222, 247, 247a, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 278, 279, 282, 283; *lāənt* L 115; *lanjtj* L 288, 288a, 292, 293, 295, 298, 299, 318, 318b, 320, 321a, 322, 322a, 323, 324, 324a, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 331b, 332, 369, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 381, 381a, 381b, 382, 383, 384, 385, 387, 425, 426, 429, 430, 431, 432, 433, Q 15, 16, 20, 21, 22, 27, 28, 30, 33, 34, 35; *lānjtj* L 382, 0426, Q 34; *lantš* L 298; *lāj.nt* Q 284; *lent* L 316; *lenjtj* L 427, 428, 429, 430, 434, Q 14, 15, 15a, 17; *lanjk* L 249, 266, 267, 268, 269, 269a, 269b, 270, 290, 291, 295, 296, 297, Q 113, 113a, 117, 117b, 118, 119, 121, 121c; *la.njk* Q 116, 121, 211; *lānj* L 290, 291, Q 117a; *lā.njk* L 270; *lanjt* L 383; *lanjkt* L 290, 291; *lā.njkt* Q 263; **bouwland:** K 315, 357, L 265, 268, 289b, Q 9, 94b; *bouwlant* L 215a, Q 95; *bouwlanjtj* L 288a, 322, 324, 325, 332, 381; *bouwlānt* L 163, 163a, 164; *bouwlanjtj* L 374, Q 35; *bulanjtj* L 329; *byjwlant* L 360; *buwlānt* Q 113; *bulenjtj* L 426, 0426, 428; *buwlenjtj* L 429a; *bouwlanjk* L 268, 270, 295, Q 121c, 211; *bowlanjk* L 268, 270, Q 117; **landbouwland:** *lā.nbōwla.nt* K 278; **stuk land:** *štøk land* Q 204a; **landbouwgrond:** Q 104a; **veldaarde:** *velē.t* Q 117a; **stuk:** *štō.k* Q 263; *štøk* Q 16; **open stuk:** *uəpə štøk* Q 198; **plak:** *plak* K 315, L 211, 246, 250, 269, Q 1; **plaats:** Q 1; **ploegland:** L 286; *pluxlānt* Q 178; **kouter:** *kōutər* L 355, P 57, 180; *kōtər* P 193; *kō.tər* P 118; **akker:** *akər* K 278, 318, 359, L 265, 265c, 269, 271, 286, 288, 288a, 289, 289b, 290, 291, 293, 295, 312, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320a, 322a, 324, 330, 331, 354, 355, 364, 371, 372, 372a, 381, 382, 414, 415, 416, 420, 424, 0426, 433, 434, P 44, 47, 48, 51, 57, 118, 119, 174, 176, 177, 180, 193, 262, Q 2, 2c, 3, 12, 14, 15, 16*, 18, 20, 21, 23, 30, 32a, 33, 71, 74, 77, 83, 88, 96, 96b, 97, 98, 99*, 101, 111, 112a, 112b, 0112, 113, 156, 157, 158, 187a, 192, 193, 199; *ākər* Q 2; *nakər* L 292; *əkər* L 286, P 49; *ē.kər* L 282;

dekər L 281a; **akkerland:** K 360, L 282, 289a, 368, Q 9, 111, 113; *akərlant* L 414, 416, P 43, 175, Q 7, 96c, 111*; *akərānt* L 286, P 222, Q 193, 196; *ākərānt* L 317; *akərānjtj* L 321, 325, 329, 331, 332, 371a, 374, 383, 432, Q 20, 22; *akərānjtj* L 430; *akərānj* L 295, Q 121c; **akkergrond:** L 289, 289a, P 108, Q 204a; *akərgrōnt* L 312, Q 113, 193; *akərgrunt* L 289b; *akərxxrunt* L 368; *akərgrōnjtj* L 287, 288, 288a, 318b, 320a, 383, 429, Q 35; *akərgrōnjtj* L 318b, 387; *akərgrōnj* Q 113; *ē?ərgront* K 278; **bouwakker:** L 381; **bouwgrond:** Q 156, 180; *bouwgrōnt* L 163, 163a, 271, 314, Q 11, 96c; *bouwgrōnt* Q 39; *bouwgrōnjtj* L 288, 288c; *bu-grōnjtj* Q 20; *bougrōnjtj* L 382; **grond:** *gront* K 358, L 265; *grōnt* L 312; *grōnjtj* L 288; *grōnj* L 266, 290a, 295; *grōnjkt* L 290; **labeurgrond:** K 315, L 317, 352, 368, P 57, 58, 172, 176, 192, Q 1; *labōrgront* K 357, 359; *labōrgront* K 318, P 51; *labōrgront* P 46, 50, Q 9, 79a, 156; *labjōrgront* Q 162; *labōrgrōnt* L 312, Q 88; *labōrgrōnt* Q 1; *labōrgront* P 195; *labōrgrōnt* K 361; *labōjərgront* K 353; *labōərgront* Q 80; *lābōrgrōnt* Q 179; *labjōrgront* Q 162; *labjōrgront* Q 158; *labōrgrunt* Q 78; *labōrgrōnt* L 286; *labijərgront* Q 72; *lābərgront* P 55, Q 2; *lābərgront* Q 1a; *lābyərgront* Q 76; *lāby.ərgrōnt* P 177; *labuərgront* P 120; **labeurland:** K 353, 357, 361, L 363, 372, P 119, Q 2, 74; *labōrlant* L 423, P 176, 214, 219, Q 6; *lābōrlānt* Q 188; *labōrlant* Q 78; *labōrlānt* Q 159; *labōrlānt* Q 88; *lābōrlant* L 414; *labōjrlant* L 312; *labjōrlānt* Q 162; *labjōrlant* Q 162, 168a, 170, 177; *labōrlant* Q 241; *labērlant* P 56, 57, Q 2; *lābērlant* Q 5; *labjrlant* P 121; *lābyjrlant* P 119; *labjrlant* Q 83; *labj.rlant* Q 86; **labeur:** K 353, L 355; *labō.ər* K 353; *labōr* K 361a; *lābōr* Q 71; *labōr* Q 71; *labōjūrə* P 227; *lābyōr* Q 158; *labjōr* Q 176a, 177; *labēr* P 55; *lābējər* Q 72; **labeuring:** L 423, Q 198b; *labōrēj* K 358, Q 179, 198; *lābōrēj* K 361; *labōrēj* Q 187; *labōrēj* K 357, P 44, Q 96c, 178; *labōrēj* L 312; *labōjūrēj* Q 33; *labjūrēj* Q 31; *lābērēj* Q 86, 171; *labjūrēj* Q 86; **zaailand:** *zowējlānt* K 314; **eind:** *ēj* L 270, Q 113.

1.2.2 AKKER

(N 27, 2a; N 11, 1b; A 11, 4; A 3, 40; JG 1a, 1b, 1d; L 37, 11b; L 19b, 1a; Vld.; monogr.)

[Met het begrip *akker* wordt in dit lemma bedoeld een bepaald begrensd stuk akkerland of bouwland. Veel respondenten uit Belgisch Limburg beschouwen *perceel* als een notariswoord. De woordtypen **tarweland**, **haverland**, **bietenland**, **korenveld** en **koren** duiden op een stuk land waarop een bepaald gewas wordt verbouwd.]

akker: *akər* K 315, 353, 358, L 159a, 164, 165, 192, 210, 212a, 213, 246, 246b, 247, 250, 266,

268, 271, 286, 287, 288, 288a, 288b, 289, 289a, 289*, 290, 291, 293, 298, 318, 318b, 323, 326, 329, 331, 355, 360, 362, 367, 368, 371, 372, 373, 376, 378, 381a, 381b, 387, 413, 418, 420, 423, 426, 428, 429, 434, P 48, 50, 58, 121, 171, 176, 177, 180, 183, 197, Q 1, 2, 3, 5, 8, 10, 12, 14, 15, 16*, 18, 19, 20, 21, 30, 31, 32a, 33, 36, 38, 71, 72, 75, 77, 78, 82, 88, 90, 95, 96a, 99, 100, 101, 102, 111, 112a, 113, 116, 117b, 118, 155a, 156, 161, 162, 167, 168, 172, 173, 188, 192, 193, 196, 201, 203, 203a, 203b, 207, 208, 222, 279; *ēʔar* K 278; *ēkar* K 278; **akkertje**: *ekærkæ* L 288, Q 20; **stuk**: *støk* K 278, 314, 317a, 318, 353, 357, 359, 360, 361, L 268, 286, 313, 314, 315, 317, 319, 352, 353, 354, 369, 371, 372, 419, 424, P 44, 46, 47, 48, 49, 50, 58, 113, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 167, 172, 173, 175, 176b, 177, 184, 188, 192, 197, 219, 223, 224, 227, Q 1, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 73, 74, 76, 78, 79a, 80, 88, 96c, 96d, 153, 154, 155, 156, 157a, 158a, 159, 160, 161, 162, 164, 166, 168, 168a, 169, 172, 174, 175, 177, 178, 181, 182, 188, 211, 240, 242; *støk* L 288, 316, 317, 420, 421, 422, 423, P 182, 218, Q 8, 13, 0112, 197, 197a, 203a; *støk* L 286; *støk* Q 193; *støk* L 330, Q 19a, 19*, 33, 203a; *støk* L 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 415, P 52, 53, 55, 56, 57, Q 2, 2c, 3, 83, 84, 87, 89, 90, 91, 94, 170; *stek* Q 171; **stuk land**: *støk lant* P 48; *støk la.nt* K 358; *støk lant* L 159a, P 179; *støk lā.nt* L 312, Q 96c, 157, 163, 174, 179; *støk lant* Q 94b; *støk lāni* P 180, Q 204a; *støk lā.nt* P 214; *støk lant* Q 99, 111*; *støk lant* Q 99*; *styk lant* P 45; *stek lā.nt* Q 170; *støk lanjtj* Q 35; *støk lanjtj* L 322a, 328; *støk lanjtj* L 324, 329; *støk la.njtj* L 331, 331b; *styk lanjtj* L 432; *støk lanjtj* L 387; *støk lenjtj* L 428; *støk lanjk* Q 117; *støk lanjk* L 270; **stuk bouwland**: *støk boawlanjtj* L 374; **stuk grond**: *støk gro.nt* L 413, Q 179; *støk grōnt* Q 88; *støk xrō.nt* P 118a; *støk xronjtj* L 369; *støk gronjk* L 295; *støk gronjk* L 291; **stuk akkerland**: *støk akærlant* P 175; **stuk akker**: *støk ækær* L 424; *stek akær* L 416; **stuk veld**: *styk vēlt* L 282; *støk vēls* L 372; **stuk laboregrond**: *støk labōrgront* K 357, 359; *støk labōrgront* K 353; **stuk labeur**: *stek lābēr* Q 2; **land**: *lant* L 159a, 192, 209, 210, 246b, 269, 271, 295, 312, 386, P 167, Q 3, 5, 18, 39, 74, 94b, 96b, 98, 99, 101, 102, 111, 193a, 202, 203, 204a, 284; *la.nt* L 416, 417, 418, Q 1, 2, 72, 89, 165, 181; *lānt* K 278, L 164, 187, 192a, 210, 213, 214, 214a, 216, 216a, 248, 422, P 172, 174, 175, 176a, 178, 218, Q 96a, 195, 196, 249; *lā.nt* P 52, 56, 177, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 220, 223, Q 71, 73, 74, 75, 78, 79, 80, 152, 154, 155, 157a, 158a, 159, 160, 161, 164, 167, 169, 177, 182, 240, 241, 242; *lanjtj* L 287, 288, 298, 320, 328, 329, 373, 381b, 383, 431, 432a, 433, Q 16*, 19a, 19*, 21, 34; *lenjtj* L 429a, 430, Q 14, 15, 17; *lanjk* L 270, Q 117a, 119, 121; *lanjkt* L 249; **landje**: *lentjæ* L 318; *lētšæ* Q 162; **landerij**: *landæri* Q 249; **veld**: *vēlt* L 191, 209, 213, 214, 214a, 248, 249, 250, 265, 267, 268, 269, 270, 271, 291, 296, 298, Q 18, 19, 28, 36, 95, 985a, 96a, 101, 103, 106, 111, 112b, 113, 113a, 115, 117, 117a, 118, 121, 192, 201, 203, 204a, 205, 205*, 206, 208, 211; *fēlt* L 211, 269, 297, 299, 312, 325, Q 21, 32, 222; *vēlt* K 353, L 164, 191, 213, 246, 266, 298, P 107a, Q 195; *fēlt* L 213; *vēalt* L 248; *fēilt* Q 284; *fēilt* Q 121b; *vē.lt* L 355, P 51; *vēlt* L 164, 248, 286, 314, Q 102, 197; *fēlt* Q 95; *vēlt* L 165, 282, 286; *fēlt* Q 103; *veljtj* L 293, 320, 321, 322, 323, 324a, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 374, 376, 381, 385, 431, 434, Q 14, 16*, 27, 30, 32, 38; *feljtj* L 318, 322, Q 35; *velts* L 329; *veljtj* L 328, Q 22, 33; *vēljtj* Q 34; *vēljtj* L 318; **perceel**: L 420; *pærseĭ* L 419, 421, 423, 424, 429a, P 46, Q 6, 7, 8, 9, 11, 77, 84, 90, 98, 101, 113, 168, 168a, 169, 170, 171, 178, 179, 181, 182, 241; *pærseĭ* Q 72, 83, 155; *pærseĭl* Q 72; *pærseĭl* P 119, 120, 177, 188, 195, 220, Q 73, 74, 78, 76, 78, 79, 80, 82, 83, 152, 153, 154, 156, 157, 158a, 159, 160, 161, 164, 165; *pærseĭl* L 420; *pærseĭl* P 121; *pærseĭl* P 223; *pærseĭl* Q 94; *pærseĭl* K 314, 315, 316, 317a, 318, 353, 357, 358, L 265, 268, 282, 286, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 352, 354, 355, 356, 359, 360, 363, 365, 370, 371, 415, P 45, 47, 49, 50, 113, 115, 167, 173, 176a, 176b, 178; *pærseĭl* L 288, 319, 358, 361, 368, 417, P 219, Q 96c; *pærseĭl* Q 10; *pærseĭl* K 360, 361, L 413, 414, P 118a, Q 1, 71; *pærseĭl* P 53, 56, 57, 58, Q 2, 87, 188; *pærseĭl* L 416, 418, Q 2, 3, 5; **akkerperceel**: *akærpærseĭl* P 222; **perceeltje**: *pærseĭka* L 422; *pærseĭka* Q 162; *pærseĭka* L 364; **labeur**: *labōur* P 219; *labōær* P 197; *labōur* Q 241; **labeurgrond**: *labōrgront* K 318; **labouring**: *labōreŋ* Q 187; **bouwgrond**: *buwgrōnjtj* L 14; **bouwland**: L 289b, Q 9; *bowlānt* L 163, 163a; *bilānjtj* L 0426; **akkergrond**: *akægrōnt* Q 113; *akægrōnjkt* L 290; **akkerland**: *akærlānt* Q 193; *akærlanjtj* L 330, 332; **zaadland**: *zōĭlanjtj* L 318b; **tarweland**: *terflant* P 175; **haverland**: *hāværlant* P 175; **bietenland**: *bitælant* P 175; **ploegland**: *pluxlānt* Q 178; **eigendom**: *ēġændom* P 115, 118, 120, 121, 180, 223, Q 74, 80, 159, 165; *ēġændom* P 53, Q 163; *ē.ġændom* Q 89, 90; *ēġædom* Q 155; **eigen land**: *ē.ġæ.lā.nt* Q 178; **het onze**: *dōs* P 177a; **meegebruik**: *mēġgrōŋjk* P 227; **winhof**: *wenaf* Q 158a; **kouter**: *koūtær* P 180; **plak**: *plak* L 211, 214, 247, 266, 268, 288; **plak land**: *plak lant* K 315, 316; **pand**: *pant* K 278; *pa.nt* L 352, 355, 414; *pā.nt* L 315; **lap grond**: *lap xro.nt* Q 88; **teelgrond**: *tōĭlgrōnjtj* L 320a; **korenveld**: *kōrævelt* Q 121c; **koren**: *kōræ* L 432a, Q 21; *koæræ* Q 203; *koær* Q 222; **band**: *bānt* L 271; **blok**: *bloæk* Q 83; **pacht**: *pōt* P 214; **pachtland**: *pā.xlā.nt* Q 178; **paal**: *powæl* P 214; **kamp**: *ka.mp* L 317.

1.2.3 GEERAKKER

[Zie voor het lemma GEERAKKER WLD I, 1 blz. 117.]

1.2.4 HOEK VAN EEN STUK LAND

(N P, 1; A 33, 10; monogr.)

[Een hoek of punt van een stuk land.]

tomp: *tomp* L 265, 290, 291, 294, 299, 318b, 322, 374, 77, Q 39, 95; *tōmp* P 57; *tōmp* Q 20; *tōmp* L 322a; *tōmp* L 289, 320a, 321, 325, 329, 332, 372, 373, 374, 377, 381, 382, 387, 426, 427, 430, 431, 432, P 176a, Q 14, 16, 20, 22, 28, 30, 33, 35, 36, 94b, 95, 95a, 99*, 101, 111*, 112, 112a, 113, 113a, 117a, 118a, 187, 192, 198a, 204a; *tōmp* L 318, Q 196; **timpje:** *tempkə* L 360; **tip:** *tip* L 368, 416, Q 71; *tēp* K 278; *tip* Q 198b; *tōp* L 282, 287, 317, P 56, 118, Q 18, 72, 180; *tōp* K 314, 359, L 312, 316; **top:** *top* L 414, Q 3; *tōp* P 56; **spits:** *špets* Q 117, 117a, 201, 203; **punt:** *pōnt* Q 193a; **scheer:** *sxēr* P 176a; **scherphoek:** *sxerphoək* P 120; **hoek:** *hōk* Q 203; **bek:** *bek* P 176a, 177, Q 112b, 198, 198b; **spie:** *spej* P 51; **draai:** *drēj* K 278; **overschildje:** *ōvāršeltjə* Q 15; **start:** *start* Q 3; **lap grond:** *lap gronjtj* Q 20.

1.2.5 HOOGLIGGENDE AKKER

(N 11, 2a en 2f; A 10, 4)

[De woordtypen in dit lemma duiden niet alleen op een hoogliggende akker maar ook op hooggelegen grond in het algemeen zoals **hei**, **zandgrond**, **droge grond**. Verder komen er ook plaatsbepalingen voor als **op de hoogte** en **op een berg**.]

hoogveld: *hoxfelt* L 265; *hoægveljtj* L 381b; *huxfelt* L 266; *huæxvelt* L 214, 247; *huxfelt* P 107a; *huæxfelt* L 248; **hoog land:** *hōx lānt* L 214; *hū.g lāntj* L 381a; *hux lanj* L 295; **hoge grond:** L 289; *hōgə gront* L 214a; *hōgə grōnt* L 163, 163a, 192a; *hōægə grōnt* L 213; *hōgə grōnkt* L 291; *hūgə gront* L 360; *hugə grōnt* L 268; *hūgə grōnt* K 359; *hūgə grōnt* K 359; *hugə grōnt* L 414; *hūgə grōnt* P 176; *huægə grōnt* L 244c, 317; *huæxə grōnt* L 282; *huawgə gront* L 210; *huægə gronjtj* L 328; *huægə gront* K 353; *hugə gronjtj* L 318b; *hūægə gronjtj* L 288c; *hūægə grōnjtj* L 288; *hūjgə grōnt* L 364; **hoge labeur:** *hugə labēr* Q 2; **hooggelegen perceel:** *hoæx gælēgə pərsēl* L 429a; **hoog stuk:** *hōx stōk* L 159a; *hoæx stōk* K 278; *huæx stōk* L 282; *hū.x štōk* L 381a; **hoog blok:** *huwax blōk* K 314; **hoogliggend land:** *huxligənt lānt* Q 198b; *huxlegənt lanj* L 270; **hoogte:** *hōgdə* Q 9; *huōgdə* L 378; **de hoge:** *dən huægə* L 288; **hoge dries:** *huægən drēs* L 270; **dries:** *dres* L 244c; **pand akker:** *pant akər* Q 2c, 3; **veld:** *velt* L 209, 269, 269a, 271; *veljtj* L 291, 318; **lichte grond:** *lextə gront* L 368; *lextə grōnt* L 312; *lextə grōnkt* L 268, 295; **droge grond:**

drōgə grōnt L 268; **droog land:** *dryæx lant* Q 101; **zandgrond:** L 213, 296; *zantgront* L 210; **zandige grond:** *zēndegə gronjtj* L 288a; **magere grond:** *māgərə grōnt* L 163, 164; **hei:** *hej* L 270; **rug:** *rōk* Q 97; **kop:** *kop* L 290, 320a, 322a, Q 113; **steekop:** *stēkop* Q 117a; *štēkop* Q 117, 119; **spionkop:** *spiunkop* L 322; **kamp:** *kamp* L 387; **kemp:** *kemp* L 329; **hoge akker:** *hōgən akər* L 374; *hūægə akər* L 289a; *hōgən eʔər* K 278; **bergakker:** *berxakər* P 222; **bergland:** *berxlānt* Q 162; *berxlānt* P 175; **berg:** *beræx* Q 99*; *bēræx* Q 94b; **bult:** *bōljtj* L 387; **aalsberg:** *ālsberx* Q 117; **berm:** *berəm* L 286; **talud:** *təlyt* Q 14; **kleef:** *klēf* Q 97; *klēaf* Q 36; **vliegerd:** *vlēgərt* L 383, 385; **brammerd:** *bramərt* Q 14; **lieberd:** *liberx* L 250; **mussenberg:** *mōsəberx* L 330; **stuifzand:** *stūjzānt* L 215a; **heerbaanveld:** *hērbānvelt* L 292; **patattenland:** *patətəlant* K 353; de volgende woordtypen zijn plaatsbepalingen: **op de berg:** *op də berx* Q 30, 33; *op də beræx* Q 94b; *op tə beræx* Q 162; *ob dən berx* K 278; *op tə beræx* Q 162; *op dər berx* Q 197, 197a, 203a; **op de hoge:** *opən hōægə* L 322, 322a, 324; *opə huægə* L 294, 321; *opən hūgə* L 324; **op de hoogte:** *op də hōjgdə* L 428; *op də hōgdə* Q 121b; **op een hoogte:** *op ejn hōxtə* L 332; **op de zand:** *opə zānt* L 191; **op de hoge bongerd:** *op də hōgə bōjərt* L 373; **op de akker:** *op dən ekər* Q 38; **op de kop:** *op dər kop* Q 121b; de volgende woordtypen zijn bijvoeglijke naamwoorden: **hoog:** *hōx* L 298, 329; *hōūx* L 326; *hūūx* L 369; **heuvelachtig:** *hōvələxtæx* Q 88; *hōvələxtæx* Q 96d.

1.2.6 HOOGTE IN EEN AKKER (kaart 5)

(N 11, 3b; N 11A, 130a; monogr.)

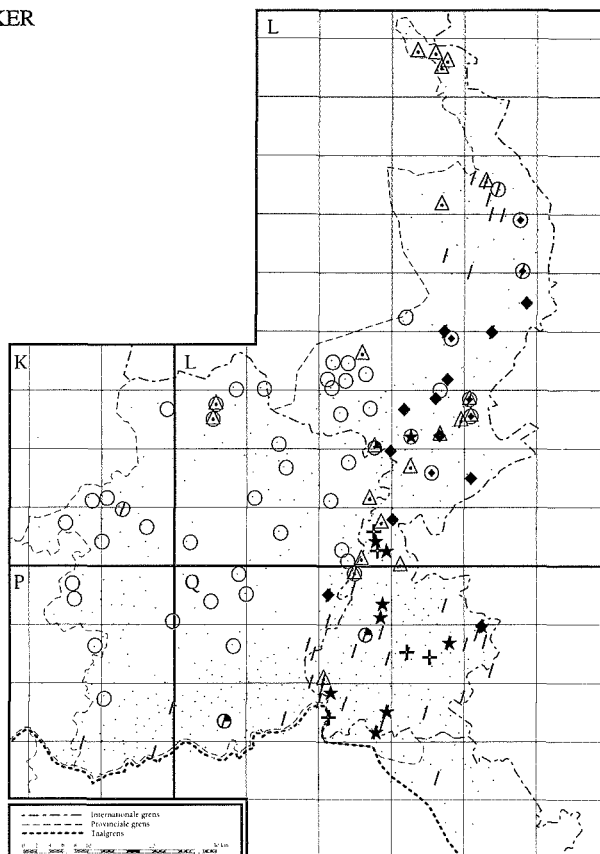
[Verhoging in een akker of hoger gelegen stuk grond.]

hoogte: *hōxtə* L 332; *hōgdə* L 331, Q 96d; *hōægə* L 0426; *hōədə* Q 193; *hōxt* L 214, 247; *hōxt* L 159a, 163, 163a, 164; *huæxtə* K 353; *hūgdə* Q 88; *hyægə* Q 111*; *hūgdə* Q 187; *hū.gdə* Q 35; *hyæxtə* L 270; *hūjgdə* L 318b; *hiōgdə* L 321; *hūgdə* Q 2; **heuvel:** L 288a; *hōvəl* L 288, 295, 312, 314, 322, Q 15, 33; *hōvəl* Q 204a; *ōəvəl* L 424; *hyəvəl* Q 113; *hūvəl* Q 119, 198b; *hūjəl* Q 121c; *hīəvəl* L 368; **heuveltje:** *hōvəlkə* L 312; **rug:** L 268; *rōx* P 119; *rōk* L 248, 268, 324; *rōk* L 318b, 374, 382, 426, Q 111*, 198b; *rōq* L 290; *ræx* L 368; **berg:** *berx* K 278, 318, L 290, 317, 369, 416, 429a, 434, P 175, 222, Q 33, 117; *beræx* K 278, 353, 357, 359, L 360, 428, P 107a, 176; *be.ræx* L 312; *bēræx* L 364; *bēræx* L 314, Q 72, 162; *bēræx* L 422; **horst:** *hōrst* K 278, L 295, Q 1a; *hōrst* L 266; *hōrs* L 331, 331b; *hōrs* L 244c, 331; *hōs* L 382; *hōrt* L 414, Q 1; **donk:** *donk* Q 98; *dujnk* K 314; **verhoog:** *vərhyx* Q 188; **verhoging:** Q 187a; *vərhygəj* Q 14; **bult:** *bōlt* L 265, 282, 295, 312, P 175, Q

Kaart 6 LAAGTE IN EEN AKKER

- / del
- zonk
- △ laagte
- ◆ zomp
- ★ kuil
- ⊙ slink
- † schoot
- slonk

pōt Q 97; **zonk**: *zōŋk* L 320a; de volgende woordtypen zijn plaatsbepalingen: **op de lage**: *opə ligə* L 294; *opən ligə* L 324; *opə liagə* L 322; *opən liagə* L 324; *opə lēgə* L 331; *opə lēagə* L 322a; **in de lagerd**: *enə ligərt* L 266; **in de del**: *en də del* Q 101, 162; *en də del* Q 94b; **in de beemd**: *en də bem* K 278; **onder de berg**: *ōndər dər bērx* Q 197, 197a, 203a; **in de berg**: *en dər bērc* Q 197, 197a; de volgende woordtypen zijn bijvoeglijke naamwoorden: **laag**: *liḡ* Q 88, 96d; *liāx* L 369; *liḡx* Q 162; **diep**: *dēp* Q 33; **zompig**: *zō.mplex* L 374; **kwaad**: *kōət* L 286.

1.2.8 LAAGTE IN EEN AKKER (kaart 6)

(N 11, 3a, N 11, add.; Vld.; monogr.)

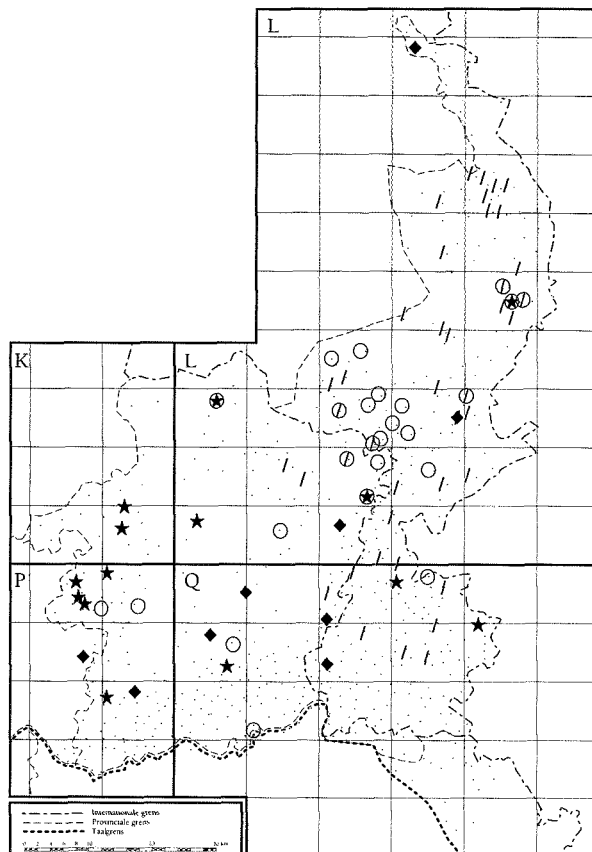
[Laagte of kuil waar de grond steeds vochtig blijft of waar water blijft staan.]

laagte: *lēxtə* Q 14; *lēxtə* L 372, 0426; *lēxt* L 159a, 163, 163a, 164; *lēxt* L 211, 214; *lēxtə* L 332; *lēgdə* L 331, 331b, Q 20; *leagdə* L 377; *lext* L 312, 314; *liagdə* L 321; *ligdə* Q 95; *liāxtə* L 429a; *liəgdjə* L 330; *ligjə* L 288a; **zonk**: *zōŋk* K 278, 318, 353, L 215, 265, 328, 360, 414, 416,

424, Q 1a, 14; *zōŋk* K 359, L 282, P 107a; *zōŋk* L 282, 286, 312, 314, 317, 422, Q 2c, 3; *zōŋŋk* L 369; *zūŋk* K 314, 315, 353, 357, L 364, 368, P 44, 176, Q 2; *zūŋk* L 288, P 48; *zōŋk* L 287, 288, 288c, 289, 289a, 289b, 318b, 320a, 322a, Q 72; **zink**: *zēŋk* L 265, 291, 383; **slenk**: *sleŋk* L 268, 328; *sle.ŋk* L 382; *slēŋk* L 247; *šleŋk* L 291, 331; *šle.ŋk* L 331, 331b; **slonk**: *sloŋk* Q 162; *šloŋk* Q 97; *šlōŋk* L 321; **del**: *del* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 266, 268, 332, Q 9, 12, 14, 35, 88, 94b, 95, 96d, 97, 98, 99*, 101, 111, 113, 117, 117a, 118, 119, 121c, 156, 193, 198b, 211, 253; *dēl* K 318, L 244c, 290, 295, P 175, 222, Q 15, 111, 162, 178, 187, 188; *del* L 331, Q 94b, 197, 197a, 203a, 204a; **dal**: *dāl* L 360, Q 113; **kuil**: *kul* L 434, Q 19a, 19*, 113, 117a, 197, 203a; *kūl* L 328, 428; *kol* Q 187a; **kot**: *kōt* K 278; **schoot**: *šō.t* L 426, Q 111; *šōt* L 429; *sxūt* Q 198b; *šūt* Q 0112; **zomp**: *zomp* L 271, 290, 294, 295, 322, 324, 330, 374, Q 9; *zōmp* L 324, 387; *somp* Q 117a; *zōmp* L 432; **lok**: *lōk* Q 33; *loak* Q 113, 117; **ooi**: *ūa* L 382; **zak**: *zak* K 278, L 270, 295, 322, 322a, 331, 332; **ven**: *ven* L 288a; **wijer**: *wējər* K 353; **vuilnis**: *vylnes* Q 97; **zouw**: *zaw* Q

Kaart 7 OMWALDE AKKER

- / kamp(je)
- hof(je)
- ★ schans
- ◆ blok

162; **holte:** *hōlt* L 312; **slak:** *šlak* L 432; *šlāk* L 0426; **slei:** *slēj* L 424; **bedding:** *bēdenj* Q 111; **moelde:** *mōlt* Q 111*.

1.2.9 OMWALDE AKKER (kaart 7)

(N 11, 2e; N 11, 2f; N 27, 3b; A 10, 4; monogr.)
[Een akker welke omsloten is door een akkerwal, een brede gracht of door bossen.]

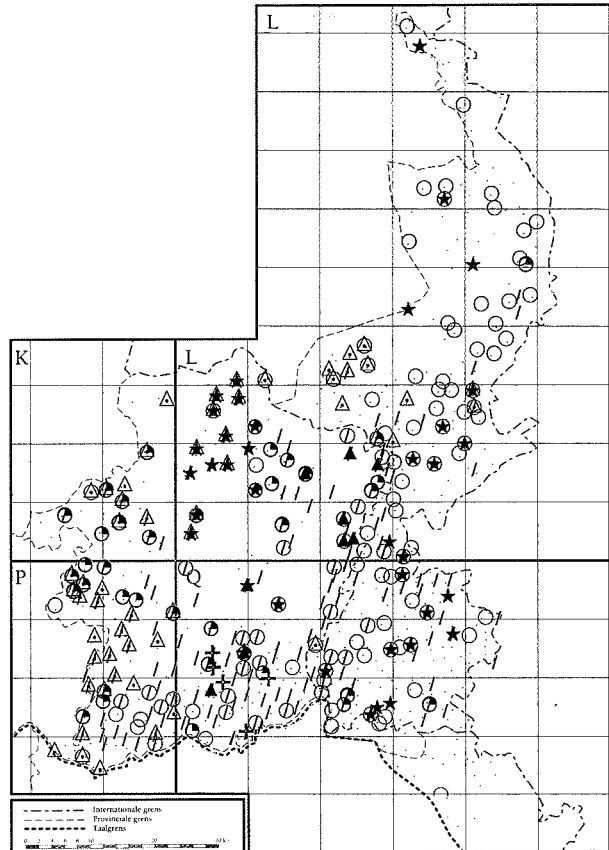
kamp: *kamp* L 211, 265, 268, 269a, 269b, 270, 271, 289, 289b, 290, 291, 318b, 321, 322a, 331, 331b, 332, 360, 362, 369, 381, 387, 430, 432, Q 14, 20, 30, 97, 111, 112a, 0112; *kāmp* L 214, 214a, 215, 215a, 217, 244c, 245b, 246a, 331, 331b, 381a; *kā.mp* L 268; **kampje:** *kempkə* L 381a, 432, Q 9; **schans:** *sxans* K 318, 358, L 269, 312, 413, P 48, 51, 176; *šans* L 372, Q 22, 76, 117a; *sxōns* P 44, 49; **hof:** *hof* P 50; *hoəf* Q 72; *hōf* L 287, 288a, 312, 318b, 320a, 320b, 321, 321a, 324, 326, 326*, 328, 331, 369, 382, 416, P 55; *hōf* L 269, 269b, 271, 371a, Q 28, 180; *hūf* L 372; **hofje:** *hōfkə* L 312; *hōfkə* L 320a, 328; *hōfkə* L 271; **blok:** *blōk* L 159a, 332, 420, P 108, Q 12, 104a; *blo.k* Q 3; *blōk* Q 71; *bluak* P 177, Q

3; *blūak* Q 3; **krom blok:** *krom blōk* K 353
omwalde akker: *ōmwaldən ākər* L 314
ōmweldə akər L 295; **omgewalde grond**
omgaweldə gront K 353; **omwald veld:** *ōmwai*
vēlt L 314; **beschermd akker:** *bəsxərmdjə*
ākər L 289a; **gereende akker:** *gərēndə ākər* C
188; **warm stuk:** *wərəm stōk* Q 94b; **beschu**
stuk: *bəsxōt stōk* Q 187a; *bəšōt štōk* L 290a
stuk in de heggen: *stōk en də hegən* K 278; **stul**
in de wal: *stōk en də wal* K 278; **akker in d**
wallen: *ākər in də wel* L 290; **afgemaakt**
grond: *afgəmakitə grōnt* K 278; **afgesloten**
akker: *āfxəslōtən ākər* K 278; **ingesloten**
akker: L 286; **ingesloten labeur:** *ēngəslōt*
lābər Q 2; **ingesloten stuk:** *ēngəšlōitə stōk* C
204a; *ēngəšlōtə štōk* Q 99*; **ingesloten land**
ēnxəslōūtə lānt P 175; **toeveld:** *tōjvəlt* L 352
veld: *vēlt* K 278; *vēlt* K 317; *vēltj* Q 1; **veldje**
vələkə P 45; **bosgrond:** *bōsgrōnt* P 222; **bos**
land: *bōšlānt* Q 80; **bleek:** *blēk* Q 2b; **beemd**
bē.mi Q 39; **band:** *bānt* L 371a; *bāntj* L 318b
haagkant: *həxkənt* K 358; **haagland:** *həglānt* I
54; **boshaag:** *bōšhāx* Q 204a; **polder:** *pōldər* I
288; **braak:** *bro.k* K 361.

Kaart 8 BRAAKLAND

- / braak
- braakland
- △ vogel(s)wei(tje), vogelenwei
- ⊙ braakgrond
- ★ dries(land)
- ▲ vogelzang
- ⊕ hazenwei

1.2.10 TOEGANG TOT AKKER

(N 11, 8)

[De ingang van een akker waarlangs men er met de kar op kan rijden. Een woordtype als **overvaart** duidt op een stuk grond dat door een sloot onderbroken wordt.]

vaart: *vārt* L 0426, Q 9, 97, 98, 101, 111, 0112, 197, 197a, 203a; *vā.rt* Q 192, 200, 247, 247a; *vōrt* Q 113, 193, 198b; *vāt* Q 117a, 204a, 211; *vōt* Q 72, 94b, 113, 162; *vōt* Q 178; *vōt* P 107a; **opvaart:** L 214, 268, 270, 288a, 289, 317, 321, 322, 322a, 324, 331, 332, 372, 424, 426, 428, 429, 429a, 432, 434, Q 1, 19a, 33, 35, 94b, 99*, 111, 111*, 191; *op.vārt* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; *op.vā.rt* Q 192; *op.vōrt* Q 96d, 188; *op.vāt* Q 117, 118; *op.vōt* Q 162; **invaart:** *envārt* L 295, 324, 368, 383, Q 14; *evārt* Q 121c; *evāt* Q 121c; *ejnvōt* P 222; *evōt* Q 117; **doorvaart:** *dōrvārt* L 287, 288, 289b, 318b; *dūrvārt* L 289a; **afvaart:** *ōf.vōt* Q 162; **uitvaart:** *ū.vārt* L 332, Q 187a; *ū.vōrt* Q 15; **overvaart:** *yəvərvā.rt* Q 192; **vaargat:** *vārgāt* L 268, 320a, 324, 328, 369, 374; *vārgā.t* L 331, 331b; *vōrgōt* Q 1a; *vārgat* K 357;

varəgat K 359, 360; *vərgat* P 44; *vorgat* L 244c; *vōrgāt* L 266; *vō.rgā.t* L 290; *vōrgāt* L 291; **mengat:** *mengāt* L 414; **opgat:** *op.gā.t* P 175; **afgat:** *af.gat* P 175; **ingāt:** *engāt* L 265; *engōt* L 282; *egat* L 364; *təgāt* L 368; *təgāt* L 416; **vaartengat:** *vōrtəgat* L 295; **voergat:** *vurgat* L 211, 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; **vekensgat:** *vēkəs.gāt* L 318, 318b, 320a, 369; **hoofdgat:** *hōtgat* K 314; *hōtxat* K 353; **hoofdsat:** *hōtsxat* K 318; **ingāt:** *ənəgōt* L 282; *ənəgōt* L 312, 314; **uitvaar:** *ū.vōr* Q 187a; **keel:** *kēl* L 387; **kot:** *kūt* Q 162; **oprit:** *opret* Q 121c; **ingang:** *ingāḅk* Q 187; **inrij:** *inrēj* L 159a; **slip:** *slep* K 278; *slep* K 278; **het varen:** *ət vōrə* L 247, 321.

1.2.11 BRAAKLAND (kaart 8)

(N 11, 6; N 27, 4b; N 27, 31; N 11A, 135; A 10, 4; A 33, 12; A 33, 14a; JG 1a, 1b, 2a, 2b, 2c; L 22, 13; L 1a-m; L 1u, 22; L 19b, 1a; S 4; Ale 253; monogr.)

[Stuk land of akker dat men één of meer jaren onbewerkt laat liggen alvorens het opnieuw te beploegen.]

braak: L 315, 352, 354, 355, 414, 416, 419, 420, P 180, Q 2; *brāk* L 270, 312, 372, P 51, 58, 222, Q 12, 20, 104a, 196; *brā.k* L 359, 367, 368, 416, 417; *braæk* P 119; *brak* L 423, Q 71, 284; *brāæk* Q 188; *brauþk* P 174, Q 178; *brøk* K 315, 353, L 269, 270, 289b, 300, 313, 319, 320, 321, 326, 327, 331, 331b, 356, 360, 368, 370, 371, 371a, 379, 380, 387, 418, 421, 424, 426, 0426, 429, 430, P 50, 117, 119, 180, 183, 193, 218, Q 2a, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 19a, 27, 29, 30, 32a, 33, 39, 72, 74, 75, 77, 86, 88, 90, 91, 94b, 95, 96a, 97, 102, 105, 111, 111*, 112a, 113, 117b, 162, 168, 172, 175, 187, 191, 193, 194, 196, 202, 204a, 207, 208; *brō.k* Q 2a, 71, 81a; *brōæk* Q 83, 112; *brøk* Q 9, 204a; *bruoþk* Q 162; *brök* K 318, L 317, 362, 366, 369, 415, 424, P 48, 50, 57, 58, 113, 115, 117, 118a, 119, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 182, 197, 224, Q 11, 78, 90, 91, 96c, 155, 173, 174, 179, 180; *brōæk* P 49, 50, 51, 56, 57, 58, 121, 178, 180, 188, 192, 218, Q 71, 72, 73, 74, 75, 82, 156, 157, 158; *brōþk* Q 158a; *brōþæk* Q 178; *brōþuk* Q 9; *brōæk* K 318, 359, 360, 361, P 195, Q 1, 155a; *broax* Q 121c; *broþæk* P 121, Q 167; *bruoþk* Q 3; *bruoþk* Q 89, 173, 177; *bruæk* P 51, 121, 187, 195, 197, 220, Q 75, 76, 77, 78, 79a, 80, 161; *bruok* Q 162, 164, 165, 167, 168, 168a, 177, 242; *bruk* Q 3, 80; *bruak* Q 167; *bruoþk* P 118; *bruoþk* Q 181; *brūæk* Q 156; *brēuk* Q 183; **braakland:** L 210, 271, 419, 420, P 48, Q 103; *brāklant* K 353, L 211, 372, P 47, 48; *brāklānt* L 115, 217, 245b; *brāk-lanþ* L 268, 269a, 295; *brāklā.ñt* L 290, 291; *brāklānt* L 286, Q 7, 95; *brā.klā.nt* L 286, 417; *brā.kla.nt* L 314; *brā.klā.ñtš* L 319; *brōklant* K 314, 315, 353, L 191, 209, 244b, 249, 250, 289, 320a, 322, 416, 422, 432, P 179, 222, Q 5, 12, 39, 97, 98, 99, 99*, 101, 102, 104a, 110, 111, 156, 196, 203, 204a; *brōkla.nt* Q 81a; *brōklānt* L 115, 248, 422, Q 96d, 187, 188, 193, 196, 197, 197a, 198, 198b, 204a; *brōklā.nt* P 214; *brōklantj* L 288c, 298, 299, 320a, 321a, 322, 322a, 323, 325, 328, 330, 331, 332, 333, 377, 378, 381, 382, 383, 385, 430, 431, 432, 434a, Q 16, 20, 21, 22, 32; *brōkla.njtj* L 292, 331, 331b; *brōklienjtj* L 427, 429a, 430, Q 14; *brōklañk* L 297, Q 118; *brōklañt* L 291; *brōklañkt* L 267, 290; *bruoþklant* Q 178; *brōklant* K 358; *brōklānt* Q 1; *brōklānt* Q 158; *brōklañk* Q 118; *brōklānt* L 209, P 192; *brōkla.nt* L 363; *brōklānt* Q 77; *brōklā.nt* L 362, Q 94; *brōklañk* Q 117a; *brōklañjtj* L 288a; *brōækla.nt* Q 82; *broæklant* P 178; *broæklant* Q 160; *broækla.nt* P 186; *broklant* L 371a, Q 278; *broklā.nt* Q 240; *bruoþklant* Q 278; *bruæklant* Q 89; *bruwaklant* P 188; *bruaklā.nt* P 184; *bruoklant* P 186; *bruwoklānt* Q 162; *brōæklant* Q 180; **braakgrond:** L 362, 372, 372a, 413, Q 92, 204a; *brākgront* K 357, L 364, 372, 416, P 55; *brākxront* K 317a; *brākgrōnt* L 268; *brākgrōnt* L 360; *brakxrōnt* Q 2; *brakgrōnt* P 54; *brā.kxro.nt* L 316, 358, 365; *brōkgront* K 315, 318, 358, Q 83; *brōkgrōnt* K 353, Q 7; *brōkgrōnt* Q 193, 194; *brōkgrōnt* P 176; *brōjxrōnt* P 48; *brōkxrōnt* Q 2; *brōkgront* P 45, 5; *brōkxrōnt* P 44, 174; *brōkgrōnt* P 46; *brōkgrōntj* L 321; *brōækgront* P 51; *brōækxrōnt* P 176; *broækgrōnt* Q 79a; *broþkxrōnt* K 360; *bruækxro.nt* Q 166; **braak stuk:** *brāk stōk* L 357; *brøk štøk* Q 35, 101; *brøk štøk* Q 27; *broæk štøk* Q 116; *brōæx štøk* Q 116; **gebraakt stu land:** *gæbrōkt štøk lanþ* Q 117; **stuk braaklanē** K 353; **braakliggende grond:** *brā.klegāna gro.nt* L 352; *brōklegāna gront* Q 39; **braakliggend land:** *brāklegant lānt* L 209; *brōklegant* L 416, Q 94b; **braakliggend stuk:** *brāl leqant štøk* L 290, 291; **braakliggende akke** *brāklegāna akār* Q 2c; *brōklegāna akār* L 43; **braakliggend veld:** *brōklegant veļš* L 372; **braakliggende plak:** *brōæklegāna plak* K 359; **braakakker:** *brōkakār* Q 194; **vogelwei:** L 288, 288a, 289b, 318b, 321, 324, 353, 374; *vōgalwe* L 282, 288c, P 214, Q 96d; *vōgalwej* K 359, L 286, 314, P 175; *vō.galwej* P 50; *vōigalwej* P 11; *vōgalwē* K 358, P 44, 46; *vō.galwē* L 413, P 4; *vōgalwēj* P 58; *vōgalwej* L 355; *vōgalwāj* K 27; *vōgalwāj* K 314, 316, 318; *vōgalwāj* K 31; *vōj.galwej* P 50, 52; *vouj.galwej* P 117; *vouj.galwej* P 118; *vōgalwej* P 176; *voumælwej* L 175; *voumælwej* P 50; *voagalwēa* P 48; *vogalwē* P 49; *vougalwej* P 172, 176a, 177, 227, Q 15; *vougalwej* P 107a; *vou.galwej* P 118a, 120; *vougalwēa* P 211; *vōgalwej* P 52; *vōgalwē* Q 2; *vō.galwē.j* P 50; *vūgalwej* L 289, 289e; *vōgalwēa* Q 2; **vogelswei:** L 313; *vōgalswej* L 317a; *vōgalswej* L 312; *vō.galswej* L 282, 31; 331, 331b; *vōgalswej* K 278; *vōgalswej* L 28; *vōgalswē* L 414; *vōgalswāj* K 278; **vogelsweitje** *vō.galswejkā* L 286; **vogelenwei:** *vogalawē* L 197; **vogelzang:** *vōgalzanj* L 369; *vōgalzanj* L 371, 422, Q 3, 155a; *vō.galza.ñk* L 420, 42; *vougalzanj* Q 83; *vuagalzanj* L 362; *vūgalzanj* L 420; **leeuwerikenplak:** *lēvarekaplak* L 163, 164; **hazenwei:** *hōzawēj* Q 75; *hōzawēj* Q 80; *hōzawēj* Q 183; *houzawē* Q 154; *ōzawē* Q 83; *hōzawē* Q 170; *hōzawē* Q 170; **schaapswei** *šōpswej* Q 194; *šōpswejā* Q 192; *šōpswej* Q 1; **schapenwei:** *šōpawēj* L 387; **vetwei:** *vētwej* L 322a; **dries:** *dris* L 159a, 211, 265, 266, 282, 312, 313, 314, 315, 352, 353, 354, 355, Q 3, 5; *drīs* L 413, 414; *drīš* Q 113; *drēs* L 316, 331, 356, 364, 377, 382, 383, Q 95, 101; *drēš* Q 20, 22, 35, 101, 111, 196, 196a, 203a; *drēš* Q 39; *drejs* Q 20; *drejš* L 434, Q 20; *drēaš* Q 19; **driesland:** *drēslanj* L 330; **puindries** *pōundris* L 286; **smelen:** *smēla* K 278; *smejāla* K 278; **smelenplak:** *šmēlaplak* L 270; **smelen dries:** *šmēlandrēs* L 291; **groes:** *grōs* Q 20; *groþus* Q 20; *grus* P 178; *grūs* Q 81a, 82; **onder komen stuk:** *oñarkōma štøk* L 290a; *oñarkōm štøk* Q 211; **schom:** *šom* L 331; **leeg land:** *lē.lant* Q 192; *lēx lānt* L 192a, 192b, Q 194; *lē*

lanjtj L 299, 322; *liix lant* Q 168; **leegliggend land:** *lëxlegənt lanjtj* L 332; **onderkomen land:** *ōnjarkōmā lanjtj* L 322a; **hard land:** *hart lant* L 213, 246a; *hart lānt* L 215a; **los land:** *los lānt* L 313; **bloot land:** *bluət lant* Q 192; **kaal land:** *kāl lant* Q 192; **rauw land:** *rō. lā.nt* Q 1; *rō. la.nt* L 414; **ruigter:** *rōxtər* Q 11; **zwetland:** *zwētlant* K 353; **hardliggend veld:** *hartlegənt vēlt* L 159a; **hardliggende plak:** *hartlegəndā plak* L 246; **helliggende akker:** *hēllegəndžā akər* L 317; **dode grond:** *dojā gront* P 108; **stravelje:** *stravel* Q 72; *stravel* Q 76; *stravel* K 361; *stravaļ* Q 1; *strevai* Q 2b; **straveljeground:** *strāvāigront* Q 2b; **desolaatgrond:** *deselāixront* L 368; **desolaat:** *deslōt* Q 72; *desəlōt* Q 83; **desolaat perceel:** *destālāt pərsēl* Q 111; **wildernis:** *weldərnēs* Q 158; *weljərnēs* Q 33; **verwilderd land:** *vərweldərt lānt* Q 198; **wild stuk:** *welt stōk* L 269b; **vulding:** *vuldeņk* L 371a; **brammerd:** *bramərt* L 429; **onkruidsakker:** *onkrūtsakər* Q 28; **zomerland:** *zōmərleņjtj* Q 15; **bukkem:** *bekəm* Q 83; het volgende woordtype is een zelfstandig gebruikt bijvoeglijk naamwoord: **guste:** *gōstə* L 266; **klein rusland:** L 165.

1.2.12 BRAAKLIGGEN

(N 11, 5; N 11, 6; N 11A, 134a; N 11A, 135; N 27, 4b; L 1a-m; L 22, 13; JG 1a, 1b, 1d; S 4; Wi 43; Ale 253; monogr.)

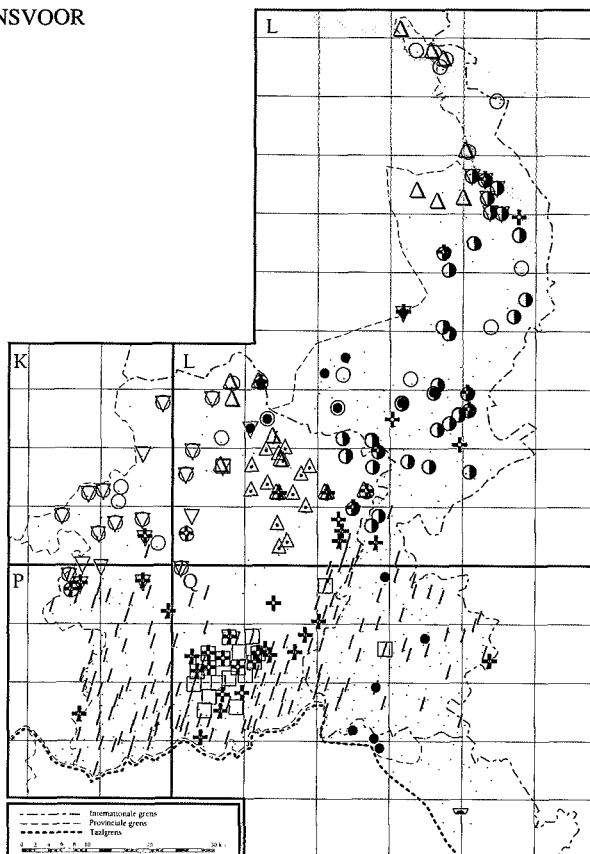
[Land of een akker voor een tijd, soms voor meerdere jaren, onbebouwd laten liggen. Naast de werkwoordelijke woordtypen als **braken** en **braakliggen** komen er in dit lemma ook woordtypen voor die bijvoeglijk van aard zijn. Deze hebben grammaticaal de functie van een bepaling van gesteldheid bij de werkwoorden (**laten**) **liggen** en **zijn**, b.v. het land ligt **braak**, is **hard**, **woest** en b.v. het land (**voor**) **vogelwei** laten liggen, (**in de**) **dries** laten liggen enz.]

braakliggen: K 278, L 417, 419, P 55; *brāklegə* L 164, 209, 210, 211, 245, 246, Q 2c, 101; *brāklegə* Q 95; *brāklegə* L 268, 290, 291; *brā.klegə* L 352, Q 2; *braaxligə* Q 222; *brōklegə* L 164, 191, 209, 249, 250, 269, 271, 291, 295, 297, 321, 323, 328, 372, 377, 382, 416, 426, 432, Q 8, 21, 22, 27, 33, 35, 39, 96a, 98, 99, 101, 102, 104a, 187, 198; *brōklegən* L 244b; *brōklegə* Q 102; *brōklegən* Q 1; *brōklegə* L 434a, Q 29; *brōklegə* L 288, 290, 321, 325, 327, 329, 330, 374, 381, 387, 427, 429, 431, Q 16, 20, 30, 32a, 97, 103, 105, 113, 118, 194, 196; *brōkklekə* L 267, 298, 299; *brōkklīkə* Q 203; *brōkqliqə* Q 196; *brōkklīgə* P 179, Q 110, 198b, 202, 204a; *brōaxligə* Q 116; *brōakleņə* K 359; *brōklegə* P 177, 219, Q 78; *brōklegə* P 176; *brōxlīxə* Q 211; *brōklīgə* P 192, 227; *brōaklegə* P 49, Q 83, 88; *bruaklegə* Q 89, 155; *bruokligə* Q 74, 241; *bruwokligə* Q 162; *bruwəklīgə* P 188; *bruoiklegə* Q 162; *brōklegə* Q 12; **braken:** *brākə* L 164, 210,

416; *brākən* K 315, 353, L 286; *brōkə* K 318, L 288, 289, 289b, 291, 292, 294, 295, 300, 320a, 322, 322a, 324, 326, 328, 330, 331, 331b, 332, 333, 374, 377, 378, 379, 380, 383, 385, 387, 426, 0426, 429, 430, P 171, Q 14, 19, 19a, 20, 27, 30, 33, 35, 97, 111, 111*, 113, 117, 118, 187, 191, 197, 198, 198b, 204a, 207; *brōʔn* K 314; *brōkə* P 107a, Q 72, 117a; *brōxə* Q 284; *brōaxə* Q 116; *brūqkə* Q 178; *brūqikə* Q 162; **op braken liggen:** *op brōkə legə* L 248; **in de braak liggen:** *in də brōk leqə* Q 194; *en də brōk liqə* Q 192; **op braken laten liggen:** *op brōkə lōtə legə* L 248; **hardliggen:** L 159a; *hartlegə* L 213, 215a, 246, 246a; *hawlegə* L 245; **helliggen:** *hēllegə* L 317; **vastliggen:** *vāstleņə* K 315, 353; *vāstlegə* L 286; **dries liggen:** *drēslegə* L 377; *drēslekə* L 378; *drēšliqə* Q 247a; **leegliggen:** P 48; *lëxlegə* L 266; *lëxlegə* L 332; *liixlegə* Q 168; **blootliggen:** *blootlegə* L 428; **in de smelen liggen:** *en də smēalən legən* K 278; **ter vogelwei liggen:** L 289; **laten liggen:** *lōtə legə* L 318b; **een jaar laten slapen:** *ən jōr lōtə slōpə* L 248; **onbewonnen laten:** L 364; *onbəwonə lōtə* L 360; **zomervoren:** *zōmərvoorə* L 268, 295, Q 97, 98, 187a; *zōmərvoorə* L 159a, 163, 163a, 164, 211, 214, 214a, 215, 217, 245b, 246, 246a, 247; **zomerbelken:** *zōmərbēlkə* Q 97; **zomerlagen:** *zōmərloğə* L 271; **leeglagen:** *lëxlōgə* L 295; de volgende woordtypen zijn als bepaling van gesteldheid bijvoeglijk van aard: **braak:** *brāk* K 315, 357, L 159a, 163, 163a, 192a, 209, 266, 268, 289a, 312, 421, 422, Q 2c, 94b, 95, 113; *brā.k* L 361, 365; *brāak* Q 156; *brak* Q 284; *brauk* P 174; *brōk* K 314, 316, 353, 358, L 115, 265, 289, 290, 294, 318b, 321, 322a, 324, 329, 331, 372, 374, 382, 387, 419, 420, 425, 427, 429a, 432, 434, P 48, 164, 176, 222, Q 2, 10, 12, 13, 14, 20, 32, 33, 35, 71, 87, 91, 94b, 96c, 98, 99*, 101, 111, 0112, 117b, 118, 188, 192, 193, 197, 197a, 198b, 204a, 208; *brōak* K 357, 359, L 422; *brōax* Q 116; *brōk* P 175; *brōk* L 423, P 45, 173, 175, 179, Q 2, 9, 156, 169, 171, 175; *brōak* K 359, P 57, 177a; *brōak* K 359; *broax* Q 121c; *brok* L 288a, Q 249; *bruok* P 223, Q 79, 152, 153, 154, 157a, 159, 160, 162, 163, 182; *bruwok* Q 162; *brō* P 175; *brōak* Q 180; **in de braken:** *en də brōkə* L 288a; **hard:** *hart* L 192b, 246, 250, 268; *hārt* L 244c, 265b; *hā.rt* L 368; *hāart* L 415; **hel:** *hēl* L 270, 368; *hēl* L 317; *hēl* L 367; *he.l* L 317, 359, 360, 364, 367; **vast:** *vāst* L 314; **leeg:** *lëx* L 282; *lë.x* L 355; *lëx* Q 192, 194; *lëix* Q 73; *liax* Q 72; **voor zomerland:** *vōr zōmərleņjtj* Q 15; **in de belk:** *en də belk* L 434; *en də belk* L 434; **nog in de voren:** L 424; **dries:** *drēs* L 329, 330, 383; *drejs* Q 20; *drēš* Q 113, 117a; **in dries:** *en dris* L 352; *en drīs* L 290; **in de dries:** *en dən dris* L 312; **te dries:** *tə drīs* Q 113; **onderkomen:** *ōndərkōmən* L 163, 163a; *ōndərkōmə* Q 98; *ōnjarkōmā* L 322a, Q 211; *ōnjarkōmā* L 289, 290a; **schom:** *sxōm* L 271; *šom* L 270; *šōm* L

Kaart 9 AKKERGRENS, GRENSVOOR

- / reen(voor)
- + voor
- scheid(d(s))voor
- gescheid (zelfst.nw.)
- ▽ scheid(en)
- limiet
- scheid (zelfst.nw.)
- △ scheiding
- △ scheiling

270; *šum* L 332; *ios*: *los* K 278, L 361, 413; *woest*: *wōs* L 269; *desolaat*: *daselōt* Q 3; *destālāt* Q 12, 18, 111; *destolāt* Q 192; *tošlō.t* Q 1; *tašlōt* Q 72; *tarslōt* P 58; *salaət* Q 2b; *tāslā* Q 71; *slōr* Q 83; *verwilderd*: Q 198; *kaal*: *kāl* Q 192; *kqəl* Q 194; *bloot*: *bluət* Q 192; *stoppelbloot*: L 356; *vernegligeerd*: *vārnēgli.gērt* Q 156; *onbewerkt*: Q 278; *onbawerakt* L 366; *gans*: *gans* Q 117; *vogelwei*: L 318b, 328, P 48; *vōgalwēj* L 322, 324; *vō.gəlwēj* P 55; *vōgalwējda* Q 113; *vōjgalwēj* P 53; *vougalwēj* P 211; *vougalwē* P 47; *vuagalwēj* Q 113; *vogelswei*: *vō.gəlswēj* L 331, 331b; *in vogelswei*: *en vōgəlswēj* K 278; *vogelzang*: *vōgalzanj* L 369; *vōgalzanjk* L 424; *vōgalzanjk* L 422; *vō.gəlza.njk* L 369; *šō.gəlza.njk* L 421; *šō.gəlzā.njk* L 424; *in de smelen*: *en da smēlan* K 278; *open*: *ūpən* L 372.

1.2.13 AKKERGRENS, GRENSVOOR (kaart 9)

(N 11, 56; N 11A, 120; JG 1a, 1b, 1c, 1d, 2c; L B2, 268; L 24, 27; L 41, 24; monogr.)

[De grens tussen twee afzonderlijke akkers in de

vorm van een diepe voor die met de ploeg getrokken wordt. Zie voor de fonetische documentatie van de woorddelen [voor] resp. [voord] het lemma PLOEGVOOR (WLD I.1, blz. 105-106). *reen*: *rejn* K 361a, L 317, 429, 429a, 432, P 58 118, 118a, 119, 120, 121, 177, 184, 186, 187 188, 192, 195, 196, 197, Q 2a, 12, 14, 15, 19e 20, 22, 34, 36, 73, 74, 78, 79, 94b, 95, 96a, 97 98, 99*, 101, 103, 111, 111*, 152, 153, 156, 157 159, 165, 166, 180, 187a; *rēn* P 56, 57, 119, 121 Q 2, 33, 35, 94b, 0112, 113, 117, 117a, 118, 121 121c, 158a, 191, 192, 193, 194, 198b; *rejn*.n I 368, 421, 422, 423, 424, Q 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 13, 88, 96c, 167; *rīan* P 47, 48, 174, 175, 176 177a, 178, 179, 180, 182, 218, 219, 224, 227 *rē.n* P 55, Q 116, 162, 172, 174, 175, 177, 178 179, 181, 182, 188, 241, 242; *rīan* P 113, 115 116, 117, 172, 173, 176, 176a, 214; *rēn* P 120 184, Q 27, 78, 187; *rē.n* Q 164a, 173, 178, 188 *rīn* P 50, 57, 214, Q 2a; *rīn* P 50, 52; *rēan* P 176 *rēan* Q 71; *rē*. Q 91; *rīan* P 49; *rēan* P 220; *rejn* Q 2; *rejan* P 223; *rējn* P 188, 193; *rejn* P 53; *rēa* Q 94, 171; *rie.n* Q 240; *rinj* Q 1; *rejn* Q 164 *reenvoor*: *re.n[voor]* Q 81a, 82, 170; *rēn*– P 56

Q 2, 2c, 86, 204a, 222; *rējn-* P 222, Q 79a, 96d, 111, 160; *rē-* Q 90, 91, 93, 170; *rīan-* P 47, 48; *rīan-* P 44, 107a; *rīn-* P 175; *reĭ-* Q 92; *reĭn-* Q 191; *rēā-* Q 203a; *rē-* Q 87; *reĭn-* Q 2a; *rēā.n-* Q 71, 169; *rēn-* Q 204a; *reĭ.n-* Q 72; *reĭ.n-* Q 88; *rīn-* P 46, Q 1; *rī-* P 46; **gereente:** *gareĭntan* Q 71; **zijreen:** *zīrēn* Q 192; **kopreen:** *koprēn* Q 192; **scheivoor:** *sxeĭ[voor]* L 159a, 163, 163a, 164, 192a, 192b, 248, 268, 282; *sxē-* K 361, L 352, 353, 414; *sxē-* K 314, 357; *sxāĭ-* K 315, 318, 353; *sxiā-* K 314, 315; *sxēĭ-* L 286; *šēĭ-* L 295; *sxēĭ-* L 315; *sxē-* K 359; *sxē-* K 358; *skē-* K 357; *sxāĭ-* K 316; *sxēĭ-* K 278; *sxēĭ-* K 278; *sxīā-* P 44; *sxī-* P 48; *sxeĭā-* Q 1; **scheidvoor:** *šēĭt[voor]* L 292, 318b, 321, 324; *sxēĭt-* L 289b; *šēĭ.t-* L 369; **gescheidsvoor:** *gāšēĭts[voor]* L 324; *gāšēĭ.ts-* L 372; **scheidingsvoor:** *sxeĭdens[voor]* L 246; *šēĭ.eĭs-* L 317; *šēĭens-* L 360; *šxeĭdens-* P 176; **scheidsvoor:** *sxeĭts[voor]* L 286, 312; *šēĭts-* L 316a, 332; *šēĭ.ts-* L 369, 372; **scheidelvoor:** *šēĭ.gā[voor]* L 416; **scheilingvoor:** *šēĭ.leĭ[voor]* L 360, 368, 418; *še.leĭ-* L 364; **scheidvoord:** *sxeĭ.t[voord]* L 282; *sxēĭt-* L 288; **scheivoord:** *sxeĭ[voord]* L 312, 354; *sxēĭ-* L 314; *sxē-* L 354; **scheidingsvoord:** *sxeĭdens[voord]* L 312, 314; **gescheidvoord:** *gāšēĭt[voord]* L 290, 295; **scheilingvoord:** *sxeĭleĭ[voord]* L 356; **kantvoor:** *kānt[voor]* L 163; *ka.nt-* L 216; *kanĭt-* L 265b; **grensvoor:** *grens[voor]* L 248, 428, Q 92; *greĭns-* L 246; **paalvoor:** *pāl[voor]* Q 1a, 82; *pāl-* L 369; *p'āl-* Q 3; *p'āl-* Q 5; **tussenvoor:** *tōsā[voor]* L 419; **voor:** *[voor]* K 360, L 214, 244c, 247, 265, 286, 326, 331, 331b, 366, 368, 370, 372, 383, 414, 419, 420, 421, 422, 429, P 46, 48, 56, 174, Q 2, 5, 72, 74, 75, 76, 77, 79, 80, 84, 85, 88, 89, 90, 91, 96c, 121c, 158, 162, 168, 240; **voord:** *[voord]* L 289, 314; **scheien (zelfst.nw.):** *sxiā* K 317a, P 44; *sxiā* P 45; *sxeĭā* K 278; *sxē.ān* L 413; *skēn* K 357; *sxēā* P 46; *sxē* P 51; *sxēā* P 56; *sxeĭā* Q 1; *šxeĭā* Q 1; *sxiān* K 314, 315; *sxēn* K 357, 359; *sxēn* K 358, L 355; *sxēān* K 360; *sxiān* K 353; *sxē.ān* L 353; *sxēĭān* L 312; **schei (zelfst.nw.):** *šēĭ* L 265; *šē* Q 284; *sxē* L 352; *sxeĭ* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 316; *sxē* K 359, 360; **scheiling:** *šēĭ.leĭ* L 358, 359, 360, 360a, 361, 362, 363, 365, 366, 367, 368, 415, 416, 417, 418; *šē.leĭ* L 364; **scheideling:** *šēĭ.gāleĭ* L 416; *šēĭ.āleĭ* L 418; **gescheid (zelfst.nw.):** *gešēĭt* L 270, 290, 291, 321, 322, 322a, 324, 329, 332, 377, 387, 426, 0426; *gāsxēĭt* L 214, 214a, 215, 217, 244c, 245b, 246a, 246, 248, 271; *gāsxēĭ.t* L 265b; *gāšēĭ.t* L 319, 330, 331, 331b, 369, 370, 382, 419; *gāšēĭ.t* L 371; **scheider:** *šēĭār* L 421; **scheid (zelfst.nw.):** *sxeĭt* L 286, 288, 289a; *šēĭ.t* Q 200, 247, 247a; *sxeĭ.t* L 316; *šēĭ* Q 112, 192; *šēĭt* L 265, 316a, 318b, 322, 324, Q 21; *šēĭt* Q 284; **scheidings:** *šēĭeĭ* L 360, 366, 368, 372; *sxeĭeĭ* L 209; *sxēĭeĭ* L 286; *sxeĭĭ*

L 313; *šēĭ.eĭ* L 317; *sxēeĭ* L 355; *sxeĭeĭ* L 115, 163, 163a, 192b, 211, 216, 282; **scheidingslijn:** *šxeĭeĭsleĭ* Q 1; **snaad:** *šnōt* Q 208; **graaf:** *grāf* L 331, 331b; **riem:** *riām* P 211, 212; **veldgrens:** *vēĭt.grens* Q 88; **grens:** *grens* L 313, 355, 373; **limiet:** L 355; *lāmĭ.t* Q 72, 75, 76, 77, 79, 79a, 80, 82, 83, 84, 89, 153, 154, 155, 157a, 161, 163, 168a; *lāmĭt* Q 9; **limit** Q 101; **holte:** *hōlt* L 314.

1.2.14 GRENSSTROOK LANGS EEN AKKER

(JG 1a, 1b, 1c, 2a-2, 2, 2b-4, 5, 2c; N 11, 7a; N 11, 7b; A 33, 11; A 33, 12, A33, 14a; A 33, 14b; monogr.; div.)

[Een strookje niet bewerkte grond tussen twee akkers. Gezien het feit dat een akker vier zijden heeft, kan men in principe een onderscheid maken tussen de onbewerkte grond in de lengterichting van de akker en aan de kop van de akker. Indien de strook in de lengterichting van de akker alleen als grens dienst doet, is zij ongeveer een halve meter breed; dient zij ook als doorgang voor voertuigen, dan kan zij twee tot vier meter breed zijn (L 322, 369, 415, P 49, 57). De strook aan de kop van de akker wordt niet alleen gebruikt als keerstrook voor de ploeg (de zogenaamde wendakker), maar ook als wekje waar schapen (L 322) of koeien (L 360, P 119) kunnen grazen. Vaak ook is deze grond begroeid met struikgewas (L 419, Q 5, 72, 74, 75, 76, 79, 80, 83, 84, 85, 153, 154, 155a, 160, 168) of bomen (Q 169). Uit de opgaven blijkt echter vaak niet welk van de voornoemde grenzen bedoeld wordt. Daarom is in het lemma geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende grenzen; alleen als de zegslieden specifieke informatie met betrekking tot dit punt hebben vermeld, wordt dit per plaats opgenomen. Daarbij moet echter nooit uit het oog worden verloren, dat het hier gaat om een verouderd begrip. Naarmate de landbouw intensiever is geworden, zijn de oneconomische grensstroken, voor zover niet als toe- of doorgangsweg noodzakelijk, geheel verdwenen.]

reen: P 51a; *rēā.n* Q 72, 82, 83 (2-3 m breed), 89; *reĭn* Q 160 (zowel akker- als weidegrens); *rīn:* L 413, 414 (van willekeurige breedte), P 56, 175, Q 1, 1a; *rīān* L 282, 286, 312 (40-50 cm breed), 313 (idem), 314, 316; *reĭn* L 426, 0426, 432, P 118b, 121, 188, 189, Q 12, 13, 14, 15, 78, 79, 79a, 94b, 96d, 99*, 111*, 153, 197, 197a; *re.n* Q 71, 72, 75, 7, 77, 80, 83, 87, 154, 155, 155a, 157, 161, 162, 163, 168a, 169, 170, 174; *reĭ.n* L 317, 318b, 319, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 372, 415, 416, 417 (keerstrook), 418, 419, 420 (grens zo breed als de twee à drie laatste voren), 421, 422, 424, Q 88, 162, 168; *rēn* Q 2c, 3, 35, 39 (om op een ingesloten akker te kunnen komen), 74, 117, 117a, 121c, 204a, 211; *rīnĭ* Q 1; *rīān* L 355, 355a; *rīān* L 353, P 118a, 175; *reĭ.n* Q 5; *rēn* Q

85; *reĭ.ən* L 372; *reĭnə* L 321; *rēən* Q 86; *rē.n* Q 188; *rē* Q 91; *rēĭn* P 222; *riən* L 315 (ongeveer 50 cm breed), 413, P 44, 49, 176; *rĭn* P 48, 176; *rĭən* L 352; *rēən* K 278 (servituutweg); *reĭən* K 278; *rē.n* Q 191; *ryən* K 318; **reentje**: *reĭnkə* L 356, 359; *reĭ.njkə* L 361; **langs de reën**: *leŋs .də reĭ.n* Q 5; **schuine reën**: *šqunə rēn* Q 113; **groene reën**: *grōnə rēn* Q 198b; **rauwe reën**: *ro-ŋə rēn* Q 117; *ro-ŋə rēn* Q 116; **halve reën**: *hāvə rē.n* Q 90; *halvə reĭn* P 188; **reënkant**: *rēkānt* Q 93; *rēnkānt* Q 20; *rēnkānt* L 282; **reëkeer**: Q 86; **tussenreën**: *tōsənriən* L 282; **scheireën**: *sxēriən* L 354; *sxēri* L 355a; *sxē.rin* L 413; **scheilingreen**: *šej.lenreĭ.n* L 362; **scheilingsreën**: *šej.leŋsreĭ.n* L 364; **scheidelreën**: *šej.gəlreĭ.n* L 416; **scheilingreentje**: *šej.lenreĭnkə* L 363; **scheilingsreentje**: *šej.leŋsreĭ.nkə* L 365; **riem**: *rim* L 414, P 51; *rĭm* K 361; *reĭm* L 356; *rēm* Q 35, 98; *rēĭm* Q 222; *ryəm* K 316; **riempje**: *rimkə* K 359 (40 cm breed), 360, P 56; **scheiriem**: *sxērĭm* K 358; *sxērĭm* L 414; *sxērĭm* L 414 (40 cm breed); *sxērĭm* L 413; **voordeel**: *vyəl* K 314 (tot 2 m breed), 315, 318, 353 (verschillende afmetingen), 357, P 45, 46, 48; *vi.əl* P 118, 177; *vi.əl* P 49, 50; *vi.əldər* K 315; *vōl* P 107a; *vĭjəl* K 314, 353; *vy.əl* Q 1; *vē.əl* P 51a, 56; *vēəl* K 360, Q 1; *veĭəl* K 357, 359; *vōrdəl* Q 15; *vōrəl* L 314; *vōəl* P 44; *vĭəl* P 51; *vi.əl* P 52, 55, 56, 57 (2-3 m breed), 58, 118a, Q 2, 2a, 73; *vi.əl* P 53, 119, 120; *vi.əldəl* Q 74; **voordeeltje**: *vi.əl.kə* Q 1, 71; *vi.əl.kə* Q 1; *vĭəl.kə* P 51; **vooring**: L 422, P 175; **vooreind van gras**: *vōrēnt .van gras* L 165; **hoofdbed**: *hōx.bət* K 278a; **braak hoofdpan**: *brōk hupant* P 107a; **scheipand**: *sxeĭpānt* L 314; **schoor**: *šor* L 322, 322a, 324; *šōr* L 321; *sxoŋər* K 278; **dries**: *drēs* L 320a, 322, 322a, 324, 374; **driesje**: *drēs.kə* L 318, 324, 374; **houtkant**: *hātkānt* K 278; **hegkant**: *heĭkānt* L 286; **groes**: *grūs* L 159a, Q 2a; *grōs* L 271; *grōjs* Q 94b; *grōst* L 324; **groeskant**: *grōskānt* L 314; *grōskanĭ* L 270; *grōskant* L 268; **groesrand**: *grōsrant* L 268; **schaapsgroes**: *šōpsgrōs* L 322; **brauw**: *brau* L 244c, 246; *brōu* L 211; *brōĭ* L 331, 331b; *brōu* L 265b, 266; **brauw tussenbeide**: *brōĭ tōsəbēĭ* L 331, 331b; **kammetje**: *kemkə* P 57, 58; **reifel**: *reĭfəl* L 286, 288a, 289a, 289b, 316; *reĭ.fəl* L 368; **boord**: *bōrt* L 291, 318b; *bōrt* L 324; *būārt* L 289a; *bārt* Q 192; **boordje**: *bōrtjə* L 320a, 324; **bermakker**: *berāmakər* K 353; **zoom**: *zōm* L 295; **keerstuk**: *kiərstōk* L 269; **graskant**: *grāskant* L 424; *grās-kanĭ* L 270; *graskant* K 353; **begraasde kant**: *bəgrāzədə kānt* K 357; *bəgrāzədə kānt* K 359; **kant**: *kant* P 48; *kānt* L 163, 164; **vuile kant**: *vōlə kānt* K 278; **grachtkant**: *grāxkant* Q 2; **hoekse plak**: *hōksə plak* L 250; **spatie**: *spōsi* Q 3; **rabat**: *ra`bat* P 195 (tussen hofweg en perceel); *rabat* P 195; **schaapswei**: *šōpsweĭ* L 332; **paardswei**: *pērtsweĭ* L 286; **weitje**: *weĭkə* Q 198b; **hazenwei**: *hoazəweĭ* Q 81; **broek**: *brōk* L

428; **scheiding**: *sxeĭriən* L 209; **wal**: *wal* L 322 387; *wal* L 290, 295; **zoom**: *zōu.m* L 364, 368 (gebruikt om spurrie op te zaaien); **pad**: *pat* K 278, 353; **paadje**: *pōĭkə* L 314; **vaart**: *vō.r.t* P 57; *vāt* P 49, 56; *vō.t* P 58; *vō.rt* Q 86; **doorvaart**: *dūr.vāt* P 55; **veldvaart**: *velt.vāt* P 50; **uitweg**: *ytwēx* L 163, 163a; *ūt.wēx* L 250 (3 m breed; servituutrecht); **scheidweg**: *sxeĭtwēx* L 214, 214a 215, 217, 245b, 246a; **akkerweg**: *akər.wēx* L 288a; **mestweg**: *mestwēx* L 271; *mēs.wēx* L 295. 331; *mēs.wi.e.x* L 419; **weg**: *wē.x* L 324; **vooring**: *vyārleŋswēx* Q 113 (weg waarop verschillende wandekkers uitkomen); **veldweg**: L 352, 355a; **groene weg**: L 192a; **spoor**: P 44; de volgende woordtypen worden gebruikt als benaming voor een strookje grond tussen akker en weg: **talud**: L 322a, Q 97, 99*; **kleef**: L 291. 0426, Q 19a; **berm**: L 322, Q 117, 187, 187a; **graaf**: L 294, 368, 429, 434, Q 14, 19a, 27, 33, 35, 101, 111, 111*, 0112, 113, 118, 191, 197, 197a, 198b, 203a, 204a; **gracht**: P 175, Q 160. 162, 187; **welgracht**: Q 71; **scheidingsgrachtje**: L 416.

1.2.15 GRENSSTEEN, GRENSPAAL

(N 11, 9; JG 1b, 1c, 2c; L 35, 87; L 41, 24; monogr.)

[De steen of paal die de grens tussen akkers aan-geeft. Langs de grenzen van landerijen worden meest op de hoeken, maar ook op verschillende plaatsen elders dergelijke dikke stenen of palen geplaatst als grensmerkteken.]

reënsteen: *rēn.stēn* Q 71, 158; *rē.nstēən* Q 89; *renstēn* Q 157a; *rēnštēn* Q 192; *rēn.stēən* P 119; *rēn.stē.n* Q 179; *rē.nstēn* Q 80; *rē.nstē.n* Q 76, 86, 154, 155a, 168a, 172, 174, 175, 178, 180, 181, 188, 241, 242; *rēnštē* Q 113, 204a; *rēn.stē* Q 118; *rē.nštē* Q 116; *rē.stē.n* Q 90, 170; *rē.stēn* P 44, Q 89; *rē.stēn* Q 84; *rē.stēən* Q 87; *rē.stēĭn* Q 91; *rē.stēn* Q 94; *rē.stēə* Q 171; *rē.āštēə* Q 203a; *rē.stē* Q 91; *rēn.stĭn* P 54, 55, 56, 58; *rēn.stĭn* P 53, Q 2; *rēn.stĭ.n* Q 2; *rēĭn.stĭn* P 56; *rēĭn.stĭ.n* Q 2; *rē.nstēĭn* Q 75, 155, 161; *rēn.stēĭn* Q 198b; *rē.nstēĭ.n* Q 162; *rēn.stēn* Q 188; *rē.nstēĭ.n* Q 162; *rēĭn.stēĭn* L 422, 423, 424, P 118, 119, 120, 121, 177, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 222, Q 7, 9, 10, 18, 73, 74, 78, 79, 79a, 88, 94b, 96c, 96d, 152, 153, 156, 156a, 157, 159, 164, 165, 166; *rēĭn.stēĭn* Q 97, 99*, 101, 111*, 193; *rēĭ.nstēĭ.n* Q 10, 13, 162, 167, 168; *rēĭn.stēĭ.n* Q 111; *rēĭn.stēĭn* P 195; *rē.ən.stē.ən* P 220, 223; *renstian* Q 2c; *rēĭn.stēn* L 422, Q 187a; *rēĭn.stē.n* Q 177; *rēn.stēn* Q 169, 187; *rēn.stēn* Q 191, 196, 196a; *rēĭn.stĭn* P 57, 58, 118a; *rēĭn.stēn* (mv.) Q 197, 197a; *rāĭn.stāĭn* P 198; *rĭən.stēn* P 155; *rĭən.stĭən* P 44, 49, 107a, 113, 115, 117, 172, 173, 174, 176, 176a, 179, 180, 224; *rĭən.stĭən* P 47, 175; *rĭən.stĭən* P 48, 175, 177a, 178, 182, 218, 219, 227; *rĭn.stĭn* P 46, 52, 164, 169, 171, 175,

218; *rinstiæn* P 214; *rię.nstia.n* Q 240; *rinstēn* P 116; *rinsti.æn* P 181; *rinstiæn* P 176; *rinstin* P 48, 50, 176, 214; *rimstin* P 211, 212; **reen:** *rēn* P 57; *rę.n* Q 200, 247, 247a; *rin* P 176; **paalsteen:** L 413; *pālstejn* L 358; *pālstin* Q 2; *pālstiæn* K 357; *paļstīæn* P 219; *pļlstejn* L 317, 356, 360, 363, 364, 365, 366, 367, 416, 417, 418; *pļlstejn* L 416; *pļlstiæn* K 360, 361, L 282, 312, 314, 316, 352, 353; *pļlstiæn* K 359; *pļlstin* K 359; *pļlstiæn* L 286, 312; *pļlstejn* L 358; *pļlstin* Q 1; *pļlsti.æn* L 316; *pļlstiæn* L 282; *pļlstin* L 354; *pļlstiæn* L 286; *poelstēn* Q 77, 155; *poalstēn* Q 72; *pōalstejn* Q 72; *pōalstēn* Q 83; *pōlstejn* L 317, 358, 359, 360, 361, 362, 364, 366, 368, 415, Q 5; *pōlstē.n* Q 3; *pōlstin* P 56; *pōalstin* L 414, Q 1; *pōalstinj* Q 1; *poalstin* P 56; *poalstiæn* L 315; *pōalsti.æn* L 313; *pualstin* L 414; *pļlstiæn* (mv.) K 318; *pōlstinæn* (mv.) Q 1a; *pļlstin* (mv.) L 355; *pļlstēn* (mv.) L 355; **grenssteen:** K 316, L 163, 164; *grensstejn* L 268, 288c, 368, Q 12; *grensstejn* L 329; *grensstējn* Q 178; *grensstin* L 312, 363, Q 2; *grensstin* P 57; *grensstiæn* L 215, 352, 355; *grensstiæn* K 357; **limietsteen:** *lāmīstējn* Q 88; *lāmī.tstēæn* Q 89; **grensbrik:** *grensbrek* L 428; **scheisteen:** *sxejstēn* K 278a, L 159a, 163, 163a, 164; *sxejstēæn* K 278; *sxejsteæn* L 211; *sxejstejn* L 268; *sxejstian* L 286; *sxājstīæn* K 318; *skejstianæn* (mv.) K 357; *sxēstianæn* (mv.) K 358; **scheidsteen:** *sxejstējæn* K 278; *sxejstejn* L 419; *sxejstian* L 214, 247; **gescheid:** *gæsxējt* L 265b; *gæšējt* L 330; **gescheidsteen:** *gæsxējtstejn* L 266, 371; *gæsxējtstīn* (mv.) L 246; **steen van het gescheid:** *stīæn van at gæsxējt* (mv.) L 246; **scheensteen:** *sxiænstiæn* K 315; **scheesteen:** *sxiæstīæn* K 353; **schee:** P 51; **hoeksteen:** *huksten* Q 83; *hōkstejn* L 356, 419; **drijfsteen:** *dri.fstejn* Q 192; **veldsteen:** *velstīæn* L 414; **klauw:** *klaū* Q 192; **steen:** *stejn* L 271, 318b, 320a, 322, 420; *štejn* L 330; *stīæn* L 265; *stīæn* L 244c; **eigensteen:** *eigə stejn* L 368; de volgende woordtypen duiden op een grensmaal: **grensmaal:** *grenspōl* L 270, 290, 295, 316, 318b, 324, 368, 415, 432, Q 83, 98; *jręnsōļ* Q 121c, 211; *grenspōl* (mv.) L 209, 290, 322, 322a, 324, 373, 381, 429a, Q 14, 27; **grensmaaltje:** *grenspōlkə* L 314; **reenmaal:** *rejnōļ* L 424, Q 97; *rejnōļ* L 422; *rēnpōļ* P 57; *rejnōļ* (mv.) L 421; *rejnōļə* (mv.) Q 2; **scheidingsmaal:** *šejęnspōļ* L 420; *šejęnspōļ* (mv.) L 383; **scheidpaal:** *sxejpōļ* K 353; *sxejtpōļ* L 369; *sxejtpōļ* L 286; *šejtpōļ* L 318b; *šejtpōļ* (mv.) L 319, 324; **scheidspaal:** *sxejtspōļ* K 360, L 271; *šejtspōļ* L 362, 372; *sxejtspōļ* (mv.) L 268; **scheenmaal:** *sxiænpōļ* K 353; **scheilingpaal:** *šej.lęnpōļ* L 415; **scheilingspaal:** *šejęnspōļ* L 368; **scheipaal:** *sxejpāl* K 278a; *sxejpōļ* L 268; *sxejpōļ* K 278; *sxejpōļ* K 278; **scheepaal:** *sxiapōļ* K 314, P 45; **gescheidspaal:** *gæšęjtspōļ* L 295, 332, 420; *gæsxęjtspōļ* (mv.) L 322a; **gescheidpaal:** *gæsxęjtpōļ* L 370; *gæšęjtpōļ* L 369;

gæšęjtpōļ (mv.) L 270; *gæšęjtpēal* (mv.) L 290; **paal:** *pōļ* L 288a, 289a, 289b, 291, 321, 328, 330, 368, 371, 372, 374, 377, 387, 415, 420, 0426, 429, P 45, 46, Q 5, 15, 19a, 35, 113; *pōļ* L 288a, Q 3; *pōļ* (mv.) L 288, 289, 290, 294, 331, 383, 426, Q 33, 0112, 117, 117a; *pōļə* (mv.) L 366; *pōļæn* (mv.) P 46; **hoekpaal:** *hōkpōļ* L 265; *hōkpōļ* L 288a, 372; *hōkpōļ* (mv.) L 371; *hōkpōļ* (mv.) L 434; **landpaal:** *lanjįtpōļ* L 332; *lanjįtpōļ* (mv.) L 331, 331b; **paal met getuigen:** *pōļ met gætįgə* L 369; **strijkpaal:** *štrįkpōļ* L 332; **stenen paal:** *štēnə pōļ* (mv.) Q 33; het volgende woordtype duidt op rijshout dat in de grond wordt gestoken om de akker vrij te houden van overlopers: **vrijrij:** *vrejrīs* Q 113.

I.3. Weiland

I.3.1 WEILAND IN HET ALGEMEEN

(N 6, 33b; N P, 5; N 14, 50a; S 43; RND 20; A 10, 3; A 10, 4; monogr.)

[Het totaal aan grasland waarop men de koeien kan laten grazen en waarop men kan hooien.]

weiland: *wejlant* L 215a, 269, 369, Q 6, 94b, 113; *wejlānt* L 163, 164, 165, 289, P 176, Q 95; *węjlant* P 213; *węjlanjį* L 329, 332, Q 20; *węjlanjį* L 331; *węjlanjį* Q 290; *węlant* L 355; *węlant* Q 77; *węlanjį* Q 33; **weigrond:** *węjgront* Q 95; *węjgrōnt* L 164; **grasgrond:** *grāsgront* Q 95; **grasland:** Q 113; *grāslant* L 382; *grāslanjį* Q 33; *grāslanjį* L 434; *grāslanjį* L 266; **wei:** *węj* L 163, 164, 192, 209, 210, 211, 213, 214, 214a, 215, 216, 216a, 217, 244c, 245b, 246, 247, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 269b, 270, 271, 288, 288a, 289, 289b, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 299, 318, 318b, 320a, 321a, 322, 322a, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 373, 374, 375, 376, 377, 381, 381b, 382, 383, 384, 385, 387, 425, 426, 0426, 428, 429, 429a, 432, 434, 434a, Q 14, 16, 16*, 17, 19, 20, 21, 27, 32a, 35, 36, 38, 39, 94b, 15, 15a, 95, 96, 96a, 96b, 97, 98, 99, 99*, 101, 104, 105, 111, 112, 0112, 112a, 112b, 113, 113c, 117, 117b, 121, 121b, 121c, 187, 187a, 192, 193, 194, 195, 196, 198, 198b, 199, 203, 207, 211, 247, 248, 254; *węj* L 265, 332; *wāj* K 314; *węj* Q 30, 39, 113, 117, 117a, 118, 119, 203a, 252; *wē* Q 3; *węj* Q 33, 35, 117b, 204, 252, 253; *wi* Q 121; *węjə* (mv.) L 163, 164, 191, 249, 269, 270, 271, 318b, 378, 426, Q 20, 30, 32, 34, 95, 99, 198, 198b, 222, 251, 255, 284; *węjə* (mv.) Q 113, 117a; **waas:** *wās* Q 39, 98, 101, 111, 111*, 0112, 112b, 113a, 118a, 192, 193a, 196, 196a, 197, 197a, 198a, 201, 203, 204a, 222; *wā.s* Q 192; *wō.s* Q 198, 198b; **weiwaas:** *węjwās* Q 97, 100; **waats:** *wātš* Q 211; **band:** *bānjį* L 290, 321; **griend:** *gręnjį* L 330; **begang:** *bəganjį* Q 192.

Afb. 2. Weiland

1.3.2 LAAGGELEGEN WEIDEGROND (kaart 10)

(N 14, 52; N P, 5; JG, 1a, 1b; S 5; A 10, 4; RND 20; L 19b, 2aI; Vld.; monogr.)

[Laaggelegen, vaak natte weidegrond, die men meestal gebruikt om te hooien. Vergelijk ook lemma 1.3.3 BEEMD.]

broek: *bruk* K 314, 316, 317, 317a, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 159a, 191, 211, 215, 265, 282, 312, 314, 353, 414, P 44, 45, 47, 48, 50, 58, 176, 176a, 222, Q 2, 2b, 74, 77, 92, 156, 162, 240; *brūk* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 191, 209, 210, 211, 213, 214, 215, 215a, 216, 217, 246a, 269, 431; *brōk* L 164, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 271, 288, 289, 289a, 289b, 290, 291, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 317, 318, 318b, 320, 320a, 321, 321a, 322, 322a, 323, 324, 324a, 325, 327, 328, 329, 330, 331, 331b, 332, 333, 356, 360, 366, 370, 377, 378, 381, 382, 385, 386, 387, 413, 416, 422, 425, 426, 0426, 427, 429, 429a, 432, 434a, P 118, Q 14, 16, 18, 18a, 22, 30, 32a, 33, 35, 71, 95, 96a, 97, 98, 99, 99*, 100, 101, 102, 103, 104a, 105, 110, 111, 111*, 113, 117a, 118, 187, 193, 196, 197, 197a, 198, 198b, 202, 203, 204a, 207; *brō.k* L 423, Q 9; *brok* K 314, 315, 316, 357, 358, 359, 360, 361, L 352, 355a, 360, 372, 413, P 51, 52, 55, Q 1, 9, 71; *broæk* L 352; *brōæk* L 317; *brōk* L 379, 380; *brøk* K 358, L 413, 414; *broøk* L 382, 430, Q 20, 27, 29, 32; *broøk* L 369;

brox Q 116, 117b; *brøk* Q 88; *bryk* L 314; **broekland:** *brōklanj* Q 21; **broekgrond:** *brōkgrōnj* L 381a; **hooibroek:** *hōjbruk* K 315; *hojbruk* P 46; *hojbrok* P 53; *hōjbruk* P 44, 50; *hōjbrok* K 358; **broekwei:** *brōkwej* L 244c, 270; **gebroek:** *gabrōk* L 425; **broekes:** *brukəs* L 159a; **lage weidegrond:** *lēgə wēgront* L 355; **lage wei:** *līx wē* K 359; **natte wei:** *natə wēj* L 420; **weiland:** Q 77; **wei:** *wēj* L 382; **zure wei:** *zūr wēj* L 270; **zure grond:** *zūrə gront* L 210; **hooiwei:** L 159a, P 180, Q 72; *hōuwēj* L 209, 214a, 215a, 247, 269; *hōuwēj* L 270; *hōjwēj* Q 192, 196, 205; *hōjwēj* L 371, Q 88; *hōjwēj* Q 278; *hyəwēj* L 246b; *hywēj* L 244a; *hyəjwēj* L 245; **hooiland:** *hōjulant* L 164; **hooiveld:** *hojve.lt* L 286; **zomp:** *zomp* L 294, 378, Q 211; *zōmp* Q 196; **wijer:** *wijərt* L 330; **vulnis:** *vylnes* Q 97; **kamp:** *kamp* P 107a; **peel:** *pēl* L 318b; **meer:** *mēr* L 416; **laak:** *lāk* L 250; **dries:** *drēs* L 322a; *drēš* Q 118; **slons:** *slōns* Q 94b.

1.3.3 BEEMD

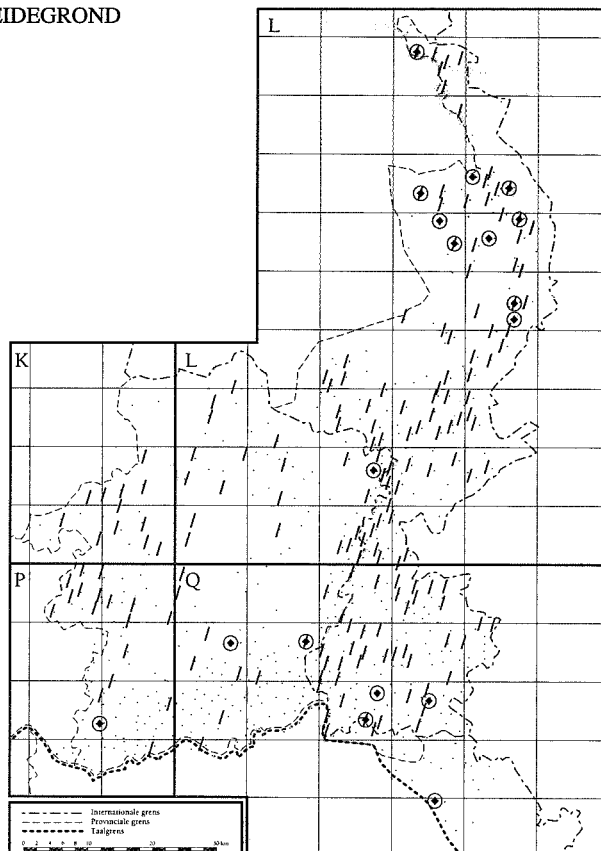
(N 14, 53; N 14, 52; N 14, 50a; N 14, 50b; N 6, 33b; N P, 5; JG 1a, 1b, 1c; L 19b, 2aI; L 1a-m; L 4, 40; A 10, 4; S 2, 5, 43; Wi 6; RND 20; Vld.; monogr.)

[Het begrip *beemd* is, getuige ook de bronnenopgave bij dit lemma, vaak afgevraagd. Op grond van de informatie die de zegslieden bij hun antwoord gaven, springen er twee betekenissen uit

Kaart 10 LAAGGELEGEN WEIDEGROUND

/ (hooi)broek
 ⊙ hooiwei

van *beemd*. De eerste is “lager gelegen, vochtig weiland” en de tweede is “hooiweide of hooiland”. Een aantal informanten vermeldt erbij dat *beemd* weiland is aan de Maas of aan een beek. Enkele andere bijvoegingen zijn: “slechte wei met veel onkruid”, “grasland zonder omheining”, “weiland met enkele bomen”, “stuk zure grond”. De lage ligging wordt nogal eens als een slechte eigenschap, als minderwaardig, gewaardeerd. Sommige informanten geven aan dat een *beemd* iets anders is dan een *broek*. Mede door de diverse bijvoegingen bij de antwoorden zijn de *beemd*-opgaven daarom niet verwerkt in lemma 1.3.2 LAAGGELEGEN WEIDEGROUND, waarin de *broek*-opgaven domineren. Binnen de woordtypen *beemd* en *band/bend* is niet altijd met zekerheid te zeggen of ze enkel- of meervoud zijn. Waar dit met zekerheid te zeggen is, is dit aangegeven.]

beemd: L 371; *bēmt* K 353, 359, L 163, 163a, 244b, 320b, 326, 326*, Q 155a, 173, 203; *bemt* K 318, L 282, 366, P 44, 176, Q 1, 178; *bēmt* L 312, Q 12; *bējmt* P 119, Q 101; *bemt* K 278, 315, 357, 358, L 212a, 214, 214a, 215, 217, 245b,

246a, 286, 314, 413, 416, P 50, 57, 113, 119, Q 2, 3, 179, 188; *bemt* L 265, 286, 312, 420; *bjēmt* Q 199; *bējnj* L 319; *bēmjtj* L 322; *bējmtj* Q 101; *bemjtj* L 382; *bēmjtj* L 288, 318b; *bimjtj* L 289a; *biāmt* L 269; *bīāmt* K 314, 358; *bōmt* K 314; *bōmt* L 286; *bymt* P 47; *bympj* P 47, 48; *byāmt* K 315; *bijāmt* K 357; *bamt* L 286, 313, 315, 316, 317, 357, 355, 355a, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 413, 414, 415, 416, 417, P 56, 57, 119, 176, Q 1, 2a, 3, 78, 88, 96d; *bāmt* L 413, 417, Q 3; *bamət* P 222, Q 166; *begāmt* K 278; *bēm* L 422, P 179; *bēm* Q 2; *bēm* L 295, 317, P 193, Q 3; *bem* K 278, L 360, 367, 422, P 52, 55, 57, 58, 120, 176, 222; *bem* K 315, L 314, 360, 361, 418, P 50, 52, 55, 57, 58, 115, 117, 118, 118a, 119, 121, 172, 173, 174, 176, 176a, 177, 177a, 178, 179, 184, 186, 187, 188, 195, 197, 220, 223, 227, Q 2, 2a, 9, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 79a, 80, 82, 83, 84, 87, 89, 90, 91, 164, 165, 166, 167, 168, 168a, 169, 171, 172, 177, 180, 181, 182, 183, 240, 241; *bōm* P 171, Q 168a; *bam* P 57; *bamp* P 49, 50, 175, 176, 180, 181, 182, 183, 213, 214, 218, 219, 224, 227, Q 2, 4, 5, 72, 78, 87, 88, 89, 91, 156, 188; *bāmp*

L 296, P 175, Q 2; *bampt* L 314, 315, 355, 366, 368, 413, 415, P 118, 176; *bemp* P 177, Q 2, 91, 93, 179; *bempt* K 278a, 317a, L 187, 418, P 164, Q 78; de volgende opgaven zijn in elk geval meervoud: *bēmdā* L 286, 369, Q 18a, 96, 156, 198b; *bēmdā* L 295, Q 98, 198b; *bēmdān* L 413; *bemdā* Q 12; *bamdā* Q 96d; *bēmā* Q 162; *bēmp* Q 99; *bemerd*: *bemart* Q 249; **beemdje**: *bemka* L 316; **beemdgrond**: *bemgrōnt* P 176; **hooibeemd**: *hoijbem* P 55, 56, 192, Q 155, 163, 168a; **band/bend**: *bent* L 164, 246a, 271, 386, P 211, Q 113, 116, 117a, 117b, 118, 119, 121, 198, 202, 203, 222, 262; *be.nt* Q 98, 99, 101, 102, 103, 111, 116, 201, 222; *bēnt* Q 99, 101; *bē.nt* L 386; *benj* L 298, 332, 425, 428, Q 9; *bēnj* L 374, 426; *benjti* L 434a, Q 14; *be.njtj* Q 14, 15, 19, 21, 30, 33; *bēnjti* Q 30; *bej* L 268, 371a; *bejt* L 266; *bēnt* L 270, 271, Q 97, 99*, 100, 103, 111, 111*, 116, 119, 121, 211, 222; *bēnjti* L 323, 324, 330, 371, 373, 387, 420, 429, 432, 434, Q 14, 18, 19, 20, 21, 22, 32, 32a, 33, 35, 36; *bent* L 215, Q 102, 104a, 110, 111, 196, 208; *bēnt* Q 0112; *be.ant* Q 36, 39; *bejnt* Q 18a; *bēan* Q 193; *bejn* Q 33; *bēn* L 332; *bēnj* L 324, 329, 330, 425, 426, 0426, 427, 433, Q 33; *be.antj* Q 35, 38; *benjti* L 429, 429a; *bēntš* Q 11; *bejtk* Q 97; *bēnt* Q 98, 99, 112, 112a, 112b; *bējnt* Q 198; *beant* L 159a, 281a; *be.ant* Q 112; *bēnjti* L 318b, Q 16, 20, 22, 27, 29; *benjti* Q 21; *beenj* L 430; *bant* L 217, 245, 246, 249, 354; *bānt* L 270, 271, 295, 319, 322a, 369, Q 10; *bāant* L 246; *bānjti* L 269, 287, 288, 289, 289a, 289b, 290, 291, 292, 299, 300, 318, 320, 320a, 321, 321a, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 331b, 370, 372, 374, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 381a, 382, 387, 419, 427, 428, 431, 432; *bānjti* L 319; *banjti* L 265c, 290, 291; *bānt* L 267; *bant* L 266, 297; *bānjtiš* L 370; *bōnt* L 213; *benat* Q 113, 196, 207, 284; *benat* Q 204a, 247, 247a, 251, 253, 254, 255, 284; *be.nat* Q 252, 253; *bēnat* Q 278, 279; *benant* Q 105; *bēanāt* Q 196; *benat* Q 204, 204a, 205, 259; *bē.nat* Q 283; de volgende opgaven zijn in elk geval meervoud: *bēndā* Q 113, 113a, 117a, 118, 121, 203, 211; *bēndā* Q 198; *benjda* Q 207; *bentjā* L 248; *benjān* Q 8; *be.nj* L 265c, 324, 329, Q 20; *bejt* L 266; *bēndā* Q 112a, 201; *bēndā* Q 39; *bēnjā* L 294, Q 20, 22, 30, 32; *bēnj* L 333; *bēnjās* Q 20; *bēndā* Q 117a; *benjā* L 429; *bejā* L 386; *bēj* L 369; *bēnjā* L 426; *be.āndā* Q 198; *bī.njā* Q 32; *be.natā* Q 105, 197, 197a, 207; *benatā* Q 203a; *bēnatā* Q 102; *be.nantā* Q 105; *be.jānjā* Q 32; **bandel**: *be.āndāl* Q 247a; *bendal* Q 249; *biendāl* Q 200; **vuile band**: *vulā benat* Q 208; **bandje**: *benjā* L 248, 378; **hooiveld**: *hojve.lt* L 282; *hūjve.lt* L 313; *ojuveljtj* Q 11; **hooiland**: *o.julānt* Q 6; *o.julānt* Q 11; **hooiwas**: *hojwas* L 421; **het hooi**: *tho.j* Q 88; **hooiwei**: *hojwej* Q 75, 80; *hojwej* P 173; *hojwej* L 369; *ūjwej* P 167; *ojuwej* L 424; *o.juwej* Q 6; **veldwei**: *veltwaj* Q 98; **wei**: *wej* L 159a,

191, 216, 371, 372, 374, 385, 419, 422, 423, Q 7 8, 12, 91, 96c, 284; *wāj* K 353; **hooibraak**: *hojbrōjāk* P 119; **blaak**: *blōk* P 179; **braak**: *brēj* L 314; **pas**: *pās* L 210; **weerd**: *wērt* Q 12 **meers**: *mjōs* P 188.

1.3.4 GRASLAND

(N 14, 54; N 14, 50a; N 14, 50b; N 6, 33b; N F 5; L 19b, 2aI; L 4, 40; A 10, 4; monogr.)

[Grasland in het algemeen en ook wel de graslaag of grasmat in het bijzonder. In N 14, 54 werd gevraagd naar de dialectwoorden voor “grond die met gras is begroeid in het algemeen ook grasland dat niet als weide is aangelegd o als zodanig wordt gebruikt”. Volgens een aantal informanten kan **groes** echter ook “beemd” o “wei” betekenen.]

groes: *grūs* K 314, 357, 358, L 159a, 163, 163a, 163b, 164, 165, 211, 215, 265, 286, 354, 355, 414, P 118, 176a, 222, Q 72, 77, 89, 94b, 118, 155a, 162, 178; *grus* K 278, 358, L 282, 314, 355, 355a, 413, P 44, 48, Q 2b, 9, 71, 156; *grū*: Q 71; *grūš* Q 1; *gruās* Q 2; *gruūs* K 359; *grjūs* K 318; *grōs* L 244c, 247, 266, 268, 269, 270, 271, 287, 288, 288a, 289, 289a, 289b, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 312, 318b, 320a, 320c, 321, 321a, 322, 322a, 324, 324a, 325, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 360, 366, 373, 377, 381, 382, 386, 387, 416, 425, 426, 427, 429, 432, Q 7, 8, 9, 10, 12, 13, 16*, 18a, 20, 22, 33, 35, 91, 95, 112a, 112b, 113, 193, 203, 204a; *grōās* Q 77; *groās* C 117a; *grōs* L 288, 420; *grōs* L 370, 372; *grōūs* L 369; *jrōs* Q 211; *grōūs* Q 4, 14, 15, 18a, 19, 20, 97, 111*; *grōuās* Q 2; *grauūs* Q 98, 99*, 100, 101 **groesje**: *grōska* L 270; *grōjška* Q 97; **groesplek**: *grōsplek* Q 178; **veldgroes**: *vējligrus* Q 71; **grasland**: *grāslanjti* Q 14; **gras**: *grās* L 325, 327, 371a, Q 97; *gras* K 278; **band**: *bānjti* L 371, *bēnj* L 371; **beemd**: *bēnt* L 294; *bēnt* Q 98 **vogelwei**: *vōgalwej* L 326.

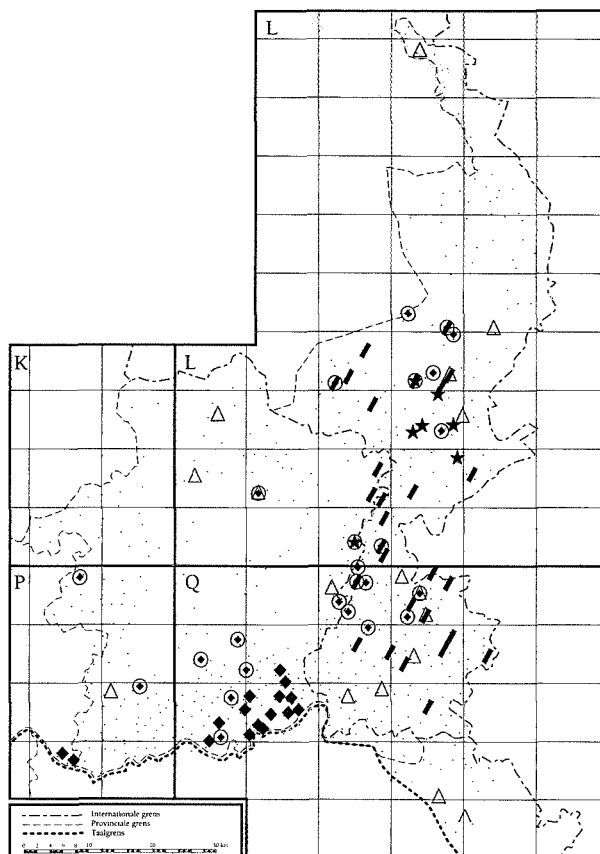
1.3.5 DRIES

(N 14, 55; N 14, 52; N 14, 50a; N 14, 50b; N 6 33b; L 19b, 3a; L 19b, 2aI; A 10, 4; Wi 15; RNL 20; monogr.)

[In onder andere de vragen N 14, 55 en L 19b, 3a is gevraagd naar de betekenis van *dries*. De antwoorden verschillen nogal van elkaar. De ene informant zegt dat *dries* een “niet omheinde wei” is, volgens de andere is *dries* een “omheinc stuk weiland”. De een noemt *dries* “droge hoge weide”, de ander een “laag stuk weiland”. Het kenmerk “braakliggend” scoort het hoogst. “Met gras begroeid” en “onvruchtbaar” of “minderwaardige grond” zijn de daaropvolgende meest genoemde kenmerken. Op grond hiervan zou men *dries* als volgt kunnen definiëren: “onvruchtbaar, met gras begroeide grond die

Kaart 11 WEIDE

- ↙ band
- ⊙ groes
- △ gras(-)
- ◆ hof
- ★ vriend

enige jaren braak ligt, voordat men ze bewerkt”. Intussen kan men er wel schapen laten grazen. Van Dale (11de druk, blz. 661 s.v. **dries**) geeft als de eerste twee betekenissen “braakliggende akker” en “verarmd bouwland dat als (schapen)weide gebruikt wordt”.]

dries: *dris* K 315, 316, 318, 358, 361, L 159a, 163, 163b, 164, 165, 191, 210, 211, 212a, 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 247, 265, 266, 286, 312, 313, 314, 315, 329, 352, 354, 355, 355a, 369, 413, 414, 429a, P 48, 50, 51, 57, 119, 176a, 177, 178, 179, 180, 188, Q 2, 3, 4, 8, 11, 18a, 71, 72, 77, 86, 88, 89, 95, 154, 156, 167, 178, 179, 180, 262, 278; *driš* Q 9, 113; *driās* Q 78; *driļās* P 177; *drijs* P 177; *driļš* Q 284; *drīs* K 278, 315, 318, 353, 358, L 290, 413, 414, P 171, Q 71, 162, 178; *drīās* Q 72; *drīst* K 278; *drēs* L 270, 289, 289a, 289b, 291, 292, 294, 295, 296, 318b, 319, 320, 320a, 320c, 321, 322, 322a, 324, 325, 326, 331, 331b, 360, 362, 366, 367, 374, 377, 378, 382, 387, 416, 417, 420, Q 35, 88, 96, 100, 101, 193, 197, 197a, 198, 198b, 253; *drēš* L 425, 426, 427, 429, 432, Q 14, 15, 22, 32a, 98, 99*, 111, 111*, 112b, 113, 117a, 196, 199, 203, 204a, 249,

253, 278; *drēļās* L 387; *dres* K 358, L 244c, 268, 282, 286, 314, 355, 355a, 413; *dreās* K 357, 359; *dreāš* Q 279; *drēs* L 370; *drējs* Q 2, 20, 156; *drējš* Q 20, 112a; **velddries:** *veltdrēs* L 326; **schaapsdries:** *šōpsdrēš* Q 111*; **koedries:** *kudrēs* L 360; **galgendries:** *galgandris* P 188; **kleedries:** *klidrēs* L 360; *klēdrejš* Q 20; **spurriedries:** *sperxdrēs* L 360; **groesdries:** *grōsdrēs* L 326; **groes:** *grūs* K 361; *grōs* L 374; **gras:** *grās* L 374; **pas:** *pēs* L 246; **vogelswei:** *vōgalswē* L 414; **braak:** *brōk* Q 88.

1.3.6 WEI (kaart 11)

(N 14, 50a; N 14, 50b; N 5A(II), 76d; N 5A(II), 76e; N M 4a; L 19B, 2a; L A2, 430; L 4, 40; L 32, 45; JG 1b, 1d, 2c; A 10, 3; A 3, 40; RND 20; Wi 4; R; S 43; Vld.; N 14, 129 add.; monogr.)

[In het algemeen een stuk weiland of grasweide waar het vee graast. Bedoeld is een niet-omheinde weide.]

wei: P 116; *wēj* K 278, 357, 359, L 115, 159a, 163, 163a, 163b, 164, 165, 187, 191, 192, 209, 210, 211, 212a, 213, 214, 214a, 215, 215a, 216,

216a, 217, 244a, 244c, 245, 246, 246a, 246b, 247, 248, 249, 250, 265, 266, 267, 268, 269, 269b, 270, 271, 282, 286, 287, 288, 288a, 288b, 289, 289a, 289b, 289*, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 318b, 318c, 319, 320, 320a, 320c, 321, 321a, 322, 323, 324, 324a, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 331b, 332, 333, 356, 358, 359, 360, 360a, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 371a, 372, 372a, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 381b, 382, 383, 385, 386, 387, 413, 415, 416, 417, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 0426, 427, 429, 429a, 430, 431, 432, 433, 434a, P 52, 57, 58, 107a, 113, 115, 117, 118a, 119, 120, 121, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 182, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 211a, 218, 219, 220, 223, 224, 227, Q 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 18a, 19, 20, 21, 22, 27, 28, 29, 30, 32, 32a, 32b, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 78, 79, 79a, 80, 86, 88, 93, 94b, 95, 95a, 96, 96a, 96b, 96c, 96d, 97, 98, 99, 99*, 100, 101, 102, 103, 104a, 105, 109, 110, 111, 111*, 112a, 112b, 113, 113a, 115, 116, 117, 117a, 117b, 118, 119, 121, 121c, 152, 153, 154, 156, 157, 157a, 159, 160, 161, 162, 164, 164a, 165, 166, 167, 168, 175, 176a, 178, 179, 180, 182, 187, 192, 193, 193a, 196, 197, 197a, 198, 198b, 199, 200, 201, 202, 203, 203a, 203b, 205, 205*, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 222, 247, 247a, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 278, 283, 284; *wēi* K 278, 357, 358, L 216, 265, 265c, 269, 271, 282, 286, 288, 288a, 289, 291, 292, 293, 294, 297, 298, 300, 312, 316, 318, 319, 320, 320c, 325, 329, 331, 355, 356, 360, 364, 366, 368, 369, 370, 371, 372, 374, 375, 376, 377, 378, 381, 386, 387, 415, 416, 417, 420, 421, 422, 423, 425, 428, 432, 434, P 48, 50, 55, 107a, 113, 115, 172, 174, 175, 177, 197, 213, 222, Q 1, 5, 9, 14, 15, 19, 20, 21, 30, 32, 33, 35, 36, 38, 39, 71, 95, 98, 99, 101, 102, 103, 105, 111, 112, 0112, 113, 116, 117, 117a, 118, 119, 121, 161, 162, 163, 192, 193, 196, 198, 201, 203, 204, 204a, 205, 206, 211, 222, 241; *wēə* K 358, L 320, 413, P 44, 167, 171, 175, 176; *wēə* P 211, Q 158; *wē* K 357, 358, 359, 360, L 352, 354, 355, 355a, 413, P 44, 45, 46, 50, 51, Q 88, 173, 284; *wē* K 358, 359, L 316a, 355, Q 2, 78, 284; *wēi* L 418, 432a, P 49, 50, 53, 55, 57, 58, 119, 181, 182, 184, 214, 218, 222, 223, 227, Q 1, 30, 75, 78, 88, 112b, 117, 117, 117a, 154, 162, 168, 181, 200, 204a, 242, 249, 251, 253, 254, 255, 259, 260, 263, 279; *wēi* P 50, 52, 55, 119, 175, 176, 177, 183, 196, 214, Q 33, 72, 116, 156, 172, 204a, 211, 241, 253; *wēə* Q 2; *wē* K 358, 360, 361, L 291, 353, 354, 414, P 45, 50, 51, 52, 56, 57, 58, 118, 121, 174, 176, 178, 179, 183, 184, Q 1, 2, 2a, 2b, 3, 4, 72, 75, 77, 78, 82, 83, 84, 89, 102, 154, 155, 156, 163, 168a, 169, 170; *wē* Q 284; *wēi* P 187, Q 74,

87, 90, 91, 94, 164, 166, 171, 172, 179, 188, 199 *wēi* K 278, 278a, L 281a, Q 86, 172, 188; *wē* K 358, 359, L 355, P 44, 45, 46, 47, 48; *wēə* L 355 *wē* L 354, P 48, Q 282, 284; *wāi* K 317a, Q 98 121b, 198b; *wāi* K 314, 315, 316, 317a, 318 353, L 244b, 281a, P 193, Q 198, 208; *wāə* P 46 **weiland**: *weilānjtj* L 331, 331b; *welant* P 48 *wāilānt* K 314; **graswei**: L 314, 352, 364, P 176 *grasweij* Q 278; *grāsweij* L 295; *grōswe* Q 284 **grasland**: *gāslanjtj* L 332; *grāslant* Q 111* **grasplaats**: *grāsplāts* Q 33; **grasplak**: *graspla* L 159a; **grasveld**: *grāsveljttj* Q 22; **gras**: *grās* L 294, Q 39, 192; *groas* Q 193 *grōs* Q 9; **groes** *grūs* L 265, Q 72, 77, 158, 241; *grus* P 177, Q 74 *grōs* L 289, 290, 291, 292, 293, 330, 364, 423 429, Q 11, 33, 36; *grōəs* P 44; *groūs* Q 14, 15 18, 97; *graus* Q 15, 15b; *was*: *wā.s* Q 192; **wei** *was*: *wēiwas* Q 101; **band**: *bānjtj* L 288a, 289 289b, 290, 292, 294, 320a, 322a, 371, 372, 373 381b; *bent* Q 113, 113a, 121; *bēnt* Q 32, 99, 115 *bēnt* Q 99*, 101; *bējnt* L 387, Q 99*; *bēnjtj* I 381b, Q 15, 28, 30; *bēant* Q 39; *bēnjtj* L 429 *bēnj* L 0426, 430; *benət* Q 204a; **hof**: *hōf* P 211 212; *hōaf* Q 178; *huo.f* Q 168; *hūyf* Q 240; *wof* C 171; *wuof* Q 174; *wōf* Q 93; *guof* Q 177; *gūwō* Q 163; *guwēf* Q 181; *gūaf* Q 180, 181, 183; *guo* Q 167; *gūō.f* Q 177; *gwōf* Q 178; *gwo.f* Q 177 *wuō.f* Q 175, 179; **winhof**: *wenaf* P 192; **dries** *dris* L 354, 413; *drēs* L 366, Q 118; *drēš* Q 117a 201; **blaak**: *bljōk* Q 156; *blōk* P 118; **broek** *bruk* P 48, 49, Q 80; *brōk* K 358; **beemd**: *bēm* Q 39; *bamp* Q 3, 96c; *bīamt* K 358; **griend** *grēnt* L 327; *grēnjtj* L 292, 322, 328, 329, 385 *grēnš* L 423; **weerd**: *wērt* L 209, 210, Q 96c *wert* L 213; **pas**: *pas* L 350.

1.3.7 OMHEINDE WEI

(N M, 4b; L 32, 45; monogr.)

[Een met prikkeldraad of anderszins afgemaakte wei. Een groot aantal opgaven was **wei**. Deze opgaven zijn in dit lemma niet gedocumenteerd Voor de fonetische documentatie van **wei** zie men lemma 1.3.6 WEI.]

afgemaakte wei: *āfgāmāktā wēi* L 299, 416 432; *āfgāmāktā wēi* Q 20; *āfgāmaktā wēi* L 209 *āfgāmaktā wē* P 45; *āfgāmaktā wāi* K 353 *āfgāmāktā wāi* K 314; *āfgāmōktā wēi* Q 172 *āfgāmākdā wēi* L 271, Q 39; *āfgāmākdā wēi* I 427; *āfgāmaqda wēi* Q 111; *āfgāmākdjā wēi* I 325, 330, 374; *āfgāmākājā wēi* L 289 *āvgāmaqda wēi* L 312; **afgepaalde wei**: *āfgāpōlda wē* L 352; *āfgāpōlda wēi* Q 20, 203 *āfgāpōlda wēi* Q 35, 97; *āfgāpōlda wēi* Q 96a *āfgāpōlda wēi* Q 118, 121; *āfjāpōlda wēi* C 121c; *āfgāpōlda wēi* Q 204a; **omgepaalde wei**: *ōmjāpō.lā wēi* Q 222; **afgesloten wei**: P 119 171; *āfgāšlōtā wēi* L 329; **gesloten wei**: *gāslōqūtā wē* P 175; **afgezette wei**: *oafgəzətā wēi* P 197; **afgespannen wei**: *āfgāspanā wēi* L 316.

Afb. 3. Omheinde wei

ōfgāspanan weīa P 176; *ōfgāspana wē* P 46; **afgerasterde wei:** *ōfgarasterda weī* Q 95; **gesloten kamp:** *gāslōta kām* L 331, 331b; **kamp:** *kamp* L 291; **afgebaalde wei:** *ōfgābāīda weī* Q 187a; **gebaalde wei:** *gābāīda weī* Q 98; **baaldem:** *baīam* Q 39; **afgetuinde wei:** *āfgatīnda weī* L 269b, Q 39; *āfgatīnda wēī* Q 113; **getuinde wei:** *gatūnda weī* L 430; **ingetuinde wei:** *egatīmda wē* Q 284; *egatīgdā wēī* Q 252; **ingezaunte wei:** *eīngazemt wē* Q 284; **omheinde groes:** *omhēīda graīs* Q 15; **toeē wei:** *toā wēī* L 269a; *tōw wēī* Q 158; **huiswei:** *hūsweī* Q 111*, 112b; **clōture:** *klotīr* P 176; **kalverwei:** *kawvārweī* Q 111*; *kōvārweī* Q 200, 247, 247a; **varkenswei:** *verkāsweī* Q 111*; *vē.rakāsweī* Q 200, 247, 247a; **overwei:** *yāvārweī* Q 111*; **pas:** *pas* Q 101; *pēs* Q 101; **pilottenwei:** *pālōtawē* P 183; **wei met een hek om:** *wēī mēt an hēq om* Q 111; **stiche-ling:** K 353; **wei met een sticheling:** P 45.

1.3.8 VETWEIDE

(N 3A, 77b; N 3A, 77c; N 6, 33b; JG 1a, 1d; L 19B, 2aI; L 32, 45; RND 20; S 43; monogr.)
[Speciale, meestal afgemaakte wei waar men koeien laat grazen die niet meer geschikt zijn voor de productie en die als slachtvee bestemd zijn.]
vetwei: P 58; *vetweī* K 278, L 159a, 164, 165, 266, 268, 269, 269b, 270, 271, 282, 289, 295,

313, 314, 316, 321, 322, 322a, 325, 326, 329, 330, 331, 332, 362, 369, 372, 373, 377, 382, 426, 0426, 427, 430, 432, 434, P 176, 188, Q 9, 14, 18, 20, 94b, 95, 95a, 97, 98, 99*, 111, 111*, 112a, 162, 187a, 197, 198b, 207; *vetweī* L 163a, 314, Q 193, 197, 203a, 204a, 209; *vetweīj* L 289*, 318b, 320a, 422, Q 111*, 204a; *vetwēī* L 265, P 50, Q 179; *vetweī* K 278, L 362, 416, P 222, Q 178; *vetwēī* P 45; *vetweī* L 423, Q 76; *vetwēī* L 286, 368b, 371, Q 9; *vetwēīj* L 312, 423; *vetwēīj* L 420, 422, P 107a; *vetwē* K 317, 358, P 213; *vetweī* L 369; *vetweī* Q 117a, 119, 176a; *vetwe* Q 3a; *vetwēī* P 54, 177; *vetwēj* Q 33, 35; *vetwē* K 361, 361a, Q 2, 3, 4, 72a; *vetwāī* K 353; *vetwāī* K 278, 318, 353; *vētweīj* L 312; *vētwe* Q 2; *vētweī* P 174; *vētweī* L 416, 417, P 50, 176, Q 5, 11, 71, 78, 96c, 192; *vētweī* Q 71, 72; *vētweīj* L 372, P 176, Q 156; *vētweī* Q 78; *vētweīj* Q 12; *vētwe* K 357, 358, P 44, 48; *vētweī* P 44; *vētwe* K 361, P 46, 51, Q 3, 77, 81a, 82; *vētwe* P 49; *vētweī* K 358; *vētweī* K 353; *vētweī* K 314, 317; *vētweī* P 55; *vētwe* P 51; *vētweī* L 383; *vētweīj* Q 113a; *vētwe* Q 2, 77; *vetweī* Q 162; *vetweī* L 290, Q 198b; *vetweīj* L 386; *vetweī* P 176, Q 93; *vetweī* Q 198b; *vetweī* Q 158, 180; *vētweī* Q 7; *vētwe* Q 4; *vōtweī* L 360; *vōtweī* L 360; *veweīj* L 420; *vetwēīa* (mv.) L 317; **vetweitje:** *vetweīka* P 218; **mestwei:** *masweīj* Q 96d; **veewei:** L 376; **beestenwei:** *bīstawē* Q 1; *bīstawēī* L 418; **koewei:** *kuweī* L 416; *kōwēī* L 427; **wei:** *wēī* L 312, Q 71,

72; **wēj** Q 2a; **wē** L 414, Q 1; **vetgras**: *wētgrās* Q 7; **mastgras**: *masgrās* Q 7; **nagras**: *nāgrās* Q 9; *nōgrās* L 269, 271, 295, 326, 383, 422, 0426, Q 97; **nawei**: *nōwēj* L 322a; **nawas**: *nōwās* Q 211; **jong gras**: *joŋk grās* Q 9; **groement**: *grōmæt* L 268, 295, Q 211; *gromānt* Q 11; *gromæt* L 269; *grōmānt* L 372, 424; *grōmenijj* L 330; **tweede snede**: *twīdā snēj* L 375.

1.3.9 WETERING

(N 14, 57; N 14, 61; N 14, 53 add.; N 14, 52 add.; N 18, 19 add.; L 19B, 2aI, RND 20)

[Hooiwei met sloten omgeven.]

wetering: L 286, 312; *wētareŋ* L 313, 314, 352, 413, Q 3, 88; *wetareŋ* L 281a; *wētareŋ* L 290, 326; *wetareŋ* Q 71; *wītareŋ* L 317, 416; *witareŋ* L 356, 360, 416; **watering**: L 416, Q 2; **weterbroek**: K 318.

1.3.10 PAND VAN EEN WEIDEPERCEEL

(N 14, 61)

[Gedeelte van een perceel weiland, of van weiland in het algemeen, dat zich bevindt tussen afwateringssloten. Het betreft uiteraard slechts laaggelegen weidegronden.]

pand: *pant* K 316, L 416, Q 156; *pānt* P 222; *pān* P 175; *pāt* P 175; **perceel**: L 163, 164, 165; *parsēl* Q 162; *parsial* L 366; *pārsial* L 322, P 175; *pārsil* L 355; **waterperk**: *wātarperək* Q 2b; **perk**: *pērək* L 355; **bed**: L 289a; *bēt* L 355, P 176a; *bēt* L 312; *bēdā* L 326; *bōt* L 360; **bedje**: *bētjā* L 286; **beekkant**: *bēkant* Q 2; **baan**: *bān* L 322; **band**: *bānt* P 213; **schei**: *sxej* K 278; **reen**: *rejn* L 370; **meet**: *mīt* L 269; *mīat* L 286; *mitš* Q 9; **rabat**: L 291, 374, 386; *rəbat* L 290; **dijk**: *dējk* K 318; *dējk* K 358; *dēk* K 359; *dik* L 332; **rug**: *rōk* L 374; **kavel**: *kāvəl* L 312, 314; **gracht**: *graxt* K 357; **weterbeemd**: *wētərbēm* Q 4; **beemd**: *bamt* L 317; **dries**: *dris* K 358.

1.3.11 VLOEIWEIDE

(N 14, 58)

[Weiland, laag gelegen en zodanig aangelegd dat van tijd tot tijd kunstmatige bevoeiing kan plaatsvinden.]

wetering: L 287, 288, 288a, 289, 289b, 318b, 320a, 320c, 331, 332, 369; *wētareŋ* K 314, 359, L 282, 286, 312, 314, 355, 413; *wetareŋ* K 278; *wetareŋ* L 312; *wētareŋ* L 321, 324, 371a, 374, 422, 425, 427, Q 96d; *wētariŋ* K 358; *wētareŋ* Q 9; *wētariŋ* L 371a; *wētariŋ* P 107a; *wītareŋ* L 289a, 360; *wītareŋ* L 360, 416; *wiatariŋ* L 317, 366, Q 2; *wiatariŋ* L 355a; *witareŋ* L 317, 372, 420; **watering**: L 332, Q 95; *wātareŋ* L 370, P 176; *wātariŋ* Q 2; **weterbeemd**: *wētərbēm* Q 4; **weterbroek**: *wētārbrok* K 316; **waterbroek**: *wātārbrok* K 358; **vloeiwei**: L 382, 386; *vlujwēj*

L 331, 331b; *vlujwē* P 44; **waterwei**: *wātārwēj* K 357; **kunstwei**: L 294; *kōnswej* L 215; **rijzelwei**: *rižalwēj* L 163, 163a; **wei**: *wēj* P 213; **overloop**: *ōvərlōp* L 326.

1.3.12 BEVLOEIEN

(N 14, 58)

[Bepaalde gronden in het bijzonder weiland kunstmatig van water voorzien, irrigeren.]

weteren: *wētārə* K 318, L 414; *wižtārə* Q 2b; **sproeien**: *sprujə* Q 94b.

1.3.13 GEMEENTEWEIDE

(N 14, 60; A 10, 4; N 18, add.; monogr.)

[Weiland dat eigendom is van de gemeente. Een woordtype als **vrijwei** duidt erop dat men hier als kleine of arme boer zijn koeien vrij kon laten grazen. De informanten van Horn (L 325) en Maasbracht (L 377) zeggen echter dat men eertijds op de gemeentewei de koeien kon laten grazen tegen een jaarlijkse vergoeding.]

gemeentewei: L 163, 164, 165; *gəməntəwēj* L 282, 314, 371a; *gəməntəwēj* L 286, 314; *gəməjntəwēj* L 329, 332, Q 22, 95, 96d, 111; *gəməjntəwēj* P 222; *gəməntəwēj* P 176; *gəməntəwēj* K 278; *gəməntəwē* K 357, 359; *gəməntəwē* L 355, Q 198b; *gəməntəwē* P 48; *gəməntəwē* L 413; *gəməjnjəwēj* L 288, 318b, 374; *gəməjnjəwēj* L 324; *gəməndjəwēj* L 331; *gəməndjəwēj* L 371a; *gəməjŋəwēj* L 289a; *gəməjŋəwēj* L 321; *gəməntəwē* L 355; **gemeentswei**: *gəməntswēj* L 312; *gəməntswēj* L 286; *gəməŋkswej* L 270, 295; *gəməjntšwēj* L 360; *gəmənjtswej* L 291; **gemene wei**: *gəməjŋwēj* Q 9, 111; *gəməŋ wāj* K 314; **gemeente**: *gəməntə* K 318; *gəmənt* L 271; *gəməjnjə* L 377; **meent**: *mēant* L 326; **gemeentegrond**: *gəməjntəgront* Q 98; **gemeentegroes**: *gəməjntəgrōys* Q 97; **gemeentebroek**: *gəməntəbruk* L 159a; *gəməjntəbruk* P 176a; *gəməjntəbrōk* Q 99*, 111*, 198b; *gəməntəbrōk* Q 198b; *gəməntəbrōk* K 358; *gəməjntəbrōk* L 325; *gəməntəbrōk* L 247; *gəməntəbrōk* L 268; *gəməndəbrōk* Q 113; *gəməntəbrōk* K 358; **gemene broek**: *gəməŋ bruk* P 44; **broek**: L 115; *brūk* L 163, 163a, 214; *brōk* L 322, Q 95, 100, 101, 117a, 193; **gemeentebeemd**: *gəməntəbēm* Q 2; *gəməntəbēmə* Q 162; *gəməntəbēmə* Q 2; *gəməntəbām* Q 4; **beemd**: *bēm* Q 2b, 71; **vrijwei**: Q 9; **wei**: *wēj* L 382; **armengrond**: *erməgront* P 107a; **koewei**: L 425; *kōwēj* L 426, 0426, 427, 429a, Q 98; *kouwēj* Q 20; **dries**: *drīs* Q 178; **griend**: *grējŋš* L 423; **weerd**: *wīrt* L 420; **steentje**: *stējŋkə* L 378.

1.3.14 VENWEIDE

(N 27, 23c)

[Weiland aan of rondom een ven.]

venwei: *venweĳ* P 176; *venweĳ* L 332; **vengras:** *vengrās* Q 9; **venmoertje:** *venmujærkə* Q 7; **beemd:** *bēmt* Q 99*; *bēmt* P 48, 49; *bamt* L 360, 413; *bem* Q 2b, 71, 80, 158; *bēm* P 174; *bem* P 177; *bamp* P 175; **bend:** *bent* Q 39; **broek:** L 269a, P 45; *bruk* P 44, 49, Q 162; *brok* K 358, 361, L 413; *brøk* P 55; **zure wei:** *zūr weĳ* Q 97; *zōrə weĳ* L 269; **natte wei:** *nātə weĳ* L 269, 289; **zippwei:** *sipweĳ* L 159a; **moswei:** *mōsweĳ* P 107a; **zompige wei:** *zōmpege wēĳ* Q 211; **wei met ene zomp:** *weĳ met ənə zomp* L 290; **vroente:** *vrūənt* P 49; **vroen:** *vrījan* P 48; **hoogwei:** *huxwē* K 358; **wei:** *weĳ* L 269, 269b, 420, Q 39, 72; *wēĳ* L 312; **weiland:** *wēĳlanĳ* L 290a; **groes:** *grus* Q 72; **polder:** Q 28; **dries:** *dris* K 318; **clōture:** *klotyr* P 222; **berm:** *bærəm* P 54; **wetering:** *wētərəĳ* Q 12.

1.3.15 DRINKKUIL IN DE WEI

(N 14, 70; A 21, 1h; monogr.)

[Een kuil in het weiland met drinkwater voor het vee. De woordtypen **drinkput** en **put** duiden op een put gemaakt van cementen ringen.]

drinkkuil: *dreĳkkul* L 288, 289b, 291, 320c, Q 203; *dreĳkkūl* L 245b, 269, 294, 318b, 320c, 322, 324, 329, 381a, Q 204a; *drēĳkul* L 244c, 286, 289a, 289*, 314; *drēĳkkūl* L 289; *drēĳkqul* Q 96d; *dreĳkqūl* K 358; *dreĳkuūl* L 420; *dreĳkāl* P 176; **drenkkuil:** *dreĳkkūl* L 326; *dreĳkqul* L 372; *dreĳkoūl* L 422; **waterkuil:** *wātærkqūl* L 360; *wātærkul* L 429, Q 113, 204a; *wq̄tærkyl* L 163, 164, 165; *watærkqul* L 355; *wq̄tærkqūl* Q 193; *wq̄tærkōl* Q 193; *wātærkūlə* (mv.) L 291, Q 192; **weterkuil:** *wetærkyl* L 115, 159a, 163, 163a; *wq̄tærkul* L 191; **drinkenskuil:** *dreĳkaskul* L 288a; **kuil:** *kq̄l* K 358; *kul* L 211, Q 197, 197a; *kūl* L 244c, 246, 265c, 266, 292, 293, 298, 318b, 320, 321, 328, 330, 369, 377, Q 21, 101a, 103, 106, 192, 195, 196, 197, 197a; *kq̄l* L 355a; *kajl* K 357; **kuiltje:** *kylkə* L 265c, Q 103; **drinkpoel:** *dreĳkpōl* L 271, Q 35, 99, 101, 204a; *dreĳkpoūl* Q 2; **drenkpoel:** *dreĳkpōl* Q 38; *dreĳkpoūl* L 433; *dreĳkpuł* P 176a; *dreĳkpōl* Q 21; **waterpoel:** *wātærpōl* L 271; *wātærpoūl* Q 34; **poel:** *pul* L 377, 414, P 48, 107a, 213, Q 4, 178, 204a; *pūl* Q 77, 162; *pual* Q 78, 156; *pūūl* Q 71; *pūū.l* Q 284; *pōl* L 270, 321a, 322, 325, 332, 381b, 416, 425, 429a, Q 15, 18, 21, 22, 31, 32a, 33, 36, 38, 94b, 95, 97, 98, 99, 101, 111, 111*, 112, 112a, 112b, 0112, 113, 117a, 119, 121, 121b, 192, 198b, 202, 203, 208, 211, 222, 247, 247a; *pōūl* L 430; *poūl* Q 34; *poūl* Q 20; *poal* Q 200; *pq̄l* Q 18a; *pāl* P 222; **drink:** *dreĳk* L 192a, 211, 215, 246b, 247, 250, 265c, 266,

268, 271, 290, 332, 427, Q 97, 99*, 100; *drēĳk* L 163, 164, 165, 214, 247, 248, 426, Q 99*; *drē.ĳk* L 325, 432, Q 200, 247, 247a; **drenk:** *dreĳk* L 326, 370, 428, Q 36; *dreĳk* L 382, 0426; **drinksel:** *dreĳksəl* P 107a; *dreĳsəl* P 44; **drinkplaats:** L 269, 270, 374, Q 78; *dreĳkplāts* Q 36; **drinkgat:** *dreĳkgāt* L 269a, 289, 289a, 291, 295, 320c, 328, 332, 382, 387; *drēĳkgāt* L 289a, 289*, 318b; **drenkgat:** *dreĳkgāt* L 371a; *dreĳkgōt* L 371a; **zuipgat:** *zypgat* L 163, 163a, 163b; *zūpgāt* L 320a, 330, 331; **watergat:** *wātərgāt* L 378, Q 9; **schepgat:** *šq̄pgāt* L 325; **gat:** *gāt* L 378; *gāət* P 175; **drinkkot:** *dreĳkot* K 314; *dreĳkqt* K 318; **drenkkot:** *dreĳkut* Q 156; *dreĳkut* Q 156; *drēĳkkūt* Q 162; **waterkot:** *wq̄tærkqt* K 316; *wq̄tærkuət* Q 72; *wātærkijət* L 416; **bron:** *boərə* Q 284; **sprong:** *sprq̄ĳk* L 322a; *šprq̄ĳk* Q 102; **kolk:** L 289a; *kolĳ* L 163, 163b, Q 77; *kolək* Q 2, 2b; *kq̄k* L 376; *kq̄yk* L 377; *kajk* L 322; **fontein:** Q 102; **drinkbak:** *dreĳbak* L 366, 413; *dreĳkbak* L 312, P 175, Q 2; **drenkbak:** *dreĳbak* L 282; *dreĳkbak* Q 14; **zuipbak:** *zūpbak* Q 111; *zūfbak* Q 121c; **zuipsbak:** *zuəpsbak* Q 117a; **koezuip:** *kuzūp* L 375; **drinckkuip:** *driĳkkq̄ap* K 358; **drinkput:** *dreĳkpōt* K 359, L 282; *drēĳkpōt* L 289; **drenkput:** *dreĳkpōt* K 278; **put:** *pōt* L 265, 314, Q 203; *pōt* L 269, 318; **putje:** *pōtšə* Q 102; **wijer:** *wiərt* Q 21; **wijertje:** *wējæržə* Q 222; **wijver:** *vīvər* L 376; **ven:** L 317; *veĳ* Q 284; **slob:** *slq̄b* Q 9.

1.3.16 GRASZODE (kaart 12)

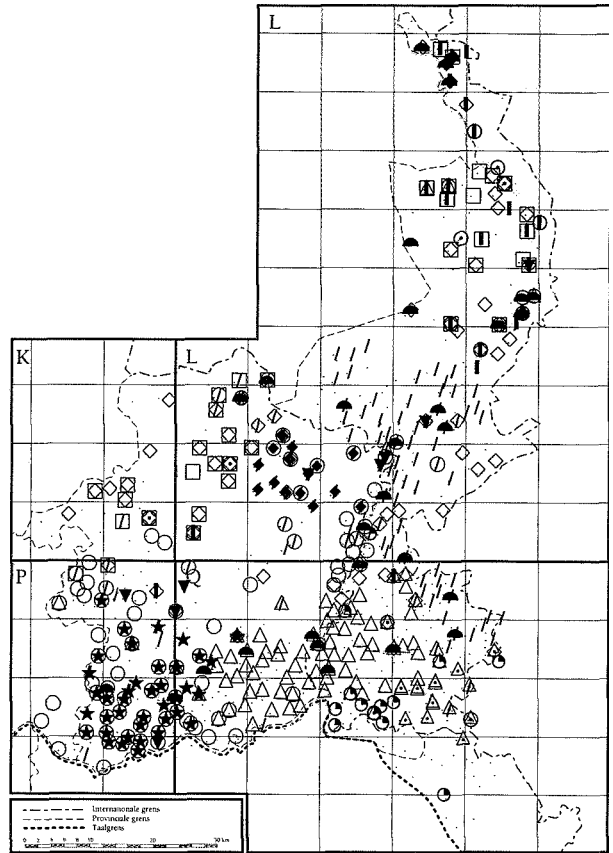
(N 14, 77a; N 14, 77b; N 27, 39g; GV, K6; JG 1a, 1b; L 8, 123; L B2, 273; S 46; NE 2 II, 15; N 18, 38 add.; N 18, 40 add.; monogr.)

[Vierkant afgestoken stuk van de met gras begroeide bovengrond. Naar dialectbenamingen voor de graszode is vaak navraag gedaan getuige ook de bronnenopgave bij dit lemma. In verschillende enquêtes werd gevraagd naar de zode in het algemeen, dus zowel de graszode als de heizode. De opgaven die betrekking hadden op de heizode zijn ondergebracht in lemma 3.14 HEIZODE.]

groes: *grūs* L 209, 210, P 47, 118, Q 72, 75, 76, 77, 78, 80, 83, 84, 89, 94, 154, 157, 162, 163, 167, 168, 168a, 169, 171, 174, 175, 177, 178, 182; *gruž* Q 178; *grōs* L 271, 370, Q 5, 21, 22, 32a, 88, 91, 95, 95a, 96c, 96d, 193, 202; *grōās* Q 188; *groəs* Q 203b; *grō.s* Q 83, 204a; *groš* Q 12, 96c; *grojš* Q 78, 96a, 101, 188; *grōjš* Q 102; *grq̄us* Q 17, 18, 96a, 96b, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 111, 172, 179, 188, 192, 193a, 196, 201; *grq̄ūs* Q 36; *grq̄us* Q 90, 172, 179, 191; *grāus* Q 32, 86, 96, 179; *grāūs* Q 99*; de volgende opgaven zijn meervoud: *grīze* Q 72, 77, 82, 83, 89, 155, 162, 178; *grōzə* Q 22, 32a, 88, 94b, 0112, 187, 193; *grōzən* Q 102; *grq̄uzə* Q 18, 18a,

Kaart 12 GRASZODE

- / (gras)ris
- (gras)res
- △ groes
- ◇ (gras)rus
- ★ (gras)mok
- (gras)vlag
- (gras)zode
- ⊥ (gras)ros
- ⊙ (gras)plag
- ◆ lof
- ⊙ (gras)was
- △ wats
- ▼ (gras)lap

96a, 97, 98, 99, 99*, 101, 102, 103, 104a, 105, 111, 111*, 110, 112b; *grōusə* Q 203; *grauzə* Q 99*, 112b; *grouzə* Q 18a, 179; *grōš* Q 10, 12; *grōs* Q 10; *grōš* Q 13; *grōšə* Q 12; **groesstuk:** *grausstōkə* (mv.) P 171; **groeswas:** *grōsweš* L 427; **groesris:** *grōsres* L 381a; *grōsreš* L 326; **groesrus:** *grōsrōs* L 291; **groeslap:** *grōslapə* (mv.) L 268; **groeszode:** *grōszōj* (mv.) L 265; **groesplag:** *grōsplaqə* (mv.) L 290; **groesvlag:** *grōsflagn* (mv.) K 314; *grusflagən* (mv.) L 282; *gruišflagə* (mv.) L 314; *grōsflagə* (mv.) L 244c; **groesje:** *grōskə* L 248; **rus:** *rōs* K 278, 314, 315, 316, 317a, 318, 353, 359, L 297, 314, 315, 316, 316a, 317, 327, 329, 353, 354, 355a, 356, 413, Q 101, 121; *rō.s* K 359; *rōš* L 385, 432, 432a, P 57, Q 9, 11, 15, 21; *rōš* L 316a; *rōs* L 159a, 191, 266, 267, 268, 270, 290, 291, 298, 299, P 51 Q 72; *rōš* L 215, 217; *rōš* L 385, 386, 387; *rōš* Q 32; *rys* K 315, Q 2; de volgende opgaven zijn meervoud: *rōsə* K 278, L 265, 360, 414, Q 4; *rōsən* L 313, 316, 355; *rōsn* K 314; *rōšə* L 426, Q 9, 21; *rōšə* L 329, 426, Q 15, 16, 22, 98; *rōšən* Q 14; *rysə* K 315; *rōs* L 159a, 163, 164, 165, 214, 215, 244c, 245b, 247, 266, 268, 295; *rōs* L 291; *rōš* L 0426,

432; *rōš* Q 9; *rōš* L 386, Q 14; *rys* L 366; **grasrus:** *grāsrōs* L 299; *grōsrōs* K 318; *grasrōsə* (mv.) K 278; *grōsrōsə* (mv.) Q 4; *grasrōs* (mv.) L 163, 164, 165; **ros:** *ros* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 191, 192, 209, 210, 211, 246, 268, 270, 296, 298, 300; *roš* Q 21; *rōs* L 248; *rō.s* L 290; *rōs* L 246a, 250; *rōs* P 57; *rū.zə* (mv.) L 414; **grasros:** *grāsrōs* L 268; **ris:** *res* K 358, L 286, 287, 288, 288a, 289, 289b, 294, 296, 313, 314, 316, 317, 318, 318b, 319, 320, 320a, 320c, 321, 321a, 322, 322a, 323, 324, 325, 326, 328, 329, 330, 331, 331b, 332, 333, 359, 360, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 371a, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 381a, 381b, 382, 415, 416, 417, 418, 419, P 44, 51, 52, 53, 57, 115, 119, 120, 214, Q 1, 2, 5, 181; *re.s* L 282; *reš* L 421, 422, 423, 426, 429, 430, 431, 433, 434, P 118, Q 20, 21, 27, 28, 29, 33, 34, 35, 38, 112a, 113, 113a, 117, 117a, 118, 121e; *rēs* P 197; *rēs* Q 78; *rējəs* Q 78; *rē.əs* P 177a; *rēš* Q 117a; *ris* L 292, 293, 327, 377; *rīš* L 373; de volgende opgaven zijn meervoud: *resə* L 332; *resən* K 358, L 312, 316a; *rējəs* Q 156; *rešə* L 429, Q 20, 27, 30, 32, 33, 35, 0112, 112a, 113, 117b, 208; *reš* Q

211; *rēšā* L 422; *rišā* L 319; *rišā* L 427; *rēs* L 316a; **grasris**: *grāsres* L 288a, 318b, 370; *grāsreš* Q 117a; **res**: *res* K 360, L 312, 367, P 197, 211, 218, Q 1, 3, 175; *reš* K 361, L 312, 356, 358, 360, 361, 369, 372, 374, 382, 416, 419, P 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 55, 58, 107a, 113, 117, 118, 118a, 167, 172, 173, 176a, 176b, 178, 179, 180, 182, 184, 219, 224, 227, Q 2, 3, 71, 78, 162; *reš* L 420, 422, 423, 424, 425, Q 6, 7, 8, 14; *rēš* L 418, 429a; *rē.s* Q 240; *rejs* P 197, Q 2, 71, 74, 78; *reġ.s* P 121, 186, 187, 188, 195, 197, 220, 223, Q 153, 156, 159, 164, 165, 166; de volgende opgaven zijn meervoud: *resā* L 317, P 164; *resān* L 286; *rešā* L 313, P 44; *rēsā* P 175; *rešān* L 429a; *rešā* P 176; *reštars* Q 242; *res* L 371a; *reš* L 372, P 176a, Q 2; *rejs* P 222; *rējs* Q 71; *rējās* Q 78; *rešt* Q 167; **grasres**: *grāsrejs* P 222; *grōuasrejs* Q 71; *grāsrešā* (mv.) Q 9; *grāsrešā* (mv.) P 175; **zode**: Q 20, 96d; *zōdā* L 163, 164, 165, Q 95; *zōj* L 271; *zō* Q 101; *zōt* Q 113; *zuā* Q 79; *zōudā* P 176; *zōuw* Q 88; *grōuwān* L 286; *zōwġ* L 373; *zōj* (mv.) L 286, 313, 330, 425, Q 95; *zōjā* (mv.) L 244b, 265, 269, 271, 295, 318b, 325, 374, Q 14; *zōjān* (mv.) L 295; *zō* (mv.) Q 156; **graszode**: Q 35; *grāszoj* L 271; *graszōj* L 159a; *grāszoūdā* P 176; *grōszut* Q 83; *grōszōuw* Q 88; *grāszoj* L 270; *grāszoj* (mv.) Q 95; *graszōjā* (mv.) L 159a; *grāszojā* (mv.) L 269, 270, 271, 318b, 374; *grāszojān* (mv.) L 295; **plag**: *plax* L 192, 269, 271, 298, 313, 355; *plax* L 298; de volgende opgaven zijn meervoud: *plagā* L 210, 213, 245, 269, Q 98; *plagān* L 414, Q 96d; *plāgn* K 359; *plagā* L 250, 270, 290, 295; *plakā* Q 196; **grasplag**: *grasplagā* (mv.) L 215, 355; *jrāsplagā* (mv.) Q 222; **vlag**: *vlox* L 210, 211, 214a, 216, 249, 266, 268, 286, 314, 355; *flax* K 318, 358, L 315, 352, 353, 355, 355a, 356, 413, 414; de volgende opgaven zijn meervoud: *vlagā* L 163, 163a, 209, 210, 211, 214, 215, 216, 244c, 247, 248, 249, 268, 312, 355a, P 44; *vlagān* L 282, 312, 314; *vlagā* L 246, 290, 295; *flagā* K 316, L 314, 354, P 51; *flagān* K 359, L 314, 355, 413; *flāgn* K 314, 359; **grasvlag**: *grasvlagā* (mv.) K 358, L 247; **lap**: *lap* P 54, Q 2; *lapā* (mv.) L 327, 371, 371a, Q 2b; *lapān* (mv.) L 268; *lupā* (mv.) P 222; **graslap**: *grōclap* L 362; *grāstēp* (mv.) Q 2b; **was**: *wās* Q 195, 196, 196a, 197, 203a, 278; *wōs* Q 193; *wāze* (mv.) Q 196, 197, 197; *wāzā* (mv.) Q 112b; *wōzā* (mv.) Q 198, 198b; **graswas**: *grōswēš* (mv.) L 427; *graswōš* (mv.) Q 13; *grāswošā* (mv.) Q 121c; **wats**: *watš* Q 202, 203, 204a, 206, 208, 251; *wāiš* Q 101, 116, 121, 203, 203b, 211; *watšā* (mv.) Q 204a, 207, 222; *watšā* (mv.) Q 204a; **mok**: *mok* P 50, 113, 115, 118a, 121, 173, 177, 177a, 178, 179, 182, 184, 186, 187, 218, Q 74, 165; *muk* Q 73, 74, 78; *mokā* (mv.) P 174, 175, 176b, 180, 186, 195, 197, 219, 220, 223, 224; *mukā* (mv.) Q 72; *mōk* (mv.) P 188, 197, Q 74, 156, 159; **smok**: *smuk* Q 75, 79, 80, 157a, 158a, 160; *smōk* (mv.) Q 155, 161;

grasmok: *grō.smok* P 118; *grōasmuk* P 192; *grōā.smuk* Q 152; *grōā.smyk* (mv.) Q 157; *grōā.smōk* P 119, Q 79a; **mop**: *mupā* (mv.) Q 160; **grashoop**: *grō.ashō.p* Q 75; **hoop gras**: *hōp grōā.s* Q 241; **lof**: *lof* L 317, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 415, 419; *lofā* (mv.) L 366; **pettem**: *petām* P 107a, Q 163; **graspoes**: *grāspus* L 270; **graspol**: *grāspol* L 373; **schulp**: *sxōlāp* P 44; **schaar**: *sxēr* L 288; *šōār* Q 121; **grasschaar**: *grāssxōr* Q 112b; **perk**: *perk* P 171, 218; **perkje**: *perkskā* Q 83; **grasperkje**: *grōuasperkskā* Q 72; **hoop klos**: *hō.p klōā.s* Q 170; **ossenkop**: *ōsōkōp* P 213.

1.4. Grond en grondsoorten

1.4.1 GROND, AARDE

(S 1, 7, 11, 42; Wi 52; R III, 5, 6, 7, 8; L A1, 150; Vld.; N 18, add.; monogr.)

[De algemene benaming.]

grond: *gront* K 278, 353, L 163, 165, 191, 209, 210, 212a, 214, 215, 216, 246, 246a, 249, 250, 269, 270, 271, 288, 289, 296, 314, 327, 331, 360, 413, 417, 431, 432, P 50, 171, 176, Q 2, 3, 12, 19, 71, 83, 95, 96a, 97, 98, 99, 101, 102, 103, 104a, 105, 110, 111, 113, 116, 162, 178, 196, 198, 201, 202, 203, 207, 208, 279; *grōnt* K 358, L 115, 159a, 163, 164, 165, 209, 211, 213, 215, 215a, 216, 217, 245, 246, 246a, 271, 248, 250, 271, 286, 289, 312, 329, 355, 372, Q 3, 95, 97, 98, 99, 101, 102, 187, 192, 193, 196, 198, 199, 204a, 249; *grōnt* Q 111; *grunt* K 315, L 269; *grōnt* L 434a; *grōnt* L 429; *grāunt* Q 256, 284; *grōunt* Q 198; *grōnjtj* L 288, 292, 293, 298, 299, 300, 318, 318c, 320, 321, 322, 323, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 333, 33, 374, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 385, 387, 425, 426, 427, 429, 431, 432, 434a, Q 16, 20, 21, 22, 27, 29, 30, 32, 32a, 33, 34, 35; *grōnjtj* L 429; *grōanjtj* L 429; *grōnjtj* L 292, 318b, 320, 321, 323, 373, 378, 381, 385, 425; *grōunt* Q 284; *grōnjtj* L 330, 379, 380, 387, 430, Q 20, 30; *grōnjtj* L 330, Q 14, 20; *grōnjtj* L 429; *grōnjtj* Q 20; *grōnjt* L 249, 267, 268, 290, 295, 296, 297, Q 113, 116, 117b, 118; *grōjt* L 266, 291; *grōajt* L 290; *grōjkt* L 267, 291; *grōjkt* L 270, Q 118; *grōjt* L 266, 291; **aarde**: *ārda* L 372; *ērda* L 385; *ērt* L 164, 165, 191, 209, 210, 213, 215, 216, 245, 246, 246a, 248, 249, 250, 266, 268, 269, 271, 288, 289, 290, 291, 292, 295, 296, 298, 299, 300, 318, 320, 321, 323, 327, 328, 329, 330, 331, 333, 374, 378, 379, 380, 381, 382, 415, 416, 422, 425, 426, 427, 430, 431, 432, 434a, Q 10, 20, 27, 29, 32, 32a, 33, 34, 35, 98, 99, 101, 103, 105, 110, 111, 111*, 192, 196, 196a, 284; *ēart* L 316a; *ērtj* L 360a; *ērt* Q 116, 162, 202, 208; *ēat* Q 203; *ērā* Q 100; *ējt* Q 204a; *ēār* K 314; *ert* L 244b, 249, 297, 376, 377, 382, 385, Q 21, 35, 117b, 198; *ēart* Q 74; *ējrt* P

183; *ęat* Q 208, 208b, 252, 256, 263, 283, 284; *ęt* Q 117, 117b; *ęar* K 359; *ęrt* L 210, 214, 214a, 215, 215a, 217, 245b, 246a, 271, 321, 325, Q 95, 101, 117, 187; *ēat* Q 117; *ēart* Q 39; *eat* Q 72, 113, 119, 121, 207; *ert* L 211, 267, 387, 429, Q 12, 30; *ēt* Q 118; *ert* L 214, 217, 300, 322, 332, 378, Q 98, 115, 253, 284; *et* Q 113, 117b; *eat* Q 203; *ęrdn* Q 1; *ęart* L 314; *ęrt* Q 121; *ęar* K 357; *įáart* Q 1; *aejar* P 45; *jejar* K 318; *iær* L 414; *jāt* P 50, 188, 193, Q 74; *jat* P 197, Q 163, 176a; *jet* Q 162; *ęja* Q 204a; **drek**: *drek* L 387, Q 16, 22, 27, 30, 36, 83, 95, 97, 99, 100, 103, 121, 192, 196, 247; *dre.k* Q 200, 247, 247a.

1.4.2 KLUIT AARDE

(N 27, 36; S 18; R 3, 8; L 28, 8; L 28, 9; L 1a-m; L B2, 290; ALE 257; Vd.; monogr.)

kluit: Q 36, 96a, 161; *klōt* L 372; *klō.t* Q 156; *klōt* L 215a, Q 90, 102; *klō.yāt* P 196; *klōt* P 176; *klōt* L 379, 380, 381, 430, Q 177; *klōt* Q 78; *klōtj* L 265; *klajāt* P 188; *klūt* L 245, 246, 248, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 271, 289, 290, 290a, 291, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 321, 323, 326, 330, 331, Q 20; *klū.t* L 331, 331b; *klj̄t* L 164, 209, 211, 213, 215, 246a, 289, 321, 325, 330, 371, 374, 378, 379, 380, 381, 382, 385, 387, 419, 422, 425, 426, 429, 430, 432, 434a, Q 12, 14, 16, 20, 21, 22, 27, 29, 30, 32, 32a, 33, 35, 39, 97, 98, 99, 99*, 101, 102, 103, 104a, 105, 110, 111, 113, 117, 117b, 118, 187, 196, 198, 203, 204a, 207, 208; *klj̄tj* Q 35; *kljt* L 159a, 163, 163a, 165, 191, 210, 211, 216, 217, 245b, 247, 248, 269, 295, 332, 384, 385, 387, Q 16, 18, 22, 97, 113, 115, 118, 247; *klyet* L 288; *kljāt* L 417; *klēt* Q 93; **kluitje**: *klōtjān* K 353; **klot**: *klōt* K 278, 315, 316, 317, 318, 353, 357, 358, 360, 361, L 286, 288, 289, 289b, 312, 313, 314, 315, 316, 316a, 320, 320a, 321, 321a, 333, 352, 355, 356, 360, 362, 366, 367, 368, 369, 371, 371a, 372, 372a, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 382, 413, 414, 415, 416, 418, 420, 422, 423, 427, 431, 432, 433, P 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 58, 107a, 108, 115, 117, 119, 120, 121, 164, 171, 172, 174, 176, 176a, 177, 178, 179, 180, 186, 187a, 188, 192, 193, 197, 211, 218, 219, Q 1, 2, 2b, 3, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 20, 71, 72, 74, 76, 77, 78, 79a, 83, 86, 88, 89, 93, 94, 94b, 95, 96c, 99, 105, 156, 158, 162, 166, 167, 168, 168a, 170, 172, 173, 175, 176, 176a, 179, 180, 192, 193, 196, 198, 198b, 240, 241; *klōt* K 278, 314, 318, 353, 358, 361, L 286, 312, 318b, 319, 328, 330, 352, 360, 427, P 44, 48, 121, 222, Q 2, 10, 71, 77a, 158, 166, 168; *klōt* L 360a, Q 172; **klotje**: *klōtəkā* K 317; **aardklot**: *ęrtklōt* L 316a; **kloot**: *klōt* L 323, 327, 372, 385, P 175, 176; *klōāt* L 322a; *klōāt* L 269, 269a, 270, 327, P 176; *klōyāt* L 374; *klūāt* L 269b, 292, 293, 320, 328, P 192; *klūāt* Q 253; **aardkloot**: *ęrtklūāt* L 228; **klots**: *klōts* Q 222, 247, 253; *kluts* L 294, 322; *klutš* L

330; *klūst* L 324; *klōts* Q 253; **klotsje**: *klōtšā* Q 167; *klōtšā* Q 168a; *klōtšā* Q 12; **klats**: *klats* L 312; **klont**: *klont* L 289, 314, P 47, 171; *klontj* L 288a, 329, 382; *klōnt* L 115, 419; **aardklont**: *jatklont* Q 80; **klontje**: *klōntjā* L 322; **klonter**: *klōntār* L 209, 266, Q 97, 98, 196; *klontār* Q 111; *klontjār* L 330; *kluntār* L 372; **klotter**: *klōtār* K 358; **klomp**: *klomp* K 317, 358, 360, L 330, 384, Q 37, 98, 253, 284; *klōmp* L 368, 372; **kløk**: *kløk* Q 253; **bonk**: *boŋk* L 289, 330, 382, 415, 419, Q 28, 80, 97, 111, 112a, 117a, 121c; *bōŋk* L 163, 163a, 318b, Q 99*, 196, 197, 197a; *buŋk* L 372, Q 30; *bōŋk* Q 98; *boŋk* L 378; **stomp**: *štomp* L 290; **knode**: *knō* L 430, Q 33, 37, 97, 99*, 117a, 192, 197, 198, 203a, 204a, 211; *knōā* Q 192; *knōā* Q 113; *knōj* Q 196; *knōet* Q 117; *knoā* Q 116, 121; *knō* Q 248; **knüll**: *knyl* Q 253, 259, 284; **knab**: *knab* Q 192; **knabbel**: *knabəl* L 429a; **schaar**: *šqr* L 332, 382, 383, 387; *šōar* L 386; *sxqr* Q 113; **schol**: *sxql* Q 7; *šol* Q 247a; **schoon**: *sxōn* Q 105; *šōn* Q 196; *šōān* Q 192; *šōn* Q 111, 204a; **brok**: *brōk* L 318b; **vløk**: *flōk* Q 78; **tomp**: *tōmp* L 360; **spit**: *spēt* K 278.

1.4.3 KLEI, LEEM

(N 27, 41; N 27, 33; N 18, 2 add.; N 18, 5 add.; N 15, add.; R 3, 6; A 10, 4; Wi 52, 53; Vld.; monogr.)

[Grijs- tot geelachtige, sterk samenhangende, enigszins klevende, vruchtbare grondsoort, ontstaan door afzetting van verweringsproducten door rivieren. Leem is ook een kleiachtige grondsoort echter met een zandgehalte groter dan 20%. Zie ook het lemma KLEI, LEEM in WLD II, afl. 8 (pottenbakker e.a.), blz. 31.]

klei: *klej* L 159a, 164, 210, 212a, 246, 250, 269, 269b, 271, 286, 289, 289b, 290a, 291, 299, 312, 322, 326, 329, 355, 360, 377, 387, 413, 416, 420, 427, P 45, 176, Q 7, 12, 19, 20, 22, 33, 39, 83, 94b, 95, 97, 98, 99, 99*, 101, 104a, 112a, 116, 117a, 121, 180, 192, 198, 203, 208, 211, 247a, 284; *klejā* L 423, 430, Q 199; *klej.ā* Q 282, 284; *klēj* L 289, 312, Q 20, 95, 96c, 113, 194, 198b, 207, 279; *klē.j* Q 116, 119, 121, 211, 222; *klē* K 317; *klē.j* Q 199, 209, 210, 247, 247a, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 278, 279, 283; *klaj* L 433; *klajā* L 378, 382; *klāā* K 358; *klāj* K 278, 315, 353; *klēj* Q 1, 16; *klē* Q 71; *kljā* Q 111, 249; **kleigrond**: *klejgront* Q 95; *klejgrōnt* L 163, 163a; *klēgront* K 358; *klejxront* Q 247; *klejgrunt* Q 204a; **zware kleigrond**: *zwōrā klejgront* L 296; **zware klei**: *šwūrā klēj* Q 204a; **kleiaarde**: *klejert* Q 18; **brasklei**: *brasklej* Q 39; **leem**: *lēm* K 278, L 164, 165, 216, 326, 429, P 192, Q 3, 30, 33, 35, 39, 71, 77, 78, 83, 89, 113, 116, 117a, 118, 156, 178, 196, 199, 202, 204a, 207, 208, 211, 255, 259, 279, 284; *lēm* Q 3, 192, 199, 210, 247, 247a, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254,

255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 278, 279, 283; *lēm* L 244b, 245; *lēm* L 165, 209, 210, 215a, 331, P 188; *lēm* L 265, Q 170, 196, 247; *lēm* Q 83, 93, 117b, 193; *lēm* Q 39, 104, 247a; *lēm* L 213, 249, 268, 269, 269a, 269b, 271, 288, 288a, 289, 289b, 291, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 317, 318b, 320, 320a, 321, 322a, 323, 325, 327, 328, 329, 330, 332, 333, 360, 368, 371a, 372, 372a, 374, 377, 379, 380, 381, 382, 383, 385, 417, 419, 422, 423, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434a, P 222, Q 9, 10, 12, 14, 16, 19, 20, 21, 27, 29, 32, 32a, 33, 34, 95, 96a, 97, 98, 99, 101, 102, 103, 104a, 105, 110, 111, 111*, 156, 162, 176a, 187, 198, 201, 207; *lēm* L 378, 387, Q 284; *lēm* L 382; *lēm* Q 284; *lēm* L 267, 290, 321, 371a, 377, 378, Q 95, 198; *lēm* Q 282; *lēm* Q 249; *lēm* Q 168; *lēm* Q 203; *lēm* L 164, 312, 413, P 50, 51, 55, 176, Q 1; *lēm* L 213; *lēm* K 318, 353, L 191, 214, 214a, 215, 217, 245b, 246, 246a, 248, 250, 266, P 44, 47, 48, 50, 107a, 108, 164, 174, 176, 179, 211, Q 2; *lēm* L 413; *lēm* L 355, P 175, Q 2, 178, 203; *lēm* K 315, 353, 358, L 212a, 286, 312, 313; *lēm* P 171; **leemgrond:** Q 204a; *leemgrond* Q 76; *leemgrond* Q 2b; *leemgrōnt* L 163, 164, 165; *leemgrōnt* Q 113c; *leemgrōnt* Q 99; *leemgrōnt* Q 102; *leemgrōnt* L 434a; *leemgrōnt* L 318b, 321a, 330, 382, 430; *leemgrōnt* L 331, 331b; *leemgrōnt* L 270; *leemgrōnt* Q 162; *leemgrond* P 176; *leemgrond* P 46; *leemgrond* P 54; *leemgrond* L 352, P 49; *leemgrond* P 48; **zware leem:** *zwār* *lēm* L 379, 380; **zware leemgrond:** *zwār* *leemgrōnt* L 378; *zwār* *leemgrōnt* L 432; **goede leemgrond:** *gōw* *leemgrōnt* Q 111; **goede grond:** *gōw* *grond* K 361; **zware grond:** K 353; *zwār* *grōnt* Q 2b; *zwār* *grōnt* Q 158; *zwār* *grōnt* K 358; *zwār* *grōnt* L 328; *zwār* *grōnt* Q 121c; **zware:** *zwār* L 332; *zwār* L 322, 377; *zwār* L 290, 331, 386; *zwār* L 331, 331b; **slibgrond:** *slepgrōnt* L 159a; **poldergrond:** *polargrōnt* K 358; **maasgrond:** *mōsgrōnt* Q 198; **gevelsland:** *gēvalslānt* Q 30; **klevenaarde:** *klēvānērt* Q 113a; **douwaarde:** *dōuwērt* Q 101; *dwojat* Q 178; **ooi:** *u* L 328; **potaaarde:** *potējat* Q 72; **kommel:** *kōmāl* L 381, Q 11.

1.4.4 BLAUWE KLEI

(N 27, 19b; N 27, 44)

[De blauwe klei in het algemeen en de klei die onder het veen zit in het bijzonder.]

blauwe leem: *blōw* *lēm* L 269, 269b, 290a, 318b, 322, 322a, 360, 420; *blōw* *lēm* L 265; *blōw* *lēm* L 352; **blauwe klei:** L 270; *blōw* *klei* L 331, Q 7; *blōw* *kalāj* Q 11; **blauwe aarde:** *blōw* *jāt* P 55; **leem:** *lēm* L 265; *lēm* L 269, 321, 321a, 420; *lēm* K 317, 318, 358, P 45; **leemlaag:** *lēm* *lōx* L 312; **gelleem:** *gēliēm* P 48; **wilde leem:** *weldjā* *lēm* L 318b; **potleem:** *potlēm* L 159a, 163, 163a, 165; **potjesleem:**

potjeslēm L 163, 163a; **potaaarde:** *potērt* L 270; *potert* Q 96c; *potiēt* Q 158; *potiēt* Q 77; *potjāt* P 55, 177, Q 71, 156; **pottenaarde:** *podajāt* Q 162; *potajāt* Q 72; **blauwe potaaarde:** *blōw* *potjāt* Q 156; **deluwaarde:** *dēliēt* Q 162; **douwaarde:** *dōuwērt* Q 39, 111, 112a; *dōuwērt* Q 117a, 204a; *dōuwērt* Q 96c; *dōuwāt* K 358; **klevenaarde:** *klēvānērt* Q 39; **plakgrond:** *plekgrōnt* P 44; **magere klei:** *māgērā* *klei* Q 7; **klei:** *klei* L 295, Q 9, 80, 111; *klāj* K 353; **huivenklei:** *hūjvōklei* Q 211; **grijze klei:** *grīzā* *klei* L 312, 430; **kattenklei:** *katōklei* L 269a; **pannenklei:** *panōklei* L 332, 427; **pannenleem:** *panālēm* L 372; *panālēm* L 371a; **pannengrond:** *panōgrōnt* Q 12; **deeg:** *dēx* P 49; **drift:** *dreft* K 358; **drijf:** *drijf* P 333; **drijfzand:** *drēvzant* K 358; **sleep:** *slēp* L 265; *slēp* L 290; **duinlaag:** *dōjnlōx* L 312; **spade:** *spāj* L 382; **zwarte grond:** *zwāt* *grōnt* P 107a, 176; *zwāt* *grōnt* P 45; **zure grond:** *zūr* *xrōnt* P 175.

1.4.5 LIMBURGSE KLEI (kaart 13)

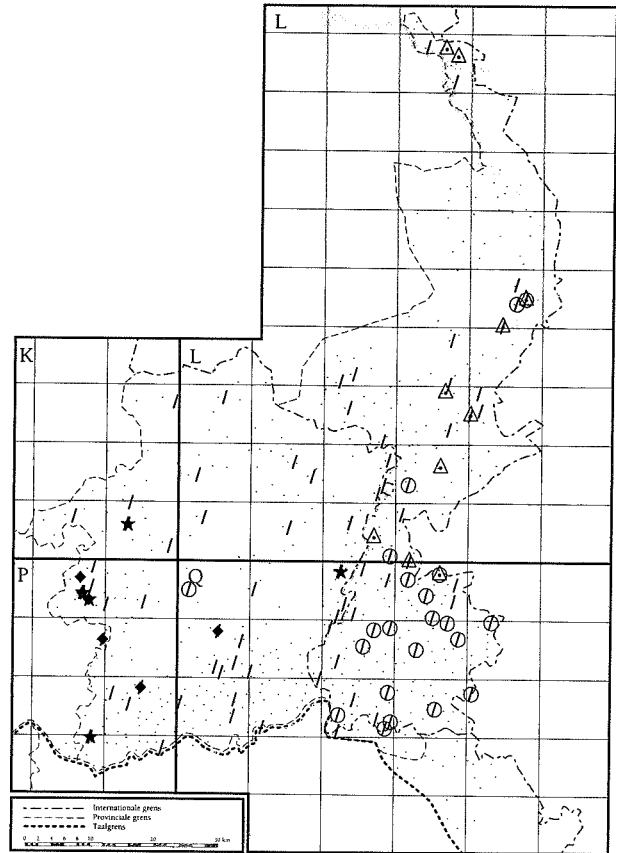
(N 27, 42; N 27, 45; N 27, 33)

[Vraag N 27, 42 vroeg naar benamingen voor löss of "Limburgse klei" en vraag N 27, 45 naar die voor de "bruine, taaie, Limburgse klei, vooral langs hellingen". Op grond van de antwoorden zijn deze vragen tot één lemma versmolten. Van Dale (elfde druk, blz. 1610) definieert löss als volgt: "vruchtbare, weinig plastische leemsoort, licht vuilgeel of roodgeel van kleur, in Nederland ook wel *Limburgse klei* genoemd".]

leem: *lēm* K 353, L 165, Q 3, 30, 33, 35, 39, 71, 77, 113, 117a, 158, 196, 198, 204a, 211; *lēm* Q 193; *lēm* Q 72; *lēm* Q 3; *lēm* Q 192; *lēm* K 278; *lēm* Q 156; *lēm* L 269, 269a, 269b, 289, 289b, 290a, 295, 318b, 321, 322a, 330, 331, 332, 360, 362, 372, 372a, 381, 416, 420, 430, 432, P 177, Q 7, 11, 14, 16, 18, 20, 22, 39, 97, 98, 99*, 104a, 111, 112a, 156, 180; *lēm* L 331, 331b; *lēm* Q 193; *lēm* P 222, Q 39, 197, 197a, 198b; *lēm* L 371a, 430, Q 96c, 162; *lēm* Q 12; *lēm* Q 204a; *lēm* Q 80; *lēm* K 361, L 413, P 46, 55, 176; *lēm* K 318, 358, L 312, 352, P 45, 48, 50, 107a, 176, 178; *lēm* P 175, Q 2b; *lēm* L 312; **leemgrond:** *lēmgrōnt* Q 76; *lēmgrōnt* L 159a; *lēmgrōnt* Q 79a, 94b; *leemgrond* K 358; **zware leem:** *zwār* *lēm* Q 156; *zwār* *lēm* Q 80; **brikenbakkersleem:** *brikēbakērslēm* Q 198; **tasenleem:** *tēsālēm* L 371a; **schinderleem:** *sxendārlēm* L 159a; **rode potleem:** *rōjā* *potlēm* L 165; **löss:** *lōs* L 269, 295, 322, 332, 382, 427, Q 20, 28; *lōs* L 322; **lössgrond:** *lōsgrōnt* L 163, 163a; **klei:** *klei* L 165, 269, 289b, Q 76, 79a; *klēj* Q 39; *klēj* Q 170; *kalāj* Q 11; **limburgse klei:** *lēm* *bōrgsā* *klēj* Q 33; **kleiaarde:** *klējērāt* L 312; **zware klei:** *zwār* *klei* Q 39; **plakaarde:** *plekārđā* L 420; *plekējir* K 358; **plakgrond:** *plakxrōnt* P 175; *plekgrōnt* P 48, 49; *plekxrōnt* P

Kaart 13 LIMBURGSE KLEI

- / leem(grond)
- klevenaarde, kleef(-)
- △ löss(grond)
- ◆ potaarde
- ★ plakgrond

Afb. 4. Limburgse klei

48; *plekgrōnt* Q 7; *plekgront* K 358; **klevenaarde**: *klēvanērt* L 269a; *klēvenērt* Q 97, 99*, 111, 192, 198b; *klēvāērt* Q 197, 197a; *klēvanēart* L 381; *klēvāet* Q 211; *klēvāert* Q 28; *klēvanert* Q 33; *klēvavāet* Q 113; *klēvavāēt* Q 204a; *klēvavāet* Q 204a; *klēvanēt* Q 117a; *klēvanērt* Q 39; *klēvāērt* Q 39; **kleefaarde**: *klēfērt* Q 112a; *klēfert* Q 98; *klēfērt* Q 22; *klēfērt* L 269; **kleefgrond**: *klēfgronk* L 269; *klēfgronjtj* L 430; *klēfgrōnt* Q 2b; **klevender**: *klēvandar* Q 197, 197a; **kleef**: *klēf* Q 39; **potaaarde**: *potējt* P 107a; *potējāt* P 44; *potējāt* P 49; *potējt* P 48; *potjāt* P 177, Q 71; **pottenaarde**: *potajāt* P 176; *potajāt* Q 162; **geulgrond**: *gēlgrōnt* Q 204a; **grachtgrond**: *grāxgront* Q 158; **zware grond**: *zwūrā grōnt* Q 94b; *zwōrā grōnt* P 108; **zware**: *zwūrā* Q 94b; **bruine grond**: *brūnā grōnt* L 312; **zavelgrond**: *zāvalgrōnt* Q 3; **deeg**: *dēx* P 49; **douw-aarde**: *dōāt* P 45; **ijzermul**: *ējzarmūl* Q 72.

1.4.6 LICHTE KLEI

(N 27, 43; N 27, 41)

[Grondsoort die bestaat uit zand en klei. Zavel is lichte klei waarin het zandgehalte 60 tot 80% kan zijn.]

zavelgrond: Q 18, 98, 111; *zāvalgront* K 358; *zāvalgrōnt* P 50, 55; *zāvalgrōnt* L 163, 163a, 165, 211, 372a, Q 7, 170, 204a; *zāvalgrōnt* L 362; *zāvalgrōnt* P 174; *zāvalgrōnt* P 108, 176, Q 72, 77, 80, 156, 198b; *zāvalgrōnt* P 175; *zāvalgronjtj* L 299, 330, 332, 432, Q 28; *zāvalgrōntj* L 322a, 387; *zāvalgronk* L 269; *zāvalgrōnk* L 269a, Q 113, 211; **zavel**: *zāval* K 353, 358, L 269b, 270, 271, 289, 290a, 295, 312, 318b, 321a, 322, 331, 331b, 371a, 381, 382, 383, 416, 430, Q 11, 12, 20, 30, 33, 39, 94b, 97, 99*, 112a, 117a, 192, 204a; *zaaval* L 322, P 178; *zāval* K 318, P 175, 222, Q 3, 76, 193; *zāval* Q 198; *zāval* P 50, Q 180; **solfergrond**: *solfargrōnt* K 358; **lichte leem**: *līxtā lēm* Q 162; *lēxtā lējm* L 420, Q 9, 39; *lēxtā lējm* L 371a; *līxtā lējm* Q 156; *lēxtā lim* P 51; **lichte leemgrond**: *lēxtā lēmgrōnt* Q 71; **zandleemgrond**: *zantlīmgrōnt* Q 2b; **zandleem**: *zantlējm* L 372; **lichte grond**: *lēxtā grōnt* P 45; *lēxtā grōnt* Q 79a, 94b; **zoete grond**: *zītā grōnt* Q 158; **gemengde grond**: Q 39; **pijppgrond**: *pējāpgrōnt* P 177; **doorregen grond**: *dārēgā grōnt* P 48; **halfzware grond**: *halfzwārā grōnt* P 48; **halafzwaōrā grōnt P 49; **deeg**: *dēx* P 44; **overgang**: *ōvārgank* L 331; **dalgrond**: *dalgrōnt* L 159a.**

1.4.7 ZAND, ZANDGROND

(N 27, 40; Wi 52; S 45; L 7, 61a; L 8, 103; N 11, 2f add.; N 18, add.; A 10, 4; Vld.; monogr.)

[Zand is steenstof, een geologische formatie die uit losse, fijne korrels kwarts en glimmer bestaat. Zandgrond is de grondsoort die uit zand bestaat,

en is lichte, niet zo'n vruchtbare grond. Zavel bestaat voornamelijk uit zand met wat lichte klei.]

zand: *zant* K 315, 353, 358, 360, L 164, 165, 209, 210, 246, 250, 269, 271, 286, 289, 312, 313, 317, 353, 355, 360, 366, 368, 371, 414, 416, 417, 418, 420, P 47, 50, 55, 57, 171, 176, 183, Q 2, 10, 12, 19, 83, 95, 96a, 97, 98, 99, 101, 102, 103, 104a, 105, 110, 111, 113, 116, 196, 203, 207, 249, 253, 278; *zānt* Q 284; *zānt* K 278, L 159a, 163, 164, 165, 191, 211, 212a, 213, 215, 215a, 216, 217, 245, 246, 246a, 248, 250, 286, 289, 313, 314, 355, 372, P 176, Q 88, 95, 178, 179, 187, 188, 196, 198, 199, 200, 202, 203, 204a, 207, 253, 279; *zānt* Q 1, 2; *zānt* Q 1; *zanjtj* L 288, 298, 299, 300, 318b, 319, 320, 320a, 321, 323, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 333, 373, 374, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 385, 387, 425, 426, 431, 432, 434a, Q 16, 20, 21, 22, 27, 29, 30, 32, 32a, 33, 35; *zanjtj* Q 20; *zanjtj* L 427, 429, Q 14; *zanjk* L 249, 268, 295, 296, 297, Q 113, 116, 117b, 118, 208; *zanjkt* L 290, 291; *zanjt* L 266, 267, 291, 387; **zandgrond**: L 289, Q 111; *zantgront* K 358, L 289b, P 44; *zāntgront* L 352, Q 95; *zāntgrōnt* Q 194; *zantxront* Q 176a; *zantgrōnt* P 46, 50; *zantxront* Q 2b; *zantgrōnt* Q 39, 98, 99*, 204a, 211; *zantxront* Q 96c; *zāntgrōnt* L 211; *zantgrōnt* P 54; *zantgronjtj* L 332, 432; *zanjtjgronjtj* L 299, 318b, 321a, 322, 330; *zanjtjgrunt* L 372; *zanjtjgrunjtj* Q 33; *zenjtjgronjtj* L 430; *zanjtjgrunjt* Q 30; *zanjgronk* L 269, 290a, 295, Q 113c; *zanjgrōnk* L 269b; **zavel**: *zāval* L 288, 319, 327, 329, 377, 416, 417, 420, 422, 431, 433, P 48, 164, 171, 211, Q 1, 7, 9, 10, 12, 78, 102, 112a, 117a, 253; *zāval* Q 158; *zāvalā* L 422; *zāval* P 176, 197, Q 3, 72, 76, 78, 83, 89, 160, 162, 167, 188, 194; *zāval* Q 156; *zāval* P 186, 188, Q 80, 83; *zāval* Q 178; *zāval* L 371a, Q 77; *zāval* P 174; **zavelgrond**: L 268, Q 32, 99; *zāvalgront* Q 101, 170; *zāvalgrōnt* Q 9, 11; *zāvalgrōnt* P 178; *zāvalgrōnt* P 177; *zāvalgrōnt* P 107a, 108, Q 80, 176a; *zāvalgrōnt* Q 77, 156; *zāvalgrōnt* Q 72; **lichte grond**: K 353, 361, L 214, 268, 289, 413, P 51, Q 97; *lēxtā grōnt* K 358; *lēxtā grōnt* Q 3; *lēxtā grōnt* L 163, 163a, 164, 165, Q 193; *lēxtā grōnt* L 159a; *lēxtā grōnt* L 420; *līxtā grōnt* Q 158, 198b; *lēxtā grōntj* L 324, 328, 377; *lēxtā grōntj* L 387; **lichte**: *lēxtā* L 322, 322a, 331, 331b, 332, 377, 382, 383, 386; *lēxtā* L 290; **lochte grond**: *lūxtā grōnt* P 48, 49; **lichte zandgrond**: *lēxtā zanjgronk* L 270; **lichte zand**: *lēxtā zānt* L 165; **hoge, lichte grond**: *hūgā lēxtā grōnt* L 312; **hoge grond**: *hūgā grōnt* L 312; **hoge**: *hūgā* L 288a; **zandachtig land**: *zāntextax lōnt* P 222; **middelmatige grond**: *medālmōtegā grōntj* L 427; **magere grond**: *māgārā grōnt* L 265; **magere**: *māgārā* Q 7; **slechte**: *šlēxtā* Q 7; **konijnsgrond**: *knūnsgrōnt* Q 111; **schrale jan**: *sxrōlā jan* P 176; **veld**: *velt* L 269a; **bouwgrond**: *bōuwgrōntj* L 321; **hei-**

grond: *hejgront* Q 71; **hoog veld:** *hōx veljtj* L 381a; **bosveld:** *bušveljtj* Q 30; **mol:** *mol* Q 21.

1.4.8 LOODZAND

(N 27, 17)

[De loodgrijze zandlaag onder de heizode.]

loodzand: L 289b, 332, 416, 420, Q 180; *loatzānt* L 211; *lōatzant* K 278; *lōtzānt* L 159a, 165; *lōtzanjtj* L 331, 331b, 383; *luatzant* L 269, 271, 352, P 48; *luwatsant* P 45; *lutzant* L 289, Q 3; *lutsent* Q 19; *lutzanjtj* L 288a; *luatzanjtj* L 382; *luatzanj* L 269b; *lutzanj* L 269a; *lyatzant* P 44, 49; **loodlaag:** *luatlōx* L 320a; **grijze zand:** *grēzā zant* Q 2b; *grīzā zant* L 371a; *grīzā zanjtj* L 330; **grijze grond:** *grīzā gronk* L 290a; **grijze aarde:** *grīs ert* L 312; *grēš ert* L 265; **magere, grijze zand:** *māgārā grīzā zant* Q 7; **grijze:** *grīzā* L 290, 318b, 321, 322a; **vliegerd:** *vlēgert* L 332; **cichoreigrond:** *sokarējgronjtj* L 322; **cichorei:** *sokarēj* L 318b; **zavel:** *zōval* Q 71; **witte zavel:** *wētā zōval* Q 72; **driftzavel:** *dreftzōval* P 107a; **drijfzand:** *drējfsant* K 361; *drēwfzant* L 420; *drīfzanjtj* Q 28; **licht zand:** *lext sant* P 48; **zandlaag:** *zantlōx* K 358; **boszand:** *boszanj* L 269; **duinlaag:** *dōnlōx* K 358; **vloei:** *vluj* K 353; **heizand:** *hejzanjtj* L 331; **heilaag:** *hejlōx* L 312; **rijnzand:** *rēnzant* K 318; **scherpe zand:** *sxerapā zant* K 317; **bleekzand:** *blejzant* Q 11; **zwarte zand:** *zwartā zaant* Q 12.

1.4.9 LAGE, NATTE ZANDGROND

(N 27, 35; R 3, 5)

zure grond: *zyrā gront* K 318; *zyrā gront* K 317, P 48; *zyrā grōnt* Q 7; *zūrā gront* L 265, Q 76, 94b, 97, 98, 111, 176a; *zūrā grōnt* L 159a, 163, 163a, 165, 209, 211, Q 11, 99*, 193, 204a; *zūrā gront* K 278, 353, P 50, Q 3; *zuārā grōnt* Q 12; *zūrā gront* Q 2b; *zuwārā gront* P 54; *zurā gront* Q 3; *zur grōnt* Q 9; *zūrā gronjtj* L 299, 318b, 330, 377, 383, 432; *zūrā grōnjtj* L 322a, 387; *zūrā gronjtj* Q 33; *zūrā grunjtj* Q 33; *zu.rā gronjtj* L 331, 331b; *zōyrā gront* P 46; *zōyrā gront* P 51; *zōyrā gront* P 45; *zōrā gront* L 269, 289, 289b, 372a, 420; *zōrā gront* L 362; *zōrā gronjtj* L 321a; *zōrā gronk* L 269, 269a; *zōrā gronk* L 269a, 269b; **zuur land:** *zūr lant* Q 111; **grijze grond:** *grēzā gront* K 358; **zachte, platte grond:** *zōxtā platā grōnt* L 312; **lichte:** *lextā* L 332; **lage grond:** *lēgā gront* K 361; *lēgā grōnt* L 163; *ligā gront* L 288; *ligā gronjtj* L 318c; **lage, natte zandgrond:** *lēgā nātā zantgront* L 331; *ligā nātā zanjgronk* Q 118; **lage, natte grond:** *liægā nātā gront* Q 39; *ligā nātā gronjtj* Q 35; **lage, zure grond:** *lēgā zūrā gront* L 214; **lage kamp:** *liāx kemp* (mv.) L 290; **band:** *bānjtj* L 320a; *benjtj* Q 14; *bēnt* Q 111; *bēnjtj* L 299, 430, Q 35; *bē.njtj* L 331, 331b; *bēnj* L 322a; *beānet* Q 196; *bēnjā* (mv.) L 430, Q 28, 30; *bendā* (mv.) Q

117a; **zure band:** *zūr benet* Q 204a; *zōr bēj* L 371a; **beemd:** L 420; *bēmt* Q 117a; *bemt* L 416; *bēmjtj* L 321; *bēmpt* Q 96c; *bēm* P 55, Q 72, 176a, 180; *bēm* Q 97; *bem* P 50, Q 76; *banj* P 44, 48, 49; *banjtj* Q 14; *bijāmt* L 352; **beemdgrond:** *bēmgront* P 222; **beemdengrond:** *bēāmdagrōni* Q 37; **zure beemd:** *zūrā bēmt* Q 39; *zūr bēm* Q 71; **bandgrond:** *bāntgronk* L 270; **dries:** *drēs* L 322a; **natsige:** *nētsegā* L 382; **zege grond:** *ziēx grunjtj* Q 30; **natte, koude bliksem:** *nātā kalda bleksām* L 269; **zippgrond:** *zipgronjtj* L 332; **zjperd:** *zipārt* L 332; **slip:** *slep* L 320a; **zomp:** *zomp* L 165, 271, 373, 374, 378, 383, 384, 433, Q 33; *somp* L 246; *sōmp* L 266; *zump* Q 33; *zoamp* L 296; *zōmp* L 293; **broek:** *brūk* L 209, 210; *brōk* L 296, 330, 378; *brōuk* L 384; **broekgrond:** *brōkgront* L 431, 432; *brōkgrōnjtj* L 292, 381; *brōkgronk* L 267; *brōkgrōnk* L 270; **papzand:** L 247; **drijfzand:** *drīfzant* L 249; **hemel-vleug:** *hēmālvlōx* L 326, 385; *hēmālvlōx* L 295; **zwarte grond:** *zwartā gronjtj* L 323; **moerasgrond:** *murasgronjtj* L 330; **vliezige grond:** *vli-segā gronjtj* L 318; **slonk:** *šlonk* Q 121; **kwelm:** *kwelām* Q 33; **doodleger:** *duatlēgar* Q 32; **peeltje:** *pelkā* L 265; **veengrond:** *vīangrōnt* L 312; **klot:** *klot* Q 162; **natte, zure kraam:** *nātā zūrā krōm* Q 33; **venpot:** *venpōt* Q 79a; **zuipkot:** *zōpōkot* K 358; **overvloten grond:** *īpōarvlōtā gront* Q 148; de volgende woordtypen zijn zelfstandig gebruikte bijvoeglijke naamwoorden: **zure:** *zūrā* L 270, 331; *zōrā* L 295, 318b; **lage:** *liægā* L 288a.

1.4.10 VRUCHTBARE GROND (kaart 14)

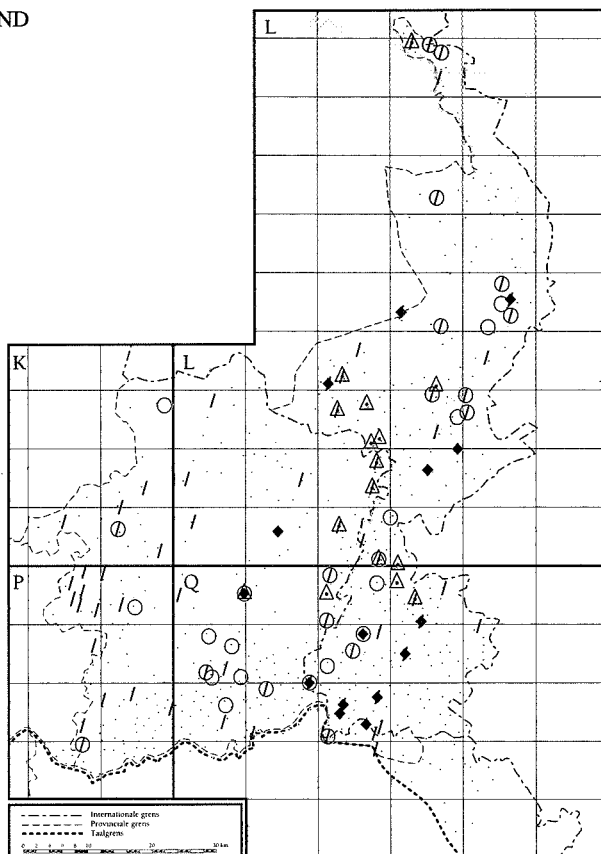
(N 27, 28; N 27, 29; N 27, 30)

[Grond van een dergelijke samenstelling dat de groei van de geteelde gewassen er gunstig door wordt beïnvloed en die gunstig reageert na bemesting. Goede grond die geschikt is voor de teelt.]

goede grond: *gujā gront* K 353, 361, L 265, 420, P 44, 45, 49, 176, Q 76, 156, 180; *gujā gront* K 317, P 46, 48, 50, 107a, 174, Q 156, 162; *gujā grōnt* P 54, 177; *gujā grōnt* L 159a, 163, 163a, 165, 211, 312, Q 79a; *xujā xrōnt* P 175; *gūjā grōnt* Q 170; *guā gronjtj* Q 30; *gojā gront* K 318, 358, L 352; *gojā gront* K 358, P 51; *gojā gront* P 51; *gojā xront* Q 247; *gojā gronk* L 269; *gojān gronk* L 270; *gōjā gront* L 269, 289, 289b, 352, 371a, 372a, 413, 420; *gōjā grōnt* Q 7, 12, 94b, 99*, 193, 197, 197a; *gō grōnt* Q 192; *gōjā grōnk* L 269b; *gōā gronk* L 290; *gōā gronkt* L 290; *gōjā grōnt* Q 198; *gōjā gronjtj* L 288a, 299, 318b, 322, 330, 331, 331b, 427; *gojwā gronjtj* L 430; *gōjwā grunjtj* Q 33; *gojā grunjtj* Q 33; *gōwā gront* Q 39, 98; *gowā gront* Q 111; *gōwā gronk* Q 117a; *gojā gront* Q 2b; *gōjā gront* L 362; **vette grond:** Q 97, 104a; *vetā gront* P 55, Q 80; *vetā grōnt* L 163, 163a, 211, P 175, Q 79a, 94b, 99*;

Kaart 14 VRUCHTBARE GROND

- / goede grond
- vette grond
- △ gelpe (grond)
- ◆ wasbare (grond)

vetā grōnt K 278, P 55, Q 3, 71, 72; *vetā grōnjtj* L 322, 331, 331b, 332, 430, 432, Q 16; *vetā grōnhk* L 269a, 269b; *vetā grōnhk* L 270, 295; *vētā grōnhk* L 290; *vētā grōhkt* L 290; *vetā grōnt* Q 77, 158; *vetā grōnt* Q 7, 12, 170; *vetā grōnt* K 358; *vetā grōnt* Q 198; **vettige grond:** *vetāgā grōnt* Q 96c; **goede vette grond:** *gujā vetā grōnt* K 278; **vruchtbare grond:** *vrōxtbārā grōnt* L 271; *vrōxbārā grōnt* P 222; *vrōxborā grōnt* Q 72; *vrōxbārā grōnjtj* Q 28; *vrōxbārā grōnhk* L 290a; **gelpe grond:** *gelpā grōnt* L 289b, 371a, 372a, 420; *gelāpā grōnt* L 371a; *gelpā grōnt* L 159a; *gōlāpā grōnt* Q 9; *gelpā grōnjtj* L 430, Q 33; *gelpā grōnjtj* L 320a; **gelpse grond:** *gelpšā grōnt* Q 98; **wasbare grond:** Q 97, 111; *wāsbārā grōnt* Q 94b, 192, 193; *wāsbārā grōnt* L 265; *wāsbārā grōnt* Q 194; *wāsbān grōnt* L 289; *wāsbārā grōnt* Q 196; *wāzbārā grōnt* Q 3; *wāsbārā grōnt* L 416; *wāsbārā grōnjtj* L 382, 383; *wāsbārā grōnhk* L 269; **wassige grond:** *wesegā grōnt* Q 111; *wesegā grōnt* Q 96c; **zware grond:** *zjowārā grōnt* K 353; **rijke grond:** *rjākā grōnt* P 51; *rikā grōnt* L 165; **labourgrond:** *labōrgrōnt* P 48, 50; *labōrgrōnt* P 46, Q 156; *labōrgrōnt* P 44, 49;

labōargrōnt Q 80; *labjāargrōnt* Q 76; **goede leemgrond:** *gōmā lēmgrōnjtj* Q 35; **leemgrond:** *lējmgrōnt* Q 11; **nette grond:** *netā grōnt* Q 7; **veldgrond:** *veljtjxgrōnt* Q 71; **bouwgrond:** *bojwgrōnt* Q 80; *bowgrōnt* Q 39; *bojwgrōnjtj* L 321a; **goede bouwgrond:** *gōjā bugrōnjtj* L 427; **landbouwgrond:** *lantbojwgrōnt* L 372; **gardenijsgrond:** *gērdānērsgrōnhk* L 269a; **gaardengrond:** *gārdagrōnt* Q 39; **dankbare grond:** *danjkbārā grōnt* L 420, Q 97, 111; *danjkbārā grōnt* L 165; *danjkbārā grōnjtj* L 382; **beste grond:** *bēstā grōnt* K 318; **vlotte grond:** *vlotā grōnt* L 211; **gewillige grond:** *gāwelāgā grōnt* K 358, Q 97; **lochte grond:** *loxtā grōnt* Q 111; **gewassige grond:** *gāwasegā grōnt* K 358; **teeltgrond:** *tēltgrōnhk* L 290a; *tjāltgrōnt* P 48; **teelgrond:** *tēlgrōnt* Q 94b; *tōlgrōnjtj* L 320a; **humusgrond:** *hūmāssgrōnt* Q 158; **felle grond:** *fjēlā grōnt* Q 98; **hofgrond:** *hōfgrōnjtj* L 331; **goed veld:** *gōt veljtj* L 377; **goede drek:** *jojwā drek* Q 121c; *drek:* *drek* L 372; **bloemendrek:** *blōmādrek* Q 39; **gulle bodem:** *gōlā bojām* P 174; **rijpe grond:** *rjipā grōnjtj* L 383; *rajpā grōnt* Q 162; *rapā grōnt* P 48; **schone akker:** *šō.nā*

akər Q 111; **goede akkergrond:** *gōmā akərgronjtj* Q 35; **goed land:** *gōt lant* Q 39; *gōt lānt* Q 198; *gōt lanjtj* Q 28, 33; **multere grond:** *mōltərə gronk* L 290a; de volgende woordtypen zijn zelfstandig gebruikte bijvoeglijke naamwoorden: **gelpe:** *gelpə* L 318b, 321, 321a, 322a, Q 3, 20, 22; **goede:** *gūjə* L 312; *gōjə* L 318b, 360; **zware:** *zwōrə* L 318b; **vruchtbare:** L 332; *vrøxtbārə* L 312, Q 180; **wasbare:** Q 39; **wassige:** *wesegə* L 318b; **vette:** *vetə* L 318b; **dankbare:** L 332; **humusrijke:** *hūməsrīkə* L 322.

1.4.11 ONVRUCHTBARE GROND

(N 27, 31; N 27, 29; N 11, 2d; N 11, 2f; A 10, 4; N 6, 33a; Vld.; monogr.)

[Grond van slechte kwaliteit. De oorzaak kan verschillend zijn. Het gevolg is echter een slecht landbouwproduct.]

magere grond: L 268, 271, Q 104a; *māgərə gront* L 265, 352, P 44, 48, 49; *ma.grə grōnt* P 177; *māgərə grōnt* L 163, 163a, 244c, 312, 314, Q 7, 96c, 99*, 247a; *māgərə grōnt* K 278; *mōgərə grōnt* Q 156; *mōgərə gront* K 314, Q 76, 80; *mogərə grōnt* Q 72; *moxərə xront* Q 247; *mōgərə grōnt* Q 3; *mōugərə grōnt* Q 158; *mōgərə xrōnt* P 175; *mōgərə grōnt* P 55; *māgərə gronjtj* L 288, 288c, 318b, 324, 331, 331b, 377, 381, 430, 432, Q 35; *māgərə grōnjtj* L 383; *māgərə gronk* L 295; *māgərə grōnk* L 269b, 270; *mōgərə grōnt* Q 198; **mager land:** *māgər lānt* P 175; *māgər lanjtj* L 377; *māgər lanjk* L 295; *māgər lenjtj* L 429a; *māgər lenjtj* L 429; **mager stuk:** *māgər stōk* L 294; **mager stuk land:** *māgər štōk lanjtj* L 324; *māgər štōk lanjk* L 270; **magere rekkel:** *māgərə rēkəl* L 332; **magere hendrik:** *māgərə hendrek* Q 39; **magere hans:** *mogərə hēns* Q 79a; **magere heks:** *māgərə heks* L 266; **magere plak:** *māgərə plak* L 266; **slechte grond:** L 364; *słextə gront* K 318, 357, 358, 361, L 289, 289b, 360, 372a, 420, P 176, 178, 222, Q 2, 156; *słextə grōnt* K 278, 359, L 371a, P 48, 50; *słextə gront* L 265, Q 180; *słextə grōnt* K 278, L 159a, 282, Q 162; *słextə grōnt* Q 2b, 156, 162; *słextə grōnt* K 359, L 282, P 54; *słextə grōnt* L 362; *šłextə gront* Q 37, 111; *šłextə grōnt* Q 187a, 193; *šłētə grōnt* Q 196; *słextə grōnt* L 317; *słextə grōnt* Q 12; *słextə gront* Q 98; *słextə gronjtj* L 318b, 321a; *šłextə gronjtj* L 299, 329, 430, Q 16, 35; *šłextə grōnjtj* L 322a, Q 33; *słextə gronk* L 269; *šłextə grōnk* Q 211; *słextə grōnt* Q 198b; **slacht land:** *słex lānt* Q 88, 96d, 197, 197a, 203a; *słext lānt* P 107a; *słēx lānt* Q 198b; *słēxt lant* Q 204a; *šłex lant* Q 39; *šłex lānt* Q 192; *šłext lanjtj* Q 33; *šłex lanjtj* L 434; *šłex lenjtj* Q 14; *słex lanjk* Q 118; *šłex lanjk* Q 117; **slecht veld:** *słext velt* K 353; **slechte akker:** *słextə akər* Q 3, 198b; *słextən akər* L 416; **slechte plak:** *słextə plak* L 214, 247; **slecht stuk:** *słext stōk* L 159a; *słext stōk* Q 94b; *šłext štōk* L 324; *šłex štōk* Q

101; **slechte labeurgrond:** *słextə labōjərgront* K 353; **ondankbare labeur:** *ōndaŋkbārə labēr* Q 2; **kwade grond:** *kwājə grōnt* L 244c; *kwōjə grōnt* L 163, 163a, 211; *kwōwajə gront* K 278; *kojə gront* Q 76; *kojə grōnt* Q 77; *kejə grōnt* Q 170; *koajə gront* P 178; *kājə gront* P 45; **kwade plak:** *kwōjə plak* L 211; **kwaad stuk:** *kōt stōk* Q 162; **kwade akker:** *kwājən eʔər* K 278; **arme grond:** *ermə gront* P 44, Q 39; *erāmə gront* F 48, 49; *erāmə grōnt* P 174; *erāmə grōnt* L 165 Q 94b; *ermə xrōnt* P 175; *erāmə xrōnt* P 175; *ermə grōnjtj* L 377; *ermə grōnjtj* Q 28; **arm land:** *erm lanjk* L 270; **schrale grond:** *słrālə gront* L 420; *słrālə grōnt* L 414; *słrōlə grōnt* Q 94b; *šrōlə gronjtj* L 322, 430; *šrōlə gronk* L 295; **dorre grond:** *dōrə grōnt* P 51, Q 156; *dōrə gronjtj* Q 22; **lichte grond:** L 268; *lētə gront* L 371a, 372; *lētə grōnt* L 286; *lēxtə gront* L 265; *lētə gronjtj* L 322; *lētə gronk* L 295; **luie grond:** *lōjə gronjtj* L 330; **woeste grond:** *wōstə gronk* L 290a; **zure grond:** *zūrə gront* Q 80; *zūrə grōnt* Q 204a; *zūrə grōnt* Q 170; *zūrə grōnjtj* L 387; **zure kraam:** *zūrə krōm* Q 204a; **zavelgrond:** *zōvəlgront* Q 80; *zōvəlgrōnt* Q 193; **zavel:** *zōvəl* P 107a; *zovəl* P 108; **wrede grond:** *vrījə gront* Q 97; **zandgrond:** *zantgront* Q 204a; *zantgrōnt* K 317; *zantjgronjtj* Q 33; **zand:** *zānt* L 163; **zandberg:** *zantbērx* K 358; **witte zand:** *wetə zanjtj* Q 30; **drijfzand:** *drēfzānt* Q 158; **dode grond:** *dū. gronk* Q 117a; *dōjə grōnt* Q 71; **hei:** *hej* L 430, Q 197, 197a; **heiveld:** *hejveljtj* L 431; **heiland:** Q 99; **heikop:** *hejkop* Q 113; **heigrond:** *hejgrōnt* L 312; **vlieggrond:** *vłjxront* L 286; **vliegerd:** *vłēgərt* L 28a, 332; **mestvreter:** *mesvrētər* L 269; *mesvrētər* Q 96c; **uitgepierende grond:** *ətgəpirjəda gront* P 45; **knikkerd:** *knekərt* L 291, 328; **magere knikkerd:** *māgərə knekərt* L 269a; **smelenplak:** *šmēləplak* L 270; **venggrond:** *vōngrōnt* Q 11; **vuile band:** *vūlə benət* Q 204a; **knak:** *knak* Q 99, 111; **kajak:** *kajak* Q 111, 196, 196a; **krak:** *krak* Q 97; **brammerd:** *bramərt* Q 14, 15; **klevenaarde:** *klēvənərt* Q 111*; **pofgrond:** *pufgrōnt* P 44; **schabbernak:** *šabərnak* Q 99, 196, 196a; **schavernak:** *šāvərnak* Q 101, 111; **fluit:** *flōətər* Q 9; **zomp:** *zōmp* L 387; **pongel:** *poŋəl* L 289a; **hemelvleng:** *hēməlvłēx* L 318b; **lichte duivel:** *lētə dījvəl* L 322a; **magere duivel:** *māgərən dīvəl* L 360; **zandige duivel:** *žendegə dījvəl* L 288a; **dorre duivel:** *dōrə dījvəl* Q 14; *dōrən dījvəl* P 51; **slechte duivel:** *słextə dījvəl* L 318b; **beemd:** *bēmtə* Q 188; **ondankbare grond:** *ōndaŋkbārə grōnt* Q 2; **droge grond:** *dryjēgə gront* Q 100; **vazele grond:** *vāzələ gront* Q 100; **ruw land:** *rō lant* L 270; **dorre dessa:** *dōrə desə* L 322a; **slechte kraam:** *šłextə krōm* Q 117; **lipgrond:** *klepxrōnt* L 312; **konijnsaarde:** *knīnsərt* L 269a; **knasterd:** *knastərt* L 320a, 382, Q 111; **krammes:** *kraməs* Q 111; *kreməs* Q 28; **vlegel:** *vłēgəl* Q 98; **vlegelgrond:** *vłēgəlgronjtj* L

322; **rekel**: *rēkəl* L 321; **rammel**: *reməl* L 382; **hengst**: *heņs* Q 111; **schuim**: *šqm* Q 3; **verloren kost**: *vərlōrə kos* Q 111; de volgende woordtypen zijn zelfstandig gebruikte bijvoeglijke naamwoorden: **slechte**: *słextə* L 369, 369, P 176, 222; *slēxtə* Q 94b; **magere**: L 288a; *māgərə* L 312, 369; **schrale**: *šrēlā* L 330; **vazele**: *vāzələ* L 290; **ruwe**: *ruwə* L 428; **natte**: *nātə* L 368.

1.4.12 STEENACHTIGE GROND

(N 27, 32; N 11, 2d; N 27, 31; A 10, 4)

[Grond die vol stenen of kiezel zit.]

kiezelkop: Q 35, 39, 97, 112a, 192; *kizəlkop* Q 9, 33, 111, 117a; *kizəlkop* P 48; *kēzəlkop* L 269, 269b, Q 33; *kezəlkop* Q 204a; **kiezelenkop**: *kēzələkop* L 330; **kiezelland**: *kizəllant* Q 102; **land met kiezel**: *lant met kizəl* Q 98; **kiezelkuil**: *kizəlkul* Q 39; **kiezelplak**: *kēzəlplak* L 330; **kiezel**: Q 18; *kizəl* Q 94b; **kiezelachtige grond**: *kizələxtəgə grōnt* Q 204a; *kizələtəgə grōnt* Q 77; *kezələxtəgə grōnjtj* L 430; **kiezelgrond**: *kizəlxrōnt* Q 247; *kizəlgřōnt* P 54; *kizəlgřōnt* Q 94b; *kizəlgřōnt* Q 2b; *kizəlgřōnt* L 312; *kizəlgřōnt* Q 198; *kēzəlgřōnt* Q 11; *kēzəlgřōnt* L 382; *kēzəlgřōntj* L 322; **kiesgrond**: *kisgrōņk* Q 117a; **kieskop**: *kiskop* Q 121c; **kiesknoppen**: *kisknōp* Q 28; **kitselgrond**: *ketzəlgřōņk* L 270; **kriezelgrond**: *krizəlgřōnt* P 222; **steenland**: L 420, Q 180; *štēnlānt* Q 198; *štējnlant* L 269, 372, 416; *štējnlant* Q 99*, 111; *štējnlentj* L 430; *stianlant* K 318, P 45; *stīnlānt* P 176; *stīnlant* P 51; *stēlānt* Q 196; *štējlant* Q 99*; *štējlanjtj* L 383; **steengrond**: *stējngřōnt* Q 156; *štējngřōnt* Q 193; *stējngřōntj* L 318b; *štējngřōntj* L 432; *štēngřōnt* Q 194; *stīangřōnt* K 358; *stīangřōnt* P 44; *stīangřōnt* L 312; *stīngřōnt* P 51; *stēgřōnt* Q 197, 197a; **steenakker**: *stējnakər* L 322a, 377, Q 7; *štējnakər* Q 22; **stenen akker**: *stējnən akər* L 289; **steenkamp**: *stēnkamp* L 265; **steenkop**: *štēkop* Q 113; *stējkop* Q 9; **steen**: *stējn* L 371a; **steentje**: *štē.nkə* L 331, 331b; **op de stenen**: *op tə stējn* Q 12; **steenbergr**: *stījənberx* L 352; **steenachtige grond**: *stējnextəgə grōnt* Q 162; *stējnextəgə grōnt* L 420; *stīnextəgə grōnt* K 361; **stenige grond**: *štējnegə grōntj* L 332; **stuk met veel stenen**: *štōk met vōl šten* Q 211; **keigrond**: *kejgřōnt* Q 99*; *kēgřōnt* Q 156; *kēxřōnt* P 175; **keijtesgrond**: *kēkəsgrōnt* K 358; **keiengrond**: *kejəgřōnt* P 107a; **keiland**: *kēlānt* Q 158; *kēlant* Q 80; *kejlant* Q 156; **keiberg**: *kēberx* Q 72; **berggrond**: *berəxřōnt* P 48; **steekberg**: *štēkberx* Q 113; **grintkoppen**: *grēntkōp* L 159a; **grindachtige grond**: *grēndetəgə grōnt* L 165; **stijf land**: *štīf lenjtj* L 430; **zandkop**: *zanjtjkop* Q 33; **zavelgrond**: *zəvəlgřōnt* Q 193; *zəvəlgřōņk* L 290a; **knak**: *knak* Q 99*, 111; **schabbernak**: Q 204a; *šabərnak* Q 247a; **schavernak**: *šəvərnak* L 381, Q 3, 111, 192; **brammerd**: *bramərt* L 427, Q 15.

Afb. 5. Steenachtige grond met mais

1.4.13 HARDE, LASTIGE GROND

(N 27, 33; R 3, 6; A 10, 4; monogr.)

[Harde, zware grond die moeilijk te bewerken is.]

zware grond: L 420; *zwāra grōnt* K 361; *zwāra grōnt* L 312; *zwaərə grōnt* P 45; *zwpōra grōnt* Q 2b; *zwpōra grōnt* L 268; *zwpōra grōnt* L 209; *zwpōra grōnt* L 352; *šwpōra grōnt* Q 39; *zwoərə grōnt* Q 156; *zwpōra grōnt* Q 80, 180; *zwpōra xřōnt* P 175; *žwojərə grōnt* Q 97; *žwpōra grōntj* Q 33; *šwpōra grōntj* Q 20; *zwpōra grōntj* L 288a; *zwojərə grōnt* K 358; *zwpōra grōnt* Q 94b; *šwpōra grōnt* Q 912, 196; *zwoərə grōnt* P 46; **zwaar stuk**: *šwūr štōk* Q 192; **stijve grond**: *stējvə grōnt* K 278, P 50; *stējvə grōnt* Q 94b; *stējvə grōnt* Q 76; *stēvə grōnt* P 48; *stējvə grōnt* L 420; *štējvə grōntj* Q 198; *stīvə grōnt* L 211; *stīvə grōntj* Q 33; *stīvə grōnt* Q 39, 97, 98, 112a; *stīvə grōntj* L 432, Q 28; *stīvə grōnt* Q 204a; *stīvə grōnt* Q 99*, 192; *stīvə grōņk* Q 117a; **harde grond**: *hardə grōnt* L 115; *herdə grōnt* L 269; *herdə grōņk* L 267; **helle grond**: L 331; *helə grōnt* L 416, Q 37, 98; *helə grōnt* Q 72; *helə grōnt* L 429a; *helə grōntj* L 322, 323; *helə grōntj* L 293; *helə grōnt* Q 111; **helle, stijve grond**: *helə stīvə grōntj* L 430; **stijve kork**: *stīvən kqřək* L 371a; **taaie grond**: *tejə grōnt* L 289, 332; *tejə grōnt* Q 193; *tejə grōntj* L

299, 318b, 377; *teja grōnjtj* L 383; *teja grōnk* L 270; *teja gront* Q 104a; *tēja grōnjtj* Q 16; *tēja gront* K 358; *teja grōant* Q 12; *teja grōnt* Q 7; *tōja gront* K 317; **tege grond:** *tēgā grōnt* Q 170; *tēgā grōnt* P 174; *tēgā grōnt* Q 77; *tēxā xrōnt* P 175; *teagā gront* P 178; *tega gront* P 222; *tiagā grōnt* P 177; **tege, zwarte grond:** *teġgā zwata gront* P 176; **wrede, taaie grond:** *vrējā teja grōnt* L 165; **wrede grond:** *vreā grōnjtj* L 382; **wrede, taaie duivel:** *vrejā tejan dūval* L 165; **wrede grond:** *vrējā grōnt* L 159a; *vrejā grōnk* L 290a; *vrija gront* L 269; *vriā gront* K 318; **valse grond:** *valsā grōnt* L 372, 372a; *valšā grōnjtj* L 427; **taaie, derve grond:** *tēja de.rvā grōnt* L 312; **stugge grond:** *stōgā grōanjtj* Q 30; **kluiterrige grond:** *klūtāregā gront* L 163; **spaaigrond:** *speġgront* L 327; **vrekke grond:** *vrekā grōnk* L 295; **wrakke grond:** P 51; **stenige grond:** *stēnegā grōnjtj* L 378; **steenland:** *štejnlant* Q 99; **keigrond:** *keġgrōnt* L 289; **kei:** *keġ* L 289; **kiezeland:** Q 99; **leemgrond:** *liamgront* P 108; *limgront* P 51; **stijve leem:** *stējvā lējm* Q 96c; **taaie leem:** *teja lējm* Q 11; **stijve klei:** *stējvā klēj* Q 96c; **schurft:** K 353; *sxōrft* P 48; *sxyraft* P 44; *sxerft* P 49; *šerft* Q 3; **koude grond:** *kāā grōnt* Q 71; *kāā grōnjtj* Q 20; **bendige grond:** *bendegā grōnt* L 163, 163a, 247; *benjegā gront* L 332; *bendegā grōnk* L 270, 295; *bendegā grōnk* L 269a; *bendegā grōnjtj* L 331, 331b; **taaie, bendige grond:** *teja bendegā grōnk* L 269; **vliezengrond:** *vlēsāgront* L 332; *vlē.sāgrōnjtj* L 331, 331b; **pleigrond:** *pleġgront* L 330; **potaarde:** *potjēt* Q 158; *potjaat* Q 156; **ijzergrond:** *izāgrōnk* L 270; **ijzeren grond:** *izārān gront* L 165; **lastige grond:** *lestegā grōnjtj* Q 20; **valse grond:** *valsā grōnjtj* L 373; **derve grond:** *dervā grōnt* Q 162; **derf land:** *derf lantš* L 360; **klotgrond:** *klotgrōnjtj* L 318b; **zure grond:** *žūārā xront* Q 247; *zūrā grōnt* Q 198b; **klevengrond:** *klēvāgrōnt* Q 192; **klevenaarde:** *klēvāġrt* Q 99*; *klēvāġt* Q 211; *klēvāġat* Q 113; *klēvāġat* Q 204a; *klēvānert* Q 115; *klēvānert* Q 117; *klēvāġt* Q 117; *klēvāġrā* Q 100; *klēvāġrt* Q 33; **kleef-aarde:** *klēfġrt* Q 32; **transe grond:** *transā grōnjtj* L 383; **stijve grond:** *stīvā gront* Q 39; *stīvā gront* Q 97, 98; *stīvā grōnjtj* Q 35; *stīvā grōnt* L 434a; **stijve prengel:** *stīvā preġal* Q 97; **prengel:** *preġal* Q 39; **hengst:** *hejs* Q 111; **knasterd:** *knastert* Q 111; **wrede duivel:** *vrīā dōjīval* Q 111; **heer:** *hīar* Q 111; **schabbernak:** *šabārnak* Q 197, 197a, 204a; **hellige dries:** *šeġlēgān dris* L 381; **koffiebank:** *kōfābanġk* Q 30; **steenknak:** *štejnknank* Q 99; **knak:** *knak* Q 101; de volgende woordtypen zijn zelfstandig gebruikte bijvoeglijke naamwoorden: **zware:** *zwo.rā* P 50; *zōwā* L 214, 265; *šwōrā* L 332; **stijve:** *stīvā* L 321, 382, Q 9, 204a; **harde:** *hārdā* L 318b; **helle:** *helā* L 321a; **taaie:** *teja* L 322a, 330; *tēajā* P 55; **tege:** *tēġgā* Q 79a; **bendige:** *bendegā*

L 269b, 295; *benjegā* L 290; *bendjegā* L 290; **wrede:** *vrēā* L 331; *vrija* L 295; *vrīā* Q 111.

1.4.14 GRIND (kaart 15)

(S 11; L 1a-m; N 18, add.; monogr.)

[Collectieve benaming voor de kleine keitjes die in grote menigte in diluviale gronden en op de bodem van de rivieren worden aangetroffen, kiezels.]

kiesel: *kizāl* K 353, 358, L 313, 368, 372, 379, 380, 385, 417, 422, P 55, Q 10, 16, 22, 32, 33, 35, 83, 93, 102, 104a, 110, 111, 113, 116, 118, 168, 198, 202, 204a; *kiāzāl* Q 1; *kij.zāl* L 360; *kizāl* Q 83, 89, 95; *keġzāl* Q 2; *kēzāl* L 300, 378, 419, 429, 430, P 47, 176, Q 10, 12; *kē.zāl* L 360; *kezāl* Q 20, 27, 98, 101, 207; **kriezel:** *krizāl* P 164, 188, Q 78; *krizāl* P 211; *krīzāl* P 179, Q 156, 179; **kies:** *kis* L 387, Q 27, 30, 117b, 208; **kitzel:** *ketzāl* L 295, 296, 297; **grind:** *gront* K 358, L 209, 210, 211, 215, 246a, 250, 267, 268, 269, Q 32a, 96a, 97, 98, 99, 102, 103, 104a, 105, 196; *greġnt* P 55; *grēnt* L 163, 164, 165, 191, 213, 215a, 216, 217, 246, 248, Q 95, 187; *grēnjtj* L 422, 426; *grēnt* L 266; *grēnk* L 295.

1.4.15 ROODBRUINE AARDE

(N 27, 46)

[De roodbruine aarde waarmee men de stijlen, balken en kozijnen van vakwerkhuisen kleurt.] **rode aarde:** *ruājā ġrt* L 269; *ruā ġart* Q 39; *rud ġrt* L 295; *rūj ġrt* Q 39; *rūj ġrat* L 312; *ruat ġjt* P 107a; *rudġt* P 175; *rū et* Q 211; *rū ġt* Q 117a; *ruj jāt* P 222; *rōj ġrt* Q 11; *rō ġrt* Q 98; **roodaarde:** *rudārdā* Q 104a; **rode grond:** *rujā gront* K 358; *rujā grōnk* L 269; **rode leem:** *roā lējm* L 430; **dodekop:** L 289, Q 94b; *dōdakop* L 430; *dojākop* L 322a, Q 97; *dojākop* P 51; *dājākop* L 163, 163a, 383; *dōwākop* L 372a; *duadākop* L 382, Q 30, 113; *dudākop* Q 204a; *dujākop* L 269, P 176; **doodskop:** Q 14; *dōtskop* Q 111; *doatskop* Q 22; *duitskop* P 45; *dūtskop* L 360; **verfgond:** *verāfxrōnt* P 48; **aardverf:** *ertverf* L 352; **brik-aarde:** *brekġet* Q 77; **brikkengrond:** *brekāgrōnt* Q 12; *brekāgrōnt* Q 170; **steengrond:** *stingrōnt* K 358; **okerklei:** *oākarklēj* Q 22.

1.4.16 MULLE GROND

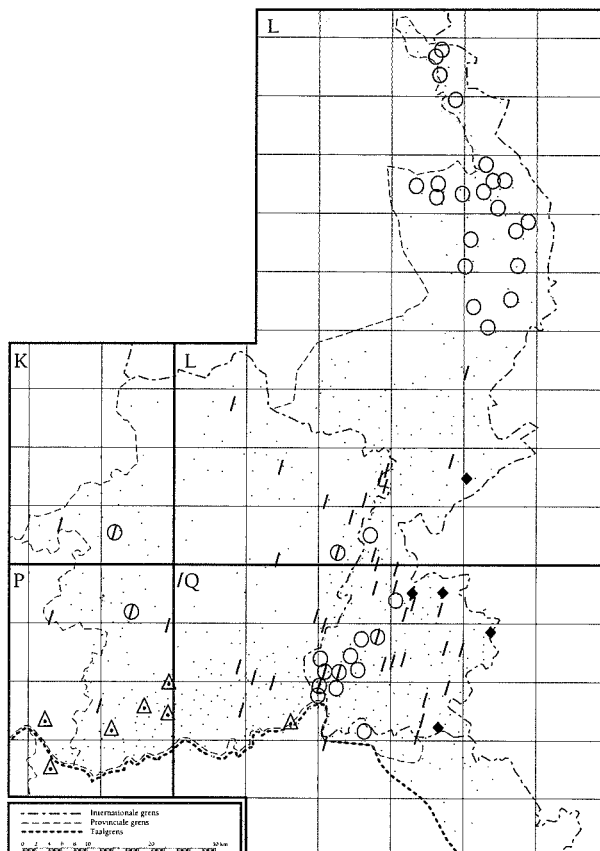
(N 27, 37a; monogr.)

[Droge losse grond, zonder kluiten.]

mul: *mōl* L 321, 362, 387, Q 12, 39, 71, 77, 94b, 96c, 112a, 113, 192, 193, 196, 198b; *mōl* L 269b, 321a, 430, P 176; Q 22, 28, 30, 33, 72, 97, 111, 117a, 192, 197, 17a, 204a, 207; *mul* L 269a; **mulle grond:** *mōlā gront* L 265, P 177, 178, Q 80; *mōlā grōnt* P 50, 174; *mōlā grōnt* L 159a, 163, 163a, 211; *mōlā gront* Q 111; *mōlā gront* P

Kaart 15 GRIND

- / kiezel
- grind
- △ kriezel
- ◆ kies

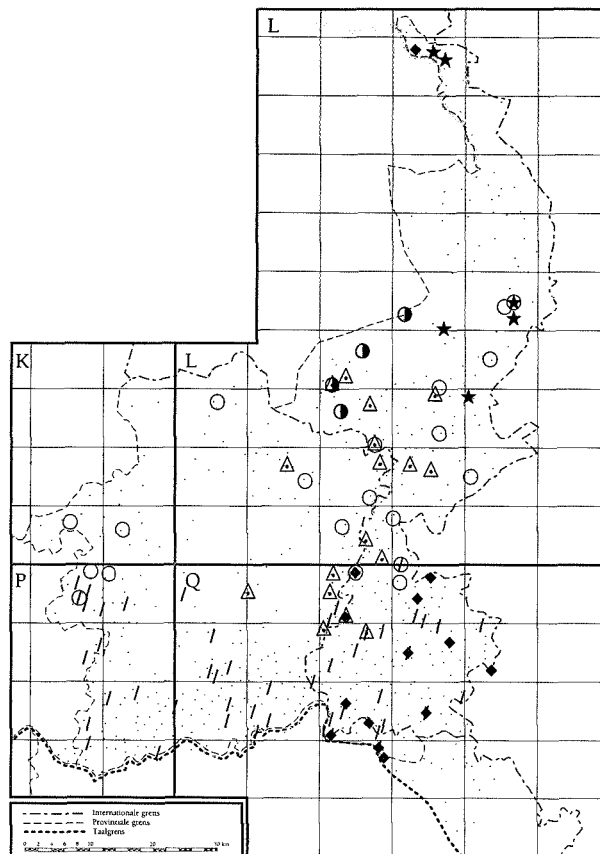

222; *mōlā grōnt* Q 2b; *mōlā grōnk* L270; *mōlā grōnk* Q 211; *mōle grōnt* Q 198; *mōlā grōntj* L427; *mūlā grōnt* Q 176a; *mō.l grōnt* P 107a; **mullige grond:** *mōlēgā grōnt* P 49; **gemullige grond:** *gāmōlēgā grōnt* K 353; **gemullig land:** *gāmōlēx lant* L 352; **mul land:** *mōl lenjtj* L 427; **mol:** *mol* L 269, P 108, Q 37, 94b, 98, 99*; *mōl* Q 170; *mōl* Q 39; **molle grond:** *mōlā grōnt* Q 79a, 194, 204a; *mōlā grōnt* K 317; *mōlā grōnt* L 289; *mōlā grōntj* Q 33; **molachtige grond:** *mōlaxtāgā grōnt* Q 3; **mollige grond:** *mōlēgā grōnt* P 48; *mōlēgā grōnt* L 420; **molteren grond:** *mōltarā grōnt* Q 76; **mal:** *mal* L 372; **moude:** *mōūw* L 312, 318b, 371a, Q 3, 9; *mōūw* Q 11; *māūw* L 289, 320a, 322, 322a, 330, 332, 371a, 383, 420, Q 16, 18; *māū* L 430; *māūwī* L 432; *mōūw* Q 97; *mōū* Q 99*; *mō* Q 3; *mōūw* L 416; **moudegrond:** *māūwgrōnt* L 289; *māūwgrōnk* L 290a; **losse grond:** *lōsā grōnt* P 45, Q 80; *lōsā grōnt* P 55; *lōsā grōntš* L 360; **malse grond:** *mālsā grōnt* K 358, 361; *mālsā grōnt* K 278; **fijne grond:** *fīnā grōnt* L 312; *fājnā grōnt* Q 162; **lichte grond:** *lōxtā grōnt* Q 162; **lochte**

bodem: *lōxtā bōm* Q 192; **stuifgrond:** *stūfgrōnt* L 165; **stuiverd:** *štīvart* L 332; **hemelvluchtige grond:** *hīmālvlōxtēgā grōnt* Q 156; **droog zand:** *drūax sant* P 48; **zandgrond:** *zantgrōnt* P 54; **zand:** *zanjtj* L 299; *zā.nk* L 290; *zā.nkt* L 290; **losse zand:** *lōsā zant* P 51; **fijne zand:** *fēnā zānt* P 44; **zachte zand:** *zōxtā zanjtj* L 318b; **pof:** *pof* K 358; **stub:** *stōp* Q 180; **melm:** *melm* L 269, 271, 295, 382; **fluiterd:** *flōūtart* L 312; **konijnsaarde:** *knūnsērt* L 331; **aarde:** *ēt* P 175; **breumelgrond:** *brōmālgront* Q 158; **vlieggrond:** *vligront* K 318; *vligrōnt* L 312; **papzand:** L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; **vliegerd:** *vlēgart* L 332; **zavel:** *zāval* Q 7; *zā.val* L 331, 331b; **brok:** *brōk* Q 192; de volgende woordtypen zijn zelfstandig gebruikte bijvoeglijke naamwoorden: **mulle:** *mōlā* L 288a, Q 156; *mōlā* P 51; **malse:** *mālsā* L 413.

Kaart 16 FIJN DROOG STOF

- / stub
- stof
- △ moude
- ◆ mul
- ★ (fijne) melm
- pof

1.4.17 FIJN DROOG STOF (kaart 16)

(N 27, 37c)

[Fijn droog stof op landwegen.]

stof: *stōf* K 353, 358; *stōf* K 358; *stōf* L 312, 321, P 51, Q 14; *stōf* L 269, 269a; *štōf* L 299, 322a, 330, 387, 432, Q 20; *stuf* P 45; *stūf* L 372, 420; *stōf* P 48; *stōf* L 362; *štōf* Q 22; **pof:** *pof* L 265, 288a, 289, 318b; **moude:** *mōū* L 430; *mōūw* L 289, 289b, 320a, 321, 322, 371a, Q 7, 9, 18, 97; *mōūw* Q 96c; *mōlj* L 377; *mōj* L 382; *mōj* L 427; *mō* Q 3; *mōūw* L 360; *mōlā* L 382; **stub:** *stōb* P 50, Q 11, 39, 71, 204a; *štōb* Q 39, 117a; *stōb* Q 198b; *štōb* Q 20, 111, 198; *stōp* P 44, 46, 48, 49, 50, 54, 107a, 108, 174, 175, 176, 177, 222, Q 12, 79a, 80, 104a, 156, 158, 180; *štōp* Q 37, 98, 112a, 192; *stōp* Q 76, 94b, 162, 176a, 197, 197a; *štōp* Q 97, 99*, 194, 204a, 211, 247; *stōp* Q 177; *stēp* Q 2b, 170; **stob:** *stōp* Q 39; **stobber:** *stōbār* K 278; **mul:** *mōl* L 159a, Q 18, 121c, 193, 196, 247a; *mōl* Q 14, 28, 33, 111, 113, 198, 204a, 247; **mulm:** *mōlm* L 295; **mul land:** *mōl lant* Q 39; **mul zand:** *mōl zanġ* L 269b; *mōlā zanġ* Q 35; **melm:** *melm* L 270, 331; *melām* L 290; *mēlām* L

163, 163a; **fijne melm:** *fīnā melm* L 269; **stofzand:** L 352; *stofsant* K 318; **vleugzand:** *vlōgżānġ* L 290; *vlōgżānġt* L 290; **fijne zand:** *fēnā zant* K 317; **zand:** *zanġ* L 321a; **zandige grond:** *zandegā grōnt* L 312; **stuifzand:** *stūfzant* L 271; *štūfzanġ* L 331, 331b; *stūfzanġ* L 290a; **stuiwer:** *stūvār* L 269; **stuifweg:** *stūfwex* L 165; **steverd:** *štēvār* L 383; **fijne drek:** *fīnā drek* Q 39; **drek:** *drek* L 372a.

2. HET LANDSCHAP

2.1. Wegen en paden

2.1.1 MET STEENGRUIS VERHARDE WEG

(L 24, 28b)

[In vraag L 24, 28b werd uitdrukkelijk gevraagd naar een naam voor de weg die met steengruis was bedekt. De woordtypen **koolassenweg**, **assenweg** e.a. wijzen op een andere bedekking dan steengruis. **Macadam** is een recentere vorm van een wegdeklaag.]

kiezelweg: P 171, Q 158, 168a; *kizəlwx* L 418, Q 77, 83, 154, 168, 180, 188; *kizəlwx* P 51, Q 89; *kizəlwx* Q 5, 93; *kizəlwx* K 315, Q 72; *kizəlwx* L 367; *kizəlwx* Q 4, 173; *kizəlwx* L 416, Q 88, 89; *kizəlwx* L 364; *kizəlwx* L 364; *kizəlwx* L 366; *kizəlwx* L 282, 312, 352, 353, 355, P 57, Q 179, 196; *kizəlwx* Q 9, 11, 172; *kizəlwx* L 368; *kizəlwx* Q 71; *kizəlwx* Q 196; *kizəlwx* L 317, 414, 415, 418, Q 91, 93, 171; *kizəlwx* Q 77; *kizəlwx* L 372, Q 72; *kizəlwx* L 372, Q 12, 83; *kizəlwx* Q 12; *kizəlwx* Q 11, 196; **kiezel**: *kizəl* K 359, 360, 361, L 282, 312, 315, 355, 415, P 57, 58, Q 75, 173; *kizəl* L 414, P 50; **kiezelbaan**: *kizəlboən* P 52; **kiezelstraat**: *kizəlstrət* Q 188; **kiezelpaadje**: *kizəlpekə* L 355; **kriezel**: *krizəl* P 172, 176, 183, 195, 197, Q 75; *krizəl* Q 156; **kriezelweg**: *krizəlwx* P 172; *krizəlwx* Q 78; **kriezelbaan**: *krizəlboən* P 171; *krizəlboən* P 195; *krizəlboən* P 195; *krizəlboən* P 193; *krizəlboən* P 197; **steenweg**: *stejnwx* L 370; *stejnwx* L 372; *stejnwx* L 319; *stejnwx* Q 7, 155; *stejnwx* L 372; *stejnwx* Q 10; *stejnwx* Q 9, 11; **koolassenweg**: *kolasənwəx* L 352; **assenweg**: *asəwəx* P 51; *asəwəx* K 357; *asəwəx* P 51; *asəwəx* Q 179; *asəwəx* Q 1, 2; *asəwəx* L 352; *asəwəx* L 356; **asweg**: *aswəx* Q 172; *aswəx* L 313; **assenbaan**: *asəboən* P 117, 121; **assenbaantje**: *asəbānkə* P 50; **assen**: *asə* Q 78; **grindweg**: L 355; *grentwx* Q 83, 90; *grentwx* L 286, 316; *grentwx* Q 9; *grentwx* L 368; *grentwx* L 368, 424; **steengruisweg**: K 314; **schermoelieweg**: *sxərmujəwəx* P 47; **gravibaan**: *gravibān* Q 183; **macadam**: Q 71; *makadam* L 370, P 176, 183; *makadam* Q 72.

2.1.2 STEENGRUIS

(L 24, 28a; monogr.)

[Kleine stukjes steen waarmee men wegen bedekt. Voor een verklaring van het woordtype **brokkeljon** zie men de toelichting bij het lemma **MOKER** (WLD II.9, blz. 15) waarin **brokkeljon** in verband wordt gebracht met het Franse *briqualions* en het Waalse *bricayons* "steenpuin".]

kiezel: *kizəl* K 359, L 282, 312, 317, 352, 355, 414, 415, 418, P 52, 57, 58, 171, Q 4, 5, 7, 9, 71,

72, 75, 77, 83, 88, 91, 93, 111, 173; *kizəl* L 414, 416, P 50, 51, 52, Q 9, 20, 71, 88, 89, 154, 158, 168a, 171, 172, 173, 179, 180, 188, 196, 200; *kizəl* L 367; *kizəl* K 315; *kizəl* L 364; *kizəl* Q 77; *kizəl* L 364; *kezəl* Q 247, 247a; *kizəl* L 319, 372, Q 11, 12; **kiezelsteentjes**: *kizəlstenkəs* K 359; **fijne kiezel**: K 360, L 355; *finə kizəl* Q 7; *finə kizəl* Q 12; *finə kizəl* Q 11, 12; **kriezel**: *krizəl* P 171, 172, 176, 183, 193, 197, Q 75, 78; *krizəl* P 179; **griezel**: *grizəl* Q 86; **kriezelsteen**: *krizəlstejn* P 195; *krizəlstejn* Q 156; **steentjes**: *stənkəs* Q 4; **kleine steentjes**: *klejn stejnəkəs* L 370; *klejn stejnətəs* Q 11; *klejn stəjnətəs* Q 11; **fijne steentjes**: *fin stejnəkəs* L 356; *fin stənkəs* L 356; **keijtjes**: *kejtətəs* Q 10; *kejtəs* P 176; *kejtəs* P 52; **keien**: K 361; **steengruis**: *stejngrəjtəs* Q 78; *stəngrəjtəs* K 314; *stəngrəjtəs* K 361, P 46, Q 2; *stəngrəjtəs* L 315; **gruis**: *grəjtəs* Q 78; **grind**: *grent* L 355, 366, 416, Q 9, 12, 83, 90; *grent* L 286, 316; *grent* L 368; *grent* L 424; *grent* L 368; **brikkenschrot**: *brekəšrət* Q 111; **brikkendrek**: *brekəndrek* Q 93; **brikken**: *briqn* Q 168; **mul**: *məl* Q 168; **koolassen**: L 352; **assen**: *asə* K 357, L 352, P 51, 117, 121, Q 78, 88, 172, 179; *asə* Q 2; *asə* Q 1; **as**: *as* L 356; **sintelen**: *zentələn* L 313; **vliezen**: *vləzə* Q 179; **schermoelie**: *sxərmuljə* P 47; **gravi**: *gravi* P 183, 219, Q 155, 183; *gravē* P 57; **steenslag**: *štejšlāx* Q 111; **steenkat-selen**: *stəjkatsələ* L 423; **gekapte kiezel**: *gəkaptjə kizəl* L 319; **brokkeljon**: *bəkəljon* L 312.

2.1.3 TALUD (kaart 17)

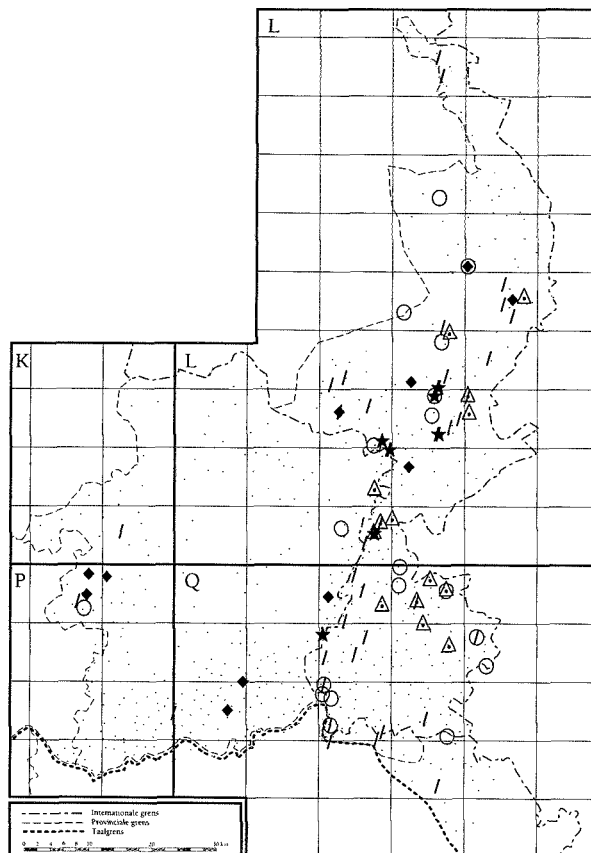
(N M, 27; N 11, 7a; N 11, 7b; monogr.)

[De aflopende kant van een weg, dijk of sloot. Een aantal woordtypen duidt op een sloot of greppel naast de weg, terwijl gevraagd was naar de "aflopende kant van een weg, dijk, of sloot".]

talud: Q 33; *təlyt* Q 99*; *təlyt* L 164, 165, Q 95, 198; *lyt* L 289; *taly* K 358, L 269a, 269b, 294, 322a, 427, P 48, Q 14, 18, 99*, 197, 197a, 204a, 253; *təly* L 330, 332, 0426, Q 96a, 97, 117, 198b; *təlyj* L 318b, 374, Q 156; *təlyj* L 320a, 329, 331, Q 15b, 97; *təlyj* L 270, 289, 289b; *təly* L 290, 294, 299; **berm**: *berm* L 266, 290a, 321, 325, 420, Q 20, 22, 30, 95, 121, 187a, 198b, 208b; *berəm* L 322, P 49, Q 187, 187a; *bərm* L 211, 265; *bərm* Q 117; *brəm* Q 121; **kant**: *kant* P 45, 46, 51, Q 9; *kānt* Q 77, 158; *kan* L 269; *kanjtj* L 292, 318b, 377; *kanjk* L 266; **slootkant**: *sluətkant* L 265, 269; **beekkant**: P 45; **graafkant**: *grāfkanjk* L 266; **grachtkant**: *grāxkānt* Q 72; **rand**: *ranjk* L 322; **weggenrand**: *wəjəranjk* Q 121; **schuinse kant**: *sxynsə kant* L 362; *šqjnsə kenjtj* L 430; **schuine kant**: *sxynə kānt* L 312; **scheve kant**: *sxə.və kānt* L 192; **stikke kant**: *stekə kānt* L 159a; **boord**: L 288a; *bōrt* L 292; **schoor**: *šōr* L 321a, 322, Q 96c; *šōr* L 322a, 330, 426; *šōrə* L 374; **kleef**: *klēf* L 291, 331, 331b, 372a, 426,

Kaart 17 TALUD

- / talud
- berm
- △ kleef
- ◆ kant
- ★ schoor

0426, 432, Q 19a; *klēf* Q 33; *klef* L 271; *kliaf* Q 113; *kliaf* Q 28, 39; *klīf* Q 30; **berg:** *berx* Q 121; **bergje:** *berxskə* L 271; **helling:** Q 187a; **del:** *dēl* Q 76; **dijk:** *dēk* P 177; *dējk* P 107a; **gelei:** *galei* Q 193a; **brand:** *branj* Q 121; de volgende woordtypen duiden op een sloot of greppel: **graaf:** *grāf* L 210, 268, 289, 322, 373, 429, 430, Q 15, 16, 20, 22, 35, 36, 39, 98, 99, 111, 111*, 0112, 112a, 112b, 113, 115, 192, 193, 196, 197, 197a, 200, 201, 203, 204a, 208, 247, 247a; *jrāf* Q 121, 222; *graf* Q 192; *grōf* Q 198, 198b; *grēf* Q 118; **graafje:** *grēfka* Q 201; *grēfka* Q 204a; **greppel:** *gropel* Q 20; **grub:** *grōp* Q 20, 95; *grōp* Q 39; **gracht:** *grāx* Q 80; *grēx* Q 94b; *grēx* Q 94b; **grats:** *grats* L 270; **zoeg:** *zux* K 353; **slouw:** *šloy* Q 192.

2.1.4 SMALLE WEG, PAD

(N M 5; N P, 2; S 27; L 40, 25; R I, 3; A 25, 6 add.; L 19B, 6; monogr.)

[Een smalle weg, een pad in het algemeen. In L 40, 25 werd gevraagd naar de dialectwoorden voor “een smalle weg, een pad” en in N M, 5

naar die voor “een pad of een veeweg door een wei”. Omdat er in de antwoorden op beide vragen veel overlapping zat, zijn deze in één lemma ondergebracht. Uiteraard duiden woorden als **veeweg**, **weiweg**, **koegang** e.a. specifiek op een weg door een wei.]

pad: *pat* K 314, 353, 358, L 210, 216, P 117, C 187a, 196, 284; *paət* K 361; *pāt* L 213, 215 215a, 217, 245, 246, 246a, 248, 249, 250, 266 267, 268, 269, 269b, 271, 288, 288a, 289, 290 291, 292, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 312 316, 320, 320a, 321, 323, 325, 327, 328, 329 330, 331, 331b, 333, 374, 377, 378, 379, 380 381, 382, 385, 387, 426, 427, 429, 430, 432 434a, Q 1, 16, 20, 21, 22, 27, 30, 95, 96a, 99 101, 104a, 196; *pāət* L 331, 415; *pōt* K 359, I 286, 314, 316, 328, Q 3; *pōət* L 312; *pōət* L 312 *pā.t* Q 3; **paadje:** L 420; *pājka* K 360; *pajkan* I 282; *patəkə* K 359; *petjə* K 353, L 164, 165, 191 209, 426; *petšə* Q 84; *pētjə* L 271, 288a, 316 329, 358, 360, 362, 368, 415, 416, 421, 430, Q 3 14, 15b, 20, 30, 32, 33, 36, 39, 0112, 112a, 117a 201; *pētšə* L 367, 423, Q 3, 5, 88; *petjə* K 353, I 163, 163a, 211, 215, 292, 432, Q 29, 35, 88

pejtja L 362, 372, 422, Q 3; pējtja K 314, L 317, 372; peatja L 366, 368, 415; peiša L 316, 417; peṭaka K 357, 358, 359; peka L 352, 355, 414; pēka L 313, P 57; peaka L 312; pejka K 278, L 312, P 57; peja K 317a; pejkān K 278, L 352; pejaka K 361; pejnka P 211; pēnka P 171, 212; pējtja L 358, 368, 372, Q 3; pēiša Q 99, 101, 104a, 105, 116; peatja L 368; pēka L 282, 286, 352; pēnka P 211; pejnka P 214; pōjka L 312; pōjka L 282; pōatja Q 177; pōjkān L 282; pōjka L 314; pijaka K 360, Q 1; pijtja Q 79a; piaka K 361; pōjka L 244b; **voetpad**: vōtpāt L 425, 426, Q 16, 18, 32a, 33, 39, 97, 98, 99*, 103, 110, 111; vōtpat Q 39, 94b, 105, 112b, 113, 117b, 118, 187, 197, 197a, 198b, 203, 204a, 208, 253; vōtpat Q 192, 196, 202, 203, 207; vōtpāt Q 204a; vōtpa.t Q 247, 247a; vōtpa.t Q 200; vō.atpāt Q 200; vōtpāt L 430; vōtpōt Q 179; fōtpat Q 284; vōspat Q 116, 121c, 222; fūspat Q 121; **voetpaadje**: vōtpētja Q 9, 12; vōtpēatja L 415; vōtpētja L 421; vōtpētšā Q 10; vōtpētja Q 20; **buurtpad**: bjiṛtpāt L 430; **looppad**: lōppāt Q 22; lauppāt L 269a; **veldpaadje**: veltpētja Q 117; **zandpaadje**: zanjtpētja L 329; **veldspad**: veltspāt L 317; **veldpad**: veltpat Q 7; **bospaadje**: bospētja L 317; **kerkenpaadje**: kerkepēka L 313; **kerkenweg**: kerkaṭwēx Q 204a; **kerkweggetje**: kerkwēxskān Q 71; **fietspad**: fiṭspāt L 415; **velopad**: vēlōpāt L 416; **velopaadje**: velopētja L 415; **veloweggetje**: velowēxskā Q 73; **hofpad**: hōfpāt Q 7; **weipad**: wēipāt L 270; wējāpāt L 295; **weipaadje**: wējpētja Q 20, 30, 33; **pad door de wei**: pāt dōr dā wēj L 269; **veepad**: viāpāt L 266; **koepad**: L 159a; **koepaadje**: kuwapētja L 192; kuwpetja L 291; kōpētja L 427, Q 15; **karspoorpad**: keršpōrpāt L 330; **veespoor**: vēšpōr L 331; **voetweg**: vutwēx Q 72; vōtwēx Q 113; vutwējx Q 71; **voetweggetje**: vutwēxskā P 119, Q 71; vutwēxskā P 176; vōtwēxskā Q 95; vutwēxskā Q 73; **veeweg**: viāwēx Q 111*; viwēx Q 117a; viāwēx L 290a; **veeweggetje**: vēāwēxskā L 429; **koeweg**: kuwēx L 322a, 373; kowēx L 0426; **weiweg**: wējwēx L 318b; wējwēx L 164, 165; **grasweggetje**: grāswēxskā P 121; **mosemweggetje**: mōsēm-wēxskā Q 96c; **veldweg**: veltwējx Q 39; **veldweggetje**: veltwēxskān Q 71; **weg**: wēx Q 19, 111, 201; wē.x L 382, Q 247, 247a; wēx Q 35; wējx Q 284; wēāx Q 192; wīā.x Q 200; **weggetje**: wēxskā L 386, 423, 425, P 119, 120, Q 3, 7, 19, 20, 96a, 193, 201; wēxskā L 316, 360, 368, Q 8, 9, 12, 88, 102, 177, 198; wēxskān Q 71; wēgaskā P 48; wējxskā L 362, 372, P 119, Q 77; wējšā Q 179; wēxskā L 312, P 48, 121, Q 9, 11, 187a, 247, 247a; wēxskā Q 200; wēxskā L 314, 378, 387, 431, P 56, 57, Q 3, 72, 83, 86, 96c, 101, 105, 187, 187a; wēāxskā P 57; wēāxskā Q 2; weskā Q 88; wēxskā L 286, 312, 314; wēšā Q 172; wiēxskā Q 2; wiixskā Q 2; wiēxskā K 361; wōxskā L 422; **wegel**: wēgal Q 3; **wegeltje**: wēgaltja P 176;

wēgaltšā Q 156; **holle weg**: hōlā wēx Q 193a; **binnenweg**: benāwēx K 278; **assenweg**: asāwēx K 278; **voetbaan**: vutbōān P 50; **voetbaantje**: vutbaānkā P 119; vūtbānkā P 193; vūdbājnkā P 171; vutbējnkā Q 78; vutbōjnkā P 184; vutbōjnkā P 50; vutbōjnkā Q 156; vutbuānkā Q 162; **kerkbaan**: kerkbōān P 50; **baan**: bāān P 120; bōn Q 77; **baantje**: bankā P 121; baijnkā P 171; bēnkā P 174, 176, 219; bējnkā P 120; benkā Q 86; bōjnkā P 50, 117, 188, Q 74; bōnkā P 107a; bōjnkā Q 76, 80; bōjnkān Q 71; bōjnkā P 172, 195; buānkā Q 162; bōnkā P 188, Q 177; bōnkā Q 158; bōnkā Q 180; **doorloop**: dōrlōāp L 290a; **voetgang**: vōtgānk Q 30; **gangetje**: gejnkā L 312, 423, Q 179; **straatje**: strōkān K 353; strōjtja K 353; strōjātākā L 352; strōjšā Q 247, 247a; strōjšā Q 200; strājkā K 278; strōkā P 171; strētja L 360; stritja Q 2; strūtja Q 152; **kattenstraatje**: katāstrētja L 364; **kerkstraatje**: kerkstritja L 415; **gang**: gāj Q 179; **gats**: gāts Q 10, 284; gā.ts Q 200, 247, 247a; ge.ts Q 247a; **gatsje**: gātskā Q 86; gētskā L 368, 417, 421, 422, Q 7, 8, 11, 39, 105, 172, 198b; **smal gatsje**: šmal jetšā Q 121; **steeg**: P 171, 174, 181, 188, 214, Q 72; stējx P 214; stēx P 120; stēx Q 200; stēāx L 368, P 184; stīāx P 55, 119; stīx Q 156; **steegje**: stēxskā Q 156; stēxskā Q 74; stēxskā P 57, 188, Q 88, 177; stīxskā L 421; stīāxskā P 55; **koedrift**: kōdref L 204a; kōwdref L 35; **drift**: dref L 322; dref Q 111; drēf L 289; **koegang**: kōgānk Q 97; **voetlaantje**: vatlōjnkā Q 156; **laantje**: lōjnkā Q 156; **vaart**: vārt L 382, Q 35; vōārt P 46; vāt P 51, 177; **vauwer**: vōwār Q 121; **dijk**: dēk P 45; **stegel**: štēgāl Q 38; stegāl Q 77; **ruitertje**: rōjtārka Q 180.

2.1.5 BREDE LANDWEG (kaart 18)

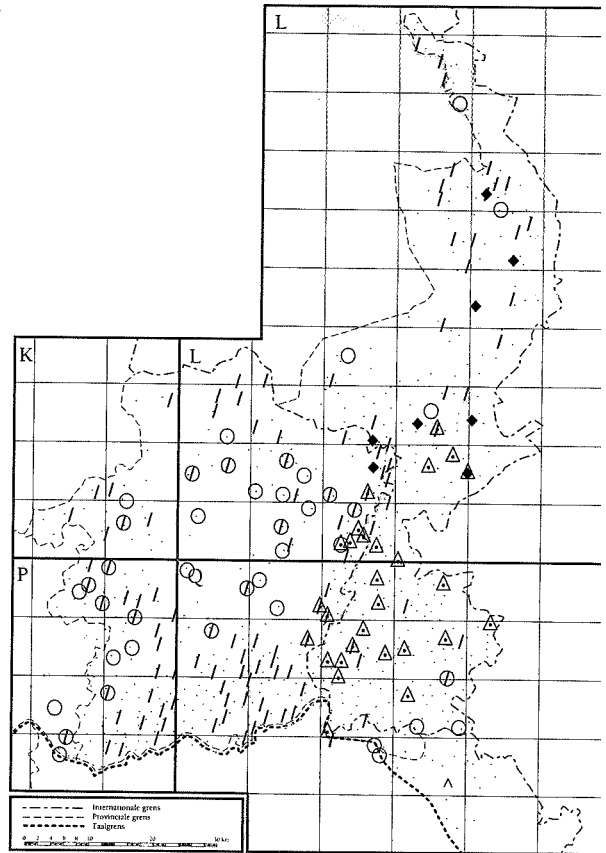
(N 5A, 75a; S 7; Wi 17; L 23, 31a; L 23, 31b; L 1a-m; L 40, 25; monogr.)

[Brede landweg of een niet-openbare weg door bouw- of weiland.]

dreef: Q 99; drēf K 278, 314, 315, 353, 357, 358, 359, L 164, 165, 210, 211, 212a, 213, 215, 215a, 217, 245, 246, 248, 250, 266, 269, 282, 286, 289, 290, 312, 313, 314, 316, 320, 323, 330, 331, 352, 355, 368, 370, 372, 374, 378, 418, 419, 420, 426, 431, P 46, 50, 54, 57, 119, 121, 176, Q 2, 3, 74, 162, 167, 168, 172, 177, 180; drē.f Q 179; drēāf P 171; **koelijf** P 50, 55, 120, 176; drēf L 297, Q 93, 103, 116, 118, 179, 196; drēāf K 357, P 58, Q 172; drēf K 353, 357, L 360, 367, 372, 416, 418, 420, 424, P 45, 188, Q 10, 12, 88, 156, 199; drē.f P 51; drēf L 159a, 378, P 50, 119, 179, 195, 197, Q 2, 9, 74, 77, 78, 80, 86, 88, 94, 162; drējf L 317, 379, 380, 420, P 171, 176, Q 32, 88; drēf Q 12; drēf L 319, P 184, 192, 218, 219, Q 71, 72, 90, 93, 154, 156, 158, 173, 183, 284; drīāf L 289, Q 82, 83, 89, 168a; drīf K 315, Q 178; drīāf Q 83; drōf Q 77; **koedreef**: kōdref Q

Kaart 18 BREDE LANDWEG

- / dreef
- dreeft
- △ allee
- ◆ gelei

Afb. 6. Brede landweg

103; **dreeft**: *drēft* K 318, 358, L 288, 315, 352, 355, 362, 364, 366, 413, 419, P 48, 164, Q 1, 4; *drēft* L 360, 368, 422, P 58; *dreft* L 191, 246a, 325, P 164, 176, 211, Q 3, 116, 207, 222, 247, 247a; *dreft* P 46, 50, 51, 117, 171, 176, Q 71; *dreft* L 415; *drēft* L 360, 416, 417, P 118; *dreft* Q 5; *dre. aft* Q 1; *drēft* L 368; **gelei**: *galei* L 217, 249, 267, 321, 327, 333, 371, 387; **laan**: *lān* L 216; *lōn* Q 95; **allee**: *alē* L 385, Q 20, 117b; *alei* Q 30; *alea* Q 278; *alēi* Q 113; *alei* L 330, 372, 382, 387, 422, 423, 425, 427, 429, Q 12, 16, 19, 88, 97, 99, 101, 102, 104a, 105, 111, 198, 203, 259; *alēi* Q 10; **opgang**: *opganġ* Q 110; **gang**: *gānā* Q 188; **route**: *ruat* Q 196; **weg**: *wēx* Q 278; **steeg**: *stēx* L 210.

2.1.6 VREDEWIS

(N M, 26; L 32, 80; monogr.)

[Bosje stro, gras of iets dergelijks op een stok of tak gebonden, en geplaatst op akkers en weiden, om aan te geven dat deze niet meer toegankelijk zijn o.a. voor weidend vee of jagers.]

vreewis: *vrēwes* L 289, 316, 318b, P 56, 119, 176, Q 180; *vrēwēs* Q 156; *vrējwēis* Q 156; *vrēweš* K 278, Q 204a, 247, 252; *vrēwēs* P 58, Q 2, 173, 179; *vrējwes* L 312; *vrējwes* Q 198b; *vrēweš* P 176; *vrējwēs* L 270, Q 1; *vrējwēis* P 177; *vrēwēis* P 192; *vrēwēs* Q 78; *vrēawēis* Q 74; *vrējwēs* Q 72; *vrēwes* L 1, 84, 90, 168; *vrēweš* K 358, P 176, Q 15b, 71, 158, 175; *vrēawēs* L 286; *vrējweš* Q 93; *vrējwes* L 286; *vrēwōš* Q 18, 193a; *vrēwōs* Q 3, 8, 179, 180; *vrējwys* Q 9; *vrēwijs* Q 71; *vrējwīs* Q 9; *brēweš* Q 3; **vrijwis**: K 353, L 413; *vrējwes* K 357, Q 88, 198b; *vrējwēs* L 313; *vrēwēs* Q 158; *vrējwes* P 50; *vrēwēs* Q 86; *vrējwes* Q 94b; *vrēwēs* P 50; *vrēweš* Q 93; *vrējwēis* Q 156; *vrējwes* Q 172, 187a; *vrējweš* P 116, Q 170; *vrēwes* Q 168; *vrējwēs* Q 196, 196a; *vrējwēs* Q 83; *vrēwis* Q 76; *vrējwiš* Q 96c; *vrēwōš* Q 192; *vrēwōš* Q 97; *vrējwōs* Q 197, 197a; *vrēwōs* P 48; *vrēwes* L 316; *vrējweš* Q 196; *vrējweš* Q 198; *vrēawēš* Q 111; *vrējwes* L 372a; *vrēweš* L 316; *vrēwōš* Q 36; **vrije wis**: *vrēā wēis* P 195; *vrēā wēs* P 177; *vrējā wēas* P 177; **strowis**: *struawēs* L 269b; *struawēš* Q 98; *strowēis* Q 80; *štryweš* Q 204a; *strōjwōs* L 426; *štrōwōš* Q 99*; *štrōawōš* Q 20, 22; *strōwōš* Q 99*; **wis**: *wes* L 269, P 46; *wēš* L 373; *wēs* P 121, Q 74; *wēs* L 331, 331b, 371, P 51, Q 91; *wēis* P 177; *wes* P 46, 176, 219; *wēš* P 164; *wāis* Q 93; *wōš* Q 28, 113, 192, 201; **vreerijis**: L 420; *vrērejis* Q 15; *vrēris* L 318b, 368, 418, 427, Q 15b, 33, 39, 101, 112b, 121c; *vrēris* L 416; *vrēriz* L 416; *vrēris* L 329, Q 97; *vrējris* L 430; *vrējris* L 289, 289b; *vrējrijš* Q 88; *vrēris* Q 12; *vrēaris* Q 30; **vrijrijis**: *vrēris* Q 36; *vrēris* L 432; *vrēris* Q 30; **rijis**: *ris* L 271, 288a, 290a, 321, 366, 416, Q 9, 12, 20, 28, 112a, 118a, 201; *ris* Q 192; *riās* L 415; **rijsje**: *riškā* L 288a, Q 112b; **rijzer**: *rišar* Q

98; **schutrijzer**: *šōtrīzār* Q 39; **schutsmei**: *sxōtsmēi* K 359; *sxōtsmēi* K 358; *šōtsmēi* L 322a; *skōtsme* K 357; **schutmei**: K 358; **vreemei**: *vrēmei* L 362, Q 20; **vrijmei**: L 355, P 47; *vrējmei* Q 196; *vrēmei* Q 117a; **mei**: *mei* L 423; *mēi* L 352; *mē* K 361; *mēi* L 163, 163a; *mē* P 45; **vreetak**: *vrētak* Q 15; **bode**: Q 95; *boj* L 352, P 183; *bōj* L 352, P 219; *bōj* L 332; *buj* L 352; **stropop**: *struapup* Q 98; **vlagje**: *vlexskā* Q 39; **vlik**: *vlek* Q 111*; **tekenstokje**: *tēkanstōkskā* L 192; **grensstek**: *grensštek* Q 121; **reenstek**: *rīnštek* L 421; **verbodstek**: *vārbotštek* P 171; **stek**: *stek* L 360, P 46; **plankje**: *plējkskā* L 358, P 218; **grenspaal**: *grenzpōl* Q 284.

2.1.7 KARRENSPOOR (kaart 19)

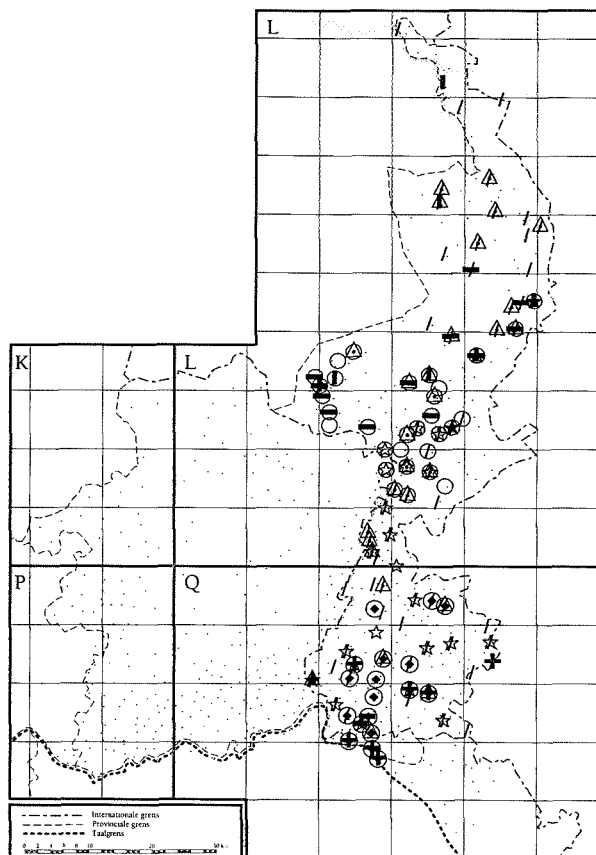
(A 21, 2a; A 21, 2b; N 18, 40; monogr.)

[Een niet-verharde weg met geulen die zijn ontstaan door het uitschuren van karwielen.]

karspoor: L 115, 247; *karšpōr* L 426, Q 21; *karšpōr* L 191, 248, 250, 266; *karšpōr* L 428, Q 15, 111*; *kāršpōr* Q 208; *kāršpūr* Q 195; *keršpūr* L 291; *kerspōr* L 269a, 289, 289b, 291; *kerspōr* L 269; *keršpōr* L 295, 327, 376; de volgende opgaven zijn meervoud: *karšpōrā* L 211, 214; *kāršpōrān* L 246; *karšpōrā* Q 16*; *karšpōrān* L 192a, 245b, 271; *karšpōrā* L 429; *karšpōrā* Q 36, 99*; *kāršpōrān* L 268; *kerspōrān* L 265c; *keršpōrā* L 291; *kerspōrā* L 269, 296; *karšpōr* L 430; *karšpōr* Q 193; *karšpōr* Q 106; *karšpōr* Q 15; **karrenspoor**: *karāspōr* L 210, 244c, Q 101, 113; *karāspōr* L 381c, Q 21, 36, 99, 201; *kāršpōr* Q 119, 121b; *kerāspōr* L 293, 332; *karāspōr* L 431, Q 31, 203; *karāšpōr* Q 33, 34; *kārāšpōr* Q 121; *kerāspōr* L 381, 381b, 382; *kerāšpōr* L 329, 330; *karšpōar* Q 21; *karāspōar* Q 201; *kārāšpūr* Q 222; *kerāspuar* L 289; de volgende opgaven zijn meervoud: *karāšpōrā* Q 102; *kārāšpōrā* Q 117a; *karāspōrā* Q 95; *karāšpōrā* Q 35, 112; *kerāšpōrā* L 271; *kārāšpōrā* Q 222; *kerāspuarā* L 289; *karāspōr* Q 99; **wagenspoor**: *wāgāspōr* L 248; **spoor**: *spōr* L 248, Q 101; *špōr* (mv.) L 433; **vaarspoor**: *vōrspōar* Q 1; **vaarleis**: *vārlejis* L 271, 288, 289, 289a, 289b, 289*, 292, 296, 298, 318, 318a, 318b, 320, 322, 328, 329, 377, 381b, 382; *vārlejis* L 298; *vārleizā* (mv.) L 289, 292, 293, 322a, 325, 328, 330, 375, 377, 378, 381, 381b; *vārleisān* (mv.) L 288a; *vārleizār* (mv.) L 381a; **leis**: *lejis* L 330; *leizā* (mv.) L 292, 327, 328, 332, 374, 376, 381b; **sleuf**: *slōvā* (mv.) L 271; **geul**: *gōl* Q 203; **karrenvoor**: *kārāvūr* Q 121; **voor**: *vōr* Q 203; *vuara* (mv.) Q 119, 202; *vōrān* (mv.) Q 101; **kargelei**: *kārgalei* Q 202, 247, 247a; *kārgalei* Q 19, 103, 106; *kārgaleiā* Q 101a; **karrengelēi**: *karāgalei* Q 34, 101, 201; *kārāgalei* Q 202; *karāgalei* Q 35; *karāgaleiā* Q 111*; **vaargelei**: *vārgalei* Q 196; *vārgalei* Q 200; *vārgaleiā* Q 197; **gelei**: *galei* Q 101, 195, 196, 196a; *galeiā* Q 101a; *galeiār* (mv.) Q 192;

Kaart 19 KARRENSPOOR

- / (kar(ren))spoor
- (vaar)leis
- △ kar(ren)weg
- ☆ veldweg(getje)
- ⊙ (-)gelei
- aardweg
- ⊕ holle weg
- ↓ zandweg
- ★ landweg

lei: *lei* Q 196, 196a; **karweg:** L 210, 214; *karwex* L 211; *karwēx* L 250, 426, 428; *kār wēx* L 246; *kerwēx* L 269a, 291; *kerwēx* L 292, 295, 296; *karwēix* L 245b, Q 197; **karrenweg:** *karāwēx* L 429, Q 35; *karāwēx* Q 101; *kārāwēx* Q 202; *karāwēx* Q 21, 95; *kerāwēx* L 322, 328, 382; *kerāwēx* L 293, 377, 381, 381b; *kerāwēx* L 288a; **veldweg:** *veltwēx* Q 113; *veltwēx* Q 98, 103; *veltwēx* L 271, Q 119, 208; *vēltwēx* Q 196; *veltwēx* Q 95, 99, 112; *vēltwēx* Q 99*; *veltwēix* Q 193; *veljtjwēx* L 298, 327, 378, 382, 429; *veljtjwēx* L 330, 374, 377, 431, 433, Q 33; **veldweggetje:** *veltwēxskā* Q 201; *veljtjwēxskā* Q 20; **veldpaadje:** *veljtjwēxskā* L 292; **zandweg:** *zantwēx* L 211; *zantwēx* L 271; *zāntwēx* L 165; *zantwēx* L 289, 289b; *zanjtjwēx* L 293; *zanjtjwēx* L 298; **aardweg:** *ārtwēx* L 269; *ertwēx* L 266; *ertwēx* L 296; *ērtwēx* L 291; *ērtwēx* L 291, 298; *ertwēx* L 289a, 289*, 318a, 320; *ērtwēx* L 318b; *ērtwēx* L 292; *ē.rtwē.x* L 325; *ērtwēx* Q 196, 196a; **landweg:** *lantwēx* L 271; *lāntwēx* Q 95; *lanjtjwēx* L 329; **akkerweg:** *akārwiāx* L 289; **binnenweg:** L 115; *benāwēx* L 211; *benāwē.x* Q 247, 247a; *benāwiā.x* Q 200; **vaarweg:** *vār wēx*

Q 113; **vaart:** *vār* Q 21; **bosweg:** *bušwēx* Q 35; **holle weg:** *hōlā wēx* Q 202; *hōlā wēx* Q 103; *hōlā wēx* Q 201; *hōlā wēx* Q 121; *hō.lā wē.x* (Q 247, 247a; *hō.lā wīā.x* Q 200; **weg:** *wēx* L 318.

2.1.8 HOEFLAG

(N P, 2 add.; A 21, 2a add.; monogr.)

[Het platgetreden, onbegroeid stuk grond van een karrenweg of koeweg waar het paard loopt. **hoefslag:** *hufslāx* L 211; *hōfslāx* L 382, Q 20; *hōfslāx* Q 196, 196a.

2.1.9 VELDWEG (kaart 20)

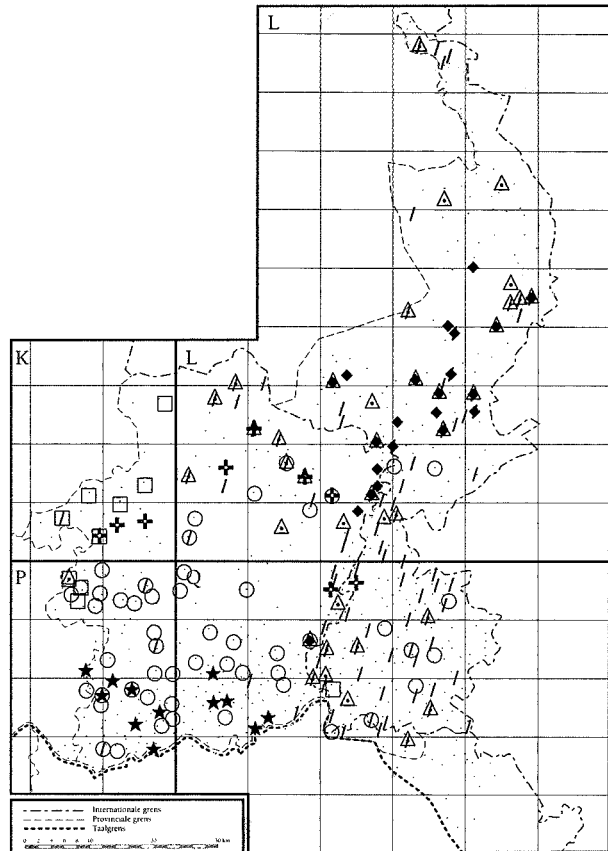
(N 5A, 75c; N P, 2; JG, 1a, 2b; L 37, 43 monogr.)

[Een niet-verharde, vaak met gras begroeide weg door het veld, waarlangs men vanaf het erf de akkers kan bereiken die niet aan de straat gelegen zijn.]

veldweg: L 294, 312, 355a; *veltwēx* K 353, L 159a, 164, 244d, 265, 368b, 414, P 218; *veltwēx* L 269, 269a, 271, 360, Q 36, 111, 111*, 112, 112*

Kaart 20 VELDWEG

- / veldweg(getje)
- (-)vaart
- △ kar(ren)weg
- ◆ mestweg(getje)
- ★ veldbaan
- kar(ren)spoor
- ⊕ servitute(weg)

202, 203; *veltwē.x* L 270; *vēltwēx* L 163, 163a, 164; *vēltwēx* Q 179; *veltwēix* Q 39, 179, 198b, 222; *vēltwēix* Q 192; *veltwēx* L 282, 316, 352, Q 14, 94b, 95a, 97, 99*, 101, 106, 187, 197, 197a, 204a, 209; *vēltwēx* L 282, 286, 312, 316, Q 96a; *veltwēax* P 56, Q 39; *vēltwēx* Q 196; *velšwēx* Q 8; *veljtjwēx* Q 7, 28, 35a; *veljtjwēx* L 317, 322a, 329, 330, 331, 331b, 332, 373, 374, 377, 426, 429, 430, 431, 432, Q 20, 33; *veljtjwēix* Q 30; *veltswēx* L 317; *veljtjwēx* L 291, 318, 318b, 372, 381, 387, Q 18, 22, 28, 29; *veljtjwēax* P 120; *veltwiāx* Q 112, 168a, 196, 203; *veltwiāx* L 372, Q 198a; *veļltwīāx* Q 198a; *veltswīāx* L 372; *veljtjwīāx* L 372; *veljtjwīēx* L 422; **veldweggetje:** *veltwēxskā* L 313; *veltwēxskā* Q 20; *vēltwēxskā* L 421; *veltwēxskā* L 316, P 56, Q 96c; **veldwegel:** Q 96c; **veldbaan:** *veltbān* P 177; *veltbayn* Q 80; *veltbān* Q 157a; *veltbōn* P 176, 176a, 192, 222, Q 177, 180; *veltbōn* P 114, 185; *veltbōyn* Q 158; **veldstraatje:** P 176; **veldpaadje:** *veltpetjā* L 358; *veltpetšā* L 360; *veljtjpetjā* Q 33; *veltpēikān* L 286; **veldvaart:** *veltfārt* Q 2; *veltvat* P 50; *veltvōt* Q 72; **mestweg:** *mestwēx* L 292, Q 88; *mestwēx* L 294, 295, 321, 371, 374; *mēstwēx* L 289;

mestwēx L 271; *mēswēx* L 295, 331, 331b, 372; *mēswwēx* L 266; *mestwēx* L 289b, 325, 326, 372a; *mēstwēx* L 290, 291; *mēswie.x* L 419; *mēswiāx* L 372; **mestweggetje:** *mestwēxskā* L 322; *mēswwēxskā* L 294, 330; **servitudeweg:** *servatydawēx* L 368; *servatydawēx* K 357; *servatjtwēx* L 316; *servatjtwēx* Q 15; *servatjatswēx* L 368; **servitute:** L 362; *servityt* K 358, 359; *servatyt* Q 9; *servatit* L 355; **vaart:** *vārt* P 51, 56, Q 2b, 35, 74, 98, 111, 0112, 196, 201; *vōrt* L 414, Q 1, 3, 88; *vqart* P 46; *vqūart* Q 1; *vōrt* Q 198; *vērt* P 46; *vāt* P 50, 51, 52, 57, 119, 120, 177; *vāat* P 120, 177; *vaat* P 119, 121; *vōt* P 117, 172, 176, 176b, 177, 195, 219, Q 71, 74, 76, 86, 162, 171; *vō.t* Q 156; *vqat* P 188, Q 78, 159; *vōjāt* P 48; *vōjt* Q 93, 198; *vōat* Q 71; **invaart:** L 364; **uitvaart:** *qūtvārt* L 360; *ūrvārt* L 378, 382; *qivārt* L 368, 413; *ātvoat* P 218; **opvaart:** *opvārt* L 368; *opvort* Q 88; *opvōt* P 176; **noodvaart:** *nōtvaat* P 120; **afvaart:** *af.vārt* L 415; **karvaart:** *kērvart* P 51; *kērvāt* P 55; *kērvat* P 54; *kērvaat* P 55; *kārvōt* Q 72; *kārvōt* Q 77; **damvaart:** *damvōt* P 219; **binnenvaart:** *benānvaot* Q 72; **karrenweg:** *karawēx* L 215, 317, Q 11, 39; *karawēx* L 416, 432;

kārāwēx Q 209; *kerāwēx* L 269, 269a, 321, 330; *kerāwēx* L 320a; *karāwīax* L 420; **karweg:** L 159a, 211; *kārwe.x* Q 95; *karwēx* L 265; *kārwe.x* Q 193, 204a; *karwē.x* Q 88; *karwējx* L 360, 0426; *karwēx* L 360, 362, Q 96a, 99*; *kārwe.x* Q 94b; *kerwēx* L 269b, 271, 289, 295, 322, 331; *kerwex* L 292; *kerwēx* L 282; *kērwe.x* L 316; *kērwe.x* P 44; *kerwēx* L 312, 352; *kerwex* L 312; *karwix* L 372, 420; **vaarweg:** *vārwe.jex* Q 1; *vōrwīx* Q 1; *vērwe.x* L 312; **landweg:** *lantwēx* L 316; *lanjtwēx* L 330; **landweggetje:** *lantwēxskā* Q 95; **akkerweg:** *akrāwēx* L 287, 288a, 289; *akrāwēx* Q 162; **akkerweggetje:** *akrāwēxskā* L 288a; **zijweggetje:** *zejwēxskā* L 423; **aardweg:** *ērtwēx* L 269; **binnenweg:** *benāwēx* Q 97; *benāwējx* Q 222; **binnenweggetje:** *benāwēxskā* L 363; *benāwēxskā* L 291; **voetweg:** *vutwēx* Q 71; **weggetje:** *wēxskā* P 119; *wēxskā* Q 7, 8; *wēxskā* Q 117a; *wēsja* Q 121; *wīaxskā* Q 2; **wegeltje:** *wīagālskā* Q 2; **weg:** *wēax* K 359; *wēx* Q 35, 112b; *wīax* K 361; **kar-spoor:** *karspōr* K 317, 318; *karspōur* K 353; *karspōur* K 278; *kārspōar* K 314; *kārspōur* K 353; *karspōr* K 278; *karspōr* P 44; *kerspōr* P 46; *kerspōr* K 357; *kerspōar* P 49; **karrenspoor:** *keraspōr* Q 187a; **paadje:** *pājka* K 360; *pājka* P 51; *pētja* Q 117a; *pēatja* Q 39; *pejka* L 312; **pad:** *pāt* Q 39; **renenpad:** *renāpat* P 46; **reen:** *rēn* Q 3; *rējan* K 278; *rējn* L 317, 366; **doorgang:** *dōrganj* Q 12; *dōrganj* Q 7; **spoor:** *spōr* K 357, 358, P 45; *spōar* K 353; **steeg:** *stēx* Q 162; *stējx* Q 158; *stēx* P 176; **steegje:** *stēxskā* Q 162; **straat:** *strowat* P 54; **straatje:** *strōtja* L 319; **karstraat:** *kerstrōat* P 48; **uitgat:** *ōtxat* K 314; **ramp:** *ramp* L 415; **baan:** *bōn* Q 156; **erfbaan:** *erfbōn* P 113, 114, 115; **akkerbaan:** *akrābōn* P 178; **aarden baan:** *jēdā baan* Q 165; *jādā bun* Q 243; **verloren baantje:** *verlōurā bojnkā* Q 157; **groen weggetje:** *grōn wēxskā* Q 113; **groene weg:** *grōnā wēx* L 332, 427; *grōnā wēx* Q 15; *grōnā wējx* Q 192; *grōnā wēx* Q 112b; *grōjnā wēx* Q 20; **koeweg:** *kōuwēx* Q 20; **grasweg:** *grāswēx* Q 193a; **dries:** *drēs* L 320a; **groesweggetje:** *grōswēxskā* L 288a; **holle weg:** *hōla wēx* L 382; **noodweg:** *nōatwēx* L 374; **dode weg:** *dōja wēx* L 352; *dūōja wēx* Q 100; **dreef:** *dref* Q 162; **dreeft:** *drefjt* L 289b, 318b; *drefjt* L 322; **achterruit:** *ātārōt* Q 170; **varegat:** *faregat* K 357, 358, 361; *varəgat* K 359; *vērəgat* P 46; **vaargat:** *vōrgōt* Q 5.

2.1.10 TOEGANGSWEG NAAR HET ERF

(N 5A, 75a; N 5, 110; N P, 2 add.; monogr.)

[Toegangsweg of oprijlaan naar het boeren erf.]

vaart: *vārt* K 358, L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 317, 331, 360, 368b, 371, 371a, 372, 372a, 378, 387, 416, 420, 422, 423, 426, 430, 432, P 44, 45, Q 2, 9, 14, 20, 21, 22, 28, 33, 35, 39, 95a, 96c, 99*, 101, 102, 111*, 187a, 192, 204a; *vāt* P 44, 49, 50, 54, Q 204a, 209, 211; *vōt* P 176, 222, Q 71, 72, 77, 94b, 162, 177, 178, 179; *vārt* K 361a,

P 51, Q 2b; *vōrt* Q 4, 162, 198b; *vāt* Q 156, 171; *vōat* P 48, Q 156; *vōūt* Q 158; *vājt* Q 112b; *vōjt* 93; *vōart* Q 3, 198; *vōt* P 222; *vōat* P 218; *vāat* 55, 174; *voat* P 188; *vōart* P 46; *vōuat* P 48; *vā* P 178; **opvaart:** *op.vārt* L 265, 270, 289, 291, 291, 295, 318b, 320a, 321, 322, 326, 330, 37 382, 0426, 432, Q 7, 11, 14, 97, 98, 101, 11 113a, 193; *op.vārt* L 312, Q 9, 39; *op.vāt* Q 117. **invaart:** *envārt* L 271, 360, 386, 416, Q 9, 9' *ēnvārt* L 312, Q 12; *eijnvāt* P 177; *envōt* Q 180 *i-nvuāt* Q 80; *invōat* Q 156; **uitvaart:** *yivōrt* 163, 163a; **doorvaart:** *dōrvārt* L 288; **opri** *ōpret* L 269, 269a, 420, Q 7; *ōpret* L 286; *ōpret* 86; **toerit:** *turet* K 317, L 362; **inrit:** *enret* K 317 L 294, 317, Q 95; *e.nret* L 316; **inrij:** *enrij* L 260 **oprijweg:** *ōprīwēx* L 330; **weg op de straat aar** *wēx*: *ōp dā strōt*: *ān* Q 88; **weg naar hu** **gehucht:** *wex nō at gahōxt* L 163, 164; **weg:** *wē* L 352; **varegat:** *vārəgat* K 318; *varəgat* K 351 **laan:** *lān* L 215; **dreef:** *dref* K 353, L 159a; *drē* Q 76; **dreeft:** *drefjt* P 48; *drefjt* P 176; **allee:** *alēj* 326; *alēj* Q 209; **spoor:** *spōar* K 314; *spōr* K 35'

2.1.11 WEG OVER HET ERF

(N 5A, 75b; N 5, 111)

[Een weg over het boeren erf, langs of tussen d gebouwen door. Deze weg ontbreekt bij geslote boerderijen.]

hofpad: *hōfpāt* L 292, 322, 331, 378, Q 35, 35' *hōfpāt* L 269a, 321, 326, 371, 422, Q 97; *hōfpa* K 314, L 163, 163a; *hufpat* K 318, L 159a, 294 *hūfpāt* L 362, 372; *hūfpāt* L 360; *hōfpāat* L 352 *hōfpōt* L 312; *hūfpōt* Q 86; *hōfpāt* L 215; *hūfpa* K 317; **hofpaadje:** *hōāfpētja* L 289; *hōfpejka* L 312; *hūfpētja* L 416; **looppad:** *lyppat* P 54 **mesthofpad:** *mesthofpat* K 358; **pad:** *pat* K 358 *pāt* L 269; *pōat* L 312; *pāt* P 51; **paadje:** *patak* K 318; *pekā* P 45; *pētja* L 360; **gelegweg** *galēxwēx* L 316, 317; **hofweg:** *hōfwēx* L 318 **hofweggetje:** *hōfwēxskā* L 426; *hōfwēxskā* L 382; **servitudeweg:** *serfātītwējx* L 360; **mest weg:** *mestwēx* L 244d; **mesthofweg:** *mēsī hōfwīax* Q 2; **weggetje:** *wēxskā* L 382; **baan** *bōn* P 176, 218, Q 178, 179; **baantje:** *bājnkā* L 48; *bōjnkā* Q 156; **hofbaan:** *hōfbōn* P 50; **hol** **baantje:** *hōfbōjnkā* P 55; **voetbaan:** *vutbōn* L 162; **vaart:** *vārt* Q 111; *vāt* P 44, 49, Q 211; *vōe* P 48; *vōjt* Q 93; *vōt* P 107a; **hofvaart:** *hōfvārt* L 7; **gang:** *ganj* Q 71, 158; *gānj* Q 193; **aangaf** *ōngōt* Q 4; **mesthof:** Q 2b, 80; **miste:** L 290; **o** **de hof:** *ōp dān ūyf* L 420; **geleg:** L 420; **pavei** Q 204a; **karspoor:** K 318, 353, P 44; **spoor:** L 357; **luif:** L 429.

Afb. 7. Veldweg

Afb. 8. Toegangsweg naar het erf

2.2. Landschappelijke elementen

2.2.1 LAAGTE IN HET LANDSCHAP

(L 29, 30; Wi 11; A 10, 4; S 20)

[Een laagte in het landschap in het algemeen. Vergelijk ook lemma 1.2.8 LAAGTE IN EEN AKKER.]

laagte: *laxtə* K 314, L 164, 165, 211, 313, P 188, Q 179; *legdā* L 426, P 188, 192, Q 78, 156; *legdžā* Q 156; *laxt* L 210; *laxtə* Q 196; *laxtə* L 250, P 172; *laxtə* L 378, Q 93; *leixtə* P 115, 176, Q 72, 161, 167; *legdā* L 431, P 179, 187a, Q 71, 78; *leigdā* Q 83, 158; *leagdān* Q 1; *leigdā* L 387, Q 111; *leagdja* L 288; *leigdja* L 330; *laxt* L 191, 209, 213, 215, 215a, 217, 246a, 248; *legdā* Q 9; *leixdā* Q 2; *leigdja* L 325, 327; *laxt* L 164; *laxtə* K 353, L 367, 419, P 176; *leixtə* Q 102; *laxt* L 266; *legdā* Q 78, 203; *leagdja* L 320, 323; *laxtə* K 278, L 216, 244b, 299, 331, 355, 382, 385, 414, 417, P 50, 53, 56, 58, 117, 119, 120, 121, 172, 176, 177, 183, 211, Q 2, 33, 72, 86, 90, 101, 166, 179, 203, 240; *laxtə* K 315; *legdā* L 333, 379, 380, 429, 432, Q 20, 29, 89, 101, 110, 156; *leagdā* Q 99; *leigdā* P 55, 176; *leagdja* L 374; *leigdja* L 381; *lejax* L 286; *laxtə* K 318, 357, 358, 359, 360, L 360, 368, 372, 416, 420, P 164, 172, Q 3, 88, 102, 105, 168a, 172, 187; *laxtə* K 278, 314, 315, 316, 317, L 245, 246, 249, 267, 268, 297, 298, 300, 368, 422, P 164, Q 16, 21; *liixtə* Q 8; *liixtə* Q 7, 12, 22, 32a; *leixtə* L 312; *liixtə* Q 103; *liixt* L 316; *liixt* L 416; *liixt* L 415; *ligdā* L 360, Q 88, 104a, 113, 118, 168a, 172, 196, 198, 204a, 208;

liagdā L 291, Q 9, 12, 27, 30, 32, 97, 116, 196, 202; *liiegdā* L 290; *liegdā* L 425, Q 117b, 168; *liegdā* L 387, 427, Q 98; *ligdja* L 289, 377; *liegdja* L 377; *liegdja* L 321; *liagdja* L 328, 370; *liixtə* L 269, 295, 296, Q 2, 3, 35, 88, 95, 96a; *liixtə* Q 12; *ligdā* L 419, Q 95; *liagdā* Q 10; *ligdja* L 289; *liagdja* L 415; *loagdā* L 430; *lyxd*: P 177; **laagste:** *leixtə* Q 154; *liixtə* Q 12; **del:** *de* P 172, 177, 183, 188, 193, 218, 219, Q 1, 9, 38, 93, 116, 162, 167, 168, 175, 179; *deļ* L 290, I 121, 176, Q 1, 78, 247; *deļ* Q 156, 247; *dēļ* I 186, Q 196; **kamerdel:** *kāmardel* L 250; **delling** *delenj* P 164, 171, 176; **dal:** *dāl* K 358, L 312, 313; *dāl* L 312, Q 207; *dōļ* Q 3; **daling:** *dāleņ* I 164; **zonk:** *zonk* K 278, L 312, 314, 326, 360, 362, 366, 413, 415, Q 222; *zōnk* K 358, L 378, 417; *zō.nk* L 355; *zonk* L 416; *zōņk* L 286; *zunj* K 314, 315, 353, P 117, Q 3, 71, 89; *zūņk* L 286; *zōņk* (mv.) Q 72; **zomp:** *zomp* L 212a; *sōmp* I 329; *sō.mp* L 250; *zūmp* Q 20; **slonk:** *sloņk* I 188; **kot:** *kot* K 318; **slei:** *sleļ* L 418; **kamp:** *kemp* (mv.) L 214a; **diepte:** K 317, P 58; **vallei:** P 121; *valēj* Q 95; *valēā* Q 177; **holte:** *hōlt* Q 3; **dreef:** *drēf* L 352.

2.2.2 MOERAS (kaart 21)

(N 27, 20; N 14, 53; N 6, 33b; R 3, 9; A 2, 57; RND 20; Wi 17; Wi 54; L 19B, 2aI; Vld.: monogr.)

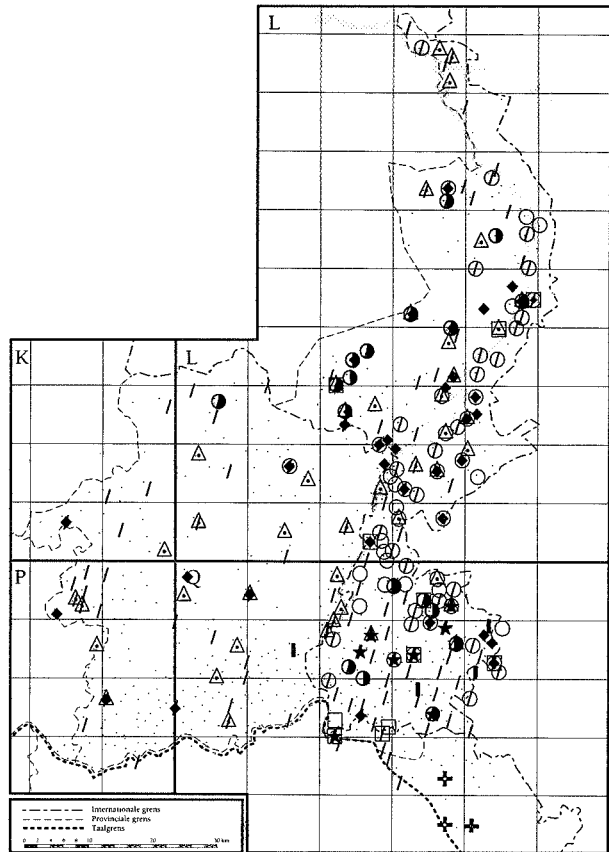
[Waterachtig, laaggelegen, drassig land, broekland, gebied zonder behoorlijke afwatering.]

moeras: *murās* K 278, 315, 317, 358, L 159a

Afb. 9. Moeras

Kaart 21 MOERAS

- / moeras
- zomp
- △ ven
- ◆ broek(grond)
- moer
- bend, band
- ★ (ge)vuilnis
- † prats
- ⊙ peel(grond)
- + moerast

163, 164, 191, 209, 210, 211, 213, 214, 216a, 246a, 248, 249, 50, 268, 269, 270, 271, 281a, 286, 288, 288a, 289, 289a, 290, 292, 296, 298, 299, 312, 314, 318, 322, 326, 328, 329, 355, 360, 372, 373, 376, 377, 381, 381a, 381b, 413, 417, 426, 429a, 434, P 45, 50, 51, 174, 176, 223, Q 2, 3, 9, 15, 18, 19, 20, 21, 32, 32a, 33, 39, 77, 83, 95, 96c, 98, 99, 101, 102, 111, 112a, 113, 113a, 115, 116, 118, 121b, 121c, 158, 162, 187a, 192, 193, 193a, 196, 197, 198, 202, 203, 208, 211, 247; **maras** L 115, 248, 271, 296, 298, 300, 320, 321, 326, 329, 360, 373, 378, 433, P 44, 48, 49, Q 15, 36, 96b, 99, 101a, 102, 112b, 121; **muraes** Q 156; **murēs** L 266; **murās** L 216, Q 71, 156, 192, 207; **mūras** K 353, L 265, Q 3, 34, 178, 195, 199, 247a; **mārōs** P 46; **moras** L 293, 381b, Q 12, 39, 100, 118a, 121c, 162, 222, 284; **mōras** L 291, 326; **moaras** Q 30; **morās** L 289; **mōyras** Q 203; **morēs** Q 249; **mudaras** Q 20; **mōmas** L 420; **moerast**: **murast** Q 284; **mōrast** Q 279; **morā.st** Q 253; **moeras-grond**: **mūrasxroni** P 175; **moer**: **mūr** L 211, 265, 288, 318b, Q 21, 33, 38, 113; **mōr** L 246b, 269, 288, 288a, 289, 289b, 290, 312, Q 204a; **mōr** Q 102; **mōjr** Q 106; **moerground**: **mōrgrōnjij** L 292,

320; **zomp**: **zomp** L 210, 248, 269, 269a, 270, 271, 288, 290, 298, 299, 321, 322, 326, 329, 330, 331, 360, 376, 379, 380, 381, 381b, 382, 385, 428, 429, 430, 431, 432, 434, Q 14, 16, 17, 20, 22, 28, 29, 32, 35, 39, 101, 111, 113, 121, 121c; **zoamp** L 268; **zōmp** L 159a, 214, 247, 248, 250, 266, 268, 332, 378, 381, 382, 387, Q 95, 96b, 117b, 211; **zōamp** Q 22; **somp** L 269, 432a, Q 33, 34; **sōmp** L 296, 300, Q 36; **zump** Q 21, 30; **sump** L 426, Q 20; **zōmp** Q 38, 118; **sōmp** Q 101; **ven**: **ven** K 361, L 209, 246, 265, 269, 289, 332, 362, 377, 420, P 107a, 176, Q 3, 35, 72, 80, 162; **ven** L 163, 163a, 165, 294, 295, 320a, 322, 353, 416, 432, P 48, 49, 176, Q 2b, 12, 28, 96c; **ven** L 289, 290a, 318b, 330, 382, 383, 413, Q 7, 97, 113; **ven** L 372a; **vōn** Q 11; **natte ven**: **nōtā ven** Q 71; **wijer**: **wēar** K 315, Q 2; **waterkot**: **wōtarkot** K 318; **watersprong**: **wātərsprōnhk** L 329; **poel**: **pūal** P 55; **pōl** L 289; **modderpoel**: **modərpōl** L 268; **kuil**: **kūl** L 371a; **vlies**: **vliis** L 209; **zīp**: **zīp** Q 15; **sīp** L 163, 163a; **vuilnis**: **vūlnes** Q 99, 99*, 101; **vūlnes** Q 111; **vōalnes** Q 198; **vulnes** Q 97, 112a; **gevuilnis**: **gəvūlnes** Q 101; **gəvūlānes** Q 35; **gəvōlānes** Q 204a; **vuilbroedenis**: **vūlgəbrūātānes** Q 203b;

vulgəbrōtənas Q 196; *vølgəbrōtənas* Q 247a; **vuilgebroeds:** *vulxəbrōts* Q 247; **vuiligheid:** *vuləxhēt* L 312; **vuille kraam:** *vulə krēm* Q 204a; **vuilwammes:** *vūəlwaməs* Q 113; **vuilding:** *vūldenk* L 318; **kwacht:** *kwāxt* L 288; *kwaxt* K 318; **kwelm:** *kwelm* Q 20, 101; **prats:** *prats* Q 21, 87, 113, 117a, 121, 121b, 201; **prat:** *prat* Q 222; *prāt* Q 252; **modder:** *modər* L 377, Q 101; **todder:** *todər* Q 30; **vots:** *vojtš* Q 101; **peelgrond:** *pilgrōnt* L 271; **peel:** *pial* L 265, 290; *pīəl* L 288; **mos:** *mos* Q 284; **bend:** *bent* Q 121; *bēnt* Q 111; *bēnjtj* L 427, Q 33; *bēant* Q 198; *bejant* Q 198b; *biənt* Q 198b; *bēanət* Q 197, 197a; **band:** *bānt* L 271, 295; *bānjtj* L 289; **slond:** *šlont* Q 111; *šlōnt* Q 36; **moerslond:** *mošlont* Q 101; **broek:** *bruk* P 47, 176, Q 3, 156; *brūk* L 210; *brök* L 267, 269, 269b, 294, 318, 321, 321a, 322a, 331, 331b, 332, 360, 371a, 374, 381, 382, 385, 427, 432a, Q 39, 117, 119, 195; *brok* Q 1; *brox* Q 121; *brek* Q 3; **broekgrond:** K 353; **gebroeks:** *gəbrōks* L 332; **kuilenbroek:** *kələləbrok* K 358; **broekage:** *brokəži* L 360; **braak:** *brāk* L 289; **beemd:** *bem* Q 76, 79a; *bəm* P 175, 178, Q 80; *bemdə* (mv.) Q 98; *bemə* (mv.) Q 180; **moerbeemd:** K 278; **levendige grond:** *lēəftəgə gront* P 55; **verzopen wei:** *vəzōpən wē* K 358; **berm:** *berəm* P 54; **drift:** *dreft* P 55; **bol ven:** *bəl ven* L 381; **moelde:** *moelj* Q 203a.

2.2.3 DROGE PLEKKEN IN MOERAS

(N 27, 21a; R 3, 9)

[Hoger gelegen, droge plekken in een moerasge-
bied.]

bult: *bølt* K 317, L 211, 269b, 290a, 299, P 48, C 16; *bøljtj* L 289; *bølt* L 165; *bølt* L 270, 289; *bøljtj* L 321, 322a, Q 22; *bøljtj* L 288a, 318b; **hei bult:** Q 39; *hejbølt* L 265; *heəbølt* P 49; *hēəbølt* P 48; **poekel:** *pukəl* Q 111; **hei:** *hej* L 372, 430, C 98; **bultgrond:** L 269; **hoogte:** *hūxtə* K 358; *hejxtə* Q 72; *hextə* Q 72; *hext* L 360; **horst:** *hōrs* L 289b, 318b, 352, 360, 413, Q 3; *hōrst* L 312; *horst* K 361; *hōrst* L 265, 290; *hōrst* K 278, Q 3; *hōrst* L 332; *hōrs* L 269b, 331, 331b, 383; *hōst* L 51; *hōjst* K 318; *hōs* Q 71; *hus* Q 76; *us* Q 76; **heuvel:** *hēəvəl* Q 39; *hūvəl* L 420; **heuveltje** *əvəlkə* Q 7; **zandberg:** *zantberəx* Q 2; **zandbergje:** *zantberəxskə* K 358; **berg:** *berx* L 290; *berəx* Q 2b; **droge berg:** *drīgə berəx* Q 2; *drīg:* *berx* P 107a; **droge plak:** *dryxə plak* P 175; **eilandje:** *ēləntjə* L 371a; *elenkə* P 45; *ēlənsə* C 80; **zandkop:** *zāntkop* L 159a; *zanjtjəkop* L 322; **leemkop:** L 163, 163a; **kop:** *kop* L 299, 382, C 20; *kəp* (mv.) Q 97; **donk:** *doŋk* K 353, L 246, 295, 322, 327, 330, 332, 371a, 378, 383, 420; *dōŋk* L 266, 269a, 323, 326; *dōŋk* L 293; **vengat** *vəŋət* Q 7; **rabattin:** Q 28; **kleef:** *klef* L 209; **rug:** *røk* L 382; **beemd:** *bem* P 177; **knoebel** *knubəl* Q 111; **springbron:** *spreŋbūdn* Q 158.

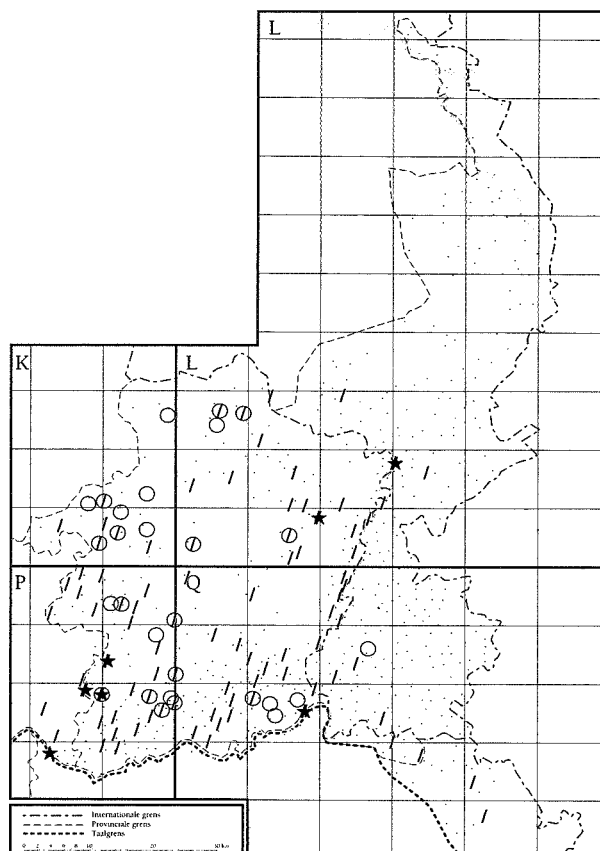

Afb. 10. Lage, natte plekken in moeras

Kaart 22 KUIL

/ kuil
 ○ kot
 ★ gat

2.2.4 LAGE, NATTE PLEKKEN IN MOERAS

(N 27, 21b)

[De lager gelegen delen in een moeras waarin steeds water staat.]

zomp: *zomp* L 265, 269, 269a, 269b, 270, 271, 290, 290a, 295, 299, 320a, 321a, 322, 322a, 330, 331, 331b, 332, 371a, 372, 372a, 382, 416, 420, 427, 430, 432, Q 9, 16, 35, 39, 97, 98, 111, 112a, 113, 117a; *zōmp* L 163, 163a, 165, 289, 318b, 321, 332, 383, 387, Q 11, 96c, 196; *zump* P 174, Q 30, 33; *zōmp* (mv.) Q 28; **zomplok:** *zomploak* Q 22; **del:** *dēl* K 318, L 352, P 175, 222, Q 2b, 12, 247a; *del* L 269b, Q 3, 97, 117a; *dēl* Q 79a; *del* L 331, 331b; *dōl* Q 72; **zonk:** *zonk* K 358, L 360, P 176; *zōnk* L 312, P 51, Q 3; *zunk* L 420; *zuōnk* P 177; *zon* K 318; *zōnk* L 318b, P 54, 107a; **slonk:** *slōnk* Q 158, 162; *slun* Q 71; **laagte:** *līxtə* K 358; **poel:** *pul* P 44, 49; *pūl* Q 77; *pōl* L 270, 382, Q 111; **poeltje:** *pulkə* L 352; *pōlkə* Q 158; **vengat:** *vengat* Q 80; *vengāt* L 265; *vengat* L 159a, P 48; **ven:** *ven* K 353, L 288b; *ven* K 278, L 320a; **moergat:** *mūrgat* L 211; **gat:** *gat* L 163, 163a; **waterkot:** *wātərkōt* K 361; **laag kot:**

liəx kōtə (mv.) K 317; **watergat:** *wātərgātə* (mv.) L 269; **holte:** *hōlt* L 312; **kleine holte:** *klēn hōlt* L 312; **kuil:** L 413; *kōl* P 48; *kūl* L 288b, 289, 289b; **wijer:** *wiijər* Q 111; **slond:** *slont* Q 111; **laak:** *lōk* Q 71; **kwacht:** *kwaxt* K 353; **zijp:** *zōp* (mv.) P 45; **vuilnis:** *vulnes* Q 98; **doodleger:** *duwətlēgər* Q 204a; **sleet:** *slēt* Q 170; **zouw:** *zōuw* Q 94b; *zow* Q 170; *zaw* Q 76; **gracht:** *grāx* Q 170; **kwel:** *kwel* Q 111; **kwaak:** *kwāk* P 46.

2.2.5 KUIL (kaart 22)

(L 29, 12a; L 1a-m; monogr.)

[Een kuil, gat in de grond.]

kuil: K 315, P 54, 56; *kōal* Q 2; *kōjəl* Q 2; *kōl* K 353, L 367, Q 2, 284; *kō.l* P 50; *kōjil* P 164, Q 93, 179; *kōl* P 44, 47, 50, Q 2; *kōl* L 372, P 45, 46; *kōal* P 177; *kōjil* Q 1, 172; *kōjəl* P 188; *kōl* L 352, Q 1; *kōl* Q 88, 161, 162; *kō.l* P 51; *kōal* K 353, P 171; *kōjəl* K 353; *kōjil* L 355, 360, P 55, 58, 121, 177, 188, Q 71, 72, 78, 88, 89, 95, 102, 166, 167; *kōjil* Q 95; *kol* P 193; *kōjil* Q 95; *kōjəl* Q 78; *kōl* P 186; *kūl* K 358, 360, L 313, 360, 366, 368, 370, 372, 377, 415, 417, 419, 420, Q 7, 8, 9, 10, 12,

196, 247, 248; *kuəl* L 360, 422; *kuil* L 414, 419, Q 10; *kulj* L 372; *kul* L 286, 289, 312, 313, 316, 360, Q 284; *kyl* L 416, 418, Q 259; *käl* P 115, 121, 171, 172, 176, 179, 183, 218, Q 168a; *kayl* P 120, 188, Q 3, 83, 86, 88, 89, 154, 156, 158, 168, 168a; *kaəl* P 176; *kaual* P 192, Q 240; *käil* K 357, 358b, P 180, 219; *käil* Q 179; *kejl* P 117; **kuiltje**: *kilkə* L 362; **kot**: *kot* K 278, 314, 315, 317, 318, 357, 358, L 313; *kot* K 315; *köt* K 359, L 312, 313, 314, 414, Q 156; *kōət* L 312; *kūt* P 53, 54, 119, 176, 187a, Q 2, 99, 168, 173, 175, 177; *kuət* P 54, 188, 192, Q 78; *ku.ət* Q 78; *kut* P 176; *kūt* L 416; **gat**: *gat* P 211; *gaət* P 176; *gāt* L 370, 415; *gāt* Q 179; *goət* P 172; *gōət* P 117; **put**: *pōt* K 316.

2.2.6 HEUVEL

(L 34, 22)

[Een kleine verhevenheid in het landschap.]

heuvel: *hōvəl* K 312, 313, 358, 360, P 45, 54, 58, 117, 120, 171, 193, Q 1, 9, 88; *ōvəl* Q 7, 9; *hōū.vəl* Q 156, 156a; *jōvəl* Q 179; *hōvəl* Q 12; *hōvəl* Q 10, 253; *hōjvəl* P 171, 218, Q 78, 96c; *hijvəl* L 317; *hijvəl* L 317, 360, 372, P 176; *hyvəl* Q 284; *hyvəl* P 119; *ijvəl* L 372, P 176; *jyvəl* Q 86; *hēvəl* L 355, Q 2; *hiəvəl* L 415, Q 3; *hīvəl* L 359, 364, 367, 368, Q 3; *hījvəl* L 415; **hugel**: *hijgəl* Q 284; **heuveltje**: *hōvəlkə* K 312, L 317, 352, Q 2; *hōvəlkə* K 314; *hivəlkə* L 358, 366; *hivəlkə* Q 89; *hiəvəlkə* L 360, 362; **berg**: *berx* K 278, 313, 314, 318, L 352, 353, 415, 420, 422, P 50, 52, 57, 115, 120, 174, 177, 197, 212, 214, 219, Q 71, 83, 156, 156a; *berəx* P 183, 197, Q 3; *bērəx* Q 91; *barx* Q 168, 168a; *bējrx* K 313; **bergje**: *berxskə* K 278, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 357, 358, 359, 360, 361, L 352, 355, 356, 358, 368, 371, 415, 420, P 45, 56, 114, 116, 121, 164, 171, 175, 176, 181, 186, 188, 192, 195, 211, Q 2, 71, 86, 158, 168, 168a, 178, 180; *berəxskə* P 177, Q 1, 2; *berxskən* K 313, 353, L 352; *bējrxskə* P 121; **kleine berg**: *klēnən berx* Q 2; *klēnən berx* K 278; **klein bergje**: *klē berxskə* P 171; **zandberg**: *zantberx* K 312; **terpje**: *terpkə* L 413; **tom**: *tum* P 164, 171; **hoop**: *hōp* Q 72; *hūp* P 218; **aardhoop**: *ijəthōp* Q 83; **zandhoop**: *zanthup* L 414; **hoopje**: *uəpskə* K 317; **horst**: *hōrt* Q 1; **krip**: *krip* Q 253.

2.2.7 GEGRAVEN WATERLOOP

(N 27, 24; AGV, m1; A 20, 1c; A 20, 1d; A 10, 21; A 2, 48; L 24, 27; L 1a-m; L 36, 4; LA1, 62; Lu 1, 5; R 14, 23j; S 11, 33; monogr.)

[In het algemeen is in dit lemma sprake van een gegraven waterloop als afscheiding of om overtollig water af te voeren of om te bewateren. In dialectenquêtes zijn er veel vragen gesteld naar de benamingen voor een sloot, graaf of gracht. In de antwoorden bleek veel overlap te zitten. Het gaat hier om waterlopen die verschillend van breedte kunnen zijn. Omdat de antwoorden hierover niet eenduidig waren, was het niet mogelijk

aan een begrip een vaste breedte toe te kennen. Algemeen kan men zeggen dat een gracht een bredere sloot is, een graaf een wat bredere, vaal droge sloot, en dat een goot, grub en zouw wa smallere waterlopen zijn. Het overeenkomstige bij alle waterlopen is dat ze gegraven zijn.]

sloot: *slōt* K 278, L 164, 296, 313, 362, 382, P 51 171, 183, Q 74, 78, 86, 95, 101; *slōt* L 331, 430 433, 434, 434a, Q 15, 20, 32a, 102; *slō.t* L 374 *slōwt* Q 156; *slōwat* L 286; *slōət* L 165; *slōət* Q 16 21; *slōət* L 378; *slōjt* L 210; *slōət* L 426; *zlōw* C 195; *slōts* L 385; *sloət* L 269, 271, 330, 375, 381 420, Q 14; *sloət* L 429a; *slōət* Q 21, 32; *slojt* C 83; *slōjt* L 429; *šloət* Q 19; *slojt* L 288, 289, 377 381, 427, Q 17; *šlojt* L 325, 376, Q 32a, 98, 102 *slow* Q 196; *slow* Q 191, 193, 195, 196, 197; *slōw* Q 196a; *slōt* L 330, Q 74; *slōt* L 330, 426, Q 101 113, 196; *slūōt* L 373; *slōjt* Q 78, 83, 101; *slōjv* Q 99, 192, 193a; *slōj* Q 200; *slut* L 269, 271 288a, 316, 316a, 354, 419, P 57, 121, 214, Q 95a 187; *slut* Q 104a, 193, 198; *slūjt* Q 75; *slūjt* I 271; *slūt* L 269, 271, 295, 314; *šlūt* L 296, Q 193 *slūāt* L 269, 286, 314, 372; *šlūj* Q 191; *sluat* L 245 246, 246a, 266, 269a, 271, 289, 312, 313, 320a 368, 378, 381b, Q 12, 96b; *slūjət* L 286; *slōt* I 176, 193, Q 77; *slōət* Q 3; *slōjt* Q 79a; *slōt* Q 157 162, 168, 173, 180, 183; *slōjt* Q 75; *slōjt* Q 2, 79 *slēt* Q 72; **slootje**: *slōjtə* L 288a; *slōjtə* L 378 *slōjtə* L 319; *slykə* L 286; *slōjtə* L 282; *slōtsə* C 155; *slējtə* Q 83; **watersloot**: *wātərslōjt* Q 100 **graaf**: *grāf* L 115, 159a, 164, 165, 191, 192, 192a 209, 209a, 210, 211, 213, 214, 214a, 215, 215a 216, 217, 244c, 245b, 246, 246a, 246b, 248, 249 250, 266, 267, 268, 269, 269a, 270, 271, 288 288a, 288b, 289, 289a, 290, 291, 292, 292a, 293 295, 296, 297, 298, 299, 300, 313, 318, 318b, 319 320, 320b, 321, 321a, 322, 323, 325, 326, 326* 327, 328, 329, 333, 360, 366, 370, 371a, 372, 373 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 381a 381b, 382, 383, 385, 386, 387, 419, 420, 422, 423 424, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 432a, 433, 424 424a, P 46, 50, 51, 164, 211, Q 2, 7, 8, 9, 10, 12 18, 20, 34, 38, 39, 96, 96a, 96b, 96c, 99, 99*, 101 102, 111, 113, 116, 117, 117b, 118, 119, 121, 196 201, 252; *grāv* L 360, Q 284; *jrāf* Q 121, 121e 211, 222, 251; *grāf* Q 278; *jrāf* Q 251, 259; *grōf* L 368, P 45, 176, Q 1, 10, 12, 89, 95, 102, 168, 187 194, 198, 200; *grōəf* P 192, Q 83; *grōf* P 179 *grōuf* P 188; *grōf* K 353, Q 93, 156, 253; *grōf* K 353; *grēf* P 55; **afwateringsgraaf**: *āfwātərəjnsgrā*, L 321; *āfwātərəjnsgrāf* L 269; **leigraaf**: L 159a *leigrāf* L 192, 381, 385; **graafje**: *grēfkə* L 320 381b, Q 201; *grēfkə* L 164, 266, 372; **vlootsgraaf**: *vlōtsgrāf* Q 19, 21, 27; **vlootgraaf**: *vlōtgrāf* Q 100; **vloot**: *vlōt* P 51, Q 33, 77; *vlot* P 218; *vlōt* K 357, L 431; *vlōjt* Q 162; *vlōt* Q 75; *vlēt* Q 83; **vliet**: K 353; **gracht**: *graxt* K 278, 314, 315, 316 318, 353, 357, 358, 358b, 359, 361, L 163, 164 209, 210, 211, 214, 214a, 216, 216a, 265, 269 293, 299, 312, 313, 314, 316, 316a, 317, 320, 322

323, 326, 329, 330, 352, 353, 355, 355a, 360, 360a, 362, 363, 364, 366, 367, 368, 369, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 432a, P 44, 45, 46, 47, 50, 51, 54, 57, 107a, 117, 118, 119, 121, 129, 164, 171, 176, 211, Q 3, 6, 21, 30, 32, 33, 36, 39, 71, 111*, 112a, 196, 197; *graxt* P 51; *grāxt* K 278, L 216, 281a, 314, P 52, 54, 58, Q 3, 5, 121; *grax* L 269, 271, 296, 299, 329, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 372, 378, 381a, 381b, 415, 416, 429, 429a, 430, 431, 432, P 57, 121, 176, 183, 197, 218, Q 2, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 22, 28, 32, 32a, 34, 35, 36, 83, 88, 95, 95a, 96a, 96b, 98, 99, 100, 101, 101a, 102, 103, 106, 110, 111, 112b, 113, 113a, 115, 117a, 118, 156, 187a, 192, 193, 193a, 195, 201, 203, 203b, 208, 241; *grāx* L 248, P 52, 119, 188, 193, 192, 196, 197, Q 71, 72, 74, 75, 77, 78, 79, 83, 86, 90, 117, 117a, 158, 159, 162, 168a, 170, 176a, 188, 243a; *grēx* Q 91, 170, 171; *grēx* Q 83; *grēx* Q 92; *grāt* Q 121, 202, 208; *grābt* Q 121b; *jrāt* Q 118a, 121, 121a, 121c, 211; *grēt* Q 175, 177, 178, 179; **vlootgracht:** P 51; *vlootxrxax* Q 80; *vluotgrāx* Q 72; *vluotxrxax* Q 76; **laatgracht:** *lētgraxt* P 44, 49; **loop:** *lōp* K 316; *lōap* L 266; *loap* L 315; *luap* L 352; *lūp* K 358; *lyap* L 245b; *lōip* L 297, 298, 322a, 323, 327, 371a; *lōip* L 298; *lūip* L 209; **afloop:** *āflup* K 360; **loopje:** *lōipkə* L 370; *lōapkə* L 266; **loper:** *lōpər* L 354; *līpər* L 355a; **lopertje:** *lōpərkə* L 353; **waterloop:** *wātərlōap* L 191; *wātərlōp* Q 117, 117a, 118, 192; *wātərlōip* L 433, Q 96b, 97, 111, 113a; *wātərlup* Q 195; *wasarlōf* Q 121; *waslōf* Q 222; **waterloopje:** *wātərlōipkə* L 372; **zouw:** *zōuw* K 357, 358, 359, 360, 361, L 286, 315, 352, 354, 355, 355a, 366, 414, P 46, 51, 57, 58, 118, 119, 195, 197, Q 1, 2, 5, 71, 74, 91, 92, 95, 95a, 111, 172, 178, 179; *zōuw* P 119, 197, Q 71; *zou* Q 78; *zoəw* L 418; *zauw* K 318, P 46, Q 1, 89; *zā* P 174; *zuw* L 316, 356, 366, Q 36; *zu* L 356, 360, 367, 416; *zyw* L 416; *zēiw* P 52, Q 93; *zēā* P 51; *zē* P 50; *zeiw* Q 172; **zouwtje:** *zuiķə* L 316a; *sukə* L 364; *zēiķə* Q 179; *zēiķə* Q 91; **zoeg:** *zūx* K 315; *zux* K 314; *zuq* L 364; *zāx* P 218; **zoegje:** *zāxskə* P 219; **goot:** *gōt* K 358; *goət* Q 157; *gut* Q 12; *gōt* Q 12, 172; *gōt* Q 15, 36, 101, 117, 117b, 178, 196, 208; *gōt* Q 21, 27, 33, 34, 101, 199, 203b; *gēt* L 246; **watergrub:** *wāatargrup* L 372; **grub:** *grōb* Q 20, 101; *grōp* Q 192; *gryp* K 358, Q 27; **voots:** *vōtš* Q 29, 33, 36; *vōitš* Q 28; *voitš* Q 32, 32a; *vōatš* Q 30, 34, 35, 39; *voitš* Q 30; *voatš* Q 22, 31; *voats* Q 35; *voatš* Q 32, 101; *vōš* Q 31; *vuutš* Q 35, 113; *vuatš* Q 39; **vootsje:** *vōtškə* Q 35; **hol:** *hōl* P 50, 57, Q 1; *hōl* Q 71, 78; *hōal* Q 156; *hōual* Q 78; **heul:** *hōl* P 54; *hōwal* P 54; *hul* L 367; *hēl* L 360, 366, 416, 417; *hēlj* L 362; *hel* L 418; *ēl* L 418; *hēl* L 368, 416; *healj* L 415; *ēl* L 368; **heulte:** *hōlt* L 312, 354, 414; *hōlt* L 286, 312, 313, 314, 352, 353, 413; *hōldjə* L 282; *hōljtj* L 317; *helt* L 355a, 356; *hēlat* L 368; *hēltš* L 360; *helt* L 355; *hēlt* L 355, 355a, 360; **zīp:** *zīp* L 289, 322, 362, Q 28, 33, 39, 100, 201, 202, 206; *sif* Q 121b; **wal:** *wal* L 289a,

313, 354, 356, 360, 371a, Q 79; *wāl* L 286, 314, 416, Q 95, 95a, 102; *wā.l* Q 12; **waterlaat:** L 289, 292; *wātərlōt* L 319, 320, 371a, 381b; *wātərlōut* L 292a; **waterlaatje:** *wātərlōtjə* L 319; **waterlosing:** L 289, 289b, 318b; *woatərlōsəŋ* L 286; **losing:** *lōsəŋ* L 289, 318, 360, 371a, 372a, Q 96c; **kanjel:** *kānjəl* L 368; **water:** *wātər* Q 201; **water-tje:** *wetərkə* Q 203; *wētərkə* Q 95; **wetering:** *wetərəŋ* L 163, 163a; **afwatering:** *āfwītərəŋ* L 362; **kuil:** *kōl* P 52; *kōul* L 358; *kōjl* Q 78; *kul* L 248; **sleupje:** *slōpjkə* L 319; **gelei:** *gələj* Q 99; **geleis:** *gələjs* L 329; **slenk:** *slenk* L 330; **reutel:** *rōtəl* P 46; **sluis:** *slās* P 218; **wijer:** *wejər* L 209a; *wejər* L 300; *wijər* L 434, Q 38, 201; *wījər* L 428; *wiər* L 374, Q 98, 201; *wīr* L 329; **wijert:** *wejərt* Q 11, 96a, 102; *wejərt* L 374, Q 102; *wijərt* L 292, 373, 374, Q 20, 96a; *wīrt* L 270, 432, Q 101a, 203a; *wērt* L 191; **grats:** *grats* L 246, 270; **gratsje:** *grətskə* L 246; **talud:** *taly* P 119, Q 203b; *tālī* Q 2; *təlyj* L 370; *təry* L 298; *tərylj* L 209, 298, 381; *təli* Q 92; *təli* Q 3; **taludgraaf:** *təryljgrāf* L 381; **rigole:** *regəl* P 55, Q 12; *rigəl* Q 200, 247, 247a; **griool:** *griōul* P 172; **vloeiër:** *vlōjər* P 197; **schans:** *sxans* K 359; **vest:** *vəst* K 318; *vəst* K 359; **geul:** *gōl* Q 39; *xōul* P 175; **aag:** *āx* Q 111, 113; **wijk:** *wik* L 265; **slond:** *šlonjtj* L 430; **rabat:** *rəbut* Q 7.

2.2.8 NATUURLIJKE WATERLOOP

(N 27, 25; N 27, 24; A 2, 48; A 10, 21; A 20, 1d; A 20, 1c; AGV, m1; L 24, 17; L 24, 27; L 33, 10; L 37, 15; R I, 23; S 33; monogr.)

[Natuurlijke, smal stromende waterloop.]

beek: *bēk* K 278, 314, 315, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 210, 244c, 250, 269a, 282, 286, 288a, 289a, 289b, 289*, 291, 296, 298, 312, 313, 316, 318b, 319, 320a, 321, 321a, 329, 352, 355, 360, 366, 367, 369, 370, 371, 372a, 377, 382, 413, 414, 420, 423, 429, P 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 58, 118, 120, 121, 172, 176, 177, 195, 211, 212, 214, 218, 219, Q 1, 2, 2b, 7, 8, 9, 10, 12, 18, 30, 71, 74, 78, 79a, 88, 95, 96a, 96c, 97, 99*, 112, 157, 159, 165, 175, 179, 243; *bē.k* Q 2, 196; *bēak* K 278, Q 39, 192; *bējk* P 48, Q 6, 83, 96c, 156; *bējak* Q 156; *bek* L 360, 372, P 176, Q 80; *bejak* Q 72; *bēk* L 159a, 163, 164, 165, 191, 192, 209, 214, 248, 269, 269a, 269b, 270, 289, 295, 296, 298, 299, 322, 322a, 329, 330, 331, 331b, 373, 377, 381b, 382, 383, 387, 427, 430, 431, 432, 432a, Q 9, 12, 14, 15, 16, 20, 22, 28, 98, 111, 117a; *bēak* L 249, Q 12; *bēak* L 381, 381b, Q 113; *bējk* P 48, 50, 107a, 108, 119, 171, 174, 175, 176, 177, 178, 185, 188, Q 78, 156; *bēk* P 192; *bēk* L 423; *bīk* L 416; *bēk* Q 247; *bek* L 314, P 176, 197; *bīek* Q 86, 90, 93, 162, 176a, 179; *bīek* Q 178; *bīek* Q 86, 177; *bīk* L 289, 356, 358, 359, 360, 363, 364, 368, 372, 416, 420, Q 5, 77, 83, 89, 241; *bītk* L 360; *bīak* L 289, 317, 358, 359, 360, 360a, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 372,

415, 416, 417, 418, 420, 421, 422, 423; **biak** L 289, 296, 360, 364, 368, 415, 422, Q 3, 5, 76, 86, 90, 158, 162; **biijk** Q 78; **biëk** L 289, 420, 421, Q 162, 170; **biëk** Q 158, 168a, 171; **beekje**: **bēkska** K 317, 359, L 318b, 329, 352, Q 95, 99*; **bējkska** Q 156; **bekska** L 210, 312; **bejakska** Q 72; **bekska** K 361, L 248, 381a; **bēkska** L 381b, 430; **bēakška** Q 119; **bē.nska** Q 253; **baak/bach**: **bāk** Q 39, 113, 202; **bāak** Q 201; **bak** Q 259, 284; **bāx** Q 204a, 208, 211; **bā.x** Q 253; **bachje**: **bexska** Q 204a; **afvoerbeek**: **āfvōrbēk** L 270; **afwateringsbeek**: **āfwātarensbēk** L 290a; **waterbeekje**: **wātərbēkska** L 332; **water**: **wātər** Q 158, 199; **wātər** L 331, 331b; **lopend water**: **lōpənt wātər** Q 117b; **watertje**: **wētərka** Q 247; **wētərka** Q 99*; **vliet**: **vlit** K 353; **vlēt** L 318, Q 117a; **vlet** Q 117a; **vloot**: **vlōt** P 51, Q 33; **loop**: **lōp** K 278; **lōap** L 216; **luap** L 312; **līj** L 289; **lōp** L 211, Q 196; **lōjp** L 290; **loopje**: **lōpkən** L 352; **loopgraaf**: **lōpgrāf** L 210; **loper**: **lōpər** L 355; **waterloop**: **wātərloup** L 269, Q 7; **wētərloep** Q 71; **wātərlyap** L 265; **wātərloep** Q 33, 35, 113, 197, 197a; **wātərloep** Q 97, 111; **waterloopje**: **wātərloepka** L 332; **bron**: **brōn** Q 76; **bōn** P 175; **sprong**: **sprōnk** L 265, 382; **sprōj** L 163, 163a; **šprōnk** L 430; **stroom**: **strōm** L 420, Q 162; **strōym** Q 9; **straym** Q 80; **struam** P 48; **strōm** L 360; **stroompje**: **štrōjmkə** Q 16; **rin**: **ren** Q 39; **fluit**: **flōit** Q 111; **geultje**: **gōlka** Q 96a; **wetering**: **wētəreŋ** L 289; **slond**: **šlonjtj** L 430; **slei**: **šlēj** Q 22; **ruis**: **rūš** Q 117a; **zījp**: **zīp** L 292, 382; **zouw**: **zōuw** Q 111; **zā** P 174; **waterlaat**:

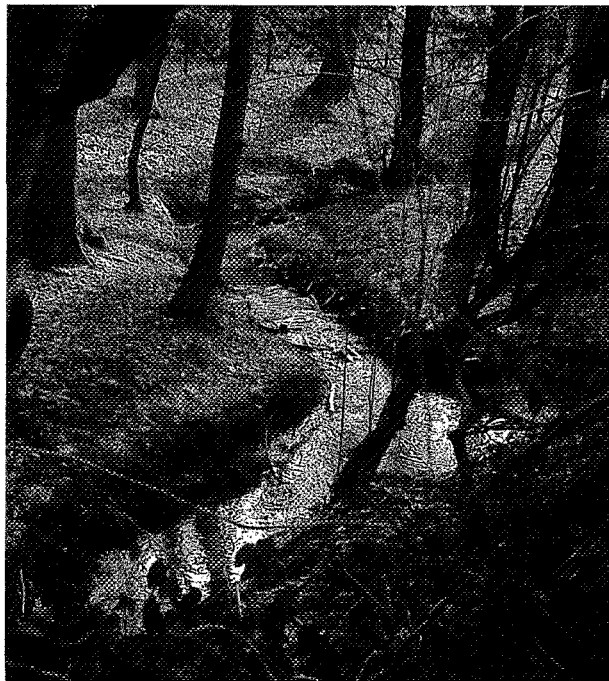
wātərlojt L 290; **walletje**: **welka** L 321; **gelei**: **gələ** Q 99; **drift**: **dreft** L 382; **zonk**: **zōnk** L 288b; **lumer**: **lōjmar** Q 38.

2.2.9 VIJVER (kaart 23)

(R 7, 18; S 40; A 20, 1e; L 8, 47; monogr.)

[Kleine, natuurlijke of (meest) gegraven, vaak omsloten waterplas. Vroeger groef men vaak vijvers om er vis in te houden. Tegenwoordig is de vijver vaak een deel van een park- of tuinaanleg.]

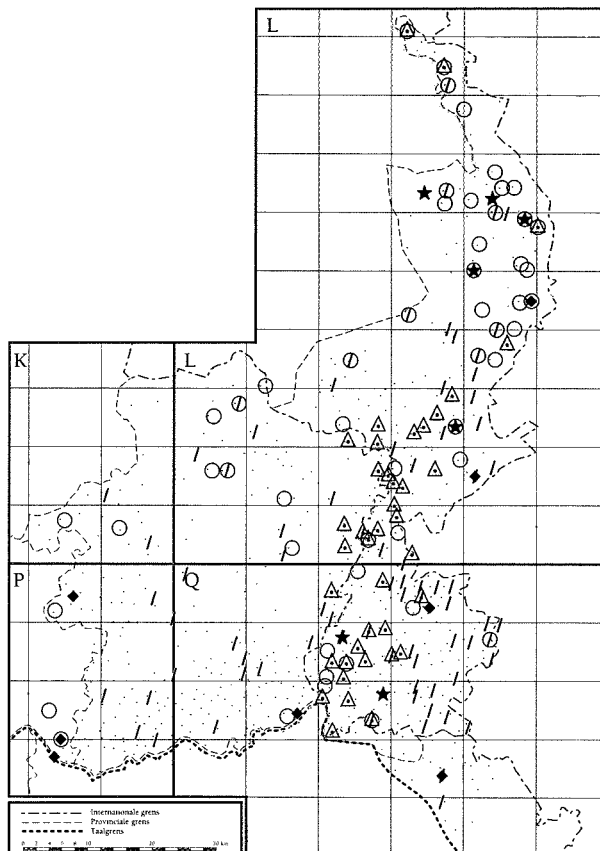
vijver: **vējvər** K 358, L 164, 210, 265, 313, 314, 354, 355, P 164, 171, Q 95, 96a, 178; **vējvər** L 115, 159a, 164; **vēəvər** P 47; **vēvər** K 353; **vīvər** L 165, 191, 210, 211, 213, 215, 215a, 216, 245b, 246, 247, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 271, 286, 288, 295, 296, 298, 299, 318, 329, 366, 378, 385, 418, 427, 433, Q 14, 95, 102, 119, 187, 196; **vivər** Q 14, 32; **wijer**: **wijər** L 291, 298, 300, 322a, 331, 333, 374, 377, 386, 387, 425, 429, Q 22, 27, 29, 30, 32a, 33, 35, 96, 101, 111, 111*, 196, 203, 208; **wīar** L 289, 316, 330, 368, 417, Q 21, 97, 201, 203; **wījər** L 295, Q 20, 33; **wīr** L 290, Q 278; **wīər** L 416; **wejər** L 210, 246a, 288, Q 12, 113, 116, 119, 202, 207, 253; **wējər** Q 10, 118, 204a; **wēar** P 186; **wē.ar** K 315; **wēr** Q 2; **wējər** K 360, L 245b, 265, 313, 353, 355, P 57, 188, 197, Q 1, 35, 72, 77, 78, 88, 113, 117a, 121, 202, 208, 222, 253; **wēar** P 197, Q 78; **wējər** Q 116, 117b; **wēr** P 176; **wēər** L 165, 288, Q 167; **wajər** Q 83.

Afb. 11. Natuurlijke waterloop

Kaart 23 VIJVER

- / wijer
- vijver
- △ wijert
- ◆ poel
- ★ kuil

89; **wijert:** *wijart* L 320, 321, 323, 325, 327, 371, 381, 420, 425, 426, 427, 431, 434a, Q 98, 99, 101, 103, 196; *wiart* L 297, 328, 379, 380, 382, 432, Q 16, 97; *wijart* L 328, Q 33, 103, 110; *wiart* L 319, 427; *wejart* L 115, Q 9; *wejart* L 164, 250, 422, Q 102, 104a, 105, 188, 193, 198; **poel:** *pul* P 48, 171, Q 179; *pōl* L 271, P 211, Q 38, 253; *pouyl* L 387; **kuil:** *kul* L 209, 247, Q 192; *kūl* L 217, 266, 329, Q 96; **kolk:** *kōlk* L 215.

425, 426, 427, 430, 431, 432, 434a, Q 14, 16, 21, 22, 30, 32a, 33, 35, 95, 96, 96a, 97, 98, 99, 101, 102, 103, 104a, 102, 110, 111, 113, 116, 117b, 118, 187, 196, 198, 201, 202, 203, 204a, 207, 208, 252; *pōl* Q 113, 196; *poal* L 290, 328; *poal* Q 2; *pouyl* L 429, 430, 434, Q 20, 27, 29, 32; **kuil:** *kul* L 209, 211, 216, Q 103; **bats:** *bats* Q 196, 196a.

2.2.10 POEL

(N 27, 24; S 28; A 20, 1; A 2, 48; monogr.)

[Klein ondiep, stilstaand water, veelal als troebel of smerig gedacht. Een poel heeft dan ook meestal een meer ongunstige betekenis dan een vijver.]

poel: *pul* L 210, 249, P 176; *puy.l* Q 284; *pūl* K 353, 357, 358b, L 164, 165, 191, 209, 213, 215, 215a, 216, 217, 246a, P 44, 45, 46, 47, 50, 197; *pū.l* P 51, Q 156; *pōl* L 245, 246, 248, 250, 266, 267, 268, 269, 288, 289, 291, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 320, 321, 323, 325, 327, 328, 329, 330, 331, 333, 374, 377, 378, 379, 380, 382, 385, 387,

2.2.11 BRON (kaart 24)

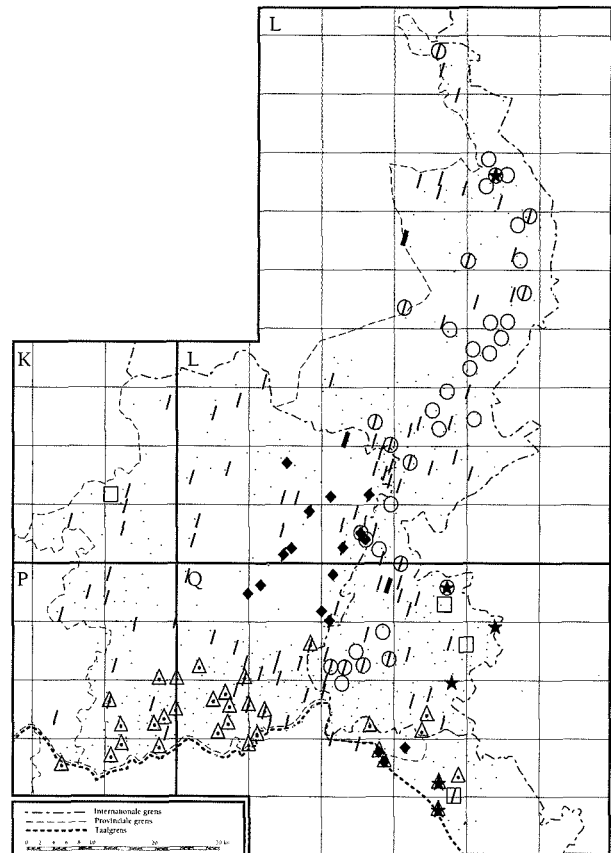
(S 5; L 1a-m; L 22, 26; N 5A(I), 40c add.; monogr.)

[Natuurlijke opening in de grond waar water uit opwelt.]

bron: *brōn* K 278, 316, 353, 358, L 286, 289, 313, 314, 352, 366, 367, 413, 414, 417, P 46, 47, 52, 58, 117, 164, 176, 195, Q 1, 2, 11, 12, 20, 71, 72, 77, 83, 86, 90, 91, 93, 95, 102, 155, 168, 172, 173, 177, 178, 200; *brōyn* L 319; *bron* L 164, 165, 191, 209, 210, 211, 215, 216, 246a, 249, 250, 265, 267, 289, 290, 320, 321, 327, 328, 329, 331, 355, 374, 377, 381, 382, 387, 419, 425, 426, P 51, 176, Q 16, 20, 22, 32, 32a, 33, 71, 89, 96a, 97, 101, 103, 104a, 111, 187, 198, 202, 203, 208; *brōn* L 313,

Kaart 24 BRON

- / bron
- sprong
- △ born
- ◆ spring
- ★ kwel
- put
- / wel

420, Q 12; *bron* L 355; *brojn* P 176; *brōn* L 266, 271, 385, P 176, Q 88; *brun* L 269, 370, 372, 378, 379, 380, 415, 416, 419, 420, 422, 430; *bruyn* L 371; *brōn* K 318, Q 11; *brōn* L 372; *bryn* K 318; *brān* P 188; *brōnā* Q 259; *brōnā* Q 113; **born:** *bōyn* Q 204a; *bōa.n* Q 247, 247a; *bjōn* P 193; *biōn* Q 77; *bōra* Q 284; *bō.ra* Q 284; *bō.an* Q 253; *bon* P 211, Q 78, 196; *boān* Q 74, 88, 155a, 158, 207, 278; *boyn* Q 74; *bojn* Q 162; *biōjn* Q 183; *buon* Q 77; *buōjn* Q 180; *biōn* Q 173; *bōn* P 176, 183, 218, Q 88, 255; *bō.n* P 179; *bōān* P 192, Q 78; *bō.an* P 121; *buōn* Q 168; *bō.ra* Q 284; *buoan* Q 196; *boāra* Q 284; *būn* Q 156; *bū.n* Q 156; *bun* P 121; *buān* Q 77, 154; *buān* Q 167; *buōn* P 197; **born-tje:** *bōrantjā* Q 284; **sprong:** *sprōy* L 266; *sprōy* L 164, 213, 215, 215a, 217, 248; *šprōy* Q 103; *sprōy* L 250, 265, 268, 271, 295, 297, 298, 299, 323, 325, 374, 377, 431, Q 98, 102; *šprōy* L 291, 296, 300, 320, 330, 333, 425, 427, 429, Q 20, 30, 99, 101, 104a, 105; **spring:** *sprey* L 368, 372, 417, 422, Q 4; *šprey* L 425, 427; *spre.yk* Q 10; *sprejnk* Q 4; *sprēy* Q 209; *šprē.yk* Q 247, 247a; *sprey* L 360, 415, 418, Q 3, 7, 10; *sprejnk* Q 12; *sprey* Q 12; **springwater:** *spreykwātar* L 355;

put: *pōt* Q 118; *pōt* Q 35; *pōts* Q 259; *pyt* K 315; **putje:** *pōtjā* Q 35; **sprongput:** *sprōykpōt* L 315; **springput:** *spreykpōt* L 416; **ader:** *ōr* Q 27, 29, 105, 110, 118; **kwel:** *kwel* L 215, Q 30, 116, 117b, 253, 278; **kwelm:** *kwelm* Q 27, 111; **wel:** *wel* L 244b, 319, Q 21.

2.2.12 DIJK

(N 27, 24; L 33, 34)

[Opgehoopte aarde.]

dijk: *dēyk* K 278, 314, 316, 318, 353, 357, 358, L 355, 414, P 46, 56, 57, 58, 116, 121, 176, 192, 197, Q 2, 3, 83; *dēyāk* P 171; *dēyik* K 317; *dēk* K 315, 353, 357, L 414, P 46, 222, Q 1, 74; *dē.k* P 50, 51; *dēāk* P 47; *dēak* P 121, 185; *dēk* Q 2; *dēk* Q 1; *dēk* K 359, P 197, Q 78, 89, 90, 93; *dē.k* K 358b, L 413, Q 156; *dēak* P 51; *dēak* K 357, P 176; *dīk* L 289, 312, 313, 316, 317, 358, 359, 366, 368, 369, 371, 372, 416, 421, Q 8, 9, 10, 12, 95, 172, 192, 199, 284; *dīāk* L 415; *dik* L 286; *diāk* L 282, 286, 313, 316, 368, 372; *diēk* Q 88; *dāyāk* P 195; *dāyik* P 45; **dam:** *damp* P 171, Q 1; **val:** *vāl* Q 1; **talud:** *teli* Q 86; **kant:** *kant* K 357.

3. ONTGINNEN EN NIET-SEIZOENGEBONDEN ARBEID

3.1 HEIZODE LOS- EN STUKPLOEGEN

(N 27, 16)

doorploegen: L 420; **omploegen:** *omplōgā* L 321; **heiploegen:** *heiplōgā* L 360, Q 12; *hēiplōgā* L 371a; **ris ploegen:** *res plōgā* L 320a, 382; **graven uitploegen:** *grēfuuytplōgā* L 420; **de hei breken:** *dā hēi brēkā* L 270; **heibreken:** *hēibrēkā* L 383; **stukbreken:** *stōkbrēkā* L 312; **breken:** *brēkā* L 332, 387; **scheuren:** *sxōrā* K 318, L 211, P 46; *sxōran* L 312; *šōrā* L 322a, 330; *sōrā* Q 79a; **ontginnen:** L 332; *ontgenā* L 271; **akkeren:** *akara* Q 71, 72, 162; **kapotsnijden:** *kapotsnēja* L 163, 163a; *kəpotsnijā* L 360; *kapotsnija* L 290; **snijden:** *snija* L 371a; **snijden met de snijwel:** *snejā metā snejwel* L 265; **messenwellen:** *mesəwela* L 289; **bewerken met de messenwel:** *bəwērka met da mesəwel* L 289b; **eggen:** *ēgā* P 48, 49; **kettingeggen:** *ketenēgā* P 45; **schijfeggen:** *sxiēgā* L 290a; **bouwen:** *bōwā* L 295; **dreegbouwen:** *dreigbōwā* L 269; **ombouwen:** *ombōwā* L 269b; **hei omdoen:** *hē ɛmduyn* Q 2b; **russen:** *rōsā* P 48, 49, 54, 107a; *rysā* P 44; **ris-sen steken:** *resā štēkā* Q 28; **doorsteken:** *dōrstēkā* L 331; **stroppen:** *stropā* P 174, 177; **kleinmaken:** *kleijnmākā* Q 9; **kortmaken:** *kortmākā* L 165; **schaven:** *šāvā* L 322; **frezen:** *frēzā* K 361, P 176; *frēzan* K 358; **omschellen:** *ɔmsxēlā* K 358; **hei omblekken:** *hēi omblēkā* L 360; **belken:** Q 39; *belkā* L 432; **schulpen:** *sxōlāpā* P 175; **villen:** *velā* Q 111; **afrijden:** *afrējā* P 51.

3.2 EGALISEREN

(N 27, 11)

[De grond met de schop egaliseren, al spittend gelijkmaken.]

gelijkmaken: *gəleijkmākā* L 372, 420; *gəleijkmaakā* P 178; *gəleijkmauykā* P 174; *gəleijkmōkā* Q 3; *gəleijkmākā* P 177; *gəleijkmōkā* P 222; *gəlikmākā* L 289, 290, 295, 299, 312, 318b, 321a, 331, 371a, 432, Q 20, 33, 39, 111, 112a, 113, 204a; *gəliək-mākā* L 269b; *gəlikmākā* L 269; *glikmākā* L 163, 163a, 165, 269; *gəlikmōkā* Q 94b; *gəlikmōkā* Q 194; *xəlikmēkā* Q 247; *jəlixmāxən* Q 211; *gələijkmōkā* Q 180; *gəlēkmākā* P 45; *gəleijkmākā* K 361; **rechtmaken:** *rəxtmākā* L 289; **gaafmaken:** *gəafmākā* L 211; **kleinmaken:** *kleijnmākā* Q 11; *klejmākā* Q 197, 197a; **effenmaken:** *ɛfəmākā* Q 96c; **vaardigmaken:** *vīarəxmōkā* Q 76; **gelijksteken:** *gəlikstēkā* L 360; *gəleijkstēkā* Q 72; **afsteken:** *āfstēkā* L 371a; **opsteken:** *ɔpstēkā* Q 12; **slechten:** K 353; *słextā* K 318, L 382; *šłextā* L 270, 330, 332, Q 30; *šłextā* L 312; *słixtā* K 358, P 107a; **gelijk-slechten:** *gəlikšłextā* L 322; *gəliksləxtā* L 269a;

gəleikslixtā K 358; **uitgelijken:** *ūtgalikā* Q 204a; **gelijkschoffelen:** *gəleiksxɔfəlā* K 317; **gelijkspaden:** *gəlikspājā* L 360; *gəleikspājā* K 278; **gelijkschoppen:** *gəlikšɔpā* Q 22; **spaden:** *spājā* L 271, 372a; *spājən* L 362; **omspaden:** *omspājā* L 318b; *ɔmspājən* L 159a; **schoepen:** *šupā* Q 158; **gelijkgraven:** *gəleijkgrāvā* P 55; *gəlēkxrāvā* P 51, Q 2b; *gəlikgrāvā* L 427; **graven:** *grāvā* L 430, Q 28, 111, 192; *grōvā* P 176, Q 79a, 94b, 156, 170, 193; *xrōvā* P 175; **omgraven:** *ɔmgrāvā* P 46, 48; *ɔmgrāvā* P 44, 49; *omgrāvā* L 331, 331b, Q 98; *ɔmgrōvā* Q 77; **gelijkomdoen:** *gəlikomdōn* L 430; **omdoen:** *omdōn* Q 98; *ɔmdōn* L 289; *ɔmdōyn* P 46; *ɔmdūwā* Q 204a; **de grond omdoen:** *dā grōnt ɔmdun* Q 7; **regelen:** L 290a; **regaliseren:** L 290a; **fatseneren:** *fatsənērā* L 321, Q 111; **omzetten:** *omzētā* L 320a; *ɔmzētā* Q 99*; *ɔmzētā* Q 198b; **nivelleren:** *nivaliārā* Q 80; **planeren:** *planērā* L 427, Q 39, 117a; **effenen:** *ɛfənā* P 108; **pletten:** *pletā* Q 35; **verzaten:** *vərzūtā* Q 71.

3.3 BREKEN VAN LEEM- OF KOFFIEBANKEN

(N 27, 13a; N 27, 13b)

[Het breken van leembanken of de donkerbruine, harde laag in zandige grond, de koffiebanc genaamd. Dit deed men met een schop, een hak of een bepaald soort ploeg.]

breken: L 420; *brēkā* K 317, L 211, P 175, Q 96c; *brēkā* L 265, 269b, 289, 289b, 290, 318b, 320a, 321a, 322, 332, Q 111; *brēkā* Q 11; *brēʔā* K 353; *brīkā* L 372; *brīakā* Q 71; **(de) korst breken:** *kōrst brēkā* L 352, Q 3; *kōš brēkā* Q 22; *kuš brēkā* Q 35; *kōs brēkā* Q 72; *kōrs brējka* K 361; *kōs brējka* Q 204a; *dā kōst brēkā* P 45, 46; *kōrst brēkən* K 358; *kōz brīakā* Q 2b; **de bank breken:** *dā bank brēkā* L 432; **fijnbreken:** *fjēnbrēakā* P 51; **losbreken:** *losbrēkā* L 163, 163a; **doorbreken:** *dūrbrēkā* L 420; **(de) grond breken:** *dā grōnt brēkā* P 176; *grōnt brēkā* Q 180; *grōnt brēkā* L 312; **onderste voor breken:** *ɔndərstā vōr brēkā* K 318; **kweerten breken:** *kwērtā brēkā* L 331; **(de) onderlaag breken:** *ɔnərlōx brēakā* Q 39; *dā ɔnərlōx brēkā* L 290a; **de speellaag breken:** *dā špēilōx brēkā* L 332; **ontbreken:** *ontbrējka* P 222; **ondergronden:** *ɔndərgrōndā* L 271; *ɔnərgrōndā* L 269, 269a; *uɔnərgrōndā* L 372; *ɔnərgrōnjā* L 318b, 382; *ɔnərgrōnjā* L 430; *ɔnərgrōnjā* L 321; **ondergrond losmaken:** *ɔndərgrōnt losmākā* Q 99*; **losmaken:** *lōsmōkā* Q 194; **diepspaden:** *dēpspājā* L 269, 270; **diepspitten:** *dēpspētā* L 372; **diep omzetten:** *dēp omzētā* Q 97; **uitkappen:** *ɔtkapā* K 318; **graven:** *grōvā* Q 80; *grōyvā* Q 158; **omgooien:** *emgujā* Q 3; **russen:** *rōsā* K 358; **frezen:** *frēzā* K 358; **ploegen:** *plugā* K 317; **wroelen:** *vrylā* P 55; **omwerken:** *ɔmwerkā* L 269; **leem schieten:** *lēm šitā* Q 77; **onderholen:** *ɔnərhōlā* Q 39; **klotten:**

klotæ P 44; **beulen:** *bølæn* P 107a; **riolen:** *riölæ* L 382, 383; *trijölæ* L 331, 331b; **rijbalken:** *rāabalakæ* P 178.

3.4 ONTGINNEN

(N 27, 5; N 11a, 112; monogr.)

[Het in cultuur brengen van woeste grond.]

ontginnen: *ontgenæ* K 353, L 159a, 269a, 270, 289b, 295, 299, 321, 322, 332, 377, Q 35, 39, 96c, 111; *ōntgenæ* Q 99*; *ontgenæ* L 271; *ontgenæn* K 278; *ontginæ* Q 158; *ontgōnæ* P 50; **breken:** *brēkæ* Q 3, 99*; *brēakæ* P 48; *brēakæ* Q 39; *brēikæ* Q 79a; *bre.akæ* P 50; *brēkæ* L 289, 330, 332, 352, 377, 382, 383, 387, 427, 430, 432, P 176, Q 3, 9, 14, 20, 22, 39, 77, 94b, 98, 170, 193; *brēakæ* Q 198; *brēakæ* P 49, Q 76, 97; *brēikæ* P 50; *brēxæ* Q 121c; **afbreken:** *ofbrēkæ* Q 72; **opbreken:** *obrēkæ* P 51; *opbrekæ* P 54; **goed maken:** *gōt mākæ* L 290, 290a, 318b, 360, 372a, 416, 420; *got mākæ* L 371a; **grond goed maken:** *gront gōt mākæ* L 362; **bewerken:** P 108; *bawerka* K 318; *bawerakæ* K 258, P 174, Q 71; *bawērakæ* Q 2b; *bawerkan* L 371a; *bawerakan* L 312; *bawerka* K 353; *bawērakæ* L 312; **omdoen:** *ōmdū* L 265; *ōmdōn* L 269, 288a, Q 12; *omdōn* L 430; **omzetten:** *omzētæ* L 320a; *omzētæ* Q 111; *omzētæ* K 361, L 165, Q 11; **slechten:** *slextæ* L 269; *slextæ* L 322a, 331, 331b, 332, Q 97; **labeuren:** Q 20; *labōran* K 358; *labōræ* P 51; **uitrotten:** *ūtrōtæ* Q 111, 204a; *utrōtæ* Q 247, 247a; **omrotten:** *ōmrotæ* Q 117a; **in (de) winning brengen:** L 420; *en wenej breŋæ* L 289, 321a, Q 104a; *en dæ wenej breŋæ* L 318b; *en dær wenej breŋæn* L 288a; **gaan winnen:** *gwan wenæ* P 48; **akkeren:** *akæræ* L 382; **diep omakkeren:** *dip ōmakæræ* P 175; **de grond scheuren:** *dæ grōnt sxōjiræ* Q 94b; **scheuren:** P 45; *sxōræ* P 44, 48, 49, Q 156; **rus scheuren:** *rōs sxēæræ* P 55; **vruchtbaar maken:** *vrōuxbær mōkæ* Q 80; *vrōgbar mākæ* Q 7; **aanmaken:** *anmākæ* L 211; **ommaken:** *ōmmākæ* L 269; **omhakken:** *ōmhakæn* P 107a; **opvaren:** *opvūqræ* Q 162; **stropen:** *strōpær* Q 39; *strōjpan* Q 39; **belken:** *bēlakæ* Q 162; **omploegen:** *ōmplūgæ* Q 204a; **ploegen:** *plōgæ* Q 28; **ondergronden:** *onjargronjæ* L 291; **in gebruik nemen:** *en gabrūæk nēmæ* L 269b; *en gæbrūk nēmæ* L 289; **cultiveren:** *kōltivīræ* L 163, 163a; **wilde grond bouwen:** *weldæ grōnt bōuæ* L 209; **diepe voor omrijden:** *dipæ vōur ōmrējæ* P 175; **pelen:** *pialæ* L 382; **draineren:** *drēnīræ* P 222.

3.5 STUK ONONTGONNEN GROND

(N 27, 4a; N 11, 6; N 11A, 112; ALE 254)

[Een stuk woeste grond, nog niet ontgonnen hei, veen of moeras.]

wilde grond: *weldæ grōnt* L 209; *welæ gront* Q 39, 111; *weldæ grōnt* Q 7; *weljæ gronjtj* L 322;

weldjæ grōnjtj L 320a; *welæ gronk* L 295; **wild stuk:** *weljtj stōk* L 290a; **wildernis:** L 288a, Q 111; *weldarnes* K 318; *wildarnis* K 358, Q 79a; *weljærnes* L 332; **stuk wildernis:** *stōk weljærnes* L 321; **stuk wilde grond:** *stōk wēldæ grōnt* L 165; *stōk welæ grō.nt* Q 196; **wild ding:** *weljtj denk* L 318b; **woeste grond:** *wustæ gront* L 271 289b; *wustæ gronjtj* L 332; *wōjstæ gronjtj* L 430; *wuštæ grōnjtj* Q 28; *wustæ grōnk* L 269b; *wustæ grōnt* Q 7; **stuk woeste grond:** *stōk wustæ grōnt* L 217, 245b; *stōk wōstæ gro.nk* L 290, 291; **woest stuk:** *wōst stōk* L 290a; **rauwe grond:** *ruwæ gronjtj* Q 33; **rauw ding:** *ruw denk* L 318b; **braak:** *brōk* L 371a, Q 12; *brauk* P 174; *brōuk* Q 158; *brēk* P 44, 49; **braakgrond:** L 420; *brāk-gront* L 352, P 48; *brākgrōnt* L 312; *brakgrōnt* F 54; *brākgrōnt* L 163, 163a; *brakgrōnt* L 312; *brōkgrōnt* Q 193; *brōakgrōnt* Q 156; *brōkxront* L 175; *bruakgront* Q 76; **braakland:** *brākklant* P 48; *braklant* K 358; *brāklanjtj* Q 20; *brōklant* Q 98; *brōkklanjtj* L 330; *brōklant* Q 77; **braakliggende grond:** *brōklegandæ gront* Q 39; **braakveld:** *brōkfēlt* K 317; **schandlapje:** *šantjlepka* L 324; **onontgonnen grond:** *ununtgunæ gront* L 420; **peelveld:** *pelvelt* L 265; **ven:** *ven* Q 71, 96c, 162; *ven* L 290, P 108; *fen* P 108; **hei:** *hej* K 278, L 270, 288a, 289, 290, 321a, 322a, 416, Q 104a; *hēj* L 265, 312, 371a; **heigrond:** *hejgrōnt* L 159a, Q99*; *hejgrōnt* P 50; *hēj.gront* P 45; **stuk hei:** *stōk hej* L 211; *stōk hej* L 269; **heiland:** Q 99*; **perceel hei:** *persial hej* L 289; **op de los:** *op tæ los* Q 9; **bosgrond:** *bosgrōnt* L 289; **gang:** *gaŋ* P 222; **struweel:** *strywel* Q 3; *strywel* L 331; *strāvēl* Q 72; *strāvēl* K 361; *strāvaj* Q 2b; **broek:** L 377; *brūk* Q 80; *bruæk* P 51; *brōk* L 290, 322a, 371a, 432; *brōak* P 51; *bro.k* P 50; **broekdeel:** *brōkdejl* L 318b; **broekgrond:** *brōkxront* Q 3; **broekland:** *brūoklānt* Q 170; **zomp:** *zomp* L 269, 270, 430, Q 35; **moer:** *mōr* L 322a; **stuk moer:** L 211; **meers:** *miās* Q 180; **dries:** *drēš* Q 204a, 247a; *dreš* Q 247; **stuk dries:** *stōk drēš* Q 22; **band:** *bēnet* Q 197, 197a; **vuile band:** *vulæ benæt* Q 204a; **beemd:** *bem* P 107a, 176.

3.6 BOS

(N 27, 4a; RND 82; L 1a-m; L 22, 7; Vld.; monogr.)

[Een met opgaande bomen beplante uitgestrekte grond hetzij in natuurstaat of aangelegd.]

bos: *bōs* K 278, 278a, 314, 315, 316, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 286, 288, 288a, 289, 292, 293, 294, 297, 298, 300, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 324, 329, 331, 352, 354, 355, 355a, 356, 360, 362, 364, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 371a, 372, 413, 414, 415, 416, 417, 419, 421, 422, 423, P 44, 45, 46, 47, 48, 50, 55, 57, 58, 113, 115, 117, 118, 172, 174, 175, 176, 179, 183, 188, 192, 211, 212, 214, Q 1, 2, 3, 5, 7, 9, 11, 12, 77, 86, 88, 95, 163, 168a, 175,

Afb. 12. Bos

177, 178, 179, 180, 183, 188, 193, 198; *bḡas* P 195; *bḡ.s* L 286, 312, 313; *bḡš* K 317a, 357, L 312, 352, 353, 364, 374, 377, 381, 387, 420, 425, P 107a, Q 14, 15, 19, 21, 98, 99, 101, 102; *bḡž* L 428; *bḡs* P 193, 197, Q 1; *bḡ.s* L 414, Q 105; *bos* K 278, 315, 317, 353, 357, 358b, L 115, 163, 164, 165, 192, 192a, 209, 210, 213, 214, 214a, 215, 215a, 216, 217, 244c, 245, 246, 246a, 246b, 247, 249, 250, 265, 265c, 266, 267, 268, 271, 281a, 286, 289, 329, 385, 416, 418, 419, 423, P 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 57, 58, 117, 164, 176, 178, 181, 182, 184, 218, 219, 227, Q 2, 3, 4, 8, 10, 11, 71, 72, 83, 86, 88, 89, 90, 91, 93, 162, 167, 168, 171, 172, 173, 177, 179, 180, 181, 183, 188, 284; *bo.s* K 358, Q 241; *boz* L 360; *boš* L 417, 420, Q 12, 19, 20, 33, 34, 82, 99, 102, 284; *bo.š* Q 284; *boi.š* P 119; *bōs* L 314, 382, P 52, 121, 193, 197, Q 2; *bō.s* K 278, P 52, 119, 120, 177, 188, 195, 222, 223, Q 156, 161, 166, 240; *bō.š* Q 284; *bōys* Q 78; *bō.yš* Q 263; *bus* L 325, 376; *bu.s* L 382; *buš* L 375, 386, 434, Q 20, 32, 36, 38, 39; *bu.š* Q 208; *byš* Q 30, 35; *bḡs* Q 154, 155a; *bḡš* Q 103, 111, 112, 113, 116, 117, 117a, 118, 121, 192, 200, 201, 205, 208b, 211, 222, 278; *bḡ.as* L 282, 291; *bḡus* Q 79; *bḡ.š* Q 116, 119, 121, 196, 204, 211, 222; *bḡ.iš* Q 278; *bḡs* Q 71, 155; *bḡ.s* Q 154, 156; *bḡas* Q 78; *bḡus* Q 78;

bḡ.us Q 75; *bḡš* P 121, Q 158, 208, 209, 278; *bḡ.š* Q 199, 203, 247a, 249, 251, 253, 254, 259, 260, 278, 279; *bḡ.yš* Q 121, 255; *bḡi.š* Q 208; *bḡs* L 269, 270, Q 77; *bḡis* Q 74, 75; *bḡš* P 121, Q 111, 196a, 259; *bḡs* Q 71, 75; *bḡ.us* Q 74; *bḡ.š* Q 251, 255; *bes* Q 72; **bosje**: *bḡskā* L 165, P 47; *bḡškā* L 382; *bḡskā* L 299, 317, 326, Q 95, 198; *bḡška* Q 21, 99, 111, 201; *biaskan* L 360; **wald**: *walt* L 159a, 163; **bosgrond**: *bušjront* Q 208b; **hout**: *hḡ.ut* L 432; *hā.t* K 359.

3.7 ROOIEN

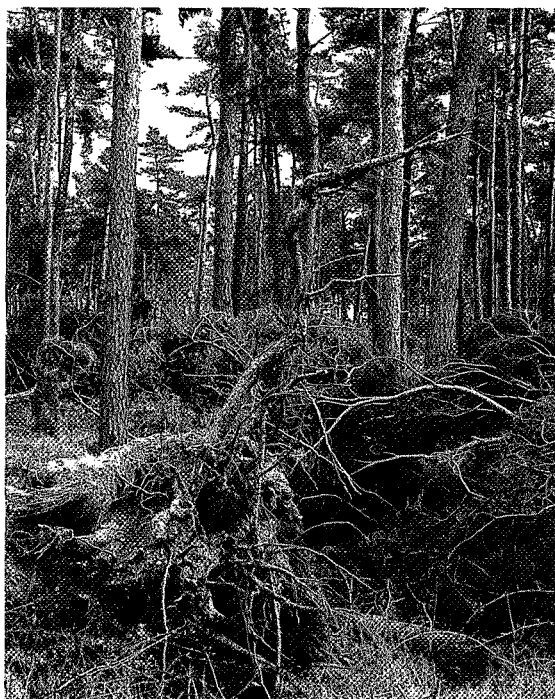
(N 27, 6; N 27, 8b; R 3, 1; monogr.)

[Een stuk grond ontdoen van bomen, boomstronken, wortels en struikgewas. Een object als *struiken*, *stronken*, *bomen*, *puisten* is niet gedocumenteerd.]

rooien: K 353, L 271, 330, 331, Q 14, 20, 104a, 192; *rōja* L 267, 269, 288, 289, 290a, 295, 318b, 322, 332, 376, 377, 382, P 51, Q 94b, 97, 98, 99*, 162, 193, 194, 196; *rūja* L 318c, 372; *ruja* P 222, Q 3; *rōja* L 164, Q 33; **uitrooien**: *utrōja* L 269a, Q 9; *uutrōja* L 420; *ytrōja* L 163, 163a; *utroja* Q 7; *ūtrūja* L 249, 271, 292, 295, 320; *ytrōja* L 247; *ytrōja* L 163, 163a; **uitdoen**: *ytdun* L 115; *ytdūn* L 163, 214; *ydūn* L 210; *ḡtdūn* L

159a; *øtjū* L 265; *ødūn* K 358; *utduən* Q 117; *ūtdū* Q 39; *udū* Q 35; *ytdun* L 159a; *ytduən* L 165; *ūdōn* L 269, 289b, 290, 293, 297, 318b, 321, 322, 322a, 324, 326, 330, 331, 331b, 332, 374, 375, 384; *ītdōn* L 288a, 289; *ūdōn* L 371a; *atdquən* P 46; *ūdōnə* L 378, 382; **omdoen:** *omdōn* L 379, 380; *ōmdōn* L 294; *ømdōn* L 269; **afdoen:** *afduən* K 318; **ontginnen:** *ontgenə* L 209, 300, 371a; *ōntgenə* L 269b; *ontxənə* K 361; *qntxənə* Q 2b; **breken:** L 433; *brēkə* L 265, 329, 377, 383, 385, 386, 387, 434a, Q 77, 170; **opbreken:** *opbrēkə* Q 158; **groesbreken:** *grōsbrēkə* L 429a; **rotten:** *rōtə* L 427, Q 22, 30, 113, 121; *rotə* Q 113; **uitrotten:** *ūtrotə* L 270, 373, 381, 382, 383, 427, 430, 432, Q 22, 32, 33, 38, 39, 100, 111, 112a, 117a, 197, 197a, 198b, 204a; *ūsrotən* Q 211; **omrotten:** *umrōtə* Q 33; **kappen:** *kapə* L 320a, 321, 322a, P 44, 45, 48, 49, 54, Q 79a, 95, 180; **uitkappen:** *qutkapə* P 50; *qutkapə* Q 158; *qitkapə* Q 76; *qətkapə* P 55; *uutkapə* L 420; *aitkapə* P 174, 178; *etikapə* P 108; **omkappen:** *ømkapə* Q 80; **kaalkappen:** *kālkapə* L 331, 331b, Q 96c; **hakken:** *hakə* K 358, P 44, 45, 48; **omhakken:** *omhakə* K 318; **uithakken:** *qūathakə* P 54; *øtakə* K 317; *qithakə* K 361, Q 76; *qūathakə* Q 72; *ēthakə* P 107a; *qəthøkə* P 55; **houwen:** *hōwə* L 211; *haywə* L 382; **afhouwen:** *āfhōywə* Q 117a; **omhouwen:** *ōmhōywə* Q 7; **uithouwen:** *ūthōywə* L 427, Q 99*; **stukhouwen:** *stōkōywə* Q 9; **slaan:** *šlōn* L 331; **afslaan:**

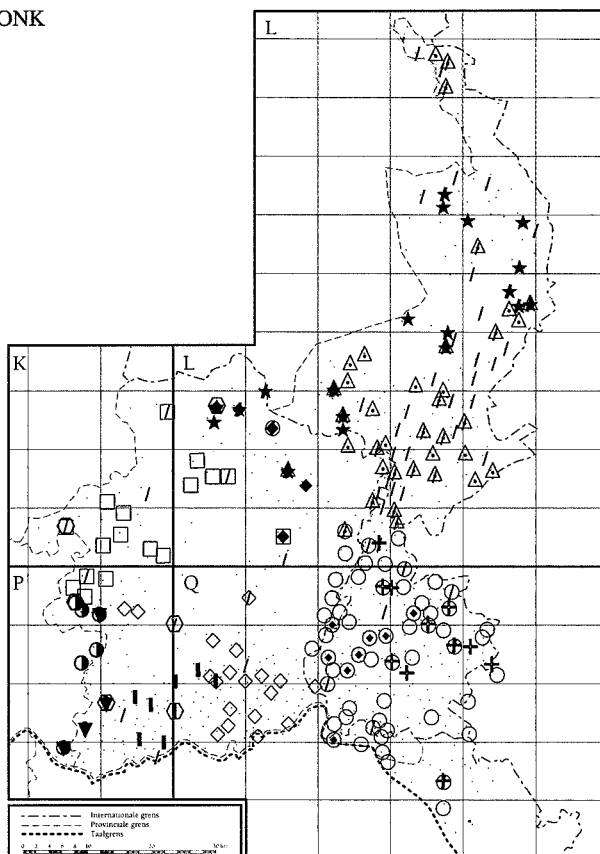
āšlōn Q 16; **trekken:** L 362; *trēkə* L 312; *trēkə* L 352, Q 12; *trēkə* L 360, Q 2b, 96c; *trēkə* K 361; *trēkan* L 312; **uittrekken:** *qittrēkə* P 51; *ytrēkə* L 163, 163a; *ūtrēkə* L 295; *ōtrēkə* Q 170; *quttrēkə* Q 3; *qūtrēkə* Q 77; *qtrēkə* Q 156; *ottrēkə* P 222; *ātrēkə* P 176; **uitrijten:** *ūsrišə* Q 211; **uitsteken:** *ūstēkə* L 318b; **goed maken:** *gōt mākə* L 318b, 372a; **kaal maken:** *kāl mōkə* Q 72; **platleggen:** *platlēgə* L 420; **zuiver maken:** *zījvar mākə* L 289; **ontwortelen:** *qntwōrtələn* L 312; *ontwōrtələ* Q 180; *qntwōrtələ* Q 71; **uitsmijten:** *qtsmētə* L 352, P 51; *ōatsmētə* Q 156; *ātsmētə* P 175; **uitgooien:** *ūtgujən* L 312; *yitgujə* L 360; *awətgōjə* P 177; **uitgoezen:** *ūtguzə* L 289; **uitwerpen:** *øtwerəpə* K 278; **uithalen:** *qūathālə* P 177; *ūthūlə* Q 198b; *āthoələ* P 175; **deruithalen:** *dərūthōlə* L 322; **uitwerken:** *qutwerəkə* Q 3; **omzetten:** *umzetə* L 321; **ommaken:** *ømmākə* L 165; **slechten:** *šlētə* L 323, 327; **poesten:** *pustə* L 210, 250, 266, 270, 271, 298; *pūstə* L 269b, 271; *pystə* L 211, 246, 269, 269a; **uitgraven:** *ūtgrāvə* L 320a, Q 204a; *ūətgrāvə* Q 39; *ūtgrōvə* Q 194; *ātgraəvə* P 178; **graven:** *grāvə* L 360, Q 30; **omwisselen:** *ømwesələ* Q 28; **ruimen:** *rījmə* L 288a, 290; **opruimen:** *oprījmə* L 289; **ontbosen:** *ōntbosə* L 163, 163a; *qndbōsə* Q 71; *ontbōšə* Q 39; **scheuren:** *sxōərə* Q 156; **slopen:** *slōpə* Q 80; **knoren:** *knōrə* L 387; **uitknoren:** *ūtknōrə* L 383; **renderen:** *rendjējə* P 175.

Afb. 13. Stronk, boomstronk

Kaart 25 STRONK, BOOMSTRONK

- / (boom)stronk
- (boom)vot
- △ (boom)boks
- ◇ (boom)kont
- ★ (boom)puist
- (boom)post
- + storkel
- ┆ gateind
- ⊙ stronkel
- ◆ soets
- (boom)tronk
- aarsgat
- ▼ tjonk

3.8 STRONK, BOOMSTRONK (kaart 25)

(N 27, 8a; R 3, 2; Wi 11; L 7, 59; L B2, 343; Vld.; monogr.)

[Wat blijft staan, de stomp met wortels, als een boom omgehakt is.]

stronk: *stronk* L 165, 210, 212a, 246, 266, 267, 271, 289, 297, 298, 300, 318c, 323, 324, 327, 331, 355, 374, 375, 378, 379, 380, 420, 431, 432, Q 95; *štronk* L 291, 295, 299, 322, 329, 330, 377, 384, 427, 428, Q 19, 113, 253; *stronk* K 317, L 286, 316a, P 222; *stroan* L 210; *štronk* L 115, 159a, 163, 164, 209, 214, 250, 266, 269b, 321, 326, 329, 360, 372, 373, 378, 381, P 45; *štronk* L 332, Q 196; *strō.ηk* L 382; *strun* P 176, 178; *štrun* Q 20; *strun* K 353; *stron* K 278, 353, L 269, 372a; *štron* L 293; *stron* Q 284; *štron* Q 30; *strēn* Q 2; **boomstronk:** Q 3; *būamstronk* L 313; *boamstronk* L 417; *būamstrun* P 176; *bōmstronk* Q 83; **stronkel:** *štronkal* Q 32; *šronkal* Q 98; *stronkal* Q 12, 96a, 102; *šronkal* Q 99; *šronkal* Q 97, 198; **strinkbol:** *strenkbol* K 315; **strobbe:** *strōbəl* L 288; **storkel:** *storkal* Q 113; *storkal* Q 121; *štorkal* L 428, Q 16, 21, 35,

39, 115, 118; *štorkal* Q 284; *storkal* Q 284; *štorkal* Q 101; *storkal* Q 253; *stōrkal* Q 253; **tronk:** *trou.ηk* Q 156; *trōn* L 312; *trun* P 48; *trōn* P 176; **boomtronk:** *bōmtronk* K 353; *būmtrun* Q 2; **tjonk:** *tjonk* P 171; *tjun* P 50; *tjōn* P 176; *tšun* P 174; *tšōn* P 176; **vot:** *vot* L 316a, 420, 422, 427, 429a, 430, 433, Q 7, 10, 14, 16, 18, 20, 22, 28, 30, 33, 35, 36, 38, 39, 88, 95, 97, 98, 99, 99*, 101, 104a, 111, 112a, 113, 117, 117a, 121c, 192, 193, 196, 196a, 197, 197a, 198, 198b, 204a, 222, 253; *vot* L 422, Q 7, 9, 11, 12, 96c, 194, 247, 247a; *vōt* Q 211; **boomvot:** *bōmvot* Q 200, 204a, 278; *baumvot* Q 100; **kont:** *kōnt* Q 71, 72, 77, 162; *kont* Q 80, 158, 162, 176a, 178, 180; *kōnt* Q 79a, 89, 93, 94b, 167, 170; *kunt* Q 76; **boomkont:** *bo.mkōnt* Q 3; *bumkōnt* P 55; *bumkōnt* P 54; **boks:** *boks* L 163, 163a, 165, 246, 269a, 270, 271, 288, 288a, 289, 290a, 292, 295, 318b, 320a, 321, 321a, 322, 322a, 330, 332, 360, 371a, 378, 382, 386, 387, 432; *boaks* L 420; *bōks* L 321, 383; *buks* L 327, 372, 376, 377, 420; *bōks* L 431, 432; **boomboks:** *boymboks* L 289b; *bāumboaks* L 319; **poest:** *pust* L 210, 211, 245a, 247, 265, 286, 289, 312, 313,

314, 318, 318b, 360; *pušt* L 290; *pūs* L 249, 269b, 271; *puas* L 269; *pyš* L 290a; **boompeest:** *buəmpust* L 286; **post:** *post* K 315, 318, 353, 357, 358, 360, L 352, 353, 354, 416, P 44, 45, 46, 51; *post* K 358, 361, L 355; **boompost:** *bōmpōst* K 278; **gateind:** *gateiŋ* P 188; *goteŋ* P 50; *goteŋ* Q 80; *gōteŋ* Q 156; *gōteŋ* P 176; *gōien* P 176; *gōteŋ* Q 156; *gaoteŋ* P 177; *goteŋə* P 50; *gōuətēŋk* P 174; *gōteŋ* Q 74; *gōuətēŋ* P 196; *goateŋ* P 174; *gōteŋ* P 186; *goaŋiŋ* Q 80; *gūteŋ* Q 78; **gatblok:** *gōatblok* P 197; *goatbloak* P 175; *gōatblōk* P 183; *gōatblok* P 186; **boomgat:** *būmgō.ūt* P 50; *būamgat* P 211; *bumgat* P 171; **gat:** *gōt* P 55; **aarsgat:** *ēāsēgōat* P 49; *ēasgat* P 48; *ēisgōuət* P 108; *ēisgōt* P 107a; *jasgōt* P 50; *jasgō.ūt* P 50; *jatsxat* P 171; **eindsgat:** *entsxat* P 164; **stam:** *štam* Q 116; **boomstam:** *bumstam* Q 1; **wortelenstam:** *wotzaləstam* Q 121; **boomwortel:** *bōmwōtəl* Q 253; **wortelen (mv.):** *wōrtələn* Q 98; **boomstaart:** *būmstāat* Q 2b; **soets:** *suts* L 312, 313, 316a; *sūts* L 289; *stāts* L 362; *sūts* L 416; *sōuts* L 360; **stomp:** *stomp* Q 71; *stōmp* L 159a; *stump* Q 74; **stobbe:** *stoba* Q 95; **stop:** *sto.p* Q 3; **knor:** *knōr* L 294, 331, 331b, 385, 387; **knoer:** *knuar* L 382; *knūr* (mv.) L 271; **houtknor:** *hōutknōr* L 332; **stok:** *stōk* Q 12; *stōk* P 55; *stok* L 292, 320, 332, 360; *stōk* Q 88; *štuk* Q 196, 196a; *stōk* Q 12; *stēk* L 360; **stokboks:** *stukboŋks* L 369; **boomstok:** *bōəmstok* L 416; **kits:** *kits* Q 178; **kop:** *kop* Q 208; **stap:** *štap* Q 196, 196a; **zink:** *seŋk* P 51; **speen:** *špēn* L 434a; **boomkruin:** *bōmkrūn* Q 222; **struik:** *strūk* L 286, 314; **klos:** *klos* L 163, 163a; **knuist:** *knust* L 265, 385.

3.9 UITGEGRAVEN DENNENWORTEL

(R 3, 3; L B2, 344)

dennenwortel: *denəwōrtəl* L 316a, Q 35, 39, 96a, 100; *denənwōrtəl* L 332; *denəwōrtəl* L 329, 429a; *denənwōrtəl* L 115; *denəwōtəl* Q 117; **wortel:** *wōrtəl* L 360; **tanswortel:** *tanswōtsəl* Q 222; **dennenpeest:** *denəpūst* L 320; *denəpust* L 210, 214; *denəpust* L 314; **peest:** *pūst* L 288, 289, 295; *pūs* L 250; *pust* L 209, 210, 267, 298, 316a, 324; *puəst* L 316a; **dennenpost:** *denəpōst* K 357, 358; **post:** *pōst* K 318, L 414; **dennenboks:** *denəboks* L 373, 378, 379, 380; *denabuks* L 377; **boks:** *boks* L 163, 293, 296, 297, 324, 326, 330, 374, 375, 378; *bōks* L 292; *buks* L 376; **broek:** *brōk* L 271; **dennenstrok:** *denəstrōŋk* L 374, 379, 380; *denəštrōŋk* L 329; *denənstrōŋk* L 266; **strok:** *strōŋk* L 249, 265, 318; *strōŋk* L 312; **strobbe:** *strubəl* L 294; **knoest:** *knust* L 385; **knoer:** *knuar* L 323, 381; *knūr* L 322; **knor:** *knōr* L 292, 327, 334, 383, 385, 386, 387; *knōr* L 382, 384; **dennenknab:** *denəknab* L 318e; **knab:** *knab* L 321; **dennenvot:** *denəvot* Q 33, 118; **vot:** *vot* Q 38; **stomp:** *stomp* L 165; *stōmp* L 163; **dennenpeel:** *denəpēl* Q 32; **peel:**

pēl L 428; **moer:** *mūər* Q 30; **stok:** *štok* L 385; *stok* L 369; **speen:** *špēn* L 434a; **looi:** *lōj* L 247.

3.10 PENWORTEL VAN EEN DEN

(N 27, 9b)

[De penvormige wortel van een dennenboom.]
pinwortel: *penwōrtəl* L 211, 265, 269b, 271, 371a; *penwōrtəl* K 258, 361, L 430, 432; *penwōtəl* K 318, P 45; *penwōtəl* P 177; *pēnwōrtəl* L 290a; *pēnwōtəl* Q 198; *penwōrtəl* K 278; *penwōrtəl* L 352; *penwōtəl* P 174, Q 71; *penwōtəl* P 175; *penwōtəl* K 317, P 45, 49; *pēwōrtəl* L 312; *pinwōtəl* P 51; *pinwōtəl* Q 76; **pin:** *pen* K 353, L 159a, 163, 163a, 165, 269a, 270, 295, P 44, 51, Q 97; **penwortel:** *penwōrtəl* L 332; *penwōrtəl* Q 39; *penwōtəl* Q 117a; **pen:** *pen* Q 97; **pennewortel:** *pēnwōtəl* P 48; **penworteltje:** *pēnwōtəlka* P 174; **dennenwortel:** *denəwōrtəl* P 51; **wortel:** *wōrtəl* L 159a, 330, 387, 420; *wōtəl* P 46, 50, 222, Q 79a, 158; *wō.təl* Q 204a; *wōrtəl* Q 28; **hartwortel:** *hartwōrtəl* Q 3; **pijpwortel:** *pīpwōrtəl* L 322; **grote wortel:** *grūsə wōtsəl* Q 211; **spilwortel:** *spelwōrtəl* L 371a, Q 96c; *spelwōtəl* P 107a; **spil:** *spel* L 360; **pijlwortel:** *pilwōrtəl* L 320a, 321, 321a, 322a; *pilwōrtəl* L 289b, 312, 318b; *pilwōrtəl* L 288a, 289; *pēəlwōrtəl* K 358; **peelwortel:** *pēlwōrtəl* L 290, Q 99*, 111, 247; *pēlwōrtəl* L 372; *pēlwōtəl* Q 204a; *pēlwōrtəl* L 383; **pijlworteltje:** *pilwōrtəlka* L 312; **pijl:** *pil* L 382; *pīəl* Q 72; *pī.l* L 331, 331b; *pījəl* L 360; *pēl* Q 2b; **peel:** *pēl* L 331, Q 7, 9, 22, 97, 111; *pēəl* Q 12; *pejəl* P 54; **strok:** *štrōŋk* L 270; **boks:** *boks* L 270; **peest:** *pūs* L 270; **pinpeest:** *penpūs* L 269; **handaar:** *handōr* Q 39.

3.11 WORTELKLOMP VAN EEN STRUIK

(N 27, 9c)

post: *pōst* P 45, 49, 51; *post* K 358, 61, P 48; *pōst* K 278; **peest:** *pust* L 165, 312; *pūst* L 312; *pūs* L 269, 270; **klot:** *klōt* L 371a, Q 79a, 80; *klot* P 176, Q 9, 76, 156; *klōt* Q 79a; **kluit:** *klūt* L 269b; *klut* L 295; *klūt* L 387; **wortelkluit:** *wōrtəlklīyat* Q 39; **wortelklot:** *wōtəlklōt* Q 77; *wōtəlklōt* Q 156; **strok:** *strōŋk* L 288a; *štrōŋk* L 331, 331b, Q 198; *strōŋk* L 269b, 318b; *štrūŋk* L 432; **wortelstrok:** *wōrtəlštrōŋk* L 330, Q 22; *wōrtəlstrūŋk* L 372; **aardstrok:** *ērtstrōŋk* L 289; **strokkel:** *strōŋkal* Q 7; **tronk:** *trōŋk* Q 170; **klomp:** *klomp* Q 80; **tjonk:** *tjūŋk* P 175; **boks:** *boks* L 211, 269, 269a, 290, 318b, 320a, 322, 332; **tros:** *trōs* P 48; **stok:** *stōk* Q 12; **stuk stōk** L 372a; **knab:** *knab* P 55; *knap* P 177; **struik:** *strūk* Q 180; **wortelstruik:** *wōtəlstrūk* P 107a; **struikwortel:** *štrūkwotəl* Q 024a; **stroebel:** *štrubəl* L 331; **gateind:** *gōteŋ* Q 71; *gōuətēŋ* P 54; **gateindje:** *gōuətēŋskə* P 174; **turf:** *tōrf* L 371a; **wortelenbos:** *wōrtələbos* L 289;

wortelabos L 360; **wortelen (mv.):** *wortala* L 420, 427, Q 98, 104a, 111; *wōtsala* Q 211; **wortel:** L 420; *wōtəl* P 178, Q 80, 117a, 162; *wōtəl* P 175; *wō.təl* Q 204a; *wōrtals* (mv.) L 159a; *wōrtals* (mv.) K 358; *wōrtals* (mv.) P 50; *wōrtalz* (mv.) P 222; *wōrtals* (mv.) K 318; **knoestwortel:** *knūswoṭal* Q 158; **kont:** *kōnt* Q 2b; *konij* L 299; **vot:** *vot* Q 28, 33, 39, 196; **wortelvoetje:** *wortelvoetje* L 430; **pruik:** *prijk* L 321, Q 9; **wortelpruik:** *wortalprijk* Q 94b; **handaar:** *handōr* Q 39; **knoer:** *knōr* L 382, Q 97; **knorvel:** *knorvəl* L 430.

3.12 ONTBOST TERREIN MET EEN SCHOP OMWERKEN

(N 27, 10a)

[Het ontboste terrein met een schop omwerken om de achtergebleven wortels te verwijderen.]

omspaden: *ōmspāja* L 211, 269, 289; *ō.mspo.jan* L 312; *omspāja* L 318b, 371a; **losspaden:** *losspōja* L 165; **omgraven:** L 420; *omgrāva* L 322a, 382, Q 98; *ōmgrāva* L 387; *ōmgrāva* Q 39, 204a; *ōmxroavən* P 175; **nagraven:** *nōgrāva* L 270; **uitgraven:** *ūatggrāva* Q 39; *q̄tgrōva* Q 76; *q̄tgrāva* P 48; **graven:** *graavə* P 178; *grōva* Q 80, 94b; **diep uitgraven:** *dip q̄tgrōva* K 317; **spaden:** *spāja* L 288a, 290, 372, 372a; *spōja* K 278; **omzetten:** L 371a; *omzētə* L 320a, 321, Q 7, 11, 97, 111; *ōmzētə* L 163, 163a, Q 96c; *umzētə* L 420; *ymzētə* Q 12; *ōmzōtə* Q 9; *ēmzētə* Q 170; **omdoen:** *omdōn* L 318b; *ōmdōn* L 269; *ō.mdun* K 358; *ōmdū* L 265; **omwerken:** *ōmwerkə* L 269b; **hakken:** *hakə* K 358, P 54, 177; **uithakken:** *yīthakə* L 360; *q̄ūthakə* Q 72; **schoonmaken:** *sxonmākə* L 159a; **zuiveren:** *zīvvarə* L 331, 331b, 383, 427, Q 99*, 111; **zuiver maken:** *zīvvar mākə* L 289, Q 111; *zōvvar mākə* P 45; **ommaken:** *ōmmākə* L 163, 163a; **opkuisen:** *opkōsə* K 318; **ruimen:** *rōjīmə* Q 22; **opruimen:** *ōprōjūmə* P 51; **klaar maken:** *klōr mākə* L 332; **waardig maken:** *vērdex mākə* L 331; **klein maken:** *klēn mākə* P 44; **omwoelen:** *ōmwolə* Q 80; **omslechten:** *omslextə* L 318b; **slechten:** *slixtə* L 352; **omlappen:** *ōmlapə* Q 158; **uitgaffelen:** *ūtgafələ* Q 30; **gritselen:** *grētsələ* P 222; **ontginnen:** *ontgenə* L 269, 295; *q̄ntgenə* L 312; **breken:** *brēkə* L 432; **rooien:** *rōja* Q 193; *rūja* Q 35; **omrotten:** *ōmrotə* Q 117a; **narotten:** *nōrōtə* L 430; **uitrotten:** *ūtrōtə* Q 39, 111; **opruissen:** *ōprōsə* P 107a; **russen uitrapen:** *rēsən ātroapə* P 175; **omvlikken:** *omvlekə* L 321a; **wortels deruit doen:** *wōtals drāt dūn* P 174; **ontwortelen:** *ontwōrtələ* Q 247; *ontwōrtələ* P 176; **belken:** *bēlakə* Q 162; *bōlakə* Q 71; **stompen trekken:** *stōmp trēkə* Q 71; **meteren:** *mejtərə* Q 72; **napitsen:** *nōpetsə* L 330; **polderen:** *pōldarə* L 269b; **ombottelen:** *ombōtələ* Q 111; **puimen:** *pōmə* Q 33.

3.13 WORTELS ROOIEN

(N 27, 8c)

[Dennenwortels met een hefboom uit de grond trekken.]

rooien: *rōja* Q 193; *rōjja* L 165; **trekken:** K 353, L 362, 413; *trēkə* K 278, L 352, 372, 382, 420, P 44, 46, 48, 49, 54, Q 2b, 12, 71, 96c; *tre.kə* K 358; *tre.kən* L 312; *trēkə* L 312; **uittrekken:** *ūttrekə* L 159a, 269, 432, Q 98; *q̄ittrekə* P 51; *q̄øttrekə* Q 79a; *q̄ttrekə* P 45; *q̄ttrekə* L 371a; *q̄ttrekə* Q 3; *āttrekə* P 175; **heffen:** *hefə* P 48; **uitheffen:** *ūthōfə* L 320a; *yīthōfə* L 360; **dompen:** *dompə* L 331; *dōmpə* L 163, 163a; **opdompen:** *opdompə* L 270; **opkrikken:** *opkrekə* P 107a; **wippen:** *wōpə* L 321; **uitwippen:** *ūtwipə* Q 204a; **uitdoen:** *ūdōn* L 269, 318b; **poesten:** *pustə* L 269a; *pūstə* L 269b; *pustə* L 270; *puštən* L 290a; **lichten:** *lextə* L 288a, 330; *lōxtə* L 322a; **uitlichten:** *q̄ūlēxtə* Q 72; *q̄līlīxtə* Q 76; *utlēxtə* Q 7; **uitrijten:** *ūtrītə* Q 111; *ytrītə* L 289; **uitvoeren:** *q̄utvērə* Q 158; **hakken:** *hakə* K 361.

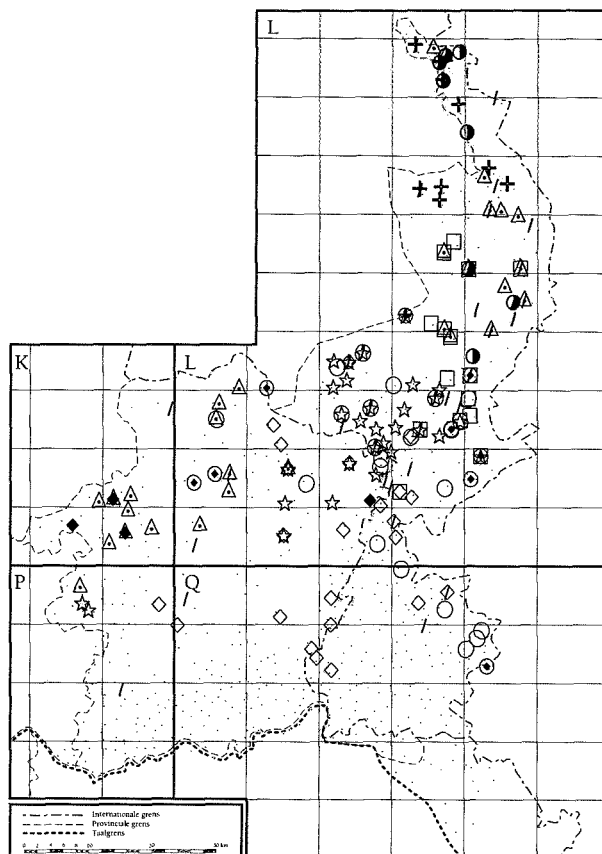
3.14 HEIZODE (kaart 26)

(N 14, 77b; N 14, 77c; N 27, 39h; N 27, 39g; N 18, add.; N 11, add.; S 46; A 39, 15a; A 39, 15b; R 3, 98; L 8, 123; L B2, 274; AGV, k6; monogr.) [Afgestoken stuk hei.]

plag: *plax* L 165, 192a, 245b, 250, 265, 266, 268, 269, 271, 295, 318, Q 30; *plak* L 267, 270, 295, 300, 320a, 322, 323, 331a; *plaq* L 270, 323, 327, Q 39; **heiplag:** *hejplax* L 159a, 163, 164, 165, 215, 269, 288, 295, 321, 379, 380; *hejplax* L 209, 288a; *hejplax* K 278; *hēplax* L 355; *hēplax* L 414, Q 2b; *hejplak* L 322, 377, 432, P 176a; *hejplaq* L 270, 323; **vlag:** *vlix* L 163, 214, 245b, 247, 266, 269b; *flax* K 315, L 314, 355a; *vlaq* L 291; *flōx* K 357; *flōk* K 357; *vloq* K 358; **heivlag:** *hejvlax* L 163, 163a, 244c, 246a, 247, 268, 271; *hejflax* L 314; *hejvlax* K 358, L 312, 360; *hēvlax* L 355; *hēvlax* P 44; *hājflax* K 316, 318; *hejvlaq* L 290, 291, 295; *hēflōk* K 357; *hejflagən* (mv.) L 282; *hēflagn* (mv.) K 359; *hēflagən* (mv.) L 413; *hājflagn* (mv.) K 314; **vlik:** *vlek* L 265, 287, 288, 288a, 289, 289b, 292, 318b, 320, 320a, 320c, 321, 321a, 322a, 324, 327, 332, 360, 366, 368, 369, 371, 374; *vleq* L 369, 416, P 48, 49; *flek* L 289, 321, 322, 322a, 326, 330, 384, 416; **vlink:** *vlenk* L 244c, 266, 290, 291, 294, 300, 327, 331, 331b, 332, 384; *vlenk* L 245, 265c, 331, 331b; *flenk* L 268, 381; **rus:** *rōs* L 265, 352, 354; *rōš* L 384, 387; *rōs* L 300; *rōš* L 329; **heirus:** *hejros* L 265; *hejroš* Q 121; *hējrošn* (mv.) L 286; **ris:** *res* L 292a, 314, 320a, 321, 322, 328, 329, 331, 332; *reš* L 428; *rēš* Q 117a; **heiris:** *hejres* L 288a, 318b, 322, 362, 370, 371a, 381a; *hejreš* Q 20, 35, 117, 118; *hējres* L 288a, 288b; **ros:** *ros* L 163, 163b, 164, 165, 298; **heiros:** *hejros* L 192, 266, 269; **lap:**

Kaart 26 HEIZODE

- / (hei)plag
- ☆ vlik
- △ (hei)vlag
- ◇ (hei)lap
- (hei)ris
- vlink
- + (hei)bult
- ⊙ (hei)rus
- (hei)ros
- ◆ schad

lap L 328, 360, 369, 381, 381b; lep (mv.) L 369, P 57, Q 5, 12; **heilap**: heilap L 288, 373, 432, 433, Q 30, 88, 104a; hēilap L 420; hēilap Q 33; hēlap Q 2; heilap (mv.) L 316a, Q 9, 96d; hēilep (mv.) L 317, 416; **zode**: zōj L 115; zōja (mv.) L 269; **heizode**: heizōj L 271; **heidezode**: hēidəzōjdə P 175; **bult**: bōlt L 159a, 164, 191, 209, 210, 211; bōlt L 165; bōlt L 165, 213, 215a; **heibult**: heibōlt L 192; **heipoest**: heipus L 322; **heilof**: heiluf L 416, Q 5; **schad**: sxadə (mv.) K 358; sxadən (mv.) K 315; sxadn (mv.) K 353; šadə (mv.) L 372; **heipol**: heipol L 115; **heischaar**: heisxōr Q 121; **schabbert**: šobartə (mv.) L 422; **schavert**: šāvərtə (mv.) L 318; **vilt**: velt L 366.

3.15 ZODEN AFSTEKEN

(N 14, 78; N 27, 39g; N 18, add.; JG 1b)

[Een object russen, vlaggen, zoden enzovoorts is niet gedocumenteerd.]

afsteken: afstēka K 316, P 107a, 175; ofstēikə Q 78, 156; ofstējakən Q 71; afstēka L 159a, 163, 164, 165, 425; afstēka L 269, 289, 331, 331b, 377, 429a, Q 9, 162; afstēka P 175; afstēikə Q

204a; abstēka L 317; afstēxa Q 211; afstēka L 270, 324, Q 20, 33, 111, 111*, 0112; afstēka L 426; afstēka L 331, 331b; ofstēka Q 198b; ofstēka Q 77; afstēka L 372; afstēka P 222; afstēka Q 32a; afstēj K 278; **steken**: stēka K 358, P 176a, Q 9; stēka Q 99*, 101, 112a; stēka Q 156; stēkan L 413; stēka L 163, 163b, 214, 215, 244c, 247, 265, 266, 268, 269, 287, 288, 289a, 289b, 294, 295, 318b, 320a, 320c, 321, 321a, 322, 322a, 329, 355, 360, 370, 382, 416, 427, Q 94b, 96d, 97, 198b; stēkan L 163, 163b, 314; stēka L 270, 291, 330, 331, 0426, 429, 432, Q 20, 22, 97, 113, 203; stēxa Q 121c; stēka Q 2; stēka L 414; stēka L 420; **uitsteken**: útstēka Q 197, 197a, 203a; **snijden**: snēja L 355a; **vilkken**: L 432; vlekə L 265, 318b, 360; vlekən L 320a; vlekə P 48, 49; **houwen**: hōwə L 163, 163a, 244c, 268, 270, 271, 295, 322, 374, 386, Q 9, 96d; **kappen**: kapə L 318b, 366, 371a, P 48, Q 2; kapən L 282; kapn K 314; **uitkappen**: atkapə P 213; **afvlaggen**: afvlagə L 211, 265; aflagə P 44; aflagən L 282; aflagn K 359; aflagn K 314; aflagə K 316; a.aflagə L 314; afvlagə L 290, 291; **vlaggen**: vlagə K 357, L 282, 312; flagə K 353; **afplaggen**: afplagə L 291; afplagən

L 384; **aflappen**: *āflap̄a* Q 2b; *ā.flap̄a* Q 95; **afrissen**: *āfres̄a* L 325, 332; *āfres̄an* L 322a; **afritsen**: *āfrets̄an* L 286; **maken**: *māk̄a* L 370; *mōk̄a* Q 178; **scharen**: *šōr̄a* Q 95; **trekken**: *trēk̄a* Q 2, 4.

3.16 EEN SLOOT UITDIEPEN

(A 10, 21; N 18, add.; monogr.)

[Het uitdiepen of het op diepte houden van een sloot met behulp van een schop, hak, riek, krabber en een zeis.]

vegen: L 320b, 326, 326*, Q 77; *vēḡa* L 163, 164, 165, 191, 209, 210, 213, 214, 214a, 215a, 250, 269, 269a, 270, 271, 288a, 289, 291, 292, 293, 296, 318, 318b, 320, 322, 328, 330, 332, 373, 374, 376, 377, 381, 381a, 381b, 385, 426, 428, 429, 430, 431, 432a, 433, 434a, Q 15, 18, 21, 30, 31, 36, 38, 96, 96a; **opvegen**: *opvēḡa* L 322a; **uitvegen**: *ūtvēḡa* L 324a; **uitdiepen**: L 271; *ūtdip̄a* L 289a, 295, Q 36; *ūtdēp̄a* L 298, 378, 381b, 382, 386, 387, Q 21, 99, 102, 105, 192; *ūutdēp̄a* Q 112a; **dieper maken**: *dēp̄ar māk̄a* L 289; **uitscheppen**: *ūtsxep̄a* Q 113a; *ūtsxōp̄a* L 215a; *ūtsōp̄a* Q 192; **poetsen**: L 291; *puts̄a* L 214, 268, 270; **schoonmaken**: *sxōnmāk̄a* L 192a; *šūānmāk̄a* Q 192; **reinmaken**: *reṅmax̄a* Q 211; **uitschieten**: *ūtsēt̄a* L 324a, 378; **uitbaggeren**: *ūtbaḡar̄a* L 269; **uitgraven**: *ūtrāv̄a* L 289a, 327, 387, Q 95, 99, 102; **graven**: *grāv̄a* Q 15; **uitsmijten**: *ūtsmūt̄a* Q 100; *ōṭsmūt̄a* L 159a; **schouwen**: Q 187b; *sxōw̄a* Q 102; **opmaken**: *opmāk̄a* L 326, Q 32, 192; **mooien**: *mōj̄a* Q 195, 196; *mōj̄a* Q 192; *mauj̄a* Q 102; *maw̄a* Q 102; *mō* Q 203; **uittmootsen**: *ūtmūt̄a* Q 101; **uittmotten**: *ūtmūt̄a* Q 113c.

3.17 SLOOTHAK, SLOOTZEIS

(JG 1a, 1b; N 14, add.; N 18, add.)

[Hak of zeis waarmee men sloten en beken maait en schoonmaakt.]

slootmes: *slō.tmēs* Q 89; *sloutm̄.s* P 186, 187, 197, Q 156, 164; *sloūtm̄.s* P 220; *slō̄a.tm̄.s* P 223; *sloūtm̄.s* P 195; *slō̄tm̄.s* Q 77, 155; *slōūtm̄.s* Q 78, 79, 79a, 80, 156, 157a; *slōūtm̄.s* P 188, Q 152, 157, 159; *sluūtm̄.s* P 184; *slū̄.tm̄.s* P 177a; **snijmes**: *snē̄.mēs* P 115; **veegmes**: *vēxmēs* P 172; *vēxmēs* P 48; **beekmes**: *bej̄kmēs* P 113, 117, 176a; **doornmes**: *djō̄.nm̄.s* P 118; **doornenmes**: *dō̄ānmēs* P 113; **zouwmes**: *zoumēs* L 420; *zoum̄.s* Q 75, 80; *zōum̄.s* Q 78; **zoimes**: *zōjmēs* L 420; **haagmes**: *hō̄xmēs* P 121, 177; *hō̄xmēs* Q 78; **slootzeis**: *slōūts̄.s* Q 75; **zeis**: *zējs* Q 88; **lapzeis**: *laps̄.s* Q 79; **lapzeissem**: *laps̄.s̄.s̄m* P 119; *laps̄.s̄.s̄m* P 118a; *laps̄.s̄.s̄m* Q 73; **lappenzeisse**: *lep̄s̄.s̄* Q 96; *lep̄s̄.s̄* Q 83; **doornenzeisse**: *dō̄.rāzējs̄i* L 317; **veegzeisse**: *vē̄xzējs̄i* L 289; **beekzeisse**: *bēkzējs̄i* L 282; **beekzeissem**: *bēkzējs̄.s̄m* Q 78;

houwer: *hōw̄ar* L 288a, 289; **gravenkuiser**: *grāv̄akōis̄ar* L 420; **zouwschopje**: *zōūwsxōp̄k̄a* L 286; **halvemaan**: *hālvmuān* Q 154; *halālvmuān* P 188; *alālvmoān* P 178; **sloothak**: *slōūthuok* Q 164; **kwade tong**: *kōōtōṅ* Q 156.

3.18 HEIZEIS

(JG 1a, 1b)

[Zeis of een soort hak waarmee men hei maait of zoden hakt. In de regel heeft de heizeis één handvat.]

heizeis: L 316; **heizeissie**: *hej̄zējs̄i* L 356, 417; *hej̄zējs̄.si* L 282, 286, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 415; *hēzē̄.si* L 352, 355; *hej̄zējs̄i* L 354; *hēzē̄.si* L 413; *hej̄zējs̄i* K 278; *he.zē̄.si* L 414; *hēzē̄si* L 353; *hāj̄zāzi* K 315; **heizeissem**: *hej̄zējs̄.s̄m* Q 10; *ēj̄zējs̄.s̄m* L 422, Q 8, 9, 11, 13; **heizeisse**: *hej̄zējs̄a* L 416, 418, Q 5; *hē.zē̄.s̄a* Q 83; *hē.zē̄.s̄a* Q 3; **heizeissen**: *hej̄zējs̄.s̄an* Q 7; *ēj̄zējs̄.s̄an* Q 8; **heizeissing**: *hej̄zējs̄.s̄eṅ* L 420; **vlagzeissie**: *flagzējs̄i* L 354; *flaxs̄ej̄.si* L 312; *flagzējs̄i* K 316, 318, 358, 359; *flagzē̄.si* K 318, 357, 360, 361; *flanzējs̄i* K 317a; *flagzāsi* K 315, 353; *flagzāzi* K 314, 353; **vlagzeis**: *flagzējs̄* K 317a; **vlagzeisse**: *flagzējs̄a* P 45; *flagzē̄.s̄a* P 51; *flaxs̄ēs̄a* P 44; **vlagzeissem**: *flagzējs̄.s̄m* P 46; **lappenzeissem**: *lep̄s̄ej̄.s̄m* P 50; *lep̄s̄ej̄.s̄m* Q 12; *lep̄s̄ē̄a.s̄m* P 52; *lep̄s̄ē̄.s̄m* P 53; **lappenzeissing**: *lap̄zējs̄.s̄eṅ* L 419, 421; **lappenzeissie**: *lap̄zējs̄i* L 364; *lap̄zējs̄.si* L 360; **lappenzeisse**: *lep̄s̄ē̄.s̄a* Q 72, 82; **lapzeisse**: *laps̄ē̄.s̄a* Q 71; *laps̄ē̄.s̄a* Q 1, 2, 3; **lapzeissem**: *laps̄ē̄.s̄m* P 55, 56, 57, 58, Q 2; **beekzeissie**: *bē.kzējs̄.si* L 286; **doornenzeissie**: *dō̄rāzējs̄.si* L 317; **korte zeis**: *kōt̄a zē̄.s* Q 181; **kortzeis**: *kōt̄ats̄ēs̄* Q 158a; **routezeis**: *rutzē̄.s* Q 181; **zeis**: *zējs̄* Q 167; *zēs̄* Q 240; *zē̄.s* Q 242; **hak**: *hak* K 278, 317a, 259, L 286, 314, 352, 355, 371, 414, 415, 416, 417, 418, Q 2, 71, 82; **laphak**: *lapak* L 370, 372; **lappenhak**: *lap̄ahak* L 365, 366; *lep̄hak* Q 5; **vlaggenhak**: *vlaḡānhōk* L 282; **strouwselhak**: *stroūs̄alhak* L 313; **strouwselhaak**: *stroūs̄alhōk* L 312; *stroūs̄alhōk* L 282; **heizicht**: *hej̄zext* L 319, 369, 370, 371; **heidezicht**: L 370; **slootmes**: *slō̄tmēs* Q 162; *slōūtm̄.s* Q 160, 161; *slē̄j̄tm̄.s* Q 72; **zouwmes**: *zōumēs* P 51; **haagmes**: *hō̄xmēs* P 182; **halvemaan**: *halālvmuān* P 180; *hāv̄āmoān* Q 161; *halālvmuān* P 195, Q 160, 166; **dissel**: *dēs̄əl* L 369; **sikkel**: *zīkəl* P 179; **houtkappertje**: *ō̄tkep̄ark̄a* Q 1; **kluitenslager**: *klut̄ānslēḡar* L 319; *klut̄ānslēḡar* L 369.

4. HEKWERK

4.1 HEK

(N 14, 62; S 13; L 1a-m; RND 8, 20; R I, 44; R I, 45; monogr.)

[Algemene benaming.]

hek: *hek* L 210, 267, 288, 377, 379, 380, 381, 382, 387, P 55, Q 117a, 203, 211; *he̅k* K 358, L 164, 211, 245, 246, 265, 266, 269, 295, 296, 298, 299, 331, 378, 385, Q 15, 18, 32, 102, 117a, 193, 196, 201; *he̅q* L 419; *ek* L 368; *he̅k* Q 95; *he̅k* L 434a, Q 95; **hekken:** *he̅ka* L 213, 215a, 217, 250, 417; *he̅kan* L 165; *he̅ka* L 164, 191, 209, 215, 246a, 289, Q 2, 96a, 187; *he̅kan* L 313, Q 1; *he̅jka* L 216; **gaard:** *ga̅rt* Q 103, 105; *ga̅r* Q 2, 10, 202, 208; *ga̅r* Q 78; *ga̅r* P 179, 195, Q 78, 89; *ga̅r* Q 93; *ga̅r* P 164; **barrier:** *ba̅r̅r* Q 78; *br̅r* Q 89; *ba̅r̅r* L 426, Q 102, 103, 198, 200, 202, 207, 247, 247a; *ba̅r̅r* Q 99; *br̅r* L 374, 422, 425, 427, 431, Q 10, 12, 14, 22, 102, 104a, 105; **barriël:** *ba̅r̅l* P 211; **barrieltje:** *br̅lka* P 164; **veken:** *ve̅ka* L 429, Q 21, 35, 98, 113; *ve̅ka* L 430, 432, Q 16, 20, 22, 27, 30, 33, 110, 111; *ve̅kan* Q 30; *ve̅jka* Q 32a; **vauwer:** *va̅wa̅r* Q 247, 247a; *va̅wa̅r* Q 200; **vauwren:** *va̅wa̅ra* Q 113; *va̅wa̅ra* L 429, Q 27, 35, 103, 105, 110; *va̅wa̅ra* Q 16, 30; **varen:** *va̅ra* L 209; *va̅ra* L 249; *va̅ra* L 325; **poortje:** *po̅rtja* L 297, 323; *po̅rtja* L 300; *patjan* K 353; **deurtje:** *da̅rka* L 382; **stanketsel:**

stanketsal L 268; *stanketsal* L 248, 267; *stanketsal* L 374, Q 118; *stanketsal* Q 98; *stanketsal* Q 204a; *stanketsal* Q 99, 101, 113; *stanketsal* Q 97; *staketsal* Q 21; *staketsal* Q 113; *staketsal* L 328; **tuin:** *tun* L 267, 290, 321; *tun* L 291; **garnei (du.):** *garne̅j* Q 116, 207; **gril:** *grel* P 164, 211; **rek:** *rek* Q 29, 78, 83; **gelint:** *galint* L 217; **gitter:** *git̅ar* Q 113; *get̅ar* Q 118.

4.2 HEK AAN DE INGANG VAN EEN WEI (kaart 27)

(N 14, 67; A 25, 5a; L 19B, 6; Vld.; JG, 2c; monogr.)

[In dit lemma zijn vooral de antwoorden ondergebracht van de vragen naar “hek aan de ingang van een wei” (N 14, 67), “een (toegangs)hek, gevlochten van twijgen en opgehangen tussen twee stijlen, dat in een omheining is aangebracht of op een dam (in een sloot) is geplaatst” (A 25, 5a), “een hek, slag- of draaiboom op een doorgang naar akker of weide, of ter versperring van een weg in privaatsbezit” (L 19B, 6).]

barrier: *ba̅r̅r* L 312, P 180; *ba̅r̅r* P 176; *ba̅r̅r* Q 2; *ba̅r̅r* P 213, Q 2, 2b; *br̅r* P 119, Q 2, 3, 4, 71, 77, 78, 89, 156, 162; *br̅r* P 176a; *br̅r* P 175, 222, Q 1; *br̅r* Q 72; *ba̅r̅r* L 426, Q 36, 95, 101, 111, 113, 197, 197a, 203, 203a, 204, 253; *ba̅r̅r* Q 21, 99*, 198b, 203; *br̅r* L 293, 322, 330, 332, 372, 377, 378, 378*, 381, 381a, 381b, 382, 422,

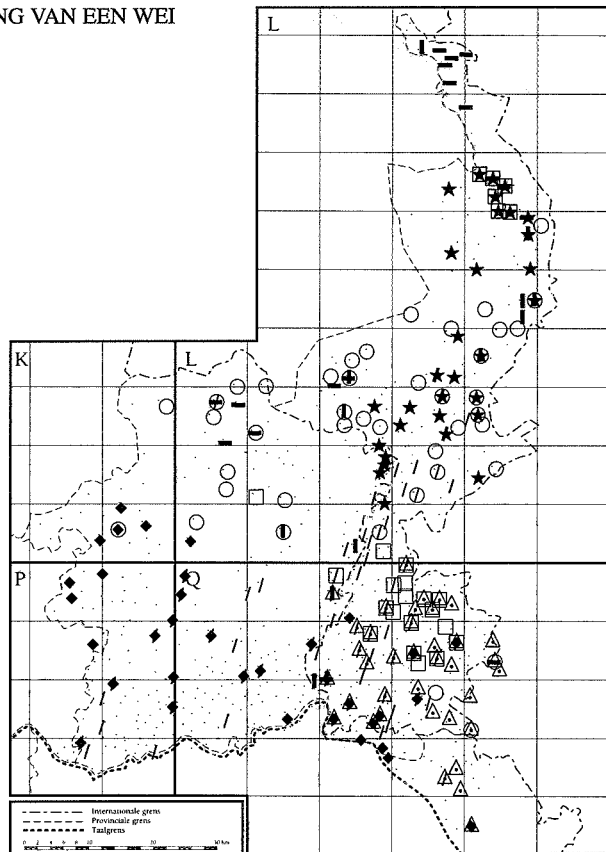

Afb. 14. Hek

Kaart 27 HEK AAN DE INGANG VAN EEN WEI

- / barrier(tje)
- poort(je)
- △ vouwer(e)
- ◆ gaard
- ★ varen
- veken
- hekken
- ! hek
- ◻ klapveken

425, 426, 0426, 427, 429a, Q 9, 12, 14, 18a, 20, 36, 88, 94b, 96d, 97, 98, 100, 101, 103, 106, 111, 0112, 193, 198b, 203; *br̄.r* Q 192; *br̄r* Q 7; *b̄r̄j̄ar* Q 2; *br̄j̄ar* Q 2; **barriertje:** *bar̄rka* Q 101; *bar̄rka* Q 198b; *br̄rka* Q 19; **weidebarrier:** *w̄br̄r* Q 2; *w̄j̄br̄.r* Q 192; **trekbarrier:** *tr̄kbar̄r* Q 99*; **barriël:** *bar̄l* K 316, L 313; *bar̄l* K 316; *brīj̄al* K 316; **hek:** *hek* L 159a, 269, 270, 271, 423, Q 94b; *h̄k* L 248, 289b, 298, 318b, 416, Q 9, 95; **hekken:** *hek̄a* L 119, 214, 215, 247, 289, Q 95, 121; *hek̄an* L 247, 312, 313; *h̄k̄a* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 289b; *h̄k̄an* L 315, 316; **hekje:** *heks̄ka* L 271; **weidehek:** *w̄j̄dah̄k* L 267; **vaarthek:** *v̄r̄thek* Q 102; **vaart:** *v̄a.t* Q 252; **inrijhek:** *enrihek* L 290; **poort:** *p̄ort* K 358, L 296, 355, 355a, 376, 413; *pōart* L 316; *p̄ōart* K 278; *p̄ōats* Q 222; *poats* Q 121, 202; *port* L 250, 265, 267, 282, 286, 288, 288a, 289a, 289b, 290, 292, 298, 312, 314, 318, 318b, 320, 320c, 322, 329, 331, 331b, 381b, 386; *p̄ort* L 271, 295, 382, 426; *p̄ort* L 312, 366, 416; **poorts:** *p̄orts* L 269; **poortje:** *p̄ortj̄a* L 331, 331b, 333; *p̄ortj̄a* L 289b; **weipoort:** *w̄j̄port* L 318b; *w̄j̄port* L 360; **varen:** *v̄r̄a* L 210, 247,

331, 371, 371a; *v̄r̄a* L 331, 331b; *v̄r̄a* L 214, 214a, 215, 217, 244c, 245b, 246a, 248, 266, 268, 271, 291, 293, 294, 298, 320a, 321, 322, 324, 325, 326, 330, 370, 373, 387; **varengat:** *v̄r̄gāt* L 381a; **vaargat:** *v̄r̄gāt* L 330, 381a, 420; *v̄r̄gāt* L 298; **voergat:** *v̄orgāt* L 250, 269a; **voergat:** *v̄urgāt* L 214; **gaard:** *ḡart* Q 113; *ḡar* K 359, L 414, Q 2, 2b, 18, 71, 88, 111, 113, 196, 196a, 200, 203, 247, 247a, 284; *ḡor* K 318, P 48, 119, Q 1, 77, 89, 156, 178, 193, 198b; *ḡōr* P 176a, Q 78; *ḡōr* Q 71; *ḡor* P 44, 107a, Q 156; *gor* Q 2; *ḡōr* P 51, 175, Q 71; *ḡē* K 357, 358; **veken:** *v̄k̄a* Q 22, 97, 112a; *f̄k̄a* Q 31; *v̄k̄a* L 429, Q 7, 19, 20, 21, 33, 34, 38, 97, 111, 111*; *f̄k̄a* Q 36; *f̄k̄a* L 364; *v̄k̄a* Q 0112, 113; *v̄k̄a* Q 32a; **vekensgat:** *v̄k̄asxāt* L 318b, 369; **klapveken:** *klapv̄k̄a* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; **vauwer:** *v̄auw̄ar* Q 121c, 193, 208, 253; *v̄aw̄ar* Q 198b; *v̄auw̄ar* Q 20; *pf̄auw̄ar* Q 222; *v̄ōuw̄ar* Q 119, 121, 196, 259; *v̄ō.w̄ar* Q 252; **vauweren:** *v̄ōuwar̄a* Q 18a, 38, 101, 112, 113, 113b, 192, 196, 196a, 204a, 208, 211, 284; *v̄auw̄ar̄a* Q 9, 19, 32, 33, 34, 35, 95, 97, 99, 99*, 101, 103, 111, 0112, 113, 192, 201; *v̄aw̄ar̄a* Q 36;

vaart: *vārt* L 330, 381a; **doorvaart:** *dōrvārt* L 324; **invaart:** *envārt* L 381a; **vaartengat:** *vōrtagāt* L 295; *vōrtagāt* L 295; **hoofdgat:** *hōtʰxat* K 314; **valdeur:** *valdār* Q 196, 196a.

4.3 DRAAIHEK

(N 14, 68a; N M, 5; A 25, 5d; L B 19, 6; monogr.)
[Een hek dat op scharnieren of haken draait aan de ingang van een wei, gemaakt van prikkeldraad of houten latten.]

barrier: *barīr* Q 112; *bārir* P 176; *brīr* P 107a, Q 4, 77, 178; *brīr* P 176a, Q 156; *bārīr* P 213; *brīar* P 175, 222; *brījar* Q 71; *brīar* P 175; *barēr* L 360, 426, Q 21, 36, 95, 111, 113, 196, 197, 203a; *bārēr* Q 197, 197a; *bārēr* Q 21, 99*, 203; *brēr* L 320, 320c, 321, 322, 327, 328, 330, 332, 370, 371, 371a, 372, 373, 377, 378*, 381b, 420, 422, 423, 0426, 427, 429a, Q 9, 18, 18a, 32a, 36, 94b, 97, 98, 99, 100, 101a, 103, 106, 111, 0112, 112b, 203; **barriertje:** *brērka* L 378*, 381; **draaibARRIER:** *drābārīr* Q 2, 2b; *drābrīr* Q 2; *drējbrēr* Q 88, 96d; **barriël:** *briījal* K 316; **poort:** *pōrt* L 250, 296, 328, 355, 355a, 413, Q 95, 203; *port* K 366, L 267, 282, 286, 288a, 289, 289a, 289b, 289*, 290, 292, 293, 294, 314, 318a, 318b, 320a, 322, 324, 325, 331, 331b; *pōrt* L 282, 312, 317, 367, 416; *pōwart* K 278; *pōrt* L 269, 270, 271, 295; *pōats* Q 222; *poats* Q 211; *pūt* L 317; **poorts:** *pōrts* L 269; **poortje:** *pōrtja* L 267, 378, 378*, 381; *pōrtja* Q 22, 111*; *pōāiša* Q 222; **draaiport:** *drējport* L 288a, 289a, 314; *drējpōrt* L 376; *drējpōrt* L 270; **draaiende poort:** *drējēndā pōrt* L 366; **deurtje:** *dijarkā* L 289; **hek:** *hek* K 289, L 159a, 269, 271, 418, Q 112; *hek* L 163, 164, 165, 289a, 289*, 381b, 382; **hekken:** *hekan* L 247, 286, 313; *hekā* L 119, 214, 289; *hekā* L 163, 163b; **hekkengat:** *hekgat* L 159a; **draaihek:** *drējhek* L 269; *drējhek* L 376; **draaiend hek:** *drējant hek* L 163, 164, 165; **rekke:** *rekā* L 163, 163a; **gaard:** *gār* K 358, Q 2, 112b, 204a, 208; *gārt* Q 12; *gār* K 318, P 48, Q 3, 156, 193, 198b; *gōār* P 175; *gēr* K 357, L 413; *gūr* L 414; **draaigaard:** *drēagēr* K 358; **weigaard:** *wēigōār* Q 78; **vauwer:** *vāwār* Q 193; *vawār* Q 193; *vōwār* Q 121, 259; *vauwār* Q 208; **vauweren:** *vōwārā* Q 9, 111, 112, 112a, 112b, 0112, 113; *vō.wārā* Q 284; *foūwārā* Q 117a; *vauwārā* Q 32a, 36, 99*; *vawārā* L 0426, Q 33, 100; *vooawārā* Q 202; **steekvouwer:** *štēakfōwār* Q 247, 247a; **varen:** *vāre* L 331; *vā.rā* L 331, 331b; *vōrā* L 211, 244c, 248, 271, 291, 295, 321, 322, 325, 326, 371, 374, 387; *vō.rā* L 268; **veken:** *vēkā* L 369, Q 112a; *vēkā* L 378*, 381, 429, 430, 432, Q 15, 16*, 20, 21, 32, 33, 34, 35, 98, 111, 0112, 117a; *vēkā* Q 112b; *fēkā* Q 36; *viēkā* Q 32a; *viakan* Q 32a; **stegel:** *štēgāl* Q 15, 99*, 284; *stēxal* Q 72; *stēxal* Q 2; *štījal* Q 121c; **hoofdsgat:** *hōtʰxat* K 316; **ingaat:** *enāgōat* L 282; **varengat:** *faragat* K 359; **voorgat:** *vorgāt* L

244c; **vaartengat:** *vōrtagāt* L 295; *vōrtagāt* L 295; **ingang:** *engājk* L 270; **wimpel:** *wōmpal* C 21; **draaibred:** *drēbrēat* P 52; **molen:** *mōlā* I 376; **haspel:** *hāspal* L 214, 214a, 215, 217, 245b 246a; **afloating:** *āflōtinj* Q 2; **schuiftuin:** *šūftūn* I 330.

4.4 SLAGBOOM

(A 25, 5b; L 19B, 6; monogr.)

[Een toegangshek in de vorm van een enkele boom die om een paal draait, aangebracht in eer omheining of op een dam in een sloot bijvoorbeeld.]

slagboom: L 119; *slagbōum* Q 88; *slāgbōumā* L 371; *slāgbōmā* Q 2 84; *slāgbōum* Q 21; *slāxbōm* Q 112; *slāgbōam* Q 15; **draaiboom:** L 290, 314; *drējbuam* L 312; *drējbaum* L 271; *drējbōumw* I 327; *drojboam* L 286; *drējbum* L 316; **distelboom:** *distalbuam* Q 99*; **sluitboom:** *slūtbōum* L 381b; **hekkenboom:** *hekābuam* L 269; **boom:** L 247, Q 208; *buam* L 271, Q 95; *bōum* Q 21; *bōm* Q 203; **draaiport:** *drējport* L 376; **poort:** L 296, 328; *port* L 250, 288a, 298; **draaiportje:** *drējpōrtja* L 376; **klamp:** *klamp* L 292; **sluitting:** *slūtenj* L 269; **barrier:** *barēr* Q 36; *brīar* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; *brēr* L 293 330, 381b, Q 36; *bārēr* L 298, Q 95, 112; **slagbarrier:** *slāgbbrīr* Q 168; **stegel:** *štīgāl* Q 117a; *stēxal* P 119, Q 156, 172; **varen:** *vōrā* L 321 322, 325; **vauwer:** *vōwār* Q 121; *vauwār* Q 278; *pfaūwār* Q 222; **vauweren:** *vauwārā* L 0426; *vāwārā* Q 36; **veken:** *fēkā* Q 36; **draaigaard:** *drāgōr* Q 2; **gaard:** *gār* P 118, Q 2; *gēr* K 358; **sperant:** *sparant* L 372.

4.5 LOSSE PAAL MET DRAAD

(N 14, 68c; N 7, 48b; L B 19, 6; A 25, 8)

[Losse paal met draad waarmee men de wei kan afsluiten.]

varen: *vā.rā* L 331, 331b; *vōrā* L 244c, 291, 292, 294, 319, 320, 320a, 321, 322, 371; *fōrā* L 370, 371, 373; *fōrā* L 371a; **los varen:** *los vōrā* L 295; **gaard:** *gār* K 359; *gār* K 318, Q 77; *gōār* P 213; **gaard van draad:** *gōār van droat* P 176a; **barrier:** *brīr* Q 2, 156; *brīar* Q 72; *briījal* K 316; *brēr* L 416, 0426, Q 20, 193; **trekbarrier:** *trekbrēr* Q 78, 96d; *trekbrēr* Q 99*; **spanbarrier:** *spanbrēr* Q 198b; **draadbarrier:** *drūqōdbrīr* Q 162; *drōdbārējar* Q 2; **noodbarrier:** *nōūtbrīar* P 222; **barrier van draad:** *brīr van droat* P 176a; **draad:** *drōt* L 324; *drōt* L 423; **puntdraad:** *pōntdrōt* Q 20; **draadafsluiting:** *drōtafslūtenj* Q 98; **losse sluiting:** *losā slūtenj* L 270; **sluit:** *slēt* Q 111, 111*, 113; **sluitpaal:** *slūtpōl* L 269, 326; **hek:** *hek* Q 95; **hekken:** *hekā* L 268, 324, 356, 415; *hekā* L 163, 163b; **los hekken:** *los hekā* L 163, 163a; **poort:** *pōrt* L 355a; *port* L 318b, 331, 331b, 356, 360, 416; *pōrt* L 360, 366; *pōrt* Q

0112; **losse poort**: *losə port* L 289a; **weipoort**: *weiport* L 322; **veken**: *vēka* L 429, Q 22, 33, 117a; *vē.kə* Q 112a; *vīakə* Q 32a; **vauwer**: *vəwə* Q 197, 197a, 203a; **trekvauweren**: *trekvəwə* Q 204a, 211; **stegel**: *stexəl* K 358; **stek**: *stək* Q 2, 2b; **doorgang**: *dərxgānk* Q 204a; **uitvaart**: *ūtvdrt* L 332; **invaart**: *envdrt* L 332; **weigat**: *weigāt* L 322; **tuin**: *tūn* L 378*; **losse tuin**: *losə tūn* L 330; **rek**: *reak* Q 156; **slip**: *sləp* L 317.

4.6 OPTILBAAR HEK

(N 14, 68b; A 25, 5e; monogr.)

[Het niet draaiend maar uitneembaar hek aan de ingang van een wei.]

poort: *pōrt* L 269a, 296, 355a; *port* L 250, 267, 288a, 289a, 289*, 290, 293, 314, 318, 318b, 331, 331b; *pōrt* L 271, Q 0112; *pōt* Q 203; *poats* Q 121; **poorts**: *pōrts* L 269; **poortje**: *pōrtjə* L 267; **hefpoortje**: *həfpōrtjə* L 270; **hangpoort**: *hanpōrt* L 376; **hek**: *hek* L 269, 271, 423; *hək* L 289*, 289a, 373, Q 95; **hekken**: *hekə* L 119, 289, 324, Q 168; *həkə* L 163, 163b, 318b, 320, 320a, 320c; *həkən* L 282; **los hekken**: *los hekə* L 247; **hekje**: *həkskə* L 289; **noodhek**: *noathek* Q 98; **gaard**: *gār* Q 202; *gəər* P 107a; *gōr* K 318; *gōər* P 213; *gōyər* Q 71; **valgaard**: *valgaər* P 222; **herzettende gaard**: *herzetandə gēr* K 358; **vauwer**: *vāwər* Q 198b; *pfəwər* Q 222; **vauweren**: *vəwərə* Q 21, 99*, 111; *vəwərə* Q 113, 211; **veken**: *vēka* L 369; *vəkə* L 326, 378, 378*, 381, 430, Q 111; *vəkən* L 429, Q 21; *vīakə* Q 32a; **gevaak**: *gəvā.k* Q 192; **afsluiting**: *əfslūtiŋ* K 278; *əfslūteŋ* L 322; **sliet**: *šlēt* Q 111, 113; **weisliet**: *wejslīta* L 163, 163a; **stegel**: *stīgəl* Q 9; **horde**: *hōrt* L 382; *hōrt* L 322, 324; *hō.rt* L 325; **barrier**: *brīr* L 414, Q 2; *brīər* P 175; *brēr* L 377, 378*, 382, 0426, Q 22, 36, 88, 101, 101a, 203; *barēr* L 426, Q 196; *bārēr* L 360; **stekken van de barrier**: *stəkə van də bārēr* Q 2; **gehengselbarrier**: *gəhənsəlbərəjər* Q 2; **losse barrier**: *los brēr* L 427, Q 106, 193, 198b; *los barēr* Q 197, 197a, 203a; *losə brēr* L 381b; **uithangbarrier**: *uıthanhbrēr* L 327; **barriël**: *brijəl* K 316; **varen**: *vā.rə* L 331, 331b; *vōrə* L 244c, 291, 295, 320a, 321, 328, 432; **stanketsel**: *stānketsəl* L 320a; **stop**: *štop* Q 204a, 208; **losse tuin**: *losə tūn* L 318b; **tuinhek**: *tūnhek* L 332; **bredje**: *brētjə* L 292; **leghouster**: *lēxhōtər* P 176a; **deur**: *dōər* Q 78; **schot**: *šot* L 360; **schutsel**: *sxōtsəl* K 359; *šōtsəl* L 420; **vaartengat**: *vōrtəgāt* L 295; **hekkenstaken**: *hekəstākə* L 268; **varenstaken**: *vōrastākə* L 268.

4.7 DUBBEL SIERHEK

(A 25, 5f; L 19B, 6)

[Dubbel sierhek dat toegang geeft tot een boerenhofstee of buitenplaats.]

barrier: *barēr* P 176, Q 112; *barēr* L 426, Q 21, 35, 101, 113; *bārēr* Q 21, 99*; *brēr* L 377, 378*, 381, Q 16*, 32, 36, 99, 101a, 103, 111, 193, 203; *brējər* L 430; **groot barrier**: *gruāt brēr* Q 103; **dobbel barrier**: *dəbəl barēr* Q 196; **poort**: *pōrt* L 119, 244c, 296, 328, 381a; *port* L 267, 288a, 289*, 289a, 292, 293, 298, 318, 328, 329, 330, 378*, 381, 429; *pōrt* L 269, 271, 295; *poats* Q 121; **voorpoort**: *vōrpōats* Q 222; **inrijpoort**: *enripōrt* L 376; *enripōrt* L 290; **grote poort**: *grōtə port* L 322; **hek**: *hek* L 271; *hək* L 381b; **inrijhek**: *enrihek* L 271; **sierhek**: *tsīrhek* Q 222; **hekken**: *hekə* L 214; **veken**: *vēka* L 429; **stanketsel**: *stanketsəl* L 378, Q 203; *štaketsəl* Q 34; **garnei (du)**: *garnejj* Q 208; **grille**: *grel* K 358, P 176, Q 2;

4.8 VOETGANGERSHEK (kaart 28)

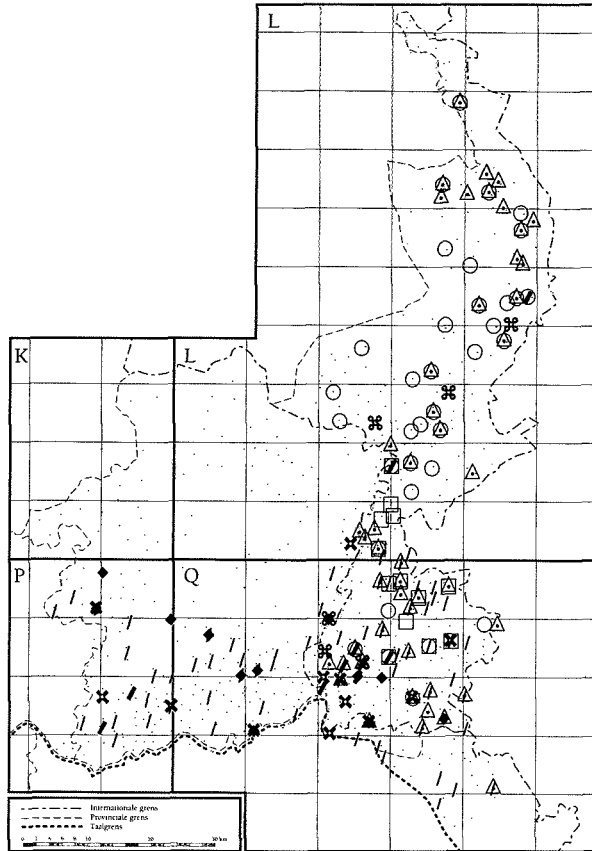
(A 25, 6; A 25, 8; L 19B, 5a; L 19B, 6; S 43; monogr.)

[Een smalle doorgang tussen weiden of landerijen. Men kent verschillende vormen zowel van ijzer als van hout gemaakt. Nogal toegepast is een houten of een ijzeren kruis dat kan draaien op een zware paal. Verder komen voor een draaiende haspel of draaimolentje, een hek van latwerk, drie palen in een driehoek geplaatst, twee horizontale balken waar men doorheen moet kruipen, een klapdeurtje of vaste palen die een bocht vormen. De benamingen voor de verschillende vormen wijken zo weinig van elkaar af dat ze in één lemma zijn ondergebracht.]

stegel: *stīgəl* L 434a, Q 16*, 38, 98, 207, 253, 278; *stīgəl* Q 20, 21, 29, 32, 34, 35, 96, 97, 99*, 101, 110, 111, 247, 247a, 253, 259; *stīgəl* P 118, Q 77; *štejəl* Q 262; *stīgəl* Q 7, 10, 83, 116, 118; *štīgəl* Q 35, 105, 106, 112, 113, 114, 200, 211; *stīgəl* Q 27; *stījgəl* Q 202; *štījəl* Q 222; *stexəl* P 50, 58, 121, 174, 179, 183, 188, 193, Q 71, 72, 74, 78, 83, 86, 88, 90, 155a, 156, 167, 173, 179; *stixəl* P 50, Q 74, 75, 77, 89, 173; **stegeltje**: *stīgalkə* L 430, Q 88; *stīgalkə* Q 75; *stīgalkə* Q 75; *stixəlkə* Q 88; **draaistegel**: *drājstexəl* P 47, Q 155a; *drustixəl* P 48; **kruipstegel**: *krōjpstexəl* Q 155a; **veken**: *vēka* L 0426, Q 112; *vəkə* L 378, 429, 431, 432, Q 21, 22, 30, 33, 36, 101, 112, 113; *vəkə* Q 113; **vekentje**: *vėkskə* L 429; **gaard**: *gārt* Q 12; *gār* Q 71, 101a, 106, 196, 208; *gāər* P 51; *gōr* Q 89; *gor* Q 180; *gojr* Q 77; **draaigaard**: *drājgār* Q 2, 71; *drēgar* Q 71; *drēgār* Q 71; *drēgōər* P 50; *drēgōər* Q 71; **haspel**: *haspəl* L 191, 214, 216, 248, 249, 250, 267, 269, 293, 297, 325, 330, 374, 377, 387, 425, 426, 427, 429, Q 20, 22, 30, 32, 32a, 33, 98, 99, 102,

Kaart 28 VOETGANGERSHEK

- / (-)stegel(tje)
- △ haspel
- (-)poor(tje)
- veken(tje)
- ✕ (-)molen(tje)
- ◆ (draai)gaard
- / (-)barrier(tje)
- % tuin

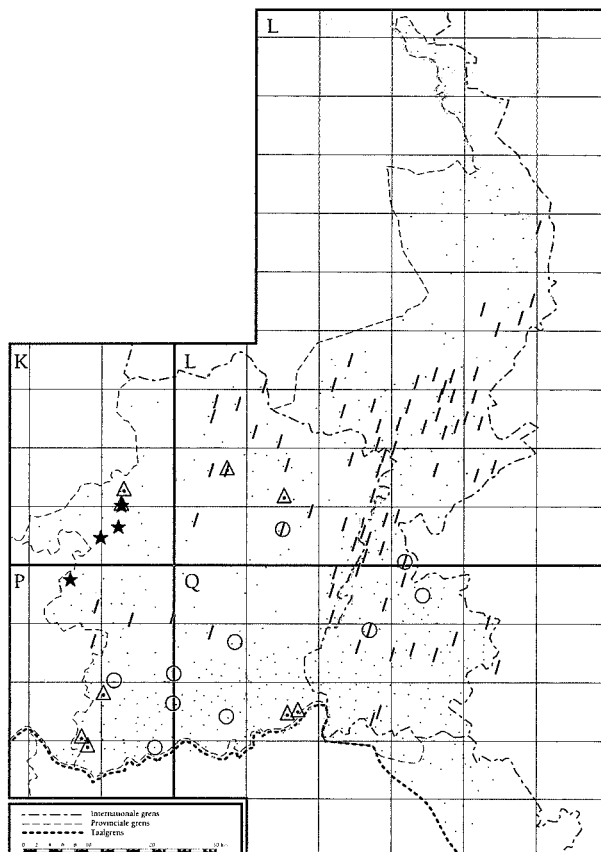

103, 104a, 105, 111, 117b, 196, 202, 203, 204a, 208, 211, 262; *aspal* Q 16; *hāspal* L 210, 211, 215, 217, 248, 268, Q 196, 207; *hāspal* L 246a; **molen**: *mōla* P 176; *mōla* Q 196; **molentje**: *mōlakā* P 50, 176, Q 95, 105, 113, 156, 196, 198; *mōlakā* Q 203; *mūlakā* Q 193; **draaimolentje**: *drejmōlakā* Q 156; *drejmōlakā* Q 180; **padmolentje**: *pātmōlakā* L 423; **barrier**: *barīr* P 180; *barēr* Q 101; *brēr* L 271; **barriertje**: *barērka* Q 101; *barērka* Q 99*, 102; *brērka* L 378*, Q 103, 106, 187; **draaibARRIER**: *drejābrīr* P 177; **poortje**: L 247; *portja* L 119, 248, 318a, 429; *pōrtja* L 210, 267, 288a, 293, 325, 327, 328, 330, 377; *pōrtja* L 217, 244c, 266, 267, 292, 295, 297, 298, 318, 378*, 381b, 382, Q 31; *pōrtja* Q 101; *pōrtja* L 269, 271, 298; *pōtja* Q 117a; *pōrtša* Q 99; *pōtša* Q 203; *purtja* Q 112; *pūtja* Q 112; **ingangspoortje**: *engāṣportja* L 290; **poort**: *pōrt* L 269a; **hekje**: *hekska* L 248, 289, 330; *hekska* L 271; **manhek**: *manhek* L 250; **draaihek**: Q 15; **draaihekje**: *drejheqskā* L 329; *drējheqskā* L 381b; **klaphekken**: *klapheka* L 164; **hek**: *heka* L 385; **heksen**: *heka* L 211, 217; *heka* L 209, 213, 215a; **valdeur**: Q 113; **varen**: *vōrā* L 323; *vōrā*

L 246, 266; **vauwveren**: *vōwvārā* Q 196, 222; **tuin**: *tūn* L 296, 320, 323, Q 12, 96a, 103; **tour** **niquet**: L 329, Q 121, 193; **trouée**: *trawej* Q 200; **draaipaal**: *drejpōl* L 371; *drejpōl* Q 8; *drejpōl* L 416; *drāpāl* Q 90; **draaiier**: *drājār* L 175, 180; **draaikruis**: *drejkriās* L 415; **draai** **bred**: *drēbrēāt* Q 78; **draaiwervel**: *drejwōrvāl* L 381a; **wervel**: *wervāl* Q 27; **draaiboorn**: L 314; *drejābum* L 355; **slagboom**: Q 83; *slāgbum* L 355; **scharniersel**: L 329; **doorgang**: *dōrganḡ* L 325; **vonder**: *vonjār* L 320a; **vaartengat** *vōrtāgāt* L 295; **stapje**: *stepka* L 328.

Kaart 29 OMHEINING

- / tuin
- rek
- △ afsluiting
- ★ stegeling

5. AFRASTERING, OMHEINING

5.1 OMHEINING (kaart 29)

(N 14, 62; N 14, 67; S 11, 13; L 19B, 5a; A 25, 5; RND 8, 20; Gwn 16, 11; monogr.)

[De omheining in het algemeen.]

tuin: *tōjn* L 354, 355, 360, P 50, 58; *tōjn* L 372; *tōan* Q 2; *tōjn* L 360; *tūn* L 250, 267, 270, 271, 286, 288, 289, 292, 294, 295, 300, 312, 313, 314, 316, 317, 318b, 320, 320a, 322, 322a, 323, 324, 327, 329, 330, 331, 332, 333, 360, 369, 370, 371, 374, 382, 386, 416, 420, 425, 0426, 427, 429, 429a, 432, Q 9, 12, 14, 19, 20, 99*, 101, 111, 0112, 113, 117a, 196, 196a; *tū.n* L 313, 317, 325, 326, 329, 331, 332, 423, Q 7, 117a; *tūnə* L 293, 320, 321, 325, 382, 387, Q 22, 284; *tūən* L 270; *tsūn* Q 121c; *tuən* L 415, Q 113; *tuyn* L 420; *tunə* L 387; *tyn* Q 9, 97; *tynə* Q 284; *tōn* Q 71; *tōn* Q 2; *toən* L 371, 413; *tōyn* L 372; *tēn* P 107a; **tuin-
ing:** *tjney* Q 88; **rek:** *rek* Q 97; *reḱ* P 176a, 222, Q 33, 72, 78, 156, 162; *reḱ* L 416; *rēḱ* Q 20; **omheining:** *omhēney* L 312; *ōmhēney* P 176; **afsluiting:** *afslōten* K 316; *āfslōten* K 318;

afslūten P 175; *ōfslūten* Q 178; *āfslūten* L 366; *ōfslōten* P 176; *afslōten* P 175; *afslāten* P 176; *afslaten* P 213; *āvslēten* L 355; *aufsliten* Q 179; **afmaking:** *āfmāken* K 359; *afmāʔη* K 278; **afspanning:** *afspanen* K 358; **stegeling:** *stegalen* K 318, 357; *stexalen* K 358; *stexalen* P 44; **draad:** *drōt* K 316; **beschot:** *bāšot* Q 116; **houten beschot:** *hōytə bāšot* L 320.

5.2 HAAG

(N 14, 62; RND 20; Wi 9; S 13, add.; Vld.; A 25, 4a; L 1a-m; L B2, 279; JG 1b, add.; L 32, 45; monogr.)

[Omheining van levend hout ter afpaling van een erf of een stuk land. Men kent verschillende soorten hagen zoals beukenhaag, elzenhaag, ligusterhaag, meidoornhaag, taxushaag en vlierhaag.]

haag: *hāx* K 353, 357, 358, 358a, 359, 360, L 271, 413, 414, P 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 55, 57, 171, 176, 211, 212, Q 2, 121, 192, 196, 198, 199, 200, 203, 204, 204a, 205, 207, 208, 222, 247a, 249, 251, 253, 254, 255, 259, 260,

263, 278, 279, 284; *hā.x* K 357, 358, 361, L 414; *hāæx* P 47; *āx* P 171, Q 2; *hax* Q 284; *hōx* K 278a, 314, 315, 317, 317a, 353, P 58, 117, 119, 120, 176, 177, 178, 181, 182, 184, 188, 195, 197, 218, 219, 222, 223, 227, Q 71, 72, 74, 75, 77, 78, 83, 154, 156, 162, 163, 166, 168, 168a, 171, 177, 178, 179, 180, 181, 183, 198, 241; *hōæx* P 107a, 113, 115, 172, 174, 175, 185, 214, Q 83; *ōx* P 78; *hō.x* Q 162, 240; *hox* P 192, 196; *hōyx* P 188; *hōx* K 316, 318, Q 156; *hōæx* Q 161; *ō.æx* P 176; **heg:** *hex* L 214, 269, 271, 312, 314, 328, 355, Q 32a; *heḡx* K 278, L 115, 119, 159a, 163, 164, 192, 209, 210, 212a, 213, 214, 214a, 215, 215a, 216, 217, 244c, 245, 246, 246a, 247, 248, 265, 281a, 286, 290, 312, 313, 314, 316, 319, 352, 353, 355, 356, 364, 415, 416, 417, 421, 428, Q 3, 5, 32a, 36, 249, 279; *hēx* L 312, 314, 316a, 369; *hek* L 250, 267, 271, 291, 316a, 38, 387, Q 20, 95, 113, 116; *heḡk* L 192a, 244c, 246, 246b, 246c, 249, 250, 265c, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 288, 288a, 289, 289a, 289b, 289*, 291, 292, 293, 294, 296, 297, 298, 316a, 317, 318, 318a, 318b, 320, 320a, 322, 324, 325, 328, 329, 330, 331, 368, 369, 371, 372, 374, 375, 376, 377, 378, 378*, 381, 381a, 381b, 382, 386, 387, 420, 425, 0426, 429, 430, 432, 434, Q 12, 14, 15, 19, 20, 21, 30, 31, 32, 32a, 33, 35, 36, 38, 39, 95, 98, 99, 99*, 101, 101a, 102, 103, 105, 106, 111, 111*, 112, 112a, 113, 113a, 117, 117a, 118, 119, 187, 192, 193, 201, 202, 203, 211, 222; *hēk* L 316a; *heḡq* L 360; *he.k* Q 116; *heḡk* L 360; *ek* L 422, 425, Q 7, 9, 12; *heq* L 266, 382, Q 3, 21, 34, 95, 111; *hek* Q 35, 88, 91, 172, 188; *hēk* Q 222; *høk* L 360; **tuin:** *toy.n* Q 3; *tūn* L 314, 317; *tū.n* L 316.

5.3 DOORNHAAG

(A 25, 4a; R I, 46; Vld.; monogr.)

[Haag van haagdoorns of andere doornstruiken.] **doornenheg:** *dōræhek* Q 111; *dōræhek* L 329, Q 20; *dōræheq* L 329, 382, Q 111; *dōræhek* L 271; *dōñhek* Q 203; *dōñæhek* Q 99*; *dōñhek* Q 101; *dōræheq* L 318b; *dōræhek* Q 95; *dērænheḡx* L 360; **doornenhaag:** *dōñahāx* Q 208.

5.4 AFRASTERING VAN WEI

(N 14, 62; S 11; Gwn 16, 11; A 25, 8; N 11, 8 add.; monogr.)

[Kunstmatige omheining, doorgaans een afrastering van met draad verbonden palen.]

afrastering: *āfrastareḡ* L 289, 289a, 289b, 373, 426, Q 14, 18, 94b, 97, 100, 101, 113; *afrastareḡ* L 163, 164, 165; **afsluiting:** *āvslēteḡ* L 355a; **gelint:** *gələnt* L 165, 191, 211, 245, 248, 250, 267, 268, 269, 271, 297; *gələnt* L 159a, 163, 163a, 163b, 164, 244c; *glēnt* L 245, 246; *gələḡk* L 266, 268; *gələḡjtj* L 290, 291; *gələnt* L 209, 210, 211, 213, 214, 215, 215a, 246a, 247; **geländer (du.):** *gələndār* Q 118; **balie:** *baj* Q 18a, 88,

95, 96d, 97, 111, 111*, 112b, 0112, 192, 193, 196, 196a, 197, 197a, 198b, 203, 203a, 204a, 208, 252; *bāj* Q 204a; **hekkenslag:** *hekæslāx* L 268; **spanjard:** *spanjart* Q 18; **tuin:** *tūn* L 320c, 331, 331b, 371a; *tōḡ* Q 2b.

5.5 OMHEINING VAN TAKKEN

(A 25, 4b; monogr.)

[Omheining van een erf of een stuk land gevlochten van takken.]

tuin: *tjñ* L 119, 214, 247, Q 15, 32, 99; *tūn* L 289b, 293, 318, 322, 376, 381b, Q 21, 34, 35, 99*, 112; *tuən* Q 32a, 106, 113; *tūn* L 381a; **getuinde haag:** *gətjñdā hāx* Q 196; **tuinheg:** *tsjññhek* Q 211; **tuinwerk:** *tjñwerk* Q 111; **gevitste heg:** *gəfetsdā heḡ* Q 193; **schutting van kluppels:** *sxōteḡ van klōpəls* L 267; **spalier:** *špalēr* Q 202; **heggentakken:** *heḡgətek* L 269; **balie:** *baj* Q 113; **heg:** *hek* Q 121; *heḡ* L 288a, Q 101.

5.6 OMHEINING VAN PALEN

(A 25, 4c; monogr.)

[Omheining van palen, verbonden door enkele latten of ruwe planken.]

houten afrastering: L 119, Q 36; *āfrastareḡ* L 289, 430, Q 102, 113; **rooster:** L 329; **tuin:** *tūn* L 269, 269a, 289b, 293, 296, 298, 321, 322, 328, 377, 378, 378*, 426, Q 21, 121; *tsūn* Q 222; **hek:** *hek* L 210, 269, 271, Q 203; *heḡ* L 289a, 289*, 381b, Q 101; **hekken:** *heḡk* L 292; **lattenhek:** Q 193; *latænhēk* L 376; **gelint:** *gələnt* L 247, 248, 250; *gələnt* L 210; *gljñu* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; **vauweren:** *vawarə* Q 21; **veken:** *vēkən* L 429; **onderslag:** *ōndəræslāx* Q 101a; **beschot:** *bæsxōt* Q 99*, 203; **schot:** *šōt* L 325; **schutting:** *šōteḡ* Q 35; *sxōjtēḡ* L 318a; **schutting van palen:** *sxōteḡ van pōl* L 267.

5.7 OMHEINING VAN OPSTAANDE LATJES

(A 25, 4d; monogr.)

[Omheining getimmerd van opstaande latjes, meestal rond een tuin of hof.]

tuin: *tūn* L 289b, 293, 296, 318b, Q 21, 121; *tuən* L 267; *tūn* L 298; *tūnə* L 378; *tjñ* L 247, 248; *tsūn* Q 222; **holteren tuin:** *hōltərən tuən* L 290; **hek:** *hek* L 269, 271; *heḡ* L 289a, 289*, Q 21, 101, 203, 222; *hēk* Q 117a; **hekje:** *heḡskə* L 269, 322, 325, 381b, Q 112; **schutting:** *šōteḡ* Q 119; *šōteḡ* L 292, 298, 378*; *sxōjtēḡ* L 318a; **spalier:** *špalēr* Q 35, 113, 208, 211; **lattenhek:** Q 193; *latænhēk* L 376; *lōtæhek* L 381a; **geländer (du.):** *gələndār* Q 112, 203; **afrastering:** Q 36; *āfrastareḡ* L 271; **gitter:** *jitar* Q 222; **latwerk:** Q 111; **veken:** *vēkən* L 429; **stegel:** *stēḡəl* Q 196, 196a.

5.8 OMHEINING VAN IJZEREN SPIJLEN

(A 25, 4e)

[Omheining van ijzeren spijlen of staven.]

stanketsel: *stanketsəl* L 244c, 289, Q 16*, 32a, 106, 117a, 196; *stanketsəl* L 430, Q 99; *stanketsəl* L 267, 288a, 296, 322, 376, 377; *štanketsəl* L 298, 325, 329, Q 112; *štanketsəl* L 378*, Q 101a, 103; *štanketsəl* L 292, Q 113; *štanketsəl* L 429, Q 99*; *staketsəl* L 119, 210, 248, 250, 290, Q 21, 32; *štaketsəl* L 295, 381a, Q 31, 36, 121, 202; *štaketsəl* Q 101a; *staketsəl* Q 35; **hangstetsel:** *hanštetsəl* Q 111; **kesteksel:** *kəsteksəl* L 210; **ijzeren hek:** *īzərə hek* Q 193; *īzəran hek* L 267; *īzərə hek* L 295, 330; *īzər hek* L 269; **hek:** *hek* L 269, 271, 289b, 329, Q 203; *hek* L 289a, 289*, 292, 381b, Q 21, 101; **heken:** *heka* Q 102; **ijzeren gitter:** Q 203; *īzərə jītər* Q 222; **gitter:** *gitər* Q 113, 208; *jītər* Q 222; **tuin:** *tūn* L 293; *tuən* L 269; *tūna* L 378; **afrastering:** Q 36; *āfrastəreŋ* L 293, 382; **spalier:** *špalēr* Q 211; **barrier:** *brēr* L 381b; **omheining:** *əmheīneŋ* L 268; **raster:** L 329; **schutting:** *sxøjten* L 318a; **bad:** L 269.

5.9 DRAADAFRATERING

(N M, 67; N 14, 62; A 25, 4f; L 19B, 6; JG 2c; monogr.)

[Omheining of afrastering van palen verbonden door ijzerdraad, prikkeldraad of andere draad.]

afrastering: L 214, 289b, 290, Q 36, 119, 202, 203; *āfrastəreŋ* L 248, 267, 268, 288a, 289a, 289*, 293, 298, 318, 318a, 381b, 429, Q 16*, 21, 99, 99*, 112; *āfrastəreŋ* L 269; **draadrastering:** L 119; **balie:** *baj* L 378*, 381, Q 101a, 103, 106, 111, 112, 193, 197, 200, 203, 203a, 211, 247, 247a; **draad:** *drōt* L 163, 294, 317, 324, 329, 377, 378*, 429, Q 32a, 35, 121, 196, 211; *drqət* Q 202; *drqət* L 282; *drq* L 265; **weidraad:** *wējdrōt* L 318b; **tuin:** *tūn* L 267, 269, 269a, 270, 271, 292, 295, 296, 298, 320a, 322, 325, 328, 329, 330, 332, 376, 377, 378*, 381, 381b, 382, 0426; *tūyn* L 327; *tūna* L 330; **palen met draad:** *pq̄l met drōt* L 430; **weipalen met draad:** *wēipq̄l mēt drq̄ət* L 286, 314; **gelint:** *gəlent* L 247, 248, 250; *gəlēnt* L 244c; *gəlīnt* L 214; **draadheg:** *drq̄əthək* Q 222; **heg:** *hek* L 271, Q 101; **rek:** *rek* Q 97; *rək* Q 32a, 34, 77; **afpaalsel:** *āfpq̄lsəl* Q 21; **draadspalier:** *drq̄tšpalēr* Q 208; **spaliering:** *špalēreŋ* Q 99*; **stegeling:** *stikaleŋ* P 44; *stixələŋ* K 357; *stexələŋ* P 45; **spanjard:** *španjərt* Q 97.

5.10 GLADDE IJZERDRAAD

(N M, 6a; N M, 6b; Vld.; monogr.)

[Het gladde ijzerdraad waarmee men weiden omheint.]

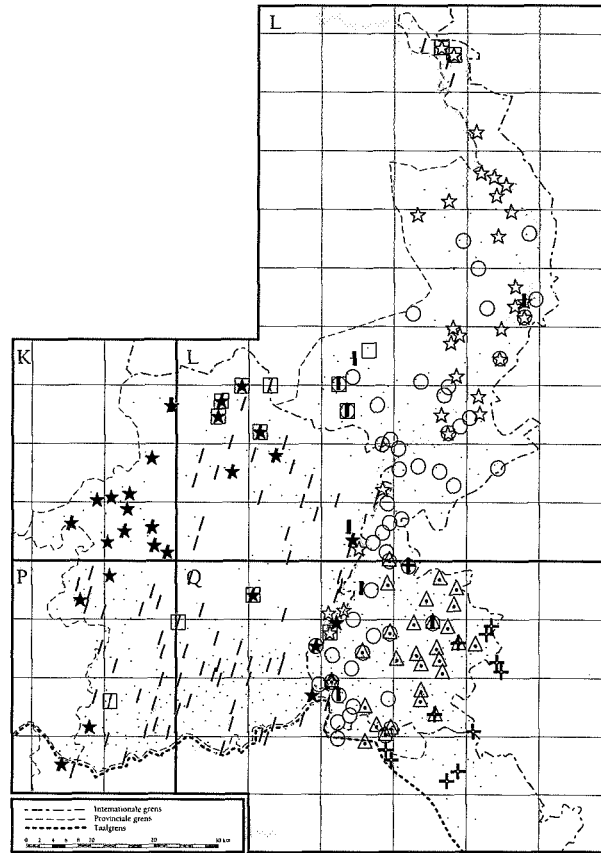
gladde draad: *glədə drōt* L 163, 163b, 164, 165, 211, 266, 269, 269a, 269b, 271, 295, Q 15, 33, 39, 111; *glədə drōt* Q 28; *glədə droat* Q 121; *glatə*

Afb. 15. Draadafrastering

Kaart 30 PRIKKELDRAAD

- / pikdraad
- puntdraad
- ☆ pindraad
- △ tankel(en)draad
- ★ pinnetjesdraad
- pikkel(en)-/pikker-/pikkendraad
- † stachel(en)draad
- ! prikkeldraad

drōt L 159a, 332, Q 39, 113, 118, 204a; *glātā drōt* L 289, 289b, 290a, 294; *glātān drōt* L 290, 291, 373, 374, 0426, 427, 430; **gladdraad**: *glatdrōt* L 244d; **glatsdraad**: *gletsdrōt* Q 18; **ronde draad**: *ronā drōt* Q 196; *ronā droqət* K 358; *ronā droət* Q 180; **ronde ijzerdraad**: *ronā eĵzardrōt* Q 156; *ronā eĵzardrāt* P 45; **ijzerdraad**: *eĵzardruqət* P 46; *eĵzardruət* P 49; *ĭzardrōt* L 269, 270, 271, 289, 322a, Q 20, 94b, 95, 187a; **ijzeren draad**: *eĵzərān drāt* K 353; *e.ĵzərān dro.t* P 50; **kale draad**: *kālān drōt* L 325, Q 39; *kālā drōt* L 292, 318b, 332; **gave draad**: *giva drōt* L 288a, 289; **zoete draad**: *zōtā drōt* Q 198; *zōtān drōt* Q 198b; **zinken draad**: *zenkān drōt* P 176; *sēnkā druqət* Q 158; **zinkdraad**: *zenkdrōt* Q 39, 111; **weidraad**: *weĵdrāt* Q 204a; *weĵdrōt* L 192, Q 18, 99*; *weĵdroət* Q 72; *weĵdrōt* Q 30; **afraasteringdraad**: *āfrastərənĵdrōt* L 432; **tuindraad**: *tūndrōt* L 270, 331; *tūndrōt* Q 39; **wasdraad**: *wešdrōt* Q 15, 20, 22, 98, 112a; *wešdrōt* Q 111; **lijnwaadsdraad**: *livāsdōt* L 321; *livānsdrōt* L 374, Q 95; **ursusdraad**: L 420; *yr̥sydrōt* Q 11; *ōrsardruət* Q 76; **gegalvaniseerde draad**: *gəgalvanisērdən drōt* Q 97; **zware kippendraad**: *žwōrā*

kepəndrōt Q 30; **trekdraad**: *trēkdrōt* Q 20 **draad**: *drōt* L 270, 271, 292, 299, 320a, 329, 331, 331b, 372a, 386, Q 14, 20, 35, 36, 96a, 96c, 117, 117a, 192, 193, 193a, 198b, 222; *drōt* Q 3 *druqət* Q 77; *druət* P 46, Q 80; *drō* L 265.

5.11 PRIKKELDRAAD (kaart 30)

(N M, 6b; N M, 6a; L 40, 73; JG 1b; L 32, 4; add.; Vld.; Gwn 16, 11; A 25, 4f; A 25, 8 add. monogr.)

[Twee- of driedraads gevlochten ijzerdraad var scherpe punten voorzien waarmee men een weide of een stuk grond afspant.]

pikdraad: L 321, 414; *pekdrāt* L 416, P 176, 193, Q 152; *pekdrāt* P 45; *pekdrāt* Q 1; *pek draət* P 172, 181; *pekdraət* L 421; *pekdraut* I 372; *pekdrōt* K 359, 361, L 159a, 164, 165, 316, 317, 318b, 358, 360, 362, 364, 367, 368, 372, 413, 415, 417, P 50, 57, 107a, 117, 119, 176, 212, Q 3, 5, 7, 8, 9, 73, 74, 79a, 84, 86, 88, 156, 188; *pegdrōt* L 315; *pekdrōt* P 188; *pekdrōt* K 353, L 416; *pikdrōt* L 286, 312, 313, 352, 360 *pekdrōt* Q 5, 77; *pekdrōt* L 312; *pegdrōt* L 354

Afb. 16. Prikkeldraad

pekdrøvat K 358; pekdrot L 372, P 50, 219, Q 179; pekdroæt P 44, Q 78; pegdröt L 356, 360; pegdröæt K 359, 360, P 46, 50, Q 2a; pekdroyt L 352, Q 71; pegdröjæt L 413; pekdroyt Q 71; pigdröæt Q 90; pekdrot Q 177; pekdroat P 57, 184, Q 180; pekdroyæt P 211; pegdroæt L 353; pegdroæt Q 1; pekdroyt P 121, Q 83; pekdroyt Q 162; pekdrot P 50; pekdroyæt P 55; pekdroat Q 72; pekdroyt L 422; pekdroyt Q 77; pikdroyt Q 158; pekdruæt P 46, 119, 177, 195; pegdrut Q 75, 76, 78; pekdruæt P 49, 120; pegdrüt Q 156; pikdruæt Q 80; pigdruot Q 241; pigdrüt Q 156; pigdroyt Q 181; pekdroyt L 355, Q 2; pekdroyt P 56; **pikkeldraad:** L 316; pekäldröt L 163, 163a, 288a, 318b; pekäldröt Q 96c; pekäldröt P 176; **pikkerdraad:** pekärdröt L 312; pekärdröjæt L 282; pekärdröjæt L 282; pikärdröt L 286, 314; pikärdröt L 312; **pikkendraad:** pekärdröt P 176; pekärdröt P 176; pekädrot Q 3; pikärdröt Q 2; pikärdröt L 312; **pikkeldraad:** pekäladröt L 289; **pindraad:** pändröt L 163, 163a, 192, 211, 214, 214a, 215, 217, 244d, 246b, 246a, 269, 269a, 269b, 270, 290, 290a, 291, 294, 295, 299, 325, 330, 331, 331b, 372a, Q 10, 11, 12, 95; pändröt Q 96c; pändröt L 423; **pinnetjesdraad:** penäksdrät K 278, 357, 359, L 312, 358; penäksdrät K 353, 360, Q 3; penäksdröt K 314, 317a, 353, 359, L 282, 314, 316, P 211, Q 12; penäksdröt K 353; penäksdröæt K 357;

penäksdröt Q 172; penäksdröt K 318; penäksdröt K 316; penäksdröt K 358; penäksdröt K 314, 315; penäksdröt K 314; penäksdröjæt K 278; penäksdröt L 355; penäksdrüt P 51; penäksdrät L 421; penäksdrät P 174; penäksdröæt L 312; pönäksdröt L 314; pönäksdröjæt P 48; pinäksdröt K 361, Q 88; pinäksdröt K 358; pinäksdröt Q 3; **prikkel-draad:** L 420; prekäldröt L 269, 288, 289, 318b, Q 15, 20, 39, 187a; preäldröjæt K 278; **prik-draad:** prekärdröt L 360; **puntdraad:** pöntdrät L 248; pöntdröt L 245, 266, 267, 270, 271, 289, 289b, 329, 386, Q 18, 20, 39, 94b, 95, 97, 98, 99, 99*, 187a, 192; pöntdrö L 265; pöntdröt Q 94b, 96a, 102, 193, 197, 197a; pöntdröt Q 194; pöntdröt L 381a, Q 198b; pöndröt L 266, 267, 270, 299, Q 99*; pöndröt Q 88, 96a; pönjtdröt L 292, 318b, 320a, 321, 321a, 322, 329, 332, 373, 374, 377, 378*, 382, 426, 0426, 427, 429, 430, Q 15b; pönjtdröt Q 198b; pönjtdröt L 322a; pönjtdröt L 329, 330, 382, 432; pönjtdröt Q 198; **stekeldraad:** štekäldröt Q 15, 15b, 20, 22; **tuin-draad:** tü.ndröt L 331, 331b; **tuin:** tuen L 324; **stacheldraad:** štaxäldrät Q 204a, 253; štaxäldröt Q 20, 117, 117a, 121, 247, 247a; štaxäldroat Q 121c, 222; štaxäldroat Q 121, 253; štagäldröt Q 204a; štagäldroat Q 113; **stachelendraad:** štaxäldröt Q 252; štagäladröt Q 204a; **stachel:** štagäl Q 204a; **tankeldraad:** tanäladröt

L 430, Q 16, 28, 30, 33, 35, 36, 39, 98, 99*, 101, 111, 111*, 112, 0112, 112a, 112b, 113, 118, 201, 203, 204a; *taŋkældrøt* Q 203; *takældrøt* Q 196, 197, 197a, 200; *takældrøt* Q 193a; **tankelen-draad:** *taŋkæländrøt* Q 95.

5.12 ELEKTRISCHE DRAADAFRATERING

(N M, 6a)

[Afrastering met onder elektrische stroom staande prikkeldraad of gladde ijzerdraad.]

schrικdraad: *šrekrøt* L 320a, 322, Q 197, 197a; *šrekdroat* Q 121; *šrexdroat* Q 203; **elektrische draad:** *elətrisegə drøt* Q 0112; **elektrieke draad:** *elətrikə drøt* L 312; **elektriekse draad:** *elətriksən drøt* Q 94b; **elektriek:** *eləntrek* Q 187a.

5.13 PAAL VAN DE WEIDEAFRATERING

(N 14, 64; S 27; Vld.; monogr.)

[De meeste opgaven in dit lemma duiden op een paal uit de draadomheining rond een weide. Deze opgaven zijn ontleend aan de antwoorden op de vraag "Hoe noemt u de paal van de weide-afrastering?" (N 14, 64). Een aantal opgaven is ontleend aan de vraag naar het algemene woord voor "paal" (S 27). De antwoorden op beide vragen zijn in dit lemma ondergebracht.]

weipaal: *wēipōl* L 159a, 163, 163a, 163b, 164, 165, 211, 214, 215, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 287, 288, 288a, 289, 289a, 289b, 291, 294, 295, 318b, 320, 320a, 320c, 321, 322, 322a, 324, 325, 329, 330, 331, 331b, 332, 369, 370, 371, 374, 382, 387, 416, 427, 429a, 432, Q 9, 18, 20, 32, 88, 94b, 95, 96d, 97, 98, 99*, 204a, 208; *wēipōl* L 371a; *wēipōal* Q 156; *wēipōyl* L 423; *wēipōal* L 282, 360; *wēipōyl* Q 162; *wēipōl* L 317, 366, 372, 422; *wēipōal* L 286, 312, 314; *wēipōl* P 176; *wēipōal* P 222; *wēipōal* Q 71; *wēipōal* K 358; *wēipōal* L 413; *wēipōal* K 357; *wēipōal* K 358; *wēipōl* L 355; *wēipōl* Q 33; *wēipōl* Q 2, 2b; *wēipōyl* Q 72; *wēipōal* L 414; *wēipōal* Q 77; *wēipōyl* K 278; *wāipōl* K 316; *wāipōl* K 318; *wāipōyl* K 314; **weidepaal:** *wēipōl* L 214, 214a, 215, 217, 244c, 245b, 246a, 247, 268, 290, 295, 373, 425, 426, 0426, 429, 432, Q 18a, 22, 32a, 97, 101, 111, 0112, 112a; *wēipōal* Q 121c, 203, 211; *wēipōl* Q 113; *wēipōl* Q 117a; **baliepaal:** *baipōl* Q 18a, 97, 193, 197, 197a, 198b, 203a; **varenpaal:** *vōrāpōl* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; **weipilot:** *wēipōl* P 176a; *wēipōl* P 48; **pilot:** *pōl* P 175, Q 78; *pōl* P 107a; *pōl* Q 156; **tuinpaal:** *tūnpōl* L 326, 331, 381; **weistaak:** *wēstōak* K 358; **staak:** *stāk* P 44; **piket:** *pikēt* P 175; *pakēt* P 213; **paal:** *pōl* L 164, 165, 191, 209, 210, 211, 213, 215, 215a, 216, 217, 244b, 245, 246, 246a, 248, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 288, 289, 290, 291, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 320, 321, 323, 325, 327, 328, 330, 331,

333, 374, 377, 378, 379, 380, 382, 385, 387, 425, 426, 427, 429, 430, 431, 432, 434a, P 176, Q 14, 16, 20, 21, 22, 27, 29, 30, 32, 32a, 33, 35, 96e, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104a, 105, 11C, 111, 111*, 112b, 113, 116, 117b, 118, 187, 19c, 198, 202, 203, 204a, 207, 208; *pōal* Q 196; *pōul* K 359; *pōal* Q 156; *pōal* Q 178; *pōul* Q 162.

5.14 SPANSTOKJE

(N 14, 65)

[Stok of paaltje in de afrasteringsdraad waarmee men die draad spant.]

trekpaal: *trekpōl* K 314, L 266, 269, 271, 289, 295, 321a, 322a, 330, 429, Q 94b, 97, 99*, 0112, 113; *trekpōl* L 211, 214, 215, 265, 329, 370, C 18a, 32a, 88, 96d, 97, 111, 193, 198b, 204a; *trekpōal* L 312; *trekpōal* L 314, 360; *trekpōul* C 77; *trekpōl* Q 4; *trekpōl* P 48; **trekpaaltje:** *trekpōlkə* L 270; *trekpōlkə* Q 20; *trekpōlkə* I 282; *trekpōalkə* Q 156; **trekhout:** *trekhōt* Q 197, 197a, 203a; **trekker:** *trekər* P 222; **aantrekker:** L 289a; *qaintrekər* Q 156; **treklepper:** *treklepə* Q 9; **trekstaak:** *trekstāk* K 357; **spanhout:** *spanhōlt* L 163, 163a; **spanhoutje:** *spanhōltjə* C 98; **spanstek:** *spanstək* L 369, 416, Q 78; *spānstək* Q 71; **spanpaal:** *spanpōl* L 382; *spanpōl* L 355; **spanpaaltje:** *spanpōlkə* L 268; *spanpōlkə* L 355; **spanner:** *spanər* L 314, I 176a; *spanər* L 290, 0426, Q 100; *spanər* F 278; **draadspanner:** *drōtspanər* L 159a, 289b, Q 18; **draaipaal:** *drēpāl* P 176; *drēipōl* L 244c, 265; *drēipōl* L 321; **draaipaaftje:** *drēipōlkə* I 371; *drēipōlkə* L 371a; *drēipōlkə* Q 117a; *drēipōlkə* L 295; *drēipōlkə* Q 94b; *drēipōlkə* I 318b; *drēipōlkə* P 22; **draaiknuppel:** *drējknōpə* L 268; **draaikluppel:** *drējklōpəl* L 332; **draaier:** *drējər* Q 9; **wringhoutje:** *wrejhōtʔə* L 282; **wringstek:** *wrejnstək* K 318; **wringer:** *wrejər* I 372; **vlegelknuppel:** *vlēgəlknepəl* Q 2; **kluppeltje:** *klōpəl* L 288a; **knevel:** *knēval* Q 2, 2b; **vregel:** *vrēgəl* Q 113, 211; **vregelkluppel:** *vreǰgəlklōpəl* L 291; **vregelhoutje:** *vreǰgəlhōltjə* L 270; **vreelhout:** *vreǰalhōyt* L 326, 432; **vreelstek:** *vrēlstək* P 107a; **vreel:** *vrēl* P 213; **kreng:** *krēj* K 358; **streefpaal:** *strēfpōl* L 429a, Q 198b; **streef:** *strēf* L 366; **kram:** *krām* L 423; **krammer:** *krēmər* Q 14; *krēmər* L 420; **trekijzer:** *trekizər* L 271, Q 98, 204a; **katrol:** *katrōl* K 316; **takel:** *tākəl* L 286; **schraagpaal:** *šrāxpōl* I 270; **stukje hout:** *stōkskə hōlt* L 163, 164, 165; **ringhout:** *rejhōt* Q 203; **schamper:** *šempər* L 387; **klauw:** *klōuw* Q 101; **aansluitter:** *ānslōtətə* K 359; **koevoet:** *kōvōt* Q 22; **knebel:** *knibal* C 95.

5.15 AFRASTERINGSHOUT

(N 14, 66; monogr.)

[In het algemeen het hout waarmee men de

weide afrastert. Dat kunnen dennenhout, eikenhout, berkenhout, acacia en andere houtsoorten zijn. Vergelijk lemma 5.13 PAAL VAN DE WEIDE-AFRASTERING.]

tuinhout: *tjnhout* L 332, Q 98, 111; *tjnhout* L 432; *tjnhout* L 331, 331b; *tjnhout* Q 204a; *tjnhout* Q 204a; **tuingsgaard:** *tjngerdā* (mv.) L 371; *tjngērtā* (mv.) L 326; **tuinstaaik:** *tuənstākā* (mv.) L 268; **tünzel:** *tynzəl* Q 284; **hout:** *hayt* K 278; *hət* Q 178; *hō.t* Q 117a; **weihout:** *wejhout* L 324, 325, 330, 332, 374; **weistaak:** *wēstākā* (mv.) K 357; **vreehout:** *vrējhout* L 318b, Q 20; *vrējhōt* Q 156; *vrējhōt* Q 71; *vrējhout* Q 95; *vrējhōt* Q 77; **vree:** *vrēj* Q 162; **gelinhout:** *gəlnthōt* L 268, 270; **gelintstaak:** *gəlnstākā* (mv.) L 214, 247; *gəlnstākā* (mv.) L 268; **paalhout:** *pəlhout* Q 9; **rekhout:** *rekhout* Q 97; **schoorhout:** *sxōrhout* L 286; **dennenhout:** *dənəhōt* Q 2, 2b; **berkenhout:** *berkəhōt* Q 2, 2b; **gekloven eik:** *gəklōvən ēk* L 413.

5.16 OMHEINEN

(N 14, 63; L 32, 45; A 25, 9; Gwn 16, 11; Vld.; monogr.)

[Iets omgeven met een omheining, meest van toepassing op een weiland.]

tuinen: Q 193; *tōjnā* L 360; *tōnā* L 420; *tjnā* L 267, 295, 332, 370, 377, 0426, Q 36, 97, 98, 99, 99*, 101, 111, 113, 192, 196, 284; *tjnā* Q 204a, 253; *tjnā* Q 200, 247, 247a; *tsjnā* Q 121e; *tjnā* Q 113; *tjnā* Q 284; *tjnā* L 292, 293, 330, 371, 371a, 378, 378*, 381, 422, 425, 426, 432, Q 18a, 20, 102, 111; *tuənā* L 295; *tuənā* L 372; **afstuinen:** P 56, 57; *afstōnā* L 326; *afstjnā* Q 97; *afstjnā* Q 222; *afstjnā* Q 20; *afstōnj* P 50; **omstuinen:** *omstjnā* Q 22; *omstjnā* L 372; **tuin zetten:** *tjn zētā* L 248; *tjn zētā* Q 112, 112b; *tjn zētā* L 318b; *tjn zētā* L 330, 331; **zetten van ene tuin:** *zētā van ejnən tuən* L 267; **ene tuin om de wei zetten:** *ənə tūn om dā wē.ī zētā* L 423; **tuin maken:** *tjn mākā* L 322, 329, 332; *tujn mākā* L 327; **tuin derom maken:** *tjn drom mākā* L 331, 331b; **omheinen:** L 317; *omēnən* P 176; **afrasteren:** L 119, Q 203; *āfrastarā* L 265, 270, 289, 289a, 320, 320c, 322, 426, Q 14, 18a, 22, 94b, 97, 99*, 100, 101, 0112, 112a, 117a; *āfrastarā* L 163, 164, 165; *āfrastarən* Q 98; *āfrastarən* L 372; **afrastering plaatsen:** *āfrastarən plātsā* L 318a; **afrastereren:** *āfrastarərən* L 373; **afpalen:** K 359, L 352, Q 2, 90, 196; *āfpālā* L 269, 382, 416, 418, P 121, Q 8, 9, 12, 78, 88, 91, 94b, 172, 211; *āfpālā* Q 96d; *āfpālā* L 360; *āfpālā* Q 172; *āfpālā* Q 247; *āfpālā* K 278; *āfpōlālən* Q 71; *āfpōlā* Q 222; *āfpālā* Q 97, 192, 204a; *āfpālā* Q 14, 18, 203; *āfpālā* Q 112b, 113; **ompalen:** *ōmpālā* L 271; **uitpalen:** *ōuatpōlālən* Q 71; **afmaken:** K 357, P 46, 56; *āfmākā* K 314, 359, L 159a, 163, 214, 244c, 247, 265, 266, 268, 270, 271, 282, 286, 288, 288a, 289, 289a, 289b, 289*, 290, 291, 294, 295, 312,

313, 314, 316, 317, 318, 318b, 320, 320a, 320c, 321, 322, 322a, 324, 328, 330, 355, 358, 360, 362, 368, 369, 374, 377, 382, 386, 387, 413, 414, 415, 416, 420, 423, 0426, 427, 429, 429a, Q 1, 2, 2b, 3, 8, 9, 10, 15, 20, 32a, 168, 196, 196a, 203; *āfmākən* L 282, 286, 314, 362, Q 9; *āfmākā* L 163, 163b, 425; *āvmākā* L 355, 355a; *āfmaʔən* K 278; *āfmākē* K 317; *āfmōkē* K 316, 318, Q 88; *āfmōkē* Q 93; *āfmō.ʔn* K 314; *āfmōʔən* K 315; *āfmōkən* K 314; *oafmoakā* Q 3; *āfmōʔn* K 278; *āfmōkē* P 177; *āfmōkən* Q 3; **afballiën:** *āfbajā* Q 192; *āfbājā* Q 204a; *āfbājā* Q 198b; *āfbāā* Q 248; **balie zetten:** *baj zētā* Q 111, 197, 197a, 203a; *baj zētā* Q 193; **balie deromheen zetten:** *baj dromhēn zētā* Q 111*; **afsluïten:** P 54, 121, 164, 171, Q 179; *āfslōjtən* L 352; *āfslōtā* Q 2; *āfslūtən* L 282, 420; *āfslūtā* Q 178; *āfslūtā* L 366; *āfslōtā* Q 74; *āfslōjtən* L 414; *āfslōtā* P 195; *oafslōtā* Q 156; *afslōjtən* L 355; *āfslōtā* Q 170; *āfslōtā* P 184; *āfslūtā* Q 179; *afslūtā* P 175, 213; *afslātən* P 218; *āfslūtā* Q 173; *afslājən* P 219; **omsluïten:** *omslūtən* Q 9; **afspannen:** K 359, L 312, 316, 355, P 116; *afspanā* K 357, 358, P 164, 171, 176, Q 259; *āfspanā* L 282, 416, Q 2, 12; *āfspanā* Q 86, 175; *āfspanən* Q 3; *afspanā* P 107a; **draad spannen:** *drōt spanā* L 377; **toemaken:** *tumākā* L 362, 366, 368, 415, Q 14, 111; *tjmākā* L 416; *tōjmākən* P 121, Q 168a; *tajmākā* Q 162; *tajmōkē* Q 72; *tōjmājkən* Q 168a; *tajmōkən* Q 180; **afstegelen:** *afstegālā* K 357; *afstegālən* P 47; *afstexālā* K 358; *afstexālā* K 318; **stegelen:** *stexālā* P 44; **gelint maken:** L 250; *gəlēt mākā* L 244c; *gəlēt mākən* L 214; **gelint zetten:** *gəlēt zētā* L 248; **afslagen:** K 357; *afslāgən* K 353; **vreechten:** *vrēxtā* L 163, 163a; **afrekken:** *āfrekā* Q 97; *oafrekā* P 192; *āfrekā* Q 156; **wei afrekken:** *wē.ī oafrekā* Q 156; **rekken:** *rekā* P 222; **rek maken:** *rek mōkā* Q 78; **rek zetten:** *rek zētā* Q 97; *rejk zētā* Q 33; *rejk sētā* P 176a; **rek rond zetten:** *rek ront zētā* P 192; **afsepareren:** *oafseparējā* Q 156; *āfseparārən* Q 84; **afpilotten:** *āfpālōtən* P 119; **hek om een wei zetten:** *hek ōm ejn wē.ī zētā* Q 9; **omweiden:** *ōmwējā* Q 113; **opstellen:** L 269; **opmaken:** *opmākā* L 288a; **poort maken:** *pōrt mākā* L 269a; **nieuwe draad trekken:** *nijən drōt trēkā* L 271; **heg poten:** *heq pōtā* L 115; **poten:** *pōtā* L 288a; **afzingen:** L 282; **afwerken:** *āfwerkā* L 360; **aftouwen:** *afstōwā* P 58; **touwen:** *tōwā* P 179; **aftrekken:** *āfrekā* P 177; **uitdraden:** *ōuatdrōmādən* Q 71; **haag maken:** *hāx mākā* Q 204a; **heg zetten:** *hek zētā* Q 117a; *heq zētā* L 271; *heq zētā* Q 111; **afzetten:** K 357, L 312; *āfsētā* Q 74; **pindraad trekken:** *pendrōt trēkā* L 294; **pikdraad zetten:** *peqdrūt sētā* Q 156; **vit-sen:** *feitsā* Q 193; **vreden:** *vrējā* Q 156; *vrēn* Q 77; **toevreden:** *tōwvrējən* Q 71.

ALFABETISCH REGISTER van woordtypen en lemmatitels (in hoofdletters)

A

- aag 55
 aalsberg 9
 aangat 48
 aangelage 3, 4
 aangeleg 2
 aanmaken 60
 aansluit 78
 aantrekker 78
 aarde 29, 39
 aarde, blauwe ~ 31
 aarde, grijze ~ 34
 AARDE, GROND, ~ 29
 AARDE, KLUIT ~ 30
 aarde, rode ~ 38
 AARDE, ROODBRUINE ~ 38
 aarden baan 48
 aardhoop 54
 aardklont 30
 aardkloot 30
 aardklot 30
 aardstronk 64
 aardverf 38
 aardweg 46, 48
 aarsgat 64
 achterhof 4
 achterruit 48
 achteruit, het ~ 4
 ader 58
 afbaliën 79
 afbreken 60
 afdoen 62
 afgat 13
 afgebaalde wei 25
 afgemaakte grond 12
 afgemaakte wei 24
 afgepaalde wei 24
 afgerasterde wei 25
 afgesloten akker 12
 afgesloten wei 24
 afgespannen wei 24
 afgetuinde wei 25
 afgezette wei 24
 afhouden 62
 aflappen 67
 aflating 70
 afloop 55
 afmaken 79
 afmaking 73
 afpaalsel 75
 afpalen 79
 affpilotten 79
 affplaggen 66
 afrasteren 79
 afrastereren 79
 afrastering 74, 74, 74, 75, 75
 afrastering, houten ~ 74
 afrastering plaatsen 79
 AFRASTERING VAN WEI 74
 afrasteringdraad 76
 AFRASTERINGSHOUT 78
 afrekken 79
 afrekken, wei ~ 79
 afrijden 59
 afringen 79
 afrissen 67
 afritsen 67
 afsepareren 79
 afslaan 62
 afslagen 79
 afsluiten 79
 afsluiting 71, 73, 74
 afspannen 79
 afspanning 73
 afstegelen 79
 afsteken 59, 66
 AFSTEKEN, ZODEN ~ 66
 aftouwen 79
 aftrekken 79
 aftuinen 79
 afvaart 13, 47
 afvlaggen 66
 afvoerbeek 56
 afwatering 55
 afwateringsbeek 56
 afwateringsgraaf 54
 afwerken 79
 afzetten 79
 AKKER 7
 akker 1, 4, 7, 7, 10
 akker, afgesloten ~ 12
 akker, beschermde ~ 12
 akker, braakliggende ~ 14
 akker, gereende ~ 12
 AKKER, GRENSSTROOK LANGS
 EEN ~ 17
 akker, helliggende ~ 15
 akker, hoge ~ 9
 AKKER, HOOGLIGGENDE ~ 9
 AKKER, HOOGTE IN EEN ~ 9
 akker in de wallen 12
 akker, ingesloten ~ 12
 akker, kwade ~ 36
 AKKER, LAAGLIGGENDE ~ 10
 AKKER, LAAGTE IN EEN ~ 11
 akker, lage ~ 10
 AKKER, OMWALDE ~ 12
 akker, omwalde ~ 12
 akker, op de ~ 9
 akker, pand ~ 9
 akker, platte ~ 10
 akker, schone ~ 35
 akker, slechte ~ 36
 akker, stenen ~ 37
 akker, stuk ~ 8
 AKKER, TOEGANG TOT ~ 13
 akkerbaan 48
 akkerbedrijf 1
 akkeren 59, 60
 AKKERGRENS, GRENSVOOR 16
 akkergrond 1, 7, 8
 akkergrond, goede ~ 36
 akkerland 1, 7, 8
 akkerland, stuk ~ 8
 akkerperceel 8
 akkertje 8
 akkerveld 6
 akkerweg 18, 46, 48
 akkerweggetje 48
 ALGEMEEN, WEILAND IN HET ~
 19
 allee 45, 48
 arm land 36
 arme grond 36
 armengrond 26
 as 41
 assen 41, 41
 assenbaan 41
 assenbaantje 41
 assenweg 41, 43
 asweg 41

B

- baak/bach 56
 baaldem 25
 baan 26, 43, 48, 48
 baan, aarden ~ 48
 baantje 43, 48
 baantje, verloren ~ 48
 bachje 56
 bad 75
 balie 74, 74, 75
 balie deromheen zetten 79
 balie zetten 79
 baliopaal 78
 band 8, 10, 12, 19, 22, 24,
 26, 34, 52, 60
 band, vuile ~ 22, 36, 60
 band, zure ~ 34
 band/bend 22
 bandel 22
 bandgrond 34
 bandje 22
 bank, de ~ breken 59
 barriël 68, 69, 70, 71
 barrieltje 68
 barrier 68, 68, 70, 70, 70, 71.
 71, 72, 75
 barrier, dobbel ~ 71

- barrier, groot ~ 71
 barrier, losse ~ 71
 barrier, stekken van de ~ 71
 barrier van draad 70
 barriertje 69, 70, 72
 bats 57
 bed 26
 bedding 12
 bedje 26
 bedrijf 2, 3
 bedrijf, heel ~ 2
 beek 55
 beekje 56
 beekkant 26, 41
 beekmes 67
 beekzeissem 67
 beekzeissie 67, 67
 BEEMD 20
 beemd 12, 21, 22, 24, 26, 26,
 27, 34, 36, 52, 52, 60
 beemd, in de ~ 11
 beemd, zure ~ 34
 beemden grond 34
 beemd grond 22, 34
 beemdje 22
 beestenwei 25
 begang 19
 begraasde kant 18
 bek 9
 belk, in de ~ 15
 belken 59, 60, 65
 bemerd 22
 bend 27, 52
 bendige 38
 bendige grond 38
 bendige, taaie, ~ grond 38
 berg 9, 9, 42, 52, 54
 berg, droge ~ 52
 berg, in de ~ 11
 berg, kleine ~ 54
 berg, onder de ~ 11
 berg, op de ~ 9
 bergakker 9
 berggrond 37
 bergje 42, 54
 bergje, klein ~ 54
 bergland 9
 berkenhout 79
 berm 9, 18, 27, 41, 52
 bermakker 18
 beschermde akker 12
 beschot 73, 74
 beschot, houten ~ 73
 beschut stuk 12
 beste grond 35
 beulen 60
 BEVLOEIEN 26
 bewerken 60
 bewerken met de messenwel
 59
 bezittingen 2
 bietenland 8, 10
 biezen grond 10
 binnenvaart 47
 binnenweg 43, 46, 48
 binnenweggetje 48
 blaak 22, 24
 blauwe aarde 31
 BLAUWE KLEI 31
 blauwe klei 31
 blauwe leem 31
 blauwe potaarde 31
 bleek 12
 bleekzand 34
 bliksem, natte, koude ~ 34
 bloemendrek 35
 blok 3, 4, 4, 8, 12
 blok, hoog ~ 9
 blok, krom ~ 12
 bloot 16
 bloot land 15
 blootliggen 15
 bode 45
 bodem, gulle ~ 35
 bodem, lochte ~ 39
 boerderij 2, 3, 4
 boerderij met grond 2
 boerengoed 2
 boerenhof 3
 boerenplaats 2
 boergoed 2
 boks 63, 64, 64, 64
 bol ven 52
 bongerd, op de hoge ~ 9
 bonk 30
 boom 70
 boomboks 63
 boomgat 64
 boomkont 63
 boomkruin 64
 boompoest 64
 boompost 64
 boomstaart 64
 boomstam 64
 boomstok 64
 boomstronk 63
 BOOMSTRONK, STRONK, ~ 63
 boomtronk 63
 boomvot 63
 boomwortel 64
 boord 18, 41
 boordje 18
 born 58
 borntje 58
 BOS 60
 bos 60
 bosgrond 12, 60, 61
 boshaag 12
 bosje 61
 bosland 12
 bospaadje 43
 bosveld 34
 bosweg 46
 boszand 34
 bouwakker 7
 bouwen 59
 bouwen, wilde grond ~ 60
 bouwgrond 7, 8, 33, 35
 bouwgrond, goede ~ 35
 BOUWLAND 4
 bouwland 1, 7, 8
 bouwland, stuk ~ 8
 bouwveld 6
 braak 12, 14, 15, 22, 23, 52,
 60
 braak hoofdpand 18
 braak, in de ~ liggen 15
 braak stuk 14
 braakakker 14
 braakgrond 14, 60
 BRAAKLAND 13
 braakland 14, 60
 braakland, stuk ~ 14
 braakliggend veld 14
 BRAAKLIGGEN 15
 braakliggen 15
 braakliggend land 14
 braakliggend stuk 14
 braakliggende akker 14
 braakliggende grond 14, 60
 braakliggende plak 14
 braakveld 60
 braken 15
 braken, in de ~ 15
 braken, op ~ laten liggen 15
 braken, op ~ liggen 15
 brammerd 9, 15, 36, 37
 brand 42
 brasklei 30
 brauw 18
 brauw tussenbeide 18
 BREDE LANDWEG 43
 bredje 71
 breken 59, 59, 60, 62, 65
 breken, de bank ~ 59
 breken, (de) grond ~ 59
 breken, de hei ~ 59
 breken, (de) korst ~ 59
 breken, (de) onderlaag ~ 59
 breken, de speilaag ~ 59
 breken, kweerten ~ 59
 breken, onderste voor ~ 59
 BREKEN VAN LEEM- OF KOFFIE-
 BANKEN 59
 brengen, in (de) winning ~
 60
 breumelgrond 39
 brikaarde 38
 brikken 41
 brikkenbakkersleem 31

- brikkendrek 41
 brikkengrond 38
 brikkenschrot 41
 broek 10, 18, 20, 24, 26, 27, 34, 52, 60, 64
 broek, gemene ~ 26
 broekage 52
 broekdeel 60
 broekes 20
 broekgrond 20, 34, 52, 60
 broekland 20, 60
 broekwei 20
 brok 30, 39
 brokkeljon 41
 BRON 57
 bron 27, 56, 57
 bruine grond 33
 bukkem 15
 bult 9, 9, 52, 66
 bultgrond 52
 buurtpad 43
- C
- cichorei 34
 cichoreigrond 34
 clôture 25, 27
 cultiveren 60
- D
- dal 10, 11, 50
 dalgrond 33
 daling 50
 dam 58
 damvaart 47
 dankbare 36
 dankbare grond 35
 de bank breken 59
 (de) grond breken 59
 de grond omdoen 59
 de grond scheuren 60
 de hei breken 59
 de hoge 9
 (de) korst breken 59
 (de) onderlaag breken 59
 de speilaag breken 59
 deeg 31, 33, 33
 del 10, 11, 42, 50, 53
 del, in de ~ 11
 delakker 10
 delling 50
 deluwaarde 31
 DEN, PENWORTEL VAN EEN ~ 64
 dennenboks 64
 dennenhout 79
 dennenknab 64
 dennenpeel 64
 dennenpoest 64
 dennenpost 64
 dennenstok 64
 dennenvot 64
 dennenwortel 64, 64
 DENNENWORTEL, UITGEGRAVEN ~ 64
 derf land 38
 derom, tuin ~ maken 79
 deromheen, balie ~ zetten 79
 deruit, wortels ~ doen 65
 deruithalen 62
 derve grond 38
 derve, taaie, ~ grond 38
 desolaat 15, 16
 desolaat perceel 15
 desolaatgrond 15
 dessa, dorre ~ 36
 deur 71
 deurtje 68, 70
 diep 11
 diep omakkeren 60
 diep omzetten 59
 diep uitgraven 65
 diepe voor omrijden 60
 dieper maken 67
 diepspade 59
 diepspitten 59
 diepte 50
 DIJK 58
 dijk 26, 42, 43, 58
 ding 3
 ding, rauw ~ 60
 ding, wild ~ 60
 dissel 67
 distelboom 70
 dobbel barrier 71
 dode grond 15, 36
 dode weg 48
 dodekop 38
 doen, wortels deruit ~ 65
 domein 3
 dompen 65
 donk 9, 52
 doodleger 34, 53
 doodskop 38
 doorbreken 59
 doorgang 48, 71, 72
 doorloop 43
 doornenhaag 74
 doornenheg 74
 doornenmes 67
 doornenzeissie 67, 67
 DOORNHAAG 74
 doornmes 67
 doorploegen 59
 doorregen grond 33
 doorsteken 59
 doorvaart 13, 18, 48, 70
 dorre dessa 36
 dorre duivel 36
 dorre grond 36
 douwaarde 31, 31, 33
 draad 70, 73, 75, 76
 draad, barrier van ~ 70
 draad, elektrieke ~ 78
 draad, elektrieke ~ 78
 draad, elektrische ~ 78
 draad, gaard van ~ 70
 draad, gave ~ 76
 draad, gegalvaniseerde ~ 76
 draad, gladde ~ 75
 draad, ijzeren ~ 76
 draad, kale ~ 76
 DRAAD, LOSSE PAAL MET ~ 70
 draad, nieuwe ~ trekken 79
 draad, palen met ~ 75
 draad, ronde ~ 76
 draad spannen 79
 draad, weipalen met ~ 75
 draad, zinken ~ 76
 draad, zoete ~ 76
 DRAADAFRATERING 75
 DRAADAFRATERING, ELEKTRISCHE ~ 78
 draadafsluiting 70
 draadbarrier 70
 draadheg 75
 draadrastering 75
 draadspalier 75
 draadspanner 78
 draai 9
 draaibARRIER 70, 72
 draaiboom 70, 72
 draaibred 70, 72
 draaiend hek 70
 draaiende poort 70
 draaiier 72, 78
 draaigaard 70, 70, 71
 DRAAIHEK 70
 draaihek 70, 72
 draaihekje 72
 draaikluppel 78
 draaiknuppel 78
 draaikruis 72
 draaimolentje 72
 draaipaal 72, 78
 draaipaalje 78
 draaiport 70, 70
 draaiportje 70
 draaistegel 71
 draaiwervel 72
 draineren 60
 dreef 43, 48, 48, 50
 dreeft 45, 48, 48
 dreegbouwen 59
 drek 30, 35, 40
 drek, fijne ~ 40
 drek, goede ~ 35
 drenk 27
 drenkbak 27

- drenkgat 27
 drenkkot 27
 drenkkuil 27
 drenkpoel 27
 drenkput 27
 DRIES 22
 dries 9, 14, 15, 18, 20, 23,
 24, 26, 26, 27, 34, 48, 60
 dries, hellige ~ 38
 dries, hoge ~ 9
 dries, in ~ 15
 dries, in de ~ 15
 dries liggen 15
 dries, stuk ~ 60
 dries, te ~ 15
 driesje 18
 driesland 14
 drift 31, 43, 52, 56
 driftzavel 34
 drijf 31
 drijfsteen 19
 drijfzand 31, 34, 34, 36
 drink 27
 drinkbak 27
 drinkenskuil 27
 drinkgat 27
 drinkkot 27
 drinkkuil 27
 DRINKKUIL IN DE WEI 27
 drinkkuip 27
 drinkplaats 27
 drinkpoel 27
 drinkput 27
 drinksel 27
 droge berg 52
 droge grond 9, 36
 droge plak 52
 DROGE PLEKKEN IN MOERAS 52
 DROOG, FIJN ~ STOF 40
 droog land 9
 droog zand 39
 DUBBEL SIERHEK 71
 duinlaag 31, 34
 duivel, dorre ~ 36
 duivel, lichte ~ 36
 duivel, magere ~ 36
 duivel, slechte ~ 36
 duivel, wrede ~ 38
 duivel, wrede, taaie ~ 38
 duivel, zandige ~ 36
- E
- een jaar laten slapen 15
 EEN SLOOT UITDIEPEN 67
 effenen 59
 effenmaken 59
 EGALISEREN 59
 eggen 59
 eigen land 8
- eigen steen 19
 eigendom 2, 8
 eigendom, klein ~ 2
 eik, gekloven ~ 79
 eilandje 52
 eind 7
 eindsgat 64
 elektriek 78
 elektrische draad 78
 elektrieke draad 78
 elektrische draad 78
 ELEKTRISCHE DRAAD-
 AFRASTERING 78
 ene tuin om de wei zetten 79
 ene, wei met ~ zomp 27
 ene, zetten van ~ tuin 79
 erf 3
 ERF EN OMLIGGENDE LANDE-
 RIJEN 3
 ERF, TOEGANGSWEG NAAR HET
 ~ 48
 ERF, WEG OVER HET ~ 48
 erfbaan 48
- F
- fatseneren 59
 felle grond 35
 fietspad 43
 FIJN DROOG STOF 40
 fijnbreken 59
 fijne drek 40
 fijne grond 39
 fijne kiezel 41
 fijne melm 40
 fijne steentjes 41
 fijne zand 39, 40
 flard 4
 fluit 56
 fluiten 36
 fluiterd 39
 fontein 27
 frezen 59, 59
- G
- gaafmaken 59
 gaan winnen 60
 gaard 68, 69, 70, 70, 70, 71,
 71
 gaard, herzettende ~ 71
 gaard van draad 70
 gaardengrond 35
 galgendries 23
 gang 43, 45, 48, 60
 gangetje 43
 gans 16
 gans, het ~ gedoe 3
 ganse pachtland 1
 gardeniersgrond 35
- garnei (du.) 68, 71
 gat 27, 53, 54, 64
 gatblok 64
 gateind 64, 64
 gateindje 64
 gats 43
 gatsje 43
 gatsje, smal ~ 43
 gave draad 76
 gebaalde wei 25
 gebraakt stuk land 14
 gebroek 20
 gebroeks 52
 gebruik, in ~ nemen 60
 gedoe, het gans ~ 3
 gedaan 2
 gedoens, heel ~ 2
 gedaanst 3
 GEERAKKER 9
 gegalvaniseerde draad 76
 GEGRAVEN WATERLOOP 54
 gehengselbarrier 71
 gehucht, weg naar het ~ 48
 gekapte kiezel 41
 gekloven eik 79
 gelag 4
 gelaender 1
 geländer (du.) 74, 74
 geleg 2, 3, 4, 48
 geleggoed 4
 gelegweg 48
 gelei 42, 45, 45, 55, 56
 geleis 55
 gelijkgraven 59
 gelijkmaken 59
 gelijkomdoen 59
 gelijkschoffelen 59
 gelijkschoppen 59
 gelijkslechten 59
 gelijkspaden 59
 gelijksteken 59
 gelint 68, 74, 74, 75
 gelint maken 79
 gelint zetten 79
 gelinthout 79
 gelintstaak 79
 gelleem 31
 gelpe 36
 gelpe grond 35
 gelpse grond 35
 gemeente 26
 gemeentebeemd 26
 gemeentebroek 26
 gemeentegroes 26
 gemeentegrond 26
 gemeentewei 26
 GEMEENTEWEIF 26
 gemeentewei 26
 gemene broek 26
 gemene wei 26

- gemengde grond 33
 gemullig land 39
 gemullige grond 39
 gereende akker 12
 gereente 17
 gescheid 19
 gescheid, steen van het ~ 19
 gescheid (zelfst.nw.) 17
 gescheidpaal 19
 gescheidspaal 19
 gescheidsteen 19
 gescheidsvoor 17
 gescheidsvoor 17
 gesloten kamp 25
 gesloten wei 24
 getuigen, paal met ~ 19
 getuinde haag 74
 getuinde wei 25
 geul 45, 55
 geulgrond 33
 geultje 56
 gevaak 71
 geveld 6
 gevelsland 31
 gevitste heg 74
 gevuilnis 51
 gewande 2, 3, 4, 6
 gewassige grond 35
 gewillige grond 35
 gitter 68, 74, 75
 gitter, ijzeren ~ 75
 gladde draad 75
 GLADDE IZERDRAAD 75
 gladdraad 76
 glatsdraad 76
 goed 2, 3, 4
 goed, grond ~ maken 60
 goed land 36
 goed maken 60, 62
 goed veld 35
 goede 36
 goede akkergrond 36
 goede bouwgrond 35
 goede drek 35
 goede grond 31, 34
 goede leemgrond 31, 35
 goede vette grond 35
 goederen 2
 goot 55
 graaf 17, 18, 42, 54
 graafje 42, 54
 graafkant 41
 gracht 18, 26, 42, 53, 54
 grachtgrond 33
 grachtkant 18, 41
 gras 22, 23, 24
 gras, hoop ~ 29
 gras, jong ~ 26
 gras, vooreind van ~ 18
 grasgrond 19
 grashoop 29
 graskant 18
 GRASLAND 22
 grasland 19, 22, 24
 graslap 29
 grasmok 29
 grasperkje 29
 grasplaats 24
 grasplag 29
 grasplak 24
 graspoes 29
 graspol 29
 grasres 29
 grasris 29
 grasros 28
 grasrus 28
 grasschaar 29
 grasveld 24
 grasvlag 29
 graswas 29
 grasweg 48
 grasweggetje 43
 graswei 24
 GRASZODE 27
 graszode 29
 grats 42, 55
 gratsje 55
 graven 59, 59, 62, 65, 67
 graven uitploegen 59
 gravenkuiser 67
 gravi 41
 gravibaan 41
 grens 17
 grensbrik 19
 grenspaal 19, 45
 GRENSPAAL, GRENSSTEEN, ~ 18
 grenspaaltje 19
 grenssteen 19
 GRENSSTEEN, GRENSPAAL 18
 grensstek 45
 GRENSSTROOK LANGS EEN AKKER 17
 grensvoor 17
 GRENSVOOR, AKKERGRENS, ~ 16
 greppel 42
 griend 19, 24, 26
 griezel 41
 grijze 34
 grijze aarde 34
 grijze grond 34, 34
 grijze klei 31
 grijze, magere, ~ zand 34
 grijze zand 34
 gril 68
 grille 71
 GRIND 38
 grind 38, 41
 grindachtige grond 37
 grindweg 41
 grintkoppen 37
 griool 55
 gritselen 65
 groement 26
 groen weggetje 48
 groene reen 18
 groene weg 18, 48
 groes 14, 18, 22, 23, 24, 27, 27
 groes, omheinde ~ 25
 groesbreken 62
 groesdries 23
 groesje 22, 28
 groeskant 18
 groeslap 28
 groesplag 28
 groesplek 22
 groesrand 18
 groesris 28
 groesrus 28
 groesstuk 28
 groesvlag 28
 groeswas 28
 groesweggetje 48
 groeszode 28
 grond 1, 4, 4, 7, 29
 GROND, AARDE 29
 grond, afgemaakte ~ 12
 grond, arme ~ 36
 grond, bendige ~ 38
 grond, beste ~ 35
 grond, boerderij met ~ 2
 grond, braakliggende ~ 14, 60
 grond, bruine ~ 33
 grond, dankbare ~ 35
 grond, (de) ~ breken 59
 grond, de ~ omdoen 59
 grond, de ~ scheuren 60
 grond, derve ~ 38
 grond, dode ~ 15, 36
 grond, doorregen ~ 33
 grond, dorre ~ 36
 grond, droge ~ 9, 36
 grond en weiden 1
 grond, felle ~ 35
 grond, fijne ~ 39
 grond, gelpe ~ 35
 grond, gelpse ~ 35
 grond, gemengde ~ 33
 grond, gemullige ~ 39
 grond, gewassige ~ 35
 grond, gewillige ~ 35
 grond goed maken 60
 grond, goede ~ 31, 34
 grond, goede vette ~ 35
 grond, grijze ~ 34, 34
 grond, grindachtige ~ 37
 grond, halfzware ~ 33
 grond, harde ~ 37
 GROND, HARDE, LASTIGE ~ 37

- grond, hele ~ 1
 grond, helle ~ 37
 grond, helle, stijve ~ 37
 grond, hemelvluchtige ~ 39
 grond, hoge ~ 9, 33
 grond, hoge, lichte ~ 33
 grond, ijzeren ~ 38
 grond, kiezelachtige ~ 37
 grond, kluitrige ~ 38
 grond, koude ~ 38
 grond, kwade ~ 36
 grond, lage ~ 10, 34
 grond, lage, natte ~ 34
 grond, lage, zure ~ 34
 grond, lap ~ 4, 8, 9
 grond, lastige ~ 38
 grond, levendige ~ 52
 grond, lichte ~ 9, 33, 33, 36, 39
 grond, lochte ~ 33, 35
 grond, losse ~ 39
 grond, luie ~ 36
 grond, magere ~ 9, 33, 36
 grond, malse ~ 39
 grond, middelmatige ~ 33
 grond, molachtige ~ 39
 grond, molle ~ 39
 grond, mollige ~ 39
 grond, molteren ~ 39
 GROND, MULLE ~ 38
 grond, mulle ~ 38
 grond, mullige ~ 39
 grond, multere ~ 36
 grond, natte ~ 10
 grond, nette ~ 35
 grond, omgewalde ~ 12
 grond, ondankbare ~ 36
 grond, onontgonnen ~ 60
 GROND, ONVRUCHTBARE ~ 36
 grond, overvloten ~ 34
 grond, plak ~ 4
 grond, plan ~ 4
 grond, rauwe ~ 60
 grond, rijke ~ 35
 grond, rijpe ~ 35
 grond, rode ~ 38
 grond, schrale ~ 36
 grond, slechte ~ 36
 GROND, STEENACHTIGE ~ 37
 grond, steenachtige ~ 37
 grond, stenige ~ 37, 38
 grond, stijve ~ 37, 38
 grond, stugge ~ 38
 GROND, STUK ~ 4
 grond, stuk ~ 4, 8
 GROND, STUK ONONTGONNEN ~ 60
 grond, stuk wilde ~ 60
 grond, stuk woeste ~ 60
 grond, stukje ~ 4
 grond, taaie ~ 37
 grond, taaie, bendige ~ 38
 grond, taaie, derve ~ 38
 grond, tege ~ 38
 grond, tege, zwarte ~ 38
 grond, transe ~ 38
 grond, uitgepierungde ~ 36
 grond, valse ~ 38, 38
 grond, vazele ~ 36
 grond, vette ~ 34
 grond, vettige ~ 35
 grond, vlakke ~ 10
 grond, vliezige ~ 34
 grond, vlotte ~ 35
 grond, vrekke ~ 38
 GROND, VRUCHTBARE ~ 34
 grond, vruchtbare ~ 35
 grond, wasbare ~ 35
 grond, wassige ~ 35
 grond, wilde ~ 60
 grond, wilde ~ bouwen 60
 grond, winning met ~ 3
 grond, woeste ~ 36, 60
 grond, wrakke ~ 38
 grond, wrede ~ 36, 38, 38
 grond, wrede, taaie ~ 38
 grond, zachte, platte ~ 34
 grond, zandige ~ 9, 40
 grond, zege ~ 34
 grond, zoete ~ 33
 grond, zure ~ 10, 20, 31, 34, 36, 38
 grond, zure lage ~ 10
 grond, zware ~ 10, 31, 33, 35, 37
 grond, zwarte ~ 31, 34
 grondbezitting 2
 groot barrier 71
 grootte 2
 grote hof 3
 grote poort 71
 grote wortel 64
 grub 42, 55
 gruis 41
 gulle bodem 35
 guste 15
 H
 HAAG 73
 haag 73
 haag, getuinde ~ 74
 haag maken 79
 haagkant 12
 haagland 12
 haagmes 67, 67
 hak 67
 hakken 62, 65, 65
 halfzware grond 33
 halve reen 18
 halvemaan 67, 67
 handaar 64, 65
 hangpoort 71
 hangstetsel 75
 hans, magere ~ 36
 hard 15
 hard land 15
 harde 38
 harde grond 37
 HARDE, LASTIGE GROND 37
 hardliggen 15
 hardliggend veld 15
 hardliggende plak 15
 hartwortel 64
 haspel 70, 71
 haverland 8
 hazenwei 14, 18
 heel bedrijf 2
 heel gedoens 2
 heel labeur 2
 heer 38
 heerbaanveld 9
 heffen 65
 hefpoortje 71
 heg 74, 74, 75
 heg, gevitste ~ 74
 heg poten 79
 heg zetten 79
 heggen, stuk in de ~ 12
 heggentakken 74
 hegkant 18
 hei 9, 36, 52, 60
 hei, de ~ breken 59
 hei omblekken 59
 hei omdoen 59
 hei, perceel ~ 60
 hei, stuk ~ 60
 heibreken 59
 heibult 52, 66
 heidezicht 67
 heidezode 66
 heigrond 33, 36, 60
 heikop 36
 heilaag 34
 heiland 36, 60
 heilap 66
 heilof 66
 heiplag 65
 heiploegen 59
 heipoest 66
 heipol 66
 heiris 65
 heiros 65
 heirus 65
 heischaar 66
 heiveld 36
 heivlag 65
 heizand 34
 HEIZEIS 67
 heizeis 67

- heizeisse 67
 heizeissem 67
 heizeissen 67
 heizeissie 67
 heizeissing 67
 heizicht 67
 HEIZODE 65
 heizode 66
 HEIZODE LOS- EN STUKPLOEGEN 59
 HEK 68
 hek 68, 69, 70, 70, 71, 71, 72, 74, 74, 75
 HEK AAN DE INGANG VAN EEN WEI 68
 hek, draaiend ~ 70
 hek, ijzeren ~ 75
 hek om een wei zetten 79
 HEK, OPTILBAAR ~ 71
 hek, wei met een ~ om 25
 hekje 69, 71, 72, 74
 hekken 68, 69, 70, 70, 71, 71, 72, 74, 75
 hekken, los ~ 70, 71
 hekkenboom 70
 hekkengat 70
 hekkenslag 74
 hekkenstaken 71
 heks, magere ~ 36
 hel 15
 hele grond 1
 helle 38
 helle grond 37
 helle, stijve grond 37
 hellige dries 38
 helliggen 15
 helliggende akker 15
 helling 42
 hemelvleug 34, 36
 hemelvluchtige grond 39
 hendrik, magere ~ 36
 hengst 37, 38
 herzettende gaard 71
 het achterruit 4
 het gans gedoe 3
 het hooi 22
 het onze 8
 het varen 13
 heul 55
 heulte 55
 HEUVEL 54
 heuvel 9, 52, 54
 heuvelachtig 9
 heuveltje 9, 52, 54
 HOEFLAG 46
 hoefslag 46
 hoek 9
 HOEK VAN EEN STUK LAND 9
 hoekpaal 19
 hoekse plak 18
 hoeksteen 19
 hoeve 3
 hof 2, 3, 4, 12, 24
 hof, grote ~ 3
 hof, op de ~ 48
 hofbaan 48
 hofbaantje 48
 hofgrond 35
 hofje 12
 hofpaadje 48
 hofpad 43, 48
 hofvaart 48
 hofweg 48
 hofweggetje 48
 hoge 33
 hoge akker 9
 hoge, de ~ 9
 hoge dries 9
 hoge grond 9, 33
 hoge labeur 9
 hoge, lichte grond 33
 hoge, op de ~ 9
 hoge, op de ~ bongerd 9
 hol 55
 holle weg 43, 46, 48
 holte 12, 17, 50, 53
 holte, kleine ~ 53
 holteren tuin 74
 hoofdbed 18
 hoofdgat 13, 70
 hoofdpand, braak ~ 18
 hoofdsgat 13, 70
 hoog 9
 hoog blok 9
 hoog land 9
 hoog stuk 9
 hoog veld 34
 hooggelegen perceel 9
 hoogliggend land 9
 HOOGLIGGENDE AKKER 9
 hoogte 9, 9, 52
 HOOGTE IN EEN AKKER 9
 hoogte, op de ~ 9
 hoogte, op een ~ 9
 hoogveld 9
 hoogwei 27
 hooi, het ~ 22
 hooibeemd 22
 hooibraak 22
 hooibroek 20
 hooiland 20, 22
 hooiveld 20, 22
 hooiwas 22
 hooiwei 20, 22
 hoop 54
 hoop gras 29
 hoop klos 29
 hoopje 54
 horde 71
 horst 9, 52, 54
 hout 61, 79
 hout, stukje ~ 78
 houten afrastering 74
 houten beschoot 73
 houtkant 18
 houtkappertje 67
 houtknor 64
 houwen 62, 66
 houwer 67
 hugel 54
 HUISAKKER 3
 huisakker 4
 huisblok 3, 4
 huisgewande 4
 huisgoed 4
 huishof 4
 huisplak 4
 huisveld 3
 huiswei 25
 huivenklei 31
 humusgrond 35
 humusrijke 36
 huppel 10
 I
 ijzerdraad 76
 IJZERDRAAD, GLADDE ~ 75
 ijzerdraad, ronde ~ 76
 ijzeren draad 76
 ijzeren gitter 75
 ijzeren grond 38
 ijzeren hek 75
 IJZEREN, OMHEINING VAN ~ SPIJLEN 75
 ijzergrond 38
 ijzermul 33
 in de beemd 11
 in de belk 15
 in de berg 11
 in de braak liggen 15
 in de braken 15
 in de del 11
 in de dries 15
 in de lagerd 11
 in de smelen 16
 in de smelen liggen 15
 in (de) winning brengen 60
 in dries 15
 in gebruik nemen 60
 in vogelswei 16
 ingang 13, 70
 INGANG, HEK AAN DE ~ VAN EEN WEI 68
 ingangspoortje 72
 ingat 13, 13, 70
 ingesloten akker 12
 ingesloten labeur 12
 ingesloten land 12
 ingesloten stuk 12

- ingetuinde wei 25
 ingezaunte wei 25
 inrij 13, 48
 inrijhek 69, 71
 inrijpoort 71
 inrit 48
 invaart 13, 47, 48, 70, 71
- J**
- jaar, een ~ laten slapen 15
 jan, schrale ~ 33
 jong gras 26
- K**
- kaal 16
 kaal land 15
 kaal maken 62
 kaalkappen 62
 kajak 36
 kale draad 76
 kalverwei 25
 kamerdel 50
 kammetje 18
 kamp 4, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 20, 25, 50
 kamp, gesloten ~ 25
 kamp, lage ~ 34
 kampje 6, 12
 kanjel 55
 kant 18, 41, 58
 kant, begraasde ~ 18
 kant, scheve ~ 41
 kant, schuine ~ 41
 kant, schuinse ~ 41
 kant, stikke ~ 41
 kant, vuile ~ 18
 kantvoor 17
 kapotsnijden 59
 kappen 62, 66
 kargelei 45
 karregelei 45
 KARRENSPOOR 45
 karrenspoor 45, 48
 karrenvoor 45
 karrenweg 46, 47
 karspoor 45, 48, 48
 karspoorpad 43
 karstraat 48
 karvaart 47
 karweg 46, 48
 katrol 78
 kattenklei 31
 kattenstraatje 43
 kavel 26
 keel 13
 keerstuk 18
 kei 38
 keiberg 37
- keien 41
 keiengrond 37
 keigrond 37, 38
 keiland 37
 keitjes 41
 keitjesgrond 37
 kemp 9, 10
 kempgrond 10
 kerkbaan 43
 kerkenpaadje 43
 kerkenweg 43
 kerkstraatje 43
 kerkweggetje 43
 kesteksel 75
 kettingeggen 59
 kies 38
 kiesgrond 37
 kiesknoppen 37
 kieskop 37
 kiezel 37, 38, 41, 41
 kiezel, fijne ~ 41
 kiezel, gekapte ~ 41
 kiezel, land met ~ 37
 kiezelachtige grond 37
 kiezelbaan 41
 kiezenkop 37
 kiezelgrond 37, 38
 kiezelkop 37
 kiezelkuil 37
 kiezelland 37
 kiezelpaadje 41
 kiezelplak 37
 kiezelsteentjes 41
 kiezelstraat 41
 kiezelweg 41
 kippendraad, zware ~ 76
 kits 64
 kitselgrond 37
 kitzel 38
 klaar maken 65
 klamp 70
 klaphekken 72
 klapveken 69
 klats 30
 klauw 19, 78
 kleedries 23
 kleef 9, 10, 18, 33, 41, 52
 kleefaarde 33, 38
 kleefgrond 33
 klei 30, 31, 31
 KLEI, BLAUWE ~ 31
 klei, blauwe ~ 31
 klei, grijze ~ 31
 KLEI, LEEM 30
 KLEI, LICHTE ~ 33
 KLEI, LIMBURGSE ~ 31
 klei, limburgse ~ 31
 klei, magere ~ 31
 klei, stijve ~ 38
 klei, zware ~ 30, 31
- kleiaarde 30, 31
 kleigrond 30
 kleigrond, zware ~ 30
 klein bergje 54
 klein eigendom 2
 klein maken 65
 klein rusland 15
 kleine berg 54
 kleine holte 53
 kleine steentjes 41
 kleinmaken 59, 59
 klevenaarde 31, 31, 33, 36, 38
 klevender 33
 klevengrond 38
 klipgrond 36
 klok 30
 klomp 30, 64
 klont 30
 klontor 30
 klontje 30
 kloot 30
 klos 64
 klos, hoop ~ 29
 klot 30, 34, 64
 klotgrond 38
 klotje 30
 klots 30
 klotsje 30
 klotten 59
 klotter 30
 kluit 30, 64
 KLUIT AARDE 30
 kluitenslager 67
 kluitrige grond 38
 kluitje 30
 kluppels, schutting van ~ 74
 kluppeltje 78
 knab 30, 64, 64
 knabbel 30
 knak 36, 37, 38
 knasterd 36, 38
 knebel 78
 knevel 78
 knikkerd 36
 knikkerd, magere ~ 36
 knip 10
 knode 30
 knobel 52
 knoer 64, 64, 65
 knoest 64
 knoestwortel 65
 knor 64, 64
 knoren 62
 knorvel 65
 knuist 64
 knüll 30
 koedreef 43
 koedries 23
 koedrift 43

- koegang 43
 koepaadje 43
 koepad 43
 koevoet 78
 koeweg 43, 48
 koewei 25, 26
 koezuip 27
 koffiebank 38
 KOFFIEBANKEN, BREKEN VAN
   LEEM- OF ~ 59
 kolk 27, 57
 kommel 31
 konijnsaarde 36, 39
 konijnsgrond 33
 kont 63, 65
 koolassen 41
 koolassenweg 41
 kop 9, 10, 52, 64
 kop, op de ~ 9
 kopreen 17
 koren 8
 korenveld 8
 kork, stijve ~ 37
 korst, (de) ~ breken 59
 korte zeis 67
 kortmaken 59
 kortzeis 67
 kost, verloren ~ 37
 kot 11, 13, 50, 54
 kot, laag ~ 53
 koude grond 38
 koude, natte, ~ bliksem 34
 kouter 7, 8
 kraam, natte, zure ~ 34
 kraam, slechte ~ 36
 kraam, vuile ~ 52
 kraam, zure ~ 36
 krak 36
 kram 78
 krammer 78
 krammes 36
 kreng 78
 kriezel 38, 41, 41
 kriezelbaan 41
 kriezelgrond 37
 kriezelsteen 41
 kriezelweg 41
 krip 54
 krom blok 12
 kruipstegel 71
 KUIL 53
 kuil 10, 11, 27, 51, 53, 53,
   55, 57, 57
 kuilenbroek 52
 kuiltje 27, 54
 kukkel 10
 kunstwei 26
 kwaad 11
 kwaad stuk 36
 kwaak 53
 kwacht 52, 53
 kwade akker 36
 kwade grond 36
 kwade plak 36
 kwade tong 67
 kweerten breken 59
 kwel 53, 58
 kwelm 34, 52, 58
 L
 laag 11
 laag kot 53
 laag land 10
 laag stuk 10
 laag veld 10
 laaggelegen perceel 10
 LAAGGELEGEN WEIDEGROND
   20
 laagliggend land 10
 LAAGLIGGENDE AKKER 10
 laagste 50
 laagte 10, 11, 50, 53
 LAAGTE IN EEN AKKER 11
 LAAGTE IN HET LANDSCHAP 50
 laak 20, 53
 laan 45, 48
 laantje 43
 laatgracht 55
 labeur 2, 3, 4, 7, 8
 labeur, heel ~ 2
 labeur, hoge ~ 9
 labeur, ingesloten ~ 12
 labeur, lage ~ 10
 labeur, ondankbare ~ 36
 labeur, stuk ~ 8
 labeuren 60
 labeurgrond 2, 4, 7, 8, 35
 labeurgrond, slechte ~ 36
 labeurgrond, stuk ~ 8
 labeuring 2, 3, 4, 7, 8
 labeurland 7
 lage 10, 34
 lage akker 10
 lage grond 10, 34
 lage kamp 34
 lage labeur 10
 lage, natte grond 34
 LAGE, NATTE PLEKKEN IN
   MOERAS 53
 LAGE, NATTE ZANDGROND 34
 lage, natte zandgrond 34
 lage, op de ~ 11
 lage wei 20
 lage weigrond 20
 lage, zure ~ grond 10, 34
 lagerd, in de ~ 11
 land 1, 4, 4, 6, 8
 land, arm ~ 36
 land, bloot ~ 15
 land, braakliggend ~ 14
 land, derf ~ 38
 land, droog ~ 9
 land, eigen ~ 8
 land, gebraakt stuk ~ 14
 land, gemullig ~ 39
 land, goed ~ 36
 land, hard ~ 15
 LAND, HOEK VAN EEN STUK ~ 9
 land, hoog ~ 9
 land, hoogliggend ~ 9
 land, ingesloten ~ 12
 land, kaal ~ 15
 land, laag ~ 10
 land, laagliggend ~ 10
 land, leeg ~ 14
 land, leegliggend ~ 15
 land, los ~ 15
 land, mager ~ 36
 land, mager stuk ~ 36
 land met kiezel 37
 land, mul ~ 39, 40
 land, onderkomen ~ 15
 land, plak ~ 8
 land, rauw ~ 15
 land, ruw ~ 36
 land, slecht ~ 36
 land, stijf ~ 37
 land, stuk ~ 4, 7, 8
 land van de winning 2
 land, verwilderd ~ 15
 land, zandachtig ~ 33
 land, zuur ~ 34
 landbouwgrond 7, 35
 landbouwland 7
 landerij 1, 8
 LANDERIJEN 1
 landerijen 1, 4
 LANDERIJEN, ERF EN OMLIGGEN-
   DE ~ 3
 landje 4, 8
 landouwen 1
 landpaal 19
 LANDSCHAP, LAAGTE IN HET ~
   50
 landweg 46, 48
 LANDWEG, BREDE ~ 43
 landweggetje 48
 langs de reen 18
 lap 4, 29, 65
 lap grond 4, 8, 9
 laphak 67
 lappenhak 67
 lappenzeisse 67, 67
 lappenzeissem 67
 lappenzeissie 67
 lappenzeissing 67
 lapzeis 67
 lapzeisse 67
 lapzeissem 67, 67

- lastige grond 38
 LASTIGE, HARDE, ~ GROND 37
 laten liggen 15
 laten, onbewonnen ~ 15
 LATJES, OMHEINING VAN
   OPSTAANDE ~ 74
 lattenhek 74, 74
 latwerk 74
 leeg 15
 leeg land 14
 leeglagen 15
 leegliggen 15
 leegliggend land 15
 leem 30, 31, 31
 leem, blauwe ~ 31
 LEEM, KLEI, ~ 30
 leem, lichte ~ 33
 leem, rode ~ 38
 leem schieten 59
 leem, stijve ~ 38
 leem, taai ~ 38
 leem, wilde ~ 31
 leem, zware ~ 31, 31
 LEEBANKEN, BREKEN VAN
   LEEM- OF KOFFIEBANKEN
   59
 leemgrond 31, 31, 35, 38
 leemgrond, goede ~ 31, 35
 leemgrond, lichte ~ 33
 leemgrond, zware ~ 31
 leemkop 52
 leemlaag 31
 leeuwerikenplak 14
 leghouter 71
 lei 46
 leigraaf 54
 leis 45
 levendige grond 52
 licht zand 34
 lichte 33, 34
 lichte duivel 36
 lichte grond 9, 33, 33, 36, 39
 lichte, hoge, ~ grond 33
 LICHTE KLEI 33
 lichte leem 33
 lichte leemgrond 33
 lichte zand 33
 lichte zandgrond 33
 lichten 65
 lieberg 9
 liggen, dries ~ 15
 liggen, in de braak ~ 15
 liggen, in de smelen ~ 15
 liggen, laten ~ 15
 liggen, op braken ~ 15
 liggen, op braken laten ~ 15
 liggen, ter vogelwei ~ 15
 lijnwaadsdraad 76
 LIMBURGSE KLEI 31
 limburgse klei 31
 limiet 17
 limietsteen 19
 lochte bodem 39
 lochte grond 33, 35
 lof 29
 lok 11
 loodlaag 34
 LOODZAND 34
 loodzand 34
 looi 64
 loop 55, 56
 loopgraaf 56
 loopje 55, 56
 looppad 43, 48
 lopend water 56
 loper 55, 56
 lopertje 55
 los 16
 los hekken 70, 71
 los land 15
 los, op de ~ 60
 los varen 70
 losbreken 59
 losmaken 59
 losmaken, ondergrond ~ 59
 LOSPLOEGEN, HEIZODE LOS- EN
   STUKPLOEGEN 59
 löss 31
 losse barrier 71
 losse grond 39
 LOSSE PAAL MET DRAAD 70
 losse poort 71
 losse sluiting 70
 losse tuin 71, 71
 losse zand 39
 lössgrond 31
 lossing 55
 losspaden 65
 luie grond 36
 luif 48
 luimer 56
 M
 maasgrond 31
 macadam 41
 mager land 36
 mager stuk 36
 mager stuk land 36
 magere 33, 37
 magere duivel 36
 magere, grijze zand 34
 magere grond 9, 33, 36
 magere hans 36
 magere heks 36
 magere hendrik 36
 magere klei 31
 magere knikkerd 36
 magere plak 36
 magere rekel 36
 maken 67
 maken, dieper ~ 67
 maken, gelind ~ 79
 maken, goed ~ 60, 62
 maken, grond goed ~ 60
 maken, haag ~ 79
 maken, kaal ~ 62
 maken, klaar ~ 65
 maken, klein ~ 65
 maken, poort ~ 79
 maken, rek ~ 79
 maken, tuin ~ 79
 maken, tuin derom ~ 79
 maken, vaardig ~ 65
 maken, vruchtbaar ~ 60
 maken, zuiver ~ 62, 65
 mal 39
 malse 39
 malse grond 39
 manhek 72
 mastgras 26
 meegebruik 8
 meent 26
 meer 20
 meers 22, 60
 meet 26
 mei 45
 melm 39, 40
 melm, fijne ~ 40
 mengat 13
 messenwel, bewerken met de
   ~ 59
 messenwellen 59
 methof 48
 methofpad 48
 methofweg 48
 mestvreter 36
 mestweg 18, 47, 48
 mestweggetje 47
 mestwei 25
 MET STEENGRUIS VERHARDE
   WEG 41
 meteren 65
 middelmatige grond 33
 miste 48
 modder 52
 modderpoel 51
 moelde 12, 52
 moer 51, 60, 64
 moer, stuk ~ 60
 MOERAS 50
 moeras 50
 MOERAS, DROGE PLEKKEN IN ~
   52
 MOERAS, LAGE, NATTE PLEKKEN
   IN ~ 53
 moerasgrond 34, 51
 moerast 51
 moerbeemd 52
 moergat 53

moergrond 51
 moerslond 52
 mok 29
 mol 34, 39
 molachtige grond 39
 molen 70, 72
 molentje 72
 molle grond 39
 mollige grond 39
 molteren grond 39
 mooien 67
 mop 29
 mos 52
 mosemweggetje 43
 moswei 27
 moude 39, 40
 moudegrond 39
 mul 38, 40, 41
 mul land 39, 40
 mul zand 40
 mulle 39
 MULLE GROND 38
 mulle grond 38
 mullige grond 39
 mulm 40
 multere grond 36
 mussenberg 9

N

nagras 26
 nagraven 65
 napitsen 65
 narotten 65
 natsige 34
 natte 37
 natte grond 10
 natte, koude bliksem 34
 natte, lage, ~ grond 34
 NATTE, LAGE, ~ PLEKKEN IN
 MOERAS 53
 NATTE, LAGE, ~ ZANDGROND
 34
 natte, lage, ~ zandgrond 34
 natte ven 51
 natte wei 20, 27
 natte, zure kraam 34
 NATUURLIJKE WATERLOOP 55
 nawas 26
 nawei 26
 neerhof 4
 nemen, in gebruik ~ 60
 nette grond 35
 nieuwe draad trekken 79
 nivelleren 59
 nog in de voren 15
 noodbarrier 70
 noodhek 71
 noodvaart 47
 noodweg 48

O

okerklei 38
 omakkeren, diep ~ 60
 omblekken, hei ~ 59
 ombottelen 65
 ombouwen 59
 omdoen 59, 60, 62, 65
 omdoen, de grond ~ 59
 omdoen, hei ~ 59
 omgepaalde wei 24
 omgewalde grond 12
 omgooien 59
 omgraven 59, 65
 omhakken 60, 62
 omheinde groes 25
 OMHEINDE WEI 24
 OMHEINEN 79
 omheinen 79
 OMHEINING 73
 omheining 73, 75
 OMHEINING VAN IJZEREN SPIJLEN
 75
 OMHEINING VAN OPSTAANDE
 LATJES 74
 OMHEINING VAN PALEN 74
 OMHEINING VAN TAKKEN 74
 omhouwen 62
 omkappen 62
 omlappen 65
 OMLIGGENDE, ERF EN ~ LANDE-
 RIJEN 3
 ommaken 60, 62, 65
 ompalen 79
 omploegen 59, 60
 omrijden, diepe voor ~ 60
 omrotten 60, 62, 65
 omschellen 59
 omslechten 65
 omsluiten 79
 omspaden 59, 65
 omtuinen 79
 omvlikken 65
 omwald veld 12
 OMWALDE AKKER 12
 omwalde akker 12
 omweiden 79
 omwerken 59, 65
 OMWERKEN, ONTBOST TERREIN
 MET EEN SCHOP ~ 65
 omwisselen 62
 omwoelen 65
 omzetten 59, 60, 62, 65
 omzetten, diep ~ 59
 onbewerkt 16
 onbewonnen laten 15
 ondankbare grond 36
 ondankbare labeur 36
 onder de berg 11
 ondergrond losmaken 59

ondergronden 59, 60
 onderholen 59
 onderkomen 15
 onderkomen land 15
 onderkomen stuk 14
 onderlaag, (de) ~ breken 59
 onderslag 74
 onderste voor breken 59
 onkruidsakker 15
 onontgonnen grond 60
 ONONTGONNEN, STUK ~ GROND
 60
 ontbossen 62
 ONTBOST TERREIN MET EEN
 SCHOP OMWERKEN 65
 ontbreken 59
 ONTGINNEN 60
 ontginnen 59, 60, 62, 65
 ontwortelen 62, 65
 ONVRUCHTBARE GROND 36
 onze, het ~ 8
 ooi 11, 31
 op braken laten liggen 15
 op braken liggen 15
 op de akker 9
 op de berg 9
 op de hof 48
 op de hoge 9
 op de hoge bongerd 9
 op de hoogte 9
 op de kop 9
 op de lage 11
 op de los 60
 op de stenen 37
 op de zand 9
 op een hoogte 9
 opbreken 60, 62
 opdampen 65
 open 16
 open stuk 7
 opgang 45
 opgat 13
 opkrikken 65
 opkuisen 65
 opmaken 67, 79
 oprijweg 48
 oprit 13, 48
 opruimen 62, 65
 oprussen 65
 OPSTAANDE, OMHEINING VAN ~
 LATJES 74
 opsteken 59
 opstellen 79
 OPTILBAAR HEK 71
 opvaart 13, 47, 48
 opvaren 60
 opvegen 67
 ossenkop 29
 overgang 33
 overloop 26

overschildje 9
 overvaart 13
 overvloten grond 34
 overwei 25

P

paadje 18, 42, 48, 48
 paal 8, 19, 78
 PAAL, LOSSE ~ MET DRAAD 70
 paal met getuigen 19
 paal, stenen ~ 19
 PAAL VAN DE WEIDEAFRASTE-
 RING 78
 paalhout 79
 paalsteen 19
 paalvoor 17
 paardswei 18
 pacht 8
 pachtland 8
 pachtland, ganse ~ 1
 pad 18, 42, 48, 48
 pad door de wei 43
 PAD, SMALLE WEG, ~ 42
 padmolentje 72
 palen met draad 75
 PALEN, OMHEINING VAN ~ 74
 palen, schutting van ~ 74
 pand 4, 8, 26
 pand akker 9
 PAND VAN EEN WEIDEPERCEEL
 26
 pandje 4
 pannengrond 31
 pannenklei 31
 pannenleem 31
 papzand 34, 39
 pas 22, 23, 24, 25
 patattenland 9
 pavei 48
 peel 20, 52, 64, 64
 peelgrond 52
 peeltje 34
 peelveld 60
 peelwortel 64
 pelen 60
 pen 64
 pennenwortel 64
 penwortel 64
 PENWORTEL VAN EEN DEN 64
 penworteltje 64
 perceel 4, 8, 26
 perceel, desolaat ~ 15
 perceel hei 60
 perceel, hooggelegen ~ 9
 perceel, laaggelegen ~ 10
 perceeltje 8
 perk 26, 29
 perkje 29
 pettem 29

pijl 64
 pijlwortel 64
 pijlworteltje 64
 pijpgrond 33
 pijpwortel 64
 pikdraad 76
 pikdraad zetten 79
 piket 78
 pikkeldraad 77
 pikkeldraad 77
 pikkendraad 77
 pikkendraad 77
 pikkendraad 77
 pilot 78
 pilottenwei 25
 pin 64
 pindraad 77
 pindraad trekken 79
 pinnetjesdraad 77
 pinpoest 64
 pinwortel 64
 plaats 2, 7
 plaatsen, afrastering ~ 79
 plag 29, 65
 plak 4, 7, 8
 plak, braakliggende ~ 14
 plak, droge ~ 52
 plak grond 4
 plak, hardliggende ~ 15
 plak, hoekse ~ 18
 plak, kwade ~ 36
 plak land 8
 plak, magere ~ 36
 plak, slechte ~ 36
 plakaarde 31
 plakgrond 31, 31
 plan grond 4
 planeren 59
 plankje 45
 platleggen 62
 platte akker 10
 platte, zachte, ~ grond 34
 pleigrond 38
 PLEKKEN, DROGE ~ IN MOERAS
 52
 PLEKKEN, LAGE, NATTE ~ IN
 MOERAS 53
 pletten 59
 ploegen 59, 60
 ploegen, ris ~ 59
 ploegland 7, 8
 poekel 10, 52
 POEL 57
 poel 27, 51, 53, 57, 57
 poeltje 53
 poest 63, 64, 64, 64
 poesten 62, 65
 poetsen 67
 pof 39, 40
 pofgrond 36
 polder 12, 27

polderen 65
 poldergrond 31
 pongel 36
 poort 69, 70, 70, 70, 71, 71,
 72
 poort, draaiende ~ 70
 poort, grote ~ 71
 poort, losse ~ 71
 poort maken 79
 poortje 68, 69, 70, 71, 72
 poorts 69, 70, 71
 post 64, 64, 64
 potaarde 31, 31, 33, 38
 potaarde, blauwe ~ 31
 poten 79
 poten, heg ~ 79
 potjesleem 31
 potleem 31
 potleem, rode ~ 31
 pottenaarde 31, 33
 prat 52
 prats 52
 prengel 38
 prengel, stijve ~ 38
 prikkeldraad 77
 PRIKKELDRAAD 76
 prikkeldraad 77
 pruiik 65
 puimen 65
 puindries 14
 punt 9
 puntdraad 70, 77
 put 10, 27, 54, 58
 putje 27, 58

R

rabat 18, 26, 55
 rabattin 52
 rammel 37
 ramp 48
 rand 41
 raster 75
 rauw ding 60
 rauw land 15
 rauwe grond 60
 rauwe ree 18
 rechtmaken 59
 ree 16, 17, 19, 26, 48
 ree, groene ~ 18
 ree, halve ~ 18
 ree, langs de ~ 18
 ree, rauwe ~ 18
 ree, schuine ~ 18
 reenkant 18
 reenkeer 18
 reenpaal 19
 reensteen 18
 reensteek 45
 reentje 18

- reenvoor 16
 regalisieren 59
 regelen 59
 reifel 18
 reinmaken 67
 rek 68, 71, 73, 75
 rek maken 79
 rek rond zetten 79
 rek zetten 79
 rekel 37
 rekel, magere ~ 36
 rekhout 79
 rekke 70
 rekken 79
 renderen 62
 renenpad 48
 res 29
 reutel 55
 riem 17, 18
 riempje 18
 rigole 55
 rijbalken 60
 rijke grond 35
 rijnzand 34
 rijpe grond 35
 rijs 45
 rijsje 45
 rijzelwei 26
 rijzer 45
 rin 56
 ringhout 78
 riolen 60
 ris 28, 65
 ris ploegen 59
 rissen steken 59
 rode aarde 38
 rode grond 38
 rode leem 38
 rode potleem 31
 rond, rek ~ zetten 79
 ronde draad 76
 ronde ijzerdraad 76
 roodaarde 38
 ROODBRUINE AARDE 38
 ROOIEN 61
 rooien 61, 65, 65
 ROOIEN, WORTELS ~ 65
 rooster 74
 ros 28, 65
 rot stuk 10
 rotten 62
 route 45
 routezeis 67
 rug 9, 9, 26, 52
 ruigter 15
 ruimen 62, 65
 ruis 56
 ruitertje 43
 rus 28, 65
 rus scheuren 60
 rusland, klein ~ 15
 russen 59, 59
 russen uitrapen 65
 ruw land 36
 ruwe 37
- S
- schaapsdries 23
 schaapsgroes 18
 schaapswei 14, 18
 schaar 29, 30
 schabbernak 36, 37, 38
 schabbert 66
 schad 66
 schamper 78
 schandlapje 60
 schans 12, 55
 schapenwei 14
 scharen 67
 scharniersel 72
 schaven 59
 schavernak 36, 37
 schavert 66
 schee 19
 scheenpaal 19
 scheensteen 19
 scheepaal 19
 scheer 9
 scheesteen 19
 schei 26
 schei (zelfst.nw.) 17
 scheid (zelfst.nw.) 17
 scheideling 17
 scheidelreen 18
 scheidelvoor 17
 scheider 17
 scheiding 17, 18
 scheidingsgrachtje 18
 scheidingslijn 17
 scheidingspaal 19
 scheidingsvoor 17
 scheidingsvoord 17
 scheidpaal 19
 scheidspaal 19
 scheidsteen 19
 scheidsvoor 17
 scheidvoor 17
 scheidvoord 17
 scheidweg 18
 scheiling 17
 scheilingpaal 19
 scheilingreen 18
 scheilingreentje 18
 scheilingspaal 19
 scheilingsreen 18
 scheilingsreentje 18
 scheilingvoor 17
 scheilingvoord 17
 scheipaal 19
 scheipand 18
 scheieren 18
 scheiriem 18
 scheisteen 19
 scheivoor 17
 scheivoord 17
 schepgat 27
 schermoelie 41
 schermoelieweg 41
 scherpe zand 34
 scherphoek 9
 scheuren 59, 60, 62
 scheuren, de grond ~ 60
 scheuren, rus ~ 60
 scheve kant 41
 schieten, leem ~ 59
 schijfeggen 59
 schinderleem 31
 schoepen 59
 schol 30
 schom 14, 15
 schone akker 35
 schoon 30
 schoonmaken 65, 67
 schoor 18, 41
 schoorhout 79
 schoot 11
 SCHOP, ONTBOST TERREIN MET
 EEN ~ OMWERKEN 65
 schot 71, 74
 schouwen 67
 schraagpaal 78
 schrale 37
 schrale grond 36
 schrale jan 33
 schrikdraad 78
 schuiftuin 70
 schuim 37
 schuine kant 41
 schuine reen 18
 schuinse kant 41
 schulp 29
 schulpen 59
 schurft 38
 schutmei 45
 schutrijzer 45
 schutsel 71
 schutsmei 45
 schutting 74, 74, 75
 schutting van kluppels 74
 schutting van palen 74
 servitude 47
 servitudeweg 47, 48
 sierhek 71
 SIERHEK, DUBBEL ~ 71
 sikkel 67
 sintelen 41
 slaan 62
 slagbarrier 70
 SLAGBOOM 70

- slagboom 70, 72
 slak 12
 slapen, een jaar laten ~ 15
 slecht land 36
 slecht stuk 36
 slecht veld 36
 slechte 33, 37
 slechte akker 36
 slechte duivel 36
 slechte grond 36
 slechte kraam 36
 slechte labeurgrond 36
 slechte plak 36
 slechten 59, 60, 62, 65
 sleep 31
 sleet 53
 slei 12, 50, 56
 sleuf 45
 sleupje 55
 slibgrond 31
 sliet 71
 slenk 11, 55
 slijp 13, 34, 71
 slob 27
 slond 10, 52, 53, 55, 56
 slonk 11, 34, 50, 53
 slons 20
 sloot 54
 SLOOT, EEN ~ UITDIEPEN 67
 sloothaak 67
 SLOOTHAK, SLOOTZEIS 67
 slootje 54
 slootkant 41
 slootmes 67, 67
 slootzeis 67
 SLOOTZEIS, SLOOTHAK, ~ 67
 slopen 62
 slouw 42
 sluis 55
 sluit 70
 sluitboom 70
 sluiting 70
 sluiting, losse ~ 70
 sluitpaal 70
 smal gatsje 43
 SMALLE WEG, PAD 42
 smelen 14
 smelen, in de ~ 16
 smelen, in de ~ liggen 15
 smelendries 14
 smelenplak 14, 36
 smok 29
 snaad 17
 snede, tweede ~ 26
 snijden 59, 66
 snijden met de snijwel 59
 snijmes 67
 snijwel, snijden met de ~ 59
 soets 64
 solfergrond 33
 spaaigrond 38
 spade 31
 spaden 59, 65
 spalier 74, 74, 75
 spaliering 75
 spanbarrier 70
 spanhout 78
 spanhoutje 78
 spanjard 74, 75
 spannen, draad ~ 79
 spanner 78
 spanpaal 78
 spanpaaltje 78
 spanstek 78
 SPANSTOKJE 78
 spatie 18
 speen 64, 64
 speilaag, de ~ breken 59
 sperant 70
 spie 9
 SPIJLEN, OMHEINING VAN
 IJZEREN ~ 75
 spil 64
 spilwortel 64
 spionkop 9
 spit 30
 spits 9
 spoor 18, 45, 48, 48, 48
 spring 58
 springbron 52
 springput 58
 springwater 58
 sproeien 26
 sprong 27, 56, 58
 sprongput 58
 spurriedries 23
 staak 78
 stachel 77
 stacheldraad 77
 stachelendraad 77
 stam 64
 stanketsel 68, 71, 71, 75
 stap 64
 stapje 72
 start 9
 stee 4
 steeg 43, 45, 48
 steegje 43, 48
 steekberg 37
 steekop 9
 steekvouwer 70
 steen 19, 37
 steen, eigen ~ 19
 steen van het gescheid 19
 STEENACHTIGE GROND 37
 steenachtige grond 37
 steenakker 37
 steenberg 37
 steengrond 37, 38
 STEENGRUIS 41
 steengruis 41
 STEENGRUIS, MET ~ VERHARDE
 WEG 41
 steengruisweg 41
 steenkamp 37
 steenkatselen 41
 steenkak 38
 steenkop 10, 37
 steenland 37, 38
 steenslag 41
 steentje 26, 37
 steentjes 41
 steentjes, fijne ~ 41
 steentjes, kleine ~ 41
 steenweg 41
 stegel 43, 70, 70, 71, 71, 71,
 74
 stegelen 79
 stegeling 73, 75
 stegeltje 71
 stek 45, 71
 stekeldraad 77
 steken 66
 steken, rissen ~ 59
 stekken van de barrier 71
 stenen akker 37
 stenen, op de ~ 37
 stenen paal 19
 stenen, stuk met veel ~ 37
 stenige grond 37, 38
 steverd 40
 sticheling 25
 sticheling, wei met een ~ 25
 stijf land 37
 stijve 38
 stijve grond 37, 38
 stijve, helle, ~ grond 37
 stijve klei 38
 stijve kork 37
 stijve leem 38
 stijve prengel 38
 stikke kant 41
 stob 40
 stobbe 64
 stobber 40
 stof 40
 STOF, FIJN DROOG ~ 40
 stofzand 40
 stok 64, 64, 64
 stoboks 64
 stomp 30, 64, 64
 stompen trekken 65
 stop 64, 71
 stoppelbloot 16
 storkel 63
 straat 48
 straat, weg op de ~ aan 48
 straatje 43, 48
 stravelje 15
 straveljegrond 15

- streef 78
 streefpaal 78
 strijkpaal 19
 strinkbol 63
 strobbel 63, 64
 stroebel 64
 stronk 63, 64, 64, 64
 STRONK, BOOMSTRONK 63
 stronkel 63, 64
 stroom 56
 stroompje 56
 stropen 60
 stropop 45
 stroppen 59
 strouwselhaak 67
 strouwselhak 67
 strowis 45
 struik 64, 64
 STRUIK, WORTELKLOMP VAN EEN
 ~ 64
 struikwortel 64
 struweel 60
 stub 39, 40
 stugge grond 38
 stuifgrond 39
 stuifweg 40
 stuifzand 9, 40
 stuiver 40
 stuiverd 39
 stuk 4, 7, 8, 64
 stuk akker 8
 stuk akkerland 8
 stuk, beschut ~ 12
 stuk bouwland 8
 stuk, braak ~ 14
 stuk braakland 14
 stuk, braakliggend ~ 14
 stuk dries 60
 stuk, gebraakt ~ land 14
 STUK GROND 4
 stuk grond 4, 8
 stuk hei 60
 STUK, HOEK VAN EEN ~ LAND 9
 stuk, hoog ~ 9
 stuk in de heggen 12
 stuk in de wal 12
 stuk, ingesloten ~ 12
 stuk, kwaad ~ 36
 stuk, laag ~ 10
 stuk labeur 8
 stuk labeurgrond 8
 stuk land 4, 7, 8
 stuk, mager ~ 36
 stuk, mager ~ land 36
 stuk met veel stenen 37
 stuk moer 60
 stuk, onderkomen ~ 14
 STUK ONONTGONNEN GROND
 60
 stuk, open ~ 7
 stuk, rot ~ 10
 stuk, slecht ~ 36
 stuk veld 8
 stuk, warm ~ 12
 stuk, wild ~ 15, 60
 stuk wilde grond 60
 stuk wildernis 60
 stuk, woest ~ 60
 stuk woeste grond 60
 stuk, zwaar ~ 37
 stukbreken 59
 stukhouwen 62
 stukje grond 4
 stukje hout 78
 STUKPLOEGEN, HEIZODE LOS- EN
 ~ 59
- T
- taaie 38
 taaie, bendige grond 38
 taaie, derve grond 38
 taaie grond 37
 taaie leem 38
 taaie, wrede, ~ duivel 38
 taaie, wrede, ~ grond 38
 takel 78
 TAKKEN, OMHEINING VAN ~ 74
 TALUD 41
 talud 9, 18, 41, 55, 58
 taludgraaf 55
 tankeldraad 77
 tankelendraad 78
 tanswortel 64
 tarweland 8
 tassenleem 31
 te dries 15
 teelgrond 8, 35
 teeltgrond 35
 tege 38
 tege grond 38
 tege, zwarte grond 38
 tekenstokje 45
 ter vogelwei liggen 15
 terpje 54
 TERREIN, ONTBOST ~ MET EEN
 SCHOP OMWERKEN 65
 thuisgrond 4
 timpje 9
 tip 9
 tjonk 63, 64
 todder 52
 toeë wei 25
 TOEGANG TOT AKKER 13
 TOEGANGSWEG NAAR HET ERF
 48
 toemaken 79
 toerit 48
 toeveld 12
 toevreden 79
 tom 54
 tomp 9, 30
 tong, kwade ~ 67
 top 9
 tourniquet 72
 touwen 79
 transe grond 38
 trekbarrier 69, 70
 trekdraad 76
 trekhout 78
 trekijzer 78
 trekken 62, 65, 67
 trekken, nieuwe draad ~ 79
 trekken, pindraad ~ 79
 trekken, stompen ~ 65
 trekker 78
 treklepper 78
 trekpaal 78
 trekpaaltje 78
 trekstaak 78
 trekvauwieren 71
 tronk 63, 64
 tros 64
 trouée 72
 tuin 68, 71, 72, 73, 74, 74,
 74, 74, 74, 75, 75, 77
 tuin derom maken 79
 tuin, ene ~ om de wei zetten
 79
 tuin, holteren ~ 74
 tuin, losse ~ 71, 71
 tuin maken 79
 tuin zetten 79
 tuin, zetten van ene ~ 79
 tuindraad 76, 77
 tuinen 79
 tuingaard 79
 tuinheg 74
 tuinhek 71
 tuinhout 79
 tuining 73
 tuinpaal 78
 tuinstaak 79
 tuinwerk 74
 tünzel 79
 turf 64
 tussenbeide, brauw ~ 18
 tussenreen 18
 tussenvoor 17
 tweede snede 26
- U
- uitbaggeren 67
 uitdiepen 67
 UITDIEPEN, EEN SLOOT ~ 67
 uitdoen 61, 65
 uitdraden 79
 uitgaffelen 65
 uitgat 48

UITGEGRAVEN DENNENWORTEL

64
 uitgelijken 59
 uitgepieriende grond 36
 uitgoezen 62
 uitgooien 62
 uitgraven 62, 65, 67
 uitgraven, diep ~ 65
 uithakken 62, 65
 uithalen 62
 uithangbarrier 71
 uitheffen 65
 uithouwen 62
 uitkappen 59, 62, 66
 uitknoren 62
 uitlichten 65
 uitmoetsen 67
 uitnotten 67
 uitpalen 79
 uitploegen, graven ~ 59
 uitrapen, russen ~ 65
 uitrijten 62, 65
 uitrooien 61
 uitrotten 60, 62, 65
 uitscheppen 67
 uitschieten 67
 uitsmijten 62, 67
 uitsteken 62, 66
 uittrekken 62, 65
 uitvaar 13
 uitvaart 13, 47, 48, 71
 uitvegen 67
 uitvoeren 65
 uitweg 18
 uitwerken 62
 uitwerpen 62
 uitwippen 65
 ursusdraad 76

V

vaardig maken 65
 vaardigmaken 59
 vaargat 13, 48, 69
 vaargelei 45
 vaarleis 45
 vaarspoor 45
 vaart 13, 18, 43, 46, 47, 48,
 48, 69, 70
 vaartengat 13, 70, 70, 71, 72
 vaarthek 69
 vaarweg 46, 48
 val 58
 valdeur 70, 72
 valgaard 71
 vallei 50
 valse grond 38, 38
 varegat 48, 48
 varen 68, 69, 70, 70, 70, 71,
 72

varen, het ~ 13
 varen, los ~ 70
 varengat 69, 70
 varenpaal 78
 varenstaken 71
 varkenswei 25
 vast 15
 vastliggen 15
 vauwer 43, 68, 69, 70, 70,
 71, 71
 vauweren 68, 69, 70, 70, 71,
 72, 74
 vazele 37
 vazele grond 36
 veegmes 67
 veegzeissie 67
 veel, stuk met ~ stenen 37
 veengrond 34
 veepad 43
 veespoor 43
 veeweg 43
 veeweggetje 43
 veewei 25
 vegen 67
 veken 68, 69, 70, 70, 71, 71,
 71, 71, 74, 74
 vekensgat 13, 69
 vekentje 71
 veld 2, 4, 4, 4, 8, 9, 12, 33
 veld, braakligend ~ 14
 veld, goed ~ 35
 veld, hardliggend ~ 15
 veld, hoog ~ 34
 veld, laag ~ 10
 veld, omwald ~ 12
 veld, slecht ~ 36
 veld, stuk ~ 8
 veldaarde 7
 veldbaan 47
 velddries 23
 veldgrens 17
 veldgroes 22
 veldgrond 6, 35
 veldje 12
 veldpaadje 43, 46, 47
 veldpad 43
 veldspad 43
 veldsteen 19
 veldstraatje 47
 veldvaart 18, 47
 VELDWEG 46
 veldweg 18, 43, 46, 46
 veldwegel 47
 veldweggetje 43, 46, 47
 veldwei 22
 velopaadje 43
 velopad 43
 veloweggetje 43
 ven 10, 11, 27, 51, 53, 60
 ven, bol ~ 52

ven, natte ~ 51
 vengat 52, 53
 vengras 27
 vengrond 36
 venmoertje 27
 venpot 34
 venwei 27
 VENWEIDE 27
 verbodstek 45
 verfggrond 38
 VERHARDE, MET STEENGRUIS ~
 WEG 41
 verhoging 9
 verhoog 9
 verloren baantje 48
 verloren kost 37
 vernegligeerd 16
 verwilderd 16
 verwilderd land 15
 verzaten 59
 verlopen wei 52
 vest 55
 vetgras 26
 vette 36
 vette, goede ~ grond 35
 vette grond 34
 vettige grond 35
 vetwei 14, 25
 VETWEIDE 25
 vetweitje 25
 VIJVER 56
 vijver 27, 56
 villen 59
 vilt 66
 vitsen 79
 vlag 29, 65
 vlaggen 66
 vlaggenhak 67
 vlagje 45
 vlagzeis 67
 vlagzeisse 67
 vlagzeissem 67
 vlagzeissie 67
 vlakke grond 10
 vlegel 36
 vlegelgrond 36
 vlegelknuppel 78
 vleugzand 40
 vliegerd 9, 34, 36, 39
 vlieggrond 36, 39
 vlies 51
 vliet 54, 56
 vliezen 41
 vliezengrond 38
 vliezige grond 34
 vliik 45, 65
 vlikken 66
 vlink 65
 vloei 34
 vloeiër 55

- vloeivei 26
 VLOEIWEIDE 26
 vlok 30
 vloot 54, 56
 vlootgraaf 54
 vlootgracht 55
 vlootsgraaf 54
 vlotte grond 35
 voergat 13, 69
 voetbaan 43, 48
 voetbaantje 43
 voetgang 43
 VOETGANGERSHEK 71
 voetlaantje 43
 voetpaadje 43
 voetpad 43
 voetweg 43, 48
 voetweggetje 43
 vogelenwei 14
 vogelswei 14, 16, 23
 vogelswei, in ~ 16
 vogelsweitje 14
 vogelwei 14, 16, 22
 vogelwei, ter ~ liggen 15
 vogelzang 14, 16
 vonder 72
 voor 17, 45
 voor, diepe ~ omrijden 60
 voor, onderste ~ breken 59
 voor zomerland 15
 voordeel 18
 voordeeltje 18
 vooreind van gras 18
 voorgat 69, 70
 voorling 18
 voorlingsweg 18
 voorpoort 71
 voots 55
 vootsje 55
 voren, nog in de ~ 15
 vot 63, 64, 65
 vots 52
 vreden 79
 VREDEWIS 45
 vree 79
 vreechten 79
 vreechout 79
 vreeel 78
 vreeelhout 78
 vreeelstek 78
 vreeemei 45
 vreeerij 45
 vreetak 45
 vreeewis 45
 vregel 78
 vregelhoutje 78
 vregelkluppel 78
 vrekke grond 38
 vrije wis 45
 vrijmei 45
 vrijrij 19, 45
 vrijwei 26
 vrijwis 45
 vroen 27
 vroente 27
 vruchtbaar maken 60
 vruchtbare 36
 VRUCHTBARE GROND 34
 vruchtbare grond 35
 vuiling 15, 52
 vuile band 22, 36, 60
 vuile kant 18
 vuile kraam 52
 vuilgebroedenis 51
 vuilgebroeds 52
 vuiligheid 52
 vuilnis 11, 20, 51, 53
 vuilwammes 52
- W
- waas 19
 waats 19
 wagenspoor 45
 wal 18, 55
 wal, stuk in de ~ 12
 wald 61
 wallen, akker in de ~ 12
 walletje 56
 warm stuk 12
 was 24, 29
 wasbare 36
 wasbare grond 35
 wasdraad 76
 wassige 36
 wassige grond 35
 water 55, 56
 water, lopend ~ 56
 waterbeekje 56
 waterbroek 26
 watergat 27, 53
 watergrub 55
 watering 26, 26
 waterkot 27, 51, 53
 waterkuil 27
 waterlaat 55, 56
 waterlaatje 55
 waterloop 55, 56
 WATERLOOP, GEGRAVEN ~ 54
 WATERLOOP, NATUURLIJKE ~ 55
 waterloopje 55, 56
 waterlossing 55
 waterperk 26
 waterpoel 27
 watersloot 54
 watersprong 51
 watertje 55, 56
 waterwei 26
 wats 29
 weerd 22, 24, 26
 weg 18, 43, 45, 46, 48, 48
 weg, dode ~ 48
 weg, groene ~ 18, 48
 weg, holle ~ 43, 46, 48
 WEG, MET STEENGRUIS VERHAR
 DE ~ 41
 weg naar het gehucht 48
 weg op de straat aan 48
 WEG OVER HET ERF 48
 WEG, SMALLE ~, PAD 42
 wegel 43
 wegeltje 43, 48
 weggenrand 41
 weggetje 43, 48, 48
 weggetje, groen ~ 48
 WEI 23
 wei 19, 20, 22, 23, 25, 26,
 26, 27
 wei, afgebaalde ~ 25
 wei, afgemaakte ~ 24
 wei, afgepaalde ~ 24
 wei, afgerasterde ~ 25
 wei, afgesloten ~ 24
 wei, afgespannen ~ 24
 wei, afgetuinde ~ 25
 wei, afgezette ~ 24
 WEI, AFRASTERING VAN ~ 74
 wei afrekken 79
 WEI, DRINKKUIL IN DE ~ 27
 wei, ene tuin om de ~ zetten
 79
 wei, gebaalde ~ 25
 wei, gemene ~ 26
 wei, gesloten ~ 24
 wei, getuinde ~ 25
 WEI, HEK AAN DE INGANG VAN
 EEN ~ 68
 wei, hek om een ~ zetten 79
 wei, ingetuinde ~ 25
 wei, ingezaunte ~ 25
 wei, lage ~ 20
 wei met een hek om 25
 wei met een sticheling 25
 wei met ene zomp 27
 wei, natte ~ 20, 27
 wei, omgepaalde ~ 24
 WEI, OMHEINDE ~ 24
 wei, pad door de ~ 43
 wei, toeë ~ 25
 wei, verzopen ~ 52
 wei, zompige ~ 27
 wei, zure ~ 20, 27
 WEIDAFRASTERING, PAAL VAN
 DE ~ 78
 weidebarrier 69
 WEIDGROND, LAAGGELEGEN ~
 20
 weidehek 69
 weiden, grond en ~ 1
 weidepaal 78

- WEIDEPERCEEL, PAND VAN EEN ~
26
weidraad 75, 76
weigaard 70
weigat 71
weigrond 19
weigrond, lage ~ 20
weihout 79
weiland 19, 20, 24, 27
WEILAND IN HET ALGEMEEN 19
weipaadje 43
weipaal 78
weipad 43
weipalen met draad 75
weipilot 78
weipoort 69, 71
weisliet 71
weistaak 78, 79
weetje 18
weiwaas 19
weibas 24
weiweg 43
wel 58
welgracht 18
wervel 72
weterbeemd 26, 26
weterbroek 26, 26
weteren 26
WETERING 26
wetering 26, 26, 27, 55, 56
weterkuil 27
wijer 11, 20, 27, 51, 53, 55,
56
wijert 55, 57
wijertje 27
wijk 55
wild ding 60
wild stuk 15, 60
wilde grond 60
wilde grond bouwen 60
wilde leem 31
wilde, stuk ~ grond 60
wildernis 15, 60
wildernis, stuk ~ 60
wimpel 70
winhof 2, 4, 8, 24
winnen, gaan ~ 60
winning 2, 3, 4
winning, in (de) ~ brengen 60
winning, land van de ~ 2
winning met grond 3
winninggrond 4
winningveld 3
wippen 65
wis 45
wis, vrije ~ 45
witte zand 36
witte zavel 34
woest 16
woest stuk 60
woeste grond 36, 60
woeste, stuk ~ grond 60
wortel 64, 64, 65
wortel, grote ~ 64
wortelen (mv.) 64, 65
wortelenbos 64
wortelenstam 64
WORTELKLOMP VAN EEN STRUIK
64
wortelklot 64
wortelkluit 64
wortelpruik 65
wortels deruit doen 65
WORTELS ROOIEN 65
wortelstronk 64
wortelstruik 64
wortelvotje 65
wrakke grond 38
wrede 38
wrede duivel 38
wrede grond 36, 38, 38
wrede, taaie duivel 38
wrede, taaie grond 38
wringter 78
wringhoutje 78
wringstek 78
wroelen 59
- Z
zaadland 8
zaailand 7
zachte, platte grond 34
zachte zand 39
zak 11
zand 33, 36, 39, 40
zand, droog ~ 39
zand, fijne ~ 39, 40
zand, grijze ~ 34
zand, licht ~ 34
zand, lichte ~ 33
zand, losse ~ 39
zand, magere, grijze ~ 34
zand, mul ~ 40
zand, op de ~ 9
zand, scherpe ~ 34
zand, witte ~ 36
zand, zachte ~ 39
ZAND, ZANDGROND 33
zand, zwarte ~ 34
zandachtig land 33
zandbank 10
zandberg 36, 52, 54
zandbergje 52
zandgrond 9, 33, 36, 39
ZANDGROND, LAGE, NATTE ~ 34
zandgrond, lage, natte ~ 34
zandgrond, lichte ~ 33
ZANDGROND, ZAND, ~ 33
zandhoop 54
zandige duivel 36
zandige grond 9, 40
zandkop 37, 52
zandlaag 34
zandleem 33
zandleemgrond 33
zandpaadje 43
zandweg 46
zavel 33, 33, 34, 36, 39
zavel, witte ~ 34
zavelgrond 33, 33, 33, 36, 37
zege grond 34
zeis 67, 67
zeis, korte ~ 67
zetten, balie ~ 79
zetten, balie deromheen ~ 79
zetten, ene tuin om de wei ~
79
zetten, gelind ~ 79
zetten, heg ~ 79
zetten, hek om een wei ~ 79
zetten, pikdraad ~ 79
zetten, rek ~ 79
zetten, rek rond ~ 79
zetten, tuin ~ 79
zetten van ene tuin 79
zijk 51, 53, 55, 56
zijperd 34
zijgrond 34
zijwei 27
zijreen 17
zijweggetje 48
zil 4
zink 11, 64
zinkdraad 76
zinken draad 76
zode 29, 66
ZODEN AFSTEKEN 66
zoeg 42, 55
zoegje 55
zoete draad 76
zoete grond 33
zomerbelken 15
zomerlagen 15
zomerland 15
zomerland, voor ~ 15
zomervoren 15
zomp 10, 11, 20, 34, 36, 50,
51, 53, 60
zomp, wei met ene ~ 27
zompig 11
zompige wei 27
zomplok 53
zonk 11, 11, 50, 53, 56
zooimes 67
zoom 18, 18
zouw 11, 53, 55, 56
zouwmes 67, 67
zouwschopje 67
zouwtje 55

I.8

zuipbak 27
zuipgat 27
zuipkot 34
zuipsbak 27
zuiver maken 62, 65
zuiveren 65
zure 34
zure band 34
zure beemd 34
zure grond 10, 20, 31, 34,
36, 38
zure kraam 36
zure lage grond 10, 34
zure, natte, ~ kraam 34
zure wei 20, 27
zuur land 34
zwaar stuk 37
zware 31, 33, 36, 38
zware grond 10, 31, 33, 35, 37
zware kippendraad 76
zware klei 30, 31
zware kleigrond 30
zware leem 31, 31
zware leemgrond 31
zwarte grond 31, 34
zwarte, tege, ~ grond 38
zwarte zand 34
zwetland 15

Van het *Woordenboek van de Limburgse Dialecten* verschenen tot nu toe de volgende afleveringen:

Deel I. Agrarische terminologie

- WLD, Inl. en I.1: dr. A. Weijnen, dr. J. Goossens, drs. P. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Inleiding en Agrarische terminologie*, afl. 1 (*bemesten en ploegen*), Assen, 1983 (77 en 166 p.). ISBN 90 232 1820 5.
- WLD, I.2 dr. A. Weijnen, dr. J. Goossens, drs. P. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie*, afl. 2 (*eggen en slepen*), Assen, 1984 (80 p.). ISBN 90 232 1819 1.
- WLD, I.3 drs. J. Kruijssen, dr. J. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie*, afl. 3 (*weidebouw*), Assen/Maastricht, 1991 (136 p.). ISBN 90 232 2634 8.
- WLD, I.4 drs. J. Kruijssen, dr. J. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie*, afl. 4 (*verbouw van graangewassen*), Assen/Maastricht, 1992 (202 p.). ISBN 90 232 2751 4.
- WLD, I.5 drs. J. Kruijssen, dr. J. Goossens, dr. H. Brok, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie*, afl. 5 (*verbouw van knol- en andere gewassen*), Assen, 1994 (210 p.). ISBN 90 232 2890 1.
- WLD, I.6 dr. J. Kruijssen, drs. J. Kokkelmans, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie*, afl. 6 (*boerderij, bedrijfsgebouwen*), Assen, 1995 (176 p.). ISBN 90 232 3009 4.
- WLD, I.8 dr. H. Cromptvoets, m.m.v. drs. J. van Schijndel, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie*, afl. 8 (*landerijen*), Assen, 2004 (100 p.). ISBN 90 232 4018 9.
- WLD, I.9 dr. J. Molemans, dr. J. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie*, afl. 9 (*het paard*), Assen, 1994 (168 p.). ISBN 90 232 2920 7.
- WLD, I.10 dr. J. Molemans, lic. J. Verbeek, dr. J. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie*, afl. 10 (*paardentuig*), Assen, 1994 (115 p.). ISBN 90 232 3145 7.
- WLD, I.11 dr. H. Cromptvoets, m.m.v. drs. J. van Schijndel, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie*, afl. 11 (*rundvee, melk en boter, veeteelt algemeen*), Assen, 2001 (225 p.). ISBN 90 232 3653 X.
- WLD, I.12 dr. H. Cromptvoets, dr. J. Goossens, m.m.v. drs. J. van Schijndel, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie*, afl. 12 (*kleinvee, pluimvee*), Assen, 1998 (150 p.). ISBN 90 232 3356 5.
- WLD, I.13 Lic. M. Ooms, dr. J. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie*, afl. 13 (*landbouwvoertuigen*), Assen, 1999 (139 p.). ISBN 90 232 3490 1.

Deel II. Niet-agrarische vakterminologieën

- WLD, II.1 dr. H. Cromptvoets, m.m.v. J. van Schijndel, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën*, afl. 1 (*huisstichter en bakker*), Assen/Maastricht, 1986 (214 p.). ISBN 90 232 2242 3.
- WLD, II.2 drs. H. van de Wijngaard, dr. H. Cromptvoets, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën*, afl. 2 (*bierbrouwer en stroopstoker*), Assen/Maastricht, 1988 (70 p.). ISBN 90 232 2410 8.
- WLD, II.3 drs. H. van de Wijngaard, dr. H. Cromptvoets, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën*, afl. 3 (*molenaar*), Assen/Maastricht, 1991 (242 p.). ISBN 90 232 2669 0.
- WLD, II.4 dr. H. Cromptvoets, drs. H. van de Wijngaard, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën*, afl. 4 (*turfsteker en ertsontginner*), Assen/Maastricht, 1987 (132 p.). ISBN 90 232 2306 3.
- WLD, II.5 dr. H. Cromptvoets, drs. H. van de Wijngaard, m.m.v. drs. J. Busch, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën*, afl. 5 (*mijnwerker*), Assen/Maastricht, 1989 (293 p.). ISBN 90 232 2469 8.
- WLD, II.6 dr. H. Cromptvoets, drs. H. van de Wijngaard, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën*, afl. 6 (*imker, stro- of buntgrasvlechter*), Assen/Maastricht, 1991 (128 p.). ISBN 90 232 2616 X.

I.8

- WLD, II.7 dr. H. Cromptvoets, drs. H. van de Wijngaard, Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 7 (*kleermaker, naaister, hand spinner, handwever, touwslager, mutsenmaakster*), Assen, 1993 (208 p.). ISBN 90 232 2821 9.
- WLD, II.8 drs. H. van de Wijngaard, dr. H. Cromptvoets, Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 8 (*pottenbakker, steenbakker pannembakker, gresbuisenindustrie*), Assen, 1994 (136 p.). ISBN 90 232 2872 3
- WLD, II.9 drs. H. van de Wijngaard, Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 9 (*metselaar, timmerman, dakdekker, loodgieter stucadoor, huisschilder*), Assen, 1995 (324 p.). ISBN 90 232 3034 5.
- WLD, II.10 dr. H. Cromptvoets, Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 10 (*schoenmaker, zadelmaker/gareelmaker*), Assen, 1994 (107 p.). ISBN 90 232 2953 3.
- WLD, II.11 drs. H. van de Wijngaard, Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 11 (*smid, loodgieter, koperslager*), Assen, 1994 (222 p.). ISBN 90 232 3370 0.
- WLD, II.12 drs. H. van de Wijngaard, Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 12 (*houtzager, timmerman, meubelmaker, rad- en wagenmaker, kuiper, klompenmaker, mandenmaker*), Assen, 2001 (277 p.). ISBN 90 232 3732 3.

Deel III, Algemene Woordenschat

- WLD III, 2.1 drs. H. van de Wijngaard, Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Algemene Woordenschat, Sectie 2, Het huiselijk leven, afl. 1 (*De woning*), Assen 2003 (442 p.). ISBN 90 232.
- WLD III, 4.1 dr. J. Kruijssen, Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Algemene Woordenschat, *Inleiding* en Sectie 4, De wereld tegenover de mens, Fauna, afl. 1 (*Vogels*), Assen 2001 (50 en 270 p.). ISBN 90 232 3753 6.
- WLD III, 4.2 dr. J. Kruijssen, Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Algemene Woordenschat, Sectie 4, De wereld tegenover de mens, Fauna, afl. 2 (*Overige dieren*), Assen 2001 (260 p.). ISBN 90 232 3754 4.
- WLD III, 4.3 dr. J. Kruijssen, m.m.v. dr. H. Brok, Woordenboek van de Limburgse Dialecten Algemene Woordenschat, Sectie 4, De wereld tegenover de mens, afl. 3 (*Flora*) Assen 2002 (416 p.). ISBN 90 232 3754 4.

De materiaalbases van de Algemene Woordenschat zijn te raadplegen op de website van het WLD:
<http://www.kun.nl/dialect/wld>